CONSTANTIN BORCIA

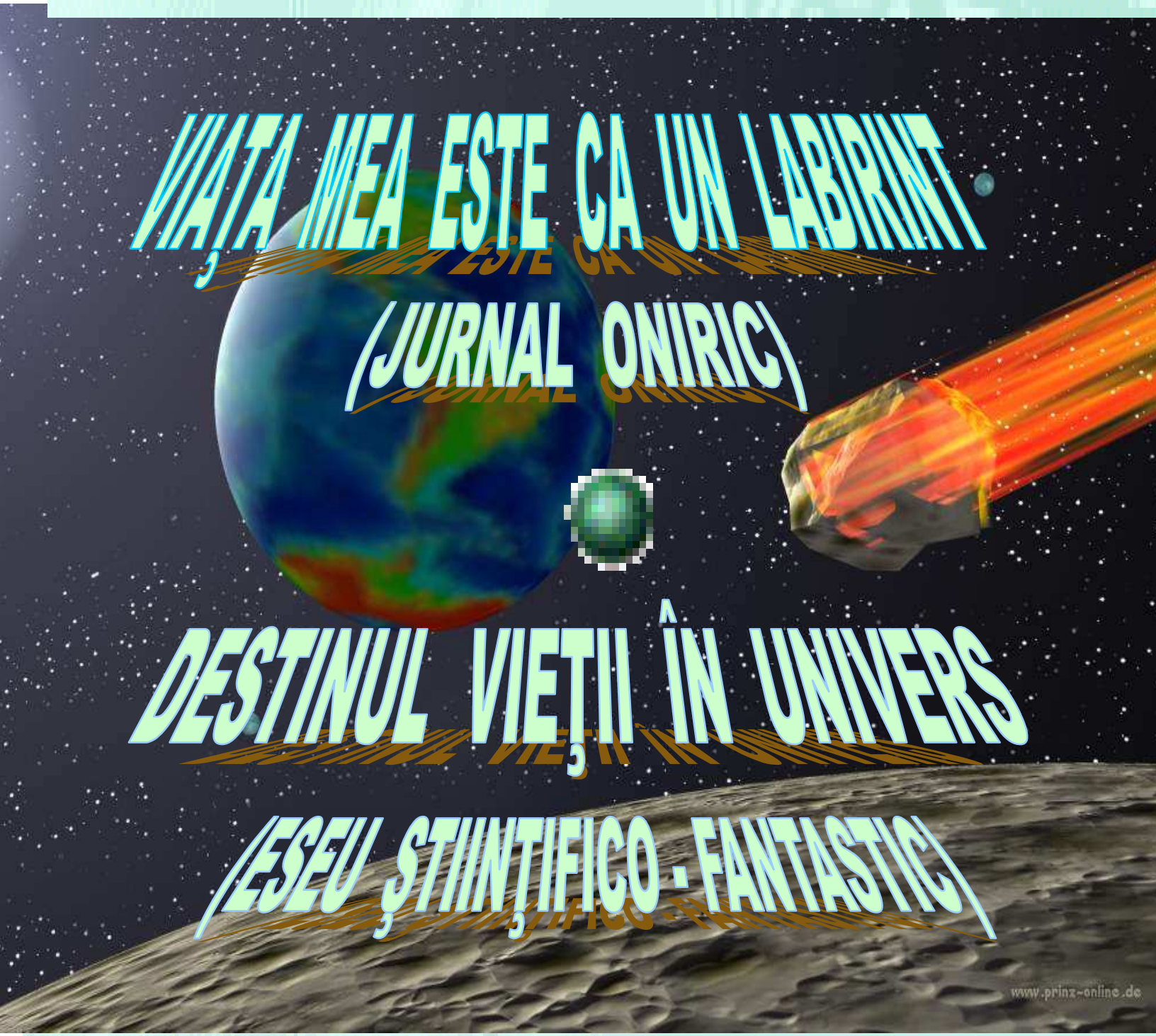

- **VIAŢA MEA ESTE CA UN LABIRINT (JURNAL ONIRIC)**

- **MY LIFE IS LIKE A LABYRINTH (DAY-DREAM DIARY)**

- ***DESTINUL VIEȚII ÎN UNIVERS (ESEU ŞTIINȚIFICO – FANTASTIC)***
- ***Anexă: MOARTEA ŞI SUPRAVIEȚUIREA***

- **THE DESTINY OF LIFE IN THE UNIVERSE (SCIENCE – FICTION ESSAY)**
- ***Annex: DEATH AND SURVIVAL***

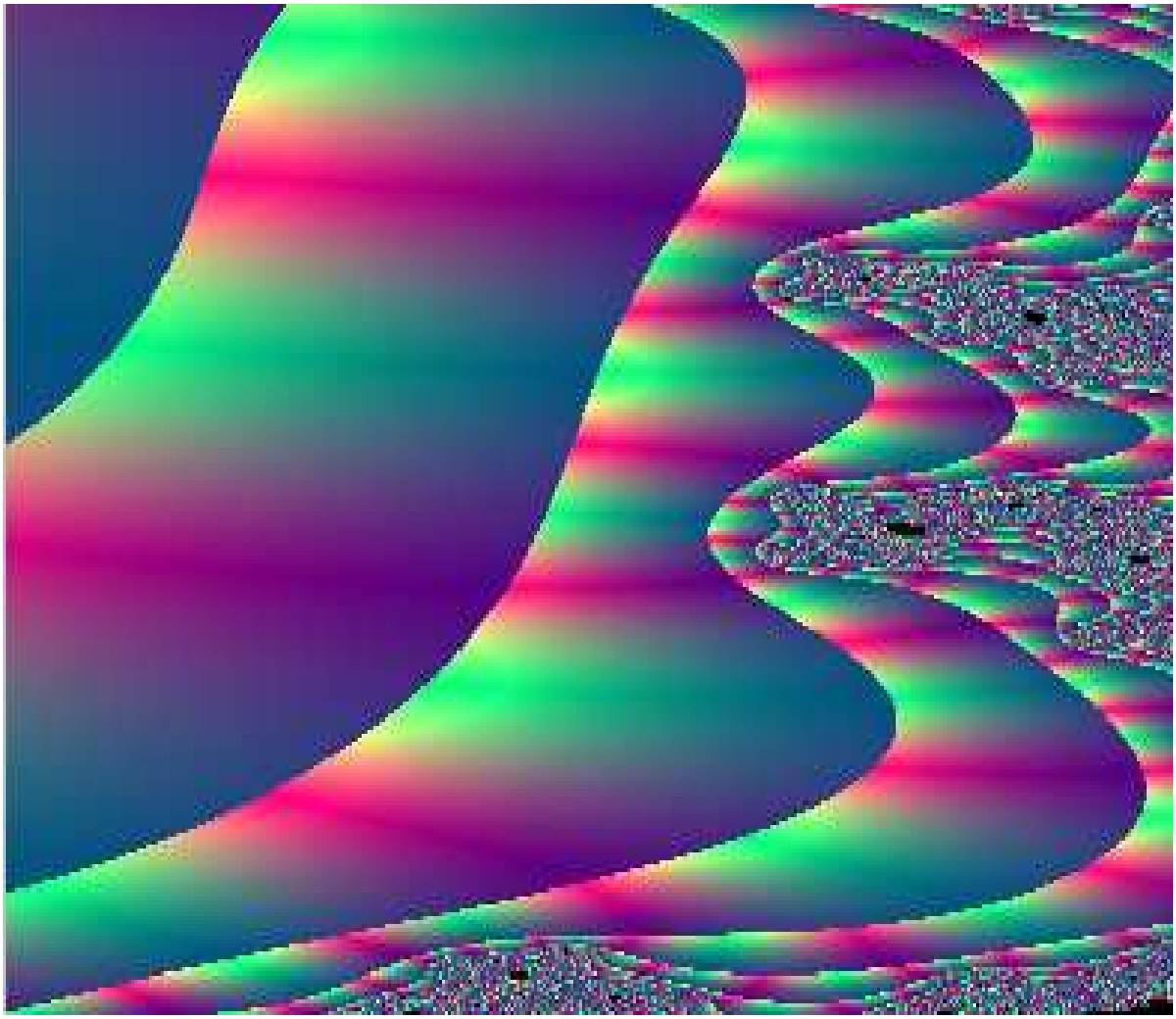

Tehnoredactare computerizată: Constantin Borcia
Coperta şi ilustraţiile interioare: Constantin Borcia
Lector: Elena Tibacu
Traducerea în limba engleză a prefeţelor: Sergiu Ioan

Contact: Tel. 021- 224.74.39, Bucureşti, România
E-mail: cborcia@yahoo.com

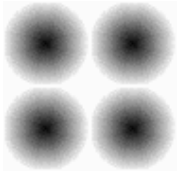

Autorul îşi asumă responsabilitatea privind conţinutul cărţii.
Reproducerea integrală sau parţială a textului prin orice mijloace, fără acordul scris al autorului, se constituie ca ilegalitate şi se supune prevederilor legii dreptului de autor.

FĂRĂ EDITURĂ, REGIE PROPRIE

ISBN 973 – 0 – 03143 – 3

Bucureşti, 2003
ROMÂNIA

Dedicație

Cu modestie, recunoştință şi dragoste, mamei mele NICULINA BORCIA, care m-a vegheat cu devotament în drumul meu prin labirintul vieții...

"Caută să trăieşti astfel, ca şi cum ai avea de trăit şi mult şi puțin."
BIAS

VIAȚA MEA ESTE CA UN LABIRINT

(JURNAL ONIRIC)

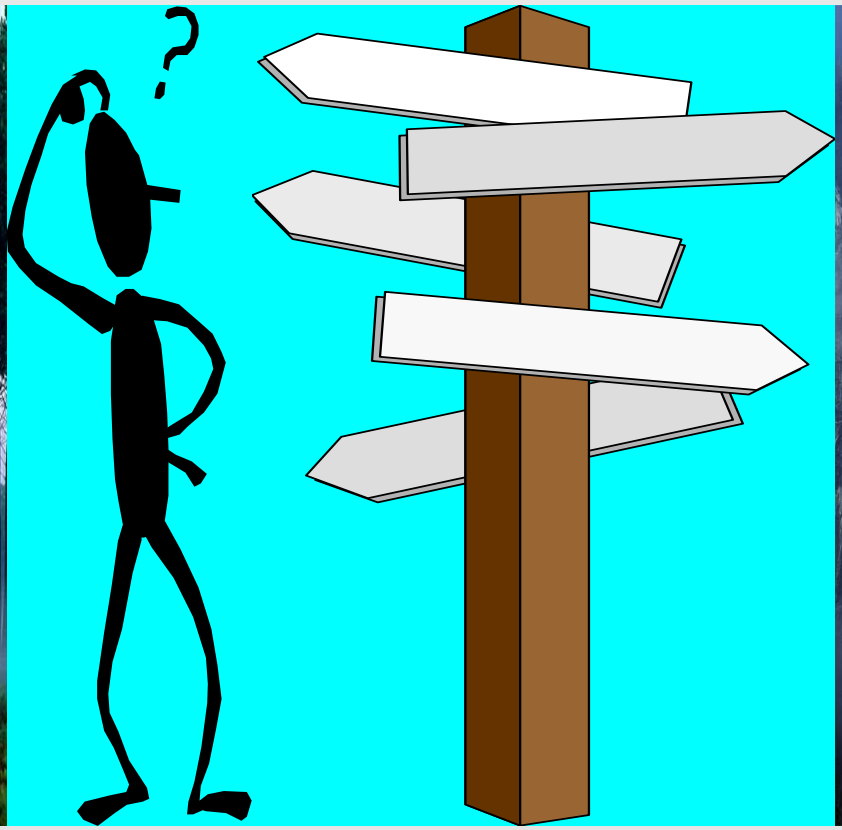

VIAŢA MEA ESTE CA UN LABIRINT
(JURNAL ONIRIC)

MY LIFE IS LIKE A LABYRINTH
(DAY-DREAM DIARY)

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE
FOREWORD

INCURSIUNE ÎN LUMEA VISELOR
(Ficţiuni)

ÎN CĂUTAREA ABSOLUTULUI
O ŞOSEA ENIGMATICĂ
FENOMENE CIUDATE …
SĂ FI FOST ADEVĂRAT ?
ACCIDENTUL
PUTERILE SPIRITULUI
A FOST O ALTĂ LUME…
MISTERUL STATUETEI
O MELODIE DIN SUMER
LA HOTARUL DINTRE DOUĂ LUMI
CHEMAREA VEŞNICIEI
O COINCIDENŢĂ EXTRAORDINARĂ
AŞ FACE ORICE PENTRU MAMA…

LACRIMI PENTRU O FLOARE DE REGINA-NOPŢII…
(Însemnări)

TU NU EŞTI CEL DIN URMĂ !…
(Poezii existenţiale)

VIAŢA MEA ESTE CA UN LABIRINT (JURNAL ONIRIC)

Viaţa văzută din interior.

CUVÂNT ÎNAINTE

Am reunit aici câteva dintre gândurile şi trăirile mele cele mai curate şi mai adevărate…
Este o carte care cuprinde trei ipostaze ale existenței: ficțiunea, cugetarea şi trăirea poetică. Acestor trei ipostaze le-am dat câte un titlu, astfel:
- ***"Incursiune în lumea viselor"*** – cuprinde câteva schițe şi povestiri fantastice.
- ***"Lacrimi pentru o floare de regina-nopții"*** – reuneşte câteva gânduri despre existență.
- ***"Tu nu eşti cel din urmă !…"*** – conține câteva poezii existențiale.

Să mai precizez că, scriind această carte mică, am avut un intens sentiment al existenței şi am dorit să transmit acest sentiment şi celor ce vor citi… Aici, în aceste cuvinte, am dorit să transpun tot ce am avut mai bun, mai adevărat şi mai frumos în sufletul meu, am dorit ca aceste cuvinte să ajute pe cei ce au nevoie de o clipă de uitare de sine… Am încercat să realizez un amestec de vis, de trăire existențială şi de poezie care, am crezut, constituie o caracteristică a vieții.

Poate că viața este ca un labirint,
Un labirint în care înaintezi, te întorci, cazi, te ridici,
Te odihneşti, visezi, iar înaintezi,
Până când ajungi în dreptul unui capăt, unde te opreşti… definitiv !
Şi totuşi, poate că nu este aşa,
Poate că ieşirea din labirint nu se află nicăieri,
Poate că este un labirint fără sfârşit,
Poate că mergi prin labirint spre infinit… cine ştie ?

Octombrie, 1974 - Octombrie, 2002; Bucureşti
Constantin Borcia

*

MY LIFE IS LIKE A LABYRINTH (DAY-DREAM DIARY)

Life viewed from the inside.

FOREWORD

I have gathered here some of my most sincere and true pieces of life experience. It is a book that comprizes three hypostases of the existence: fiction, reflection and poetical life experience. I gave name to each of these three hypostases:
- ***"Incursion in world of dreams"*** – containing several sketches and fantastic tales.
- ***"Tears for a nicotiana"*** – gathering some throughts about the existence.
- ***"You are not the last one !…"*** – comprizing some existentialist poems.

I must specify that on writing this booklet, I experienced an intense sense of the existence
and I wished to convey it to the readers… Here, through these words, I intended to let out all that is truest and nicest in my soul, I wished that these words help those in need of a moment of a self-denial… I attempted to build a melange of dream, existentialist living and poetry, which I thought to constitute a characteristic of life.

Maybe life is a labyrinth,
A labyrinth where you advance, return, rise,
Rest, dream, advance again,
Until you reach by an end, where you stop… forever !
Still, maybe it is not that way,
Maybe the labyrinth exit is nowhere,
Maybe the labyrinth is endless,
Maybe you walk through the labyrinth towards the infinite… who knows ?"

Bucharest; October, 1974 – October, 2002
Constantin Borcia

INCURSIUNE ÎN LUMEA VISELOR

(Ficțiuni)

ÎN CĂUTAREA ABSOLUTULUI

"Ceea ce urmează nu este însă mai puțin tulburător."
MIRCEA ELIADE

Când m-am născut, bunicul meu Antanas Toll Delmar, era un bărbat înalt şi slab, având cam cincizeci de ani... Este ciudat, incredibil, dar primele amintiri despre el, le am de la vârsta de... şase luni... Ei bine, încă de atunci, o legătură tainică, indescriptibilă se stabilise între el şi mine. Nu ştiu dacă era telepatie sau altceva dar ştiu că această legătură exista, o simțeam ! Cu cât creşteam, cu atât îl vedeam tot mai preocupat, mai închis în sine, tot mai tăcut... Apoi, brusc, anunță familia că va pleca departe, departe, peste mări şi țări, undeva spre o localitate din India... Desigur că la aflarea veştii, membrii familiei, mai puțin eu, s-au împotrivit. Totuşi bunicul îi linişti pe toți în mai puțin de cinci minute... După câteva zile a plecat... Au trecut apoi, zile, săptămâni, luni, ani, decenii... Toți cei din familia mea au murit, ori s-au răspândit prin lume... Eu am îmbătrânit şi am rămas singur... Într-o zi a unei veri călduroase, am văzut un tânăr în fața porții casei mele.

- Cine sunteți şi ce doriți ?
- Nu mă recunoşti ? M-ai şi uitat ? Nu îți spune nimic chipul meu ? Dar tu, ce-ai mai îmbătrânit !
- Nu vă cunosc !
- Sunt Antanas, bunicul tău ! Da, aşa este, nu te mai mira atât !... Taci şi ascultă ceea ce vreau să-ți spun !... De multă vreme, din tinerețe, am studiat medicina şi mi-am însuşit hatha yoga şi jnana yoga de la un înțelept tibetan pe care l-am cunoscut întâmplător. Apoi, am găsit mai multe cărți... rarisime... din care am aflat despre tehnicile de contact şi de contopire cu Sinele Absolut, cu Inteligența Supremă... De la un bătrân ascet indian am aflat despre enigmatica Endonia... Acest nume... Endonia... eu l-am pus, demult, căci numele adevărat este sacru, magic şi nu poate fi rostit decât în anumite împrejurări, cu un anumit ritual... Endonia... Locul de întâlnire al tuturor existențelor, al tuturor posibilităților... Este... absolutul !... Am vrut să ajung acolo... M-am antrenat... Mi-am supus trupul şi spiritul unor încercări foarte grele... Apoi, când am considerat că sunt apt pentru a face față drumului până la Endonia, am plecat... Am trecut prin multe încercări, care de care mai înspăimântătoare... Am ajuns apoi într-un loc unde... am întinerit !... Dar încă nu am ajuns la Endonia...

Şi totuşi vreau să ajung, cu orice preț ! Când voi ajunge acolo, voi semnala aceasta într-un fel oarecare... Acum îți las aceste semințe deosebite, semințe pe care le-am luat din locul acela unde am întinerit... Peste un an, le vei semăna ! Ce să mai spun ? Doar atât, trăieşte-ți viața şi... ai grijă de tine şi de... semințe... Nu uita ca peste un an, să le pui în pământ !... Ce să-ți mai spun ? Acum poate să ți se pară ciudat, dar poate că ne vom reîntâlni în... Endonia... Cine ştie ? Adio... sau poate... la revedere...

Apoi a dispărut ! A dispărut brusc, lăsând, ca singură urmă a trecerii sale, acele semințe... stranii. Peste un an, am aruncat semințele pe pământul din jurul casei şi apoi, am plecat la nişte prieteni unde am stat vreo trei luni de zile...

*

Când m-am întors, am fost şocat, stupefiat: casa şi terenul înconjurător erau invadate de... plantele provenite de la acele semințe ciudate, azvârlite pe pământ, acum trei luni. Erau plante agățătoare cu o prolificitate şi o vitalitate extraordinară. Vedeam că plantele, asemănătoare cu nişte liane, a căror lungime sporea cu zeci de metri, sub ochii mei, invadau plantațiile de porumb din apropiere, şantierele, chiar cele mai îndepărtate... Vedeam cum, cu greutatea lor, plantele făceau să se prăbuşească stâlpii de telegraf, învăluiau arborii pe care îi sufoca în scurt timp... şi chiar automobilele care staționau un răstimp erau cuprinse de cârceii şi ramurile plantelor ! Am stat multă vreme şi m-am uitat...

Nu îmi venea să cred că ceea ce vedeam era însăşi realitatea ! Eram atât de uimit, încât n-am observat când o liană, din mulțimea de alte liane, a început să mă învăluie... Când am observat-o, am țipat, am strigat după ajutor, dar nimeni nu a venit să mă salveze... Eram învăluit tot mai repede şi tot mai strâns de liană ! În scurt timp aveam să fiu sufocat... Am început să râd, să râd demențial... Apoi, după ce m-am oprit din râs, am şoptit:

"Nu îmi vine să cred că este posibil aşa ceva ! Este absurd ! De fapt, cine a fost Antanas Toll Delmar ? Omul care a căutat... Endonia... locul tuturor existențelor, locul tuturor posibilităților... omul care, se pare, a găsit absolutul... absolutul care... iată, acum, a luat forma acestor plante stranii... absolutul acesta... absurd... Ah, totul este atât de neverosimil !..."

Am început să mă sufoc... Se pornise şi vântul care, trecând prin mulțimea de liane, producea un şuierat... parcă erau nişte cuvinte şoptite, repetate mereu, mereu...

"Eu sunt Antanas Toll Delmar... Am ajuns în Endonia... Te aştept...
Eu sunt Antanas Toll Delmar... Am ajuns în Endonia... Te aştept..."

Şi am mai zărit ceva... Arborii, automobilele părăsite, clădirile, şantierele, totul se metamorfoza, luând forma acelor plante stranii, extraordinare, nemaipomenite... Cu o ultimă sforțare, am reuşit să rup acea liană ce se încolăcise în jurul meu... Apoi, mi-am făcut loc cu mare greutate printre plantele nenumărate şi am fugit, lăsând în urmă pentru totdeauna acel loc bizar...

O ŞOSEA ENIGMATICĂ

În sfârşit sunt în concediu ! Voi merge undeva, într-un loc liniştit, pierdut prin munți, undeva într-un loc sălbatec, dar în natură, să mă contopesc cu natura. Goneam cu automobilul pe şoseaua ce se pierdea undeva în zare... Mă şi vedeam mergând printre copaci, respirând aerul curat, fără nici o grijă, liniştit şi visător ! Deodată am simțit o zdruncinătură puternică, automobilul a săltat şi... a continuat să meargă...

"Ce a fost asta ?" mi-am zis intrigat. Aparent nimic nu se schimbase ! Era doar şoseaua ce se pierdea în zare... La un moment dat am zărit, undeva, departe, ceva ca un punct care creştea şi creştea, luând forma unui castel...

Am ajuns în dreptul acestei clădiri, am oprit automobilul şi m-am uitat. Era un castel în ruine, iar în dreptul acestuia era un moşneag...

- Salutare domnule, sunt un turist şi te rog să mă lămureşti şi pe mine, cum se face că aceasta este singura clădire pe care am întâlnit-o de o bună bucată de drum ?
- Salutare ! Acesta este Castelul Hades şi este bântuit de fantome ! Fantomele îi alungă pe toți cei ce vor să se stabilească aici sau prin împrejurimi...
- Dar cum se face că dumneata locuieşti în acest castel bântuit ? am întrebat, surprins peste măsură.
- Eu sunt un om ferit, protejat, domnule ! Sunt protejat de spirite binevoitoare, puternice... Stau aici şi păzesc aceste fantome să nu se răspândească în lume şi să provoace mult rău... Ați face mai bine să plecați cât puteți de repede, chiar acum, căci altfel... veți avea nenumărate neplăceri şi chiar mai mult, puteți să vă pierdeți viața ! Aveți grijă !
- Chiar aşa ?
- Aşa este cum vă spun, dacă nu cumva chiar ați şi fost observat de fantome... O să fac tot ce voi putea pentru a le potoli, dar nu mai pierdeți timpul şi plecați !

Am crezut că bătrânul glumea sau că înnebunise, aşa încât, am pornit automobilul şi am plecat cu mare viteză... Şi, după scurt timp... şoseaua îşi schimbă configurația... Lua cele mai variate forme: uneori cotea la stânga, alteori cotea la dreapta, uneori se înălța, alteori cobora, uneori se întrerupea, alteori se căsca formând gropi, uneori se înălța formând movile, alteori prezenta cele mai neverosimile denivelări. Şi, la un moment dat, şoseaua începu să vibreze ! Apoi am auzit un glas ce venea de pretutindeni...

"Eşti al meu... Şi numai al meu !... Nu ai unde să te ascunzi... În curând te voi înghiți !..."

Am încercat să ies de pe şosea, dar... nu puteam !... Deodată, în fața mea, din asfalt, a ieşit ceva, mai întâi o movilă ce se alungea, apoi ciudățenia a luat forma unui om... hidos !... Rânjetul acestuia mă înspăimântă... Monstrul urlă şi strigă:

"Al meu eşti !"...

Şi se repezi spre automobil...

Totuşi am căutat să mă calmez şi, concentrându-mă, am... încetinit timpul, dacă pot spune astfel: îmi analizam, cu calm, fiecare mişcare, ce se producea incredibil de lent ! Cu un calm de care mă miram şi eu, am dat un ordin mental:

"Dispari !"...

Vedeam cum ciudățenia aceea se contorsiona în toate felurile, urla, se zvârcolea, se închircea... Apoi, i-am ordonat:
"Te rog... pleacă... du-te acolo, de unde ai venit !"...
Şi deodată, împins de o forță nevăzută, monstrul acela zbură prin aer şi căzu în locul de unde apăruse, se trânti şi intră în şosea. Apoi, aceasta, începu să se înalțe şi să se coboare, parcă se zbătea, asemănător cu un cal sălbatec, încălecat ! La un moment dat, şoseaua se ridică şi învălui automobilul în care mă aflam cu intenția clară de a mă strivi. Nu ştiu cum, dar un calm şi mai profund, o blândețe şi o compasiune fără margini mă cuprinse... M-am adresat mental şoselei...
"Oh, linişteşte-te, linişteşte-te, sunt alături de tine, sunt cu tine şi sufăr împreună cu tine şi caut să te alin, să îți alin suferințele ! Pacea şi bunătatea să fie cu tine, căci numai răutatea te face să suferi atât ! Nu ți-am făcut şi nu îți voi face niciodată nici un rău, căci şi tu şi eu meritățm o soartă mai bună, iar soarta aceasta depinde de noi ! Linişteşte-te şi fii binecuvântată !"
Ceva s-a produs, căci şoseaua a revenit la forma plată, obişnuită.
După un timp am fost din nou zdruncinat şi apoi, după alt timp, am observat că şoseaua se termina brusc şi am intrat pe un drum de țară prăfuit, cu multe denivelări...
"Ce a fost asta ?" m-am întrebat nelinişstit.
În depărtare am zărit o căruță trasă de doi cai, iar în căruță era un țăran... Ajungând în dreptul lui am încetinit şi l-am întrebat:
- Bună ziua bade... Ce şosea este aceasta ?
- Ziua bună domnule... Nu ştiu despre ce şosea vorbeşti dumneata... Pe aici sunt numai drumuri de țară... Dar de unde veniți şi încotro vă îndreptați ?
- Vin din capitală şi mă duc undeva într-o zonă liniştită, cu aer curat, cu păduri, cu râuri...
- Păi nu mai aveți mult de mers... Ziua bună !...
- Mulțumesc... Bună ziua...

Ce putea fi ?... Intrasem printr-o breşă sau printr-un tunel cosmic, despre care citisem că pot exista, intrasem aşadar, într-un Univers Paralel ?
Aşa se părea, căci altă explicație nu găseam...
Şi deodată, o revelație, o iluminare, îmi apăru în minte :

"Ființe ce s-au ivit din neguri abisale
S-au stabilit lângă o stea, lângă un Soare
Şi acele ființe visau şi se jucau
Cu alte ființe de pe o planetă: Terra... o numeau..."

FENOMENE CIUDATE...

Deşi mi se atrăsese atenţia că în apartamentul 158 al unui bloc de locuinţe de pe bulevardul Mihalache, s-au petrecut lucruri stranii, nu am dat crezare acestor zvonuri şi l-am cumpărat. M-am instalat în apartament cu tot ce aveam (mobilă, covoare, aparate electrocasnice, etc.) şi am continuat să duc o viaţă obişnuită, dedicându-mă marii mele pasiuni, arta fotografică. Într-o zi, m-am întâlnit cu fostul proprietar al apartamentului care m-a avertizat din nou. Mi-a povestit că exista o cameră în acel apartament, în care se petreceau tot felul de fenomene ciudate...
Se spărgeau obiecte din sticlă, se rupeau părţi din mobilier, se încălzeau obiecte din metal, se spărgeau becuri, se defectau aparate, se alterau alimente, uneori se dezintegrau diverse obiecte ! Oamenii care au locuit acolo, fie au murit, fie s-au îmbolnăvit, fie au paralizat... După un timp, am uitat de toate acestea şi chiar în acea cameră stranie, mi-am instalat micul meu laborator foto. Într-o zi, întorcându-mă de la nişte prieteni pe care îi vizitasem şi intrând în cameră, am găsit sticlăria spartă ! Tot corpul îmi tremura, picioarele mi s-au înmuiat, dar cu un ultim efort am pus mâna pe un aparat şi am fotografiat... Poziţie după poziţie... La un moment dat am căzut şi n-am mai ştiut de nimic... După un timp mi-am revenit, am ieşit afară, în stradă şi m-am plimbat până noaptea târziu...
M-am întors, am luat aparatul de fotografiat, am scos filmul şi l-am developat... Am văzut imagini fantastice: globuri de diferite mărimi şi culori, artificii, pete neregulate de culori diferite, spirale, curbe neregulate,
linii întrerupte, linii frânte, spectre... Am ieşit cu filmul din cameră...
L-am privit apoi ore în şir hipnotizat, stupefiat... Ce era ? Ce reprezenta ?

*

"Explicaţia" oferită de un prieten a fost următoarea. Camera reprezenta un loc de concentrare de energii cosmice... Cum, de ce se concentraseră acele energii cosmice, de ce se focalizaseră tocmai aici, asta nu se putea şti... Se putea însă constata că atunci când aveau loc asemenea concentrări de energii cosmice se produceau acele fenomene stranii... Impactul dintre fluxurile de energie cosmică şi organismele vii se sfârşea de regulă cu moartea organismelor sau chiar cu dezintegrarea lor... Cam asta a fost ceea ce mi-a spus prietenul... Era şi el surprins, intrigat...
O altă "explicaţie" mi-a fost oferită de un parapsiholog, care mi-a spus că aceste ciudăţenii se datorau unei entităţi energetice, unui aşa-numit "vampir galactic",
o fiinţă plasmatică stranie, care hoinărea prin galaxie şi câteodată se oprea pe câte o planetă. În acest caz se oprise pe Pământ, iar modul de a-şi face simţită prezenţa, a fost ceea ce am constatat eu...
Un medium, adică o persoană înzestrată cu însuşiri paranormale, mi-a spus că aceste evenimente stranii, se datorau unui spirit puternic, care, într-o reîncarnare trecută, fusese o căpetenie crudă, sângeroasă şi care îşi continua acţiunea distrugătoare şi după moarte...
Cam asta a fost tot ce am putut să aflu... După un timp, am plecat undeva, departe, departe, lăsând în urmă acea locuinţă stranie, pentru totdeauna...

SĂ FI FOST ADEVĂRAT ?

Stăteam în cameră şi mă plimbam agitat, gândindu-mă să scriu o povestire. Am elaborat, într-un târziu, planul povestirii, apoi, cuvintele s-au înlănțuit în propoziții şi fraze...

« În localitatea Tyratoll trăia un om, căruia i se zicea Lorni sau Moşneagul Grăsan. Asta pentru că era şi foarte bătrân şi foarte, foarte gras. Nici unul dintre locuitorii din Tyratoll nu ştia de unde şi când venise în localitate. Cândva s-au pomenit cu el aici. Atunci nu era nici chiar atât de bătrân şi nici chiar atât de gras ca acum. Încă îşi mai câştiga existența muncind...
Apoi îmbătrânise şi se îngrăşase atât de mult încât abia, abia se mai putea deplasa – era ca şi paralizat. Nu mai putea munci. Oamenii îi aduceau mâncare şi băutură în cantități îndestulătoare. Era privit, i se adresau câteva cuvinte de compătimire şi... atât. Totuşi s-a găsit până la urmă şi un om care s-a apropiat de el, l-a privit cu compasiune, l-a ajutat în câteva împrejurări dificile, până când i-a câştigat încrederea. Omul acesta era înalt, uscățiv, cu părul cărunt şi i se zicea Tom Prăjină. Îl vizita zilnic şi îl ajuta cum putea şi cu ce putea. Lorni îi povestea lui Tom Prăjină că era chinuit de vise. Şi în fiecare vis apărea un om care îl îngrozea, îl tortura !... De care se temea cumplit !... În rest, nu simțea nimic... Decât că îi era foame şi sete... Pe zi ce trecea devenea tot mai gras. Devenise un... munte de grăsime !...
Se deformase... Cu greu se mai puteau recunoaşte membrele, trunchiul, capul. Era paralizat... Trăia ca o plantă, stătea țintuit, încremenit. Şi totuşi Tom Prăjină avea grijă cu conştiinciozitate de acest... colos de grăsime... Mulți oameni erau de părere că depăşise cu mult o tonă în greutate... Medicii şi chirurgii care l-au vizitat şi l-au consultat, erau uimiți...
Un doctor a declarat:
"Nu se mai poate face nimic pentru el, medicina este neputincioasă... este un caz ieşit din comun... un caz care trebuie cercetat..."
Dar lui Lorni nu-i păsa. Continua să mănânce, să bea, să îl viseze pe acel om de care se temea cumplit şi... continua să crească... Iar Tom Prăjină continua să-l îngrijească... »

*

Tocmai mă pregăteam să ies din apartament şi să trimit povestirea spre publicare la revista "Ficțiunea", când am auzit sunetele stridente ale soneriei. M-am apropiat de uşă, am deschis-o, iar în față mi-a apărut un om înalt, uscățiv, cu părul cărunt. În spatele omului, la o anumită depărtare, se găsea, într-un camion, ceva imens, de formă neregulată, semănând vag cu un om... cu un om gigant ! După o secundă de tăcere, am auzit distinct, o voce slabă, pițigăiată, întrebându-mă :
"De ce ne-ai creat ? De ce ?... Cu ce drept ne-ai creat ?... Şi de ce îmi apari mereu în vis ? De ce mă faci să sufăr ?..."
Apoi o ceață de culoare verde, ce venea de pretutindeni, îi învălui pe cei doi şi camionul... Apoi ceața s-a îndesit până când a cuprins împrejurimile...
Nu mai vedeam nimic decât... ceața verde... Am închis uşa şi m-am trântit pe canapea... Apoi, multă vreme, nu am mai ştiut nimic, nimic, nimic...

ACCIDENTUL

“A fi sau a nu fi, iată întrebarea.”
WILLIAM SHAKESPEARE

Din când în când, îmi amintesc de o întâmplare dramatică din viața mea... Pentru câtva timp, am sentimentul că trăiesc simultan în două universuri... alternante... în două lumi posibile sau virtuale... Chiar acum, în acest moment, parcă retrăiesc acea întâmplare şi mă aflu simultan în... aceste două lumi virtuale...

Prima lume virtuală

Eram în al doilea an de stagiu pedagogic şi predam fizica, chimia, biologia, desenul şi muzica la o şcoală generală dintr-un sat din Insula Mare a Brăilei... Era pe la sfârşitul lui noiembrie. În ziua aceea am terminat lecțiile seara. Plouase, iar drumurile erau alunecoase, pământul se înmuiase, peste tot erau bălți şi noroaie. Am pornit spre casă, o casă bătrânească, aflată departe de şcoală, mergând o bucată de drum prin vânt, ploaie, întuneric... La un moment dat, am ajuns în dreptul unui drum cu denivelări. Aici s-a produs accidentul... Un pas greşit şi... am alunecat. Piciorul stâng a fost răsucit, cu piciorul drept am încercat să îmi păstrez echilibrul, mi-am mutat centrul de greutate, dezechilibrul s-a accentuat şi... am simțit o durere grozavă în piciorul stâng, gleznă, tibie, genunchi... Am căzut şi mi-am spus în gând că... “m-am nenorocit !”... În sfârşit, am ajuns la spital, unde mi s-au acordat primele îngrijiri... Diagnosticul: fractura gambei stângi... Am stat în spital vreo două luni, după care am fost transportat cu o maşină, acasă... Aici, am stat patru săptămâni cu piciorul în ghips... Mai veneau, uneori, elevii şi colegii şi mă vizitau. Apoi am fost din nou la spital, mi s-a luat ghipsul, am făcut radiografii, mi s-a pus alt ghips, am mai stat cu acesta încă vreo patru săptămâni, apoi, în sfârşit, am scăpat şi de acest ghips şi cu ajutorul cârjelor, am mers... Mi s-a părut că timpul se accelerase, că a trecut foarte repede şi că totul nu a fost decât un teribil coşmar !... A venit vremea să reîncep activitatea... M-am dus la şcoală şi... stupoare !... Colegii m-au întâmpinat aşa cum ştiam că mă întâmpinaseră mereu înainte de accident, adică nu m-au întrebat nimic de spital, de boală... M-am uitat la condica de prezență, în dreptul zilelor în care lipsisem, în care fusesem bolnav şi unde de obicei scriam titlul lecției pe care o predam, alături de semnătură...
Ei bine, era scrisul meu !

- *Ce s-a întâmplat ? am strigat.*
- *Ce să se întâmple ? replică o colegă.*
- *Păi... în condică este... scrisul meu !*
- *Păi... al cui vrei să fie ?*
- *Bine, dar am lipsit ! Am fost bolnav, am fost la spital !... Acum vin pentru prima dată în acest an la... şcoală... aici...*
- *Ce ai astăzi, aiurezi ? Ori glumeşti ?*
- *Cum adică, nu ați venit voi la... mine ?*
- *La tine ? De ce, dacă tu ai venit... aici... normal ?!...*
- *Şi elevii ? Nu au venit şi ei... acasă la mine şi m-au văzut cu piciorul în ghips ?*

- *Haide, nu mai glumi şi du-te la clasă, te-aşteaptă elevii ! Şi chiar, uite că acuma văd... Ce faci cu cârjele alea ? Ai păţit ceva ?*
- *Păi cum, nu ştiţi ? Am avut gamba fracturată... luxaţia genunchiului, a gambei, a gleznei şi am stat în spital şi apoi în convalescenţă, patru luni !*
- *Of, ieri erai mai vesel... Şi până azi, nu aveai cârjele !*

Eram stupefiat ! Am intrat în clasă... Am controlat caietele elevilor...
Pe caiete erau scrise exact lecţiile pe care intenţionam să le predau ! Ce se întâmplase ? Rezulta că eu eram şi nu eram... am fost şi... nu am fost ! Aveam clişeele radiografiilor, biletul de ieşire din spital... Am fost apoi şi la doctorul care m-a tratat... Şi... nu m-a recunoscut !... Am făcut din nou o radiografie la locul fracturii, iar aceasta indica fără dubii, că în acel loc se produsese...
într-adevăr, o fractură ! Ce se întâmplase de fapt ?... Nu ştiu, dar sper să aflu într-o zi...

A doua lume virtuală

Iată ceva straniu... Eram profesor şi predam fizica, chimia, biologia, desenul şi muzica la o şcoală generală din Insula Mare a Brăilei, fiind în al doilea an de stagiu... Dar nu asta este cel mai important lucru pe care vreau să îl consemnez...
Ceea ce vreau să remarc este faptul că într-o zi, ducându-mă ca de obicei la şcoală, am remarcat că toţi colegii, toţi elevii, se uitau la mine foarte atenţi şi nedumeriţi. Am întrebat o colegă de ce se uitau toţi la mine atât de insistent...

- *Păi... nu ţi-ai fracturat... piciorul... gamba ?*
- *Ce gambă ?*
- *Cum... ce gambă ? Ce se întâmplă cu tine ? Patru luni de zile ai stat în spital şi în convalescenţă !... În tot acest timp te-am vizitat, la spital, apoi acasă ! Te - am suplinit la lecţii... Uită-te în condică !*

M-am uitat... şi am fost stupefiat !... Până în ziua aceea, ştiam că scrisesem subiectele lecţiilor şi semnasem... Dar acum, în condică, erau alte subiecte şi alte semnături ! Ce se întâmplase de fapt ? Mi-am pipăit gamba: era zdravănă ! Este adevărat însă că, acum patru luni, pe la sfârşitul lui noiembrie, seara, sfârşind de predat lecţiile şi plecând spre casă, pe o vreme ploioasă şi pe un drum denivelat, drum de ţară, drum de pământ îmbibat cu apă, alunecos, mi-am pierdut echilibrul, am căzut, dar... atât... De unde şi până unde... chestia cu fractura ?... Dar... dacă... Se putea foarte bine ca atunci, să-mi fi fracturat gamba... Şi în acest caz, cursul evenimentelor ar fi fost altul...Şi totuşi, ce s-ar fi putut întâmpla ? Ce ?... Aici, totul este normal ! Nimic deosebit, nimic bizar, totul este obişnuit, monoton, cu excepţia desigur a misterului... legat de fractura gambei... Aşadar nimic de semnalat, decât acel... accident straniu... Şi totuşi, îmi amintesc că pentru o secundă, poate două, am fost inconştient, nu ştiu ce s-a întâmplat cu mine !... Dar... ce a fost, de fapt, nu ştiu, dar poate că voi afla într-o zi !

*

Îmi este imposibil să înţeleg ceea ce s-a întâmplat, cândva, într-o noapte de noiembrie a anului 1987, când era frig şi ploua şi când s-a produs accidentul... Nu înţeleg, de ce îmi revin câteodată aceste trăiri şi nu ştiu dacă se vor sfârşi vreodată sau măcar, dacă se vor atenua...
Poate că voi afla într-o zi, înainte de a mă pierde în eternitate, răspunsul la întrebarea: *"A fi **sau** a nu fi ?"* , deşi, încă de pe acum întrezăresc răspunsul: *"A fi **şi** a nu fi !"*

PUTERILE SPIRITULUI

Pe atunci călătoream prin țară şi poposisem la o mănăstire. Aflasem că era un om pe moarte şi voiam să văd dacă nu cumva l-aş fi putut ajuta... Era un călugăr care nu ieşise niciodată din chilia lui, nu vorbise cu nici un om în afară de stareț şi nu citise altceva decât cărțile sfinte. Mă asigurase de asta, cu jurământ, chiar starețul mănăstirii... Am intrat în chilie şi l-am văzut zăcând pe un pat ! După un timp, m-am apropiat de el şi m-am pregătit să-l examinez. L-am auzit şoptind:
"Mă sfârşesc, mor !... Poate că EI mă vor ajuta !... "
Apoi am văzut că a intrat în agonie... Şi părea chiar mort cu adevărat !... Dar, după câteva secunde, a sărit din pat, a privit în jur, apoi, văzându-mă, strigă cu o voce profundă:
"Tu... tu... ce cauți aici ?"
Am ieşit împletic indu-mă din chilie şi mi-am văzut de drum... Ce a fost asta ?...
După mulți ani, aflându-mă într-o excursie, am trecut iarăşi pe la aceeaşi mănăstire. Cu acest prilej l-am văzut din nou pe călugăr, care acum nu mai era decât un schelet viu, cu ochii intrați mult în orbite... După ce m-a privit un timp, a strigat cu o voce profundă, ca şi atunci când l-am întâlnit prima dată:
"Tu ce cauți aici ?..."
M-au trecut fiori reci... Am stat o vreme să mă reculeg, apoi am plecat...
Îmi treceau prin minte tot felul de gânduri... Mă gândeam de pildă la raporturile dintre firesc, absurd şi fantastic. Firescul şi absurdul, mă gândeam, sunt categorii polare, nu se pot concepe unul fără celălalt... Dacă mulțimea de întâmplări sau de evenimente considerate a fi absurde devine numeroasă, atunci acele evenimente sunt considerate fireşti şi invers... Pe de altă parte, absurdul, reprezintă fie o limitare a cunoştințelor noastre asupra lumii (era absurd, pentru oamenii din evul mediu să creadă că pot exista obiecte mai grele decât aerul care să poată zbura; ei nu cunoşteau principiile de funcționare ale avioanelor sau ale elicopterelor), fie, în ultimă instanță, reprezintă, o imposibilitate de realizare a unui eveniment în anumite condiții date (este absurd sau imposibil ca un avion sau un elicopter să poată zbura fără... combustibil)... Fantasticul, reprezintă ceva între firesc şi absurd... Tot gândindu-mă astfel, mi-am amintit de o broşură apărută demult, cu cincizeci de ani în urmă, pe care am citit-o cândva, la o bibliotecă, într-o dimineață însorită de vară, în timp ce mă pregăteam pentru nişte examene... Cred că a fost tipărită într-un număr foarte mic de exemplare şi multe, dacă nu toate, s-au pierdut, căci nu am mai întâlnit-o nicăieri, niciodată...
M-am străduit să-mi amintesc unele idei prezentate în broşură... Aceasta se intitula *"Timp, voință, moarte"* , autorul fiind un oarecare *dr. Atlantid Zenon* (cred că era un pseudonim...). După ce face o prezentare a puterilor psihicului, a timpului şi a coincidențelor tulburătoare, doctorul spune că a efectuat un experiment deosebit şi anume... a salvat de la moarte un om aflat în... viitor !
Şi asta numai determinând un loc în spațiu şi apoi concentrându-se intens şi bâjbâind apoi în timp până ce l-a găsit pe omul din viitorul său, aflat în agonie. Pentru a-şi mări şansele de reuşită, şanse care erau totuşi, foarte mici, (presupunând înainte de toate că însuşi acest fenomen paranormal ar fi putut avea loc) şi-a ales, scria el, drept reper, o mănăstire (presupunea că mănăstirile sunt oarecum mai "rezistente" la influența distructivă a timpului). Apoi, şi-a stabilit un orizont temporal cuprins între treizeci şi o sută de ani (aşadar un interval de şaptezeci de ani). Mai departe, spunea că s-a concentrat foarte intens şi a reuşit să "găsească" un astfel de individ.

Mai spunea că a "întâlnit" acolo o altă voință, un alt "spirit", după cum scria el, care i-a comunicat că realiza acelaşi experiment, aceeaşi încercare deosebită, extraordinară, dar că, se găsea într-un viitor ceva mai depărtat...
Aşadar muribundul şi doctorul Atlantid Zenon, se aflau în trecutul lui, al acelui "spirit"... În sfârşit, mai scria că eforturile lor comune au biruit moartea: au reuşit să readucă la viață un om care, în mod natural urma să moară... Cam asta a fost tot ceea ce mi-am amintit... Nu i-am acordat pe atunci o prea mare importanță... Chiar considerând posibilă o astfel de capacitate pe care creierul ar putea să o aibă, coincidența era uluitoare: două sugestii telepatice una venind din trecut şi alta din viitor astfel încât să se întâlnească în acelaşi moment pentru a înlătura moartea unui om, readucându-l la viață (trecutul şi viitorul fiind raportate aşadar la intervalul de timp al muribundului), era ceva extraordinar ! Mi-am spus că încep să visez şi am mărit pasul... După vreo doi ani m-am întâlnit cu un prieten, un medic legist care mi-a povestit un lucru foarte interesant. Anume că...

"...a efectuat recent o autopsie, cadavrul fiind al unui călugăr şi ceea ce era caracteristic la acest călugăr era starea lui de descărnare...".

Nu mi-a spus cum anume ajunsese acel călugăr mort pe mâna lui, dar mi-a spus că, împins de curiozitate, i-a desfăcut cutia craniană şi a văzut cu stupoare că între cele două emisfere ale diencefalului se găsea încă o porțiune dreptunghiulară, îngustă, care se interpunea între cele două emisfere şi care prezenta o densitate mare de circumvoluțiuni... Iată încă o ciudățenie... Ce să mai spun ?
Îmi vine în minte o maximă a lui ***Goethe*** – *"Absurdul umple lumea "* ...
Chiar aşa, de ce nu ?...

A FOST O ALTĂ LUME ...

Cu ani în urmă, îmi petreceam concediul de odihnă într-un sat, la nişte rude. Înainte să plec din sat, m-am dus cu un prieten să vizitez cimitirul. În timp ce mergeam spre cimitir, îi povesteam :

- Unii astronomi au observat pe planeta Marte un grup de piramide şi o sculptură gigantică reprezentând un chip, ceea ce ar sugera că planeta a fost cândva locuită ...
- Este posibil, dar nu cred, spuse el.

Când am ajuns la cimitir, totul se schimbă. A fost ca şi cum aş fi intrat într-o altă lume... Era un oraş şi aveam sentimentul că trăisem în acel oraş o viață întreagă. Eram altcineva. Stăteam la birou şi scriam...

"Astronava Ares cu oameni la bord a fost lansată... Se apropia momentul când modulul marțian avea să se aşeze pe solul planetei Marte, într-o zonă învecinată aceleia în care fuseseră descoperite piramidele şi chipul...
Marele Chip... În sfârşit, evenimentul s-a produs. Se transmiteau imagini...
Un crainic al unui post de televiziune exclamă:

- *Primii oameni pe Marte ! Ce noutăți, ce surprize ne va oferi astrul roşu ? Peste puțin timp, vom afla !*

Erau imagini fantastice, extraordinare... Priveam fascinat şi încordat...

- *Ne îndreptăm spre zona piramidelor şi a Marelui Chip, spunea cineva. Mai avem puțin... Ce va fi ? Ce va fi ?...*

Încordarea ajunsese la maximum... Un astronaut a exclamat:

- *Nimic ! Nimic ! Nici o urmă de piramide ! Nu există Marele Chip ! Şi totuşi, trebuiau să fie ! Aici !... Dar nu sunt decât cratere, stânci şi praf !*

Cei din modulul de comandă, care gravita în jurul planetei, detectau însă grupul de piramide şi Marele Chip ! Cercetările au continuat zile în şir...
S-au luat probe de sol, s-au efectuat sute de experimente, dar... nimic !
Peste câteva zile, unul dintre astronauţi s-a îmbolnăvit...
Datorită suprasolicitării nervoase, se spunea ... Delira, delira tot timpul:
- *Enisis... planeta de dincolo... Din metacosm... cândva... forma un sistem binar cu Marte... Gravitau ambele în jurul unui punct comun, a unui centru de masă, care gravita la rândul lui în jurul Soarelui... Fiinţele inteligente de pe Enisis au construit edificii, instalaţii complexe, monumente... Apoi... au transferat planeta Enisis... într-un Univers Paralel... În Metacosm... Din când în când ne suprapunem, interferăm ... Ne observă, ne studiază... Fac experimente ...*

La plecarea de pe Marte, comandantul a declarat:
- *Mă întorc dezamăgit şi fără să fi descoperit nimic !...*

Şi eu eram dezamăgit, dar încă speram !... "

Am simţit că acea realitate devenea din ce în ce mai vagă, mai îndepărtată şi m-am trezit în cimitir... Nu am spus nimănui nimic... Mi-am făcut bagajele şi am plecat din acel sat... Nu m-am mai întors acolo niciodată...

MISTERUL STATUETEI

Stăteam în camera mea şi priveam fix statueta reprezentând un înţelept tibetan, pe care o cumpărasem de la un negustor. O priveam fix, parcă eram hipnotizat... Deodată, am auzit clar...

"Pe atunci, pe această planetă, numită acum Terra, nu exista viaţă, conştiinţă...
Dar, pe a doua planetă, care împreună cu Terra forma un sistem planetar dublu, pe această planetă, numită Noozoon, viaţa evoluase... Pe Noozoon se dezvoltase o civilizaţie care a creat şi a construit numeroase edificii, numeroase instalaţii...
Cândva, savanţii de pe Noozoon, au descoperit ceva diferit de tot ceea ce se cunoştea...
Ei au hotărât să activeze acel ceva, transferându-i energie... Au supus unui flux continuu de gravitoni acel ceva... Şi atunci s-a produs... Marele Eveniment !...
Pentru o clipă, totul s-a oprit, a încremenit. Chiar şi activitatea solară, chiar şi activitatea nucleului galactic a încetat ! Ne-a apărut atunci clar adevărata existenţă, structurile, nivelurile superioare ale organizării materiei, ale spiritului, pe care noi le bănuiam numai... Întreaga noastră lume a fost zguduită de acel ceva... După asta, toţi ne-am simţit mai buni, mai înţelepţi... Apoi, acel ceva a dispărut şi la puţin timp... a dispărut şi planeta Noozoon... Totuşi, unii dintre locuitorii planetei au fost teleportaţi pe Terra, mai înainte ca Noozoon să dispară... Eu sunt ultimul reprezentant al civilizaţiei de pe Noozoon... Asta a fost tot ! Mi-am făcut datoria !"

Apoi am auzit câteva pocnete şi am văzut cum statueta s-a făcut ţăndări !
Am luat fragmentele şi le-am pus într-o cutie, cu mult regret, căci îmi plăcuse mult acea statuetă frumoasă... Am plecat de acasă şi m-am plimbat pe străzi pustii, gândindu-mă la această întâmplare...
Când m-am întors, am fost iarăşi uimit ! Am văzut că ţăndările, fragmentele ce constituiseră cândva statueta, parcă prindeau viaţă, mişcate de o forţă nevăzută, se asamblau şi formau în final... statueta... dar nu aceea care înfăţişa înţeleptul tibetan, ci alta, întruchipând... zeul Shiva !...
Nu mai am nimic altceva de comentat...

O MELODIE DIN SUMER

Vizitam muzeul arheologic din oraşul Cairo împreună cu un grup de prieteni. Cel care ne conducea era domnul Anuar Buthros, un apreciat arheolog. Ajunsesem într-o sală în care se aflau numeroase sarcofage, oale, podoabe... Ne-am oprit în faţa unei vitrine...

- Iată, doamnelor şi domnilor, spuse domnul Anuar Buthros, aceste tăbliţe... Sunt foarte, foarte vechi, provin din străvechiul Sumer !... Semnele pe care le observaţi sunt unice şi este bine să vă spun, că ne-a trebuit mult timp şi am depus mult efort până să le descifrăm... Ele nu sunt ideograme, nu transmit un mesaj în sensul obişnuit, nu reprezintă o cronică... Reprezintă, dacă vreţi, cel mai vechi document prin care sunt simbolizate sunetele... Ştiţi, desigur, că în muzică se folosesc... portativele, sunetele sunt reprezentate prin diverse simboluri care semnifică, printre altele, durata, înălţimea, intensitatea sunetului, ritmul sau măsura şi aşa mai departe, ceea ce le permite muzicienilor să codifice compoziţia muzicală şi să o scrie pe... hârtie, spre exemplu şi astfel să poată comunica... Această simbolistică muzicală, dacă mă pot exprima astfel, a apărut destul de târziu în istorie... Şi totuşi, iată că pe aceste tăbliţe din Sumer sunt codificate... melodii !... Până acum am reuşit să descifrăm doar o singură melodie... Vă invit să o ascultaţi, rugându-vă să fiţi liniştiţi, calmi, să vă relaxaţi...

Domnul Anuar Buthros apăsă pe un buton şi după câteva momente de linişte, se auzi acordurile unui instrument ciudat, straniu... ceva ce nu mai auzisem... Melodia aceasta, de o frumuseţe fără seamăn, ne umplu sufletele... Ascultam vrăjiţi... Nu ştiu când a trecut timpul ! După ce s-a terminat, stăteam împietriţi, cufundaţi în gânduri, în visuri... Am fi vrut să o ascultăm din nou, din nou, din nou ! L-am rugat pe domnul Anuar Buthros să mai ascultăm încă odată melodia... Acesta ne făcu pe plac... Din nou am auzit acele sunete magice... Vedeam, trăiam intens, o lume negrăit de frumoasă, vedeam culori, fiinţe minunate, eram cuprinşi de o iubire fără sfârşit, de o armonie divină !... Eram purtaţi de o invizibilă vrajă pe tărâmuri de o frumuseţe paradisiacă... Se termină însă... Prea repede !... Totuşi am fost inspirat, căci îmi luasem şi reportofonul cu mine şi înregistrasem acea melodie extraordinară !... Am continuat apoi vizita, dar nu a mai fost nimic deosebit. Ajuns acasă, am ascultat din nou şi din nou melodia... Pur şi simplu mă fascina ! Am făcut o copie şi am trimis-o la un post de radio... I-am rugat pe redactori să transmită melodia pe post... Au făcut asta... Apoi şi alte posturi de radio au transmis melodia, care a străbătut lumea ! Era fascinantă... Apoi... O vreme nu s-a mai interesat nimeni de această melodie... Într-o zi, am ascultat la radio, o ştire...

"Mulţi ascultători ne-au întrebat de ce nu mai difuzăm melodia din Sumer...
Ei bine, suntem în măsură să vă furnizăm câteva informaţii... Un grup de cercetători de la o cunoscută Universitate, au studiat cu multă atenţie această melodie şi au constatat că reprezintă de fapt un mesaj de o complexitate uluitoare, mesaj care poate fi periculos, poate destabiliza psihicul, conştiinţa, poate conduce la o stare vecină cu coma... Efectele sale pot fi comparate cu acelea produse de droguri precum cocaina, heroina sau altele de acest gen... Motiv pentru care am primit recomandarea să sistăm difuzarea acesteia...
Vă vom informa dacă vor apare noutăţi... "

Eram... surprins, uluit, consternat de cele ce aflasem... Nu credeam nimic ! Era o melodie, nimic mai mult decât o melodie, e drept extraordinară, dar... atât ! Ce putea fi rău, ce putea fi nociv în această melodie ? Era nedrept ca această minunată melodie să fie... interzisă... Ce puteam face ? M-am tot gândit... M-am dus la Earl, un prieten care era angajat la o instituție ce avea drept scop studierea, cercetarea şi analizarea eventualelor mesaje provenite de la civilizațiile extraterestre... Un nou proiect OZMA...
Era, printre alte instalații şi antene, şi o puternică stație de emisie...
Într-o noapte, am pătruns cu Earl în incinta stației de emisie şi am transmis... melodia, pe care o codificasem în prealabil... Cine ştie peste cât timp, cine ştie unde, cine ştie ce civilizație va recepționa, poate, această uluitoare melodie... Va afla că pe o planetă, undeva în spațiu, sunt ființe care pot crea şi asemenea minunății... Şi după asta, am plecat acasă, cu sufletul împăcat... A doua zi, stăteam şi ascultam la radio ştirile. După câteva reportaje, crainicul anunță:
"În legătură cu melodia din Sumer... Savanții, după alte cercetări minuțioase, folosindu-se de cele mai puternice computere, au ajuns la următoarea concluzie... Această aşa-zisă melodie din Sumer, este de fapt un fel de cifru, o parolă care activează o maşinărie foarte complicată construită de o civilizație evoluată tehnologic, ştiințific, spiritual. Aceasta permite contactarea acelei civilizații, înştiințarea ei că pe o planetă există o civilizație evoluată tehnologic, ştiințific, spiritual, din moment ce a fost în stare să descifreze mesajul, să-l înțeleagă şi să-l transmită în cosmos...
Proveniența melodiei din Sumer, a mesajului de fapt, se pierde în negura timpului... După cum reiese din studiul aprofundat al tăbliților pe care a fost codificată melodia, există o specificare şi anume că autorul melodiei ar fi fost o ființă umanoidă care a coborât dintr-o... sferă de foc şi ar fi transmis această melodie unui sumerian...
Vă prezentăm acum buletinul meteorologic..."
Asta era prea de tot ! Nu-mi venea să cred ! Şi totuşi, dacă ceva, ceva era adevărat ? Cine ştie ?... Apoi, parcă hipnotizat, am ascultat iarăşi şi iarăşi, fascinanta melodie din Sumer... Şi se făcea că mă contopeam cu undele electromagnetice care purtau această melodie şi alergam cu viteza luminii... Era halucinant... Şi ajungeam pe o planetă... Aici erau ființe aproape moarte, erau aparate, construcții, instalații şi o atmosferă apăsătoare, ucigătoare... Şi deodată, s-a întâmplat ceva, un contact s-a închis, urmat de un pocnet... Apoi totul se metamorfoză... Ființele acelea aflate în agonie, au revenit la viață, atmosfera a devenit curată... Era un adevărat paradis...
Şi atunci am înțeles... Acea melodie din Sumer era de fapt, o parolă, care închidea un circuit complicat... Străvechi emisari ai acelei civilizații lăsaseră... melodia codificată, unui sumerian... La început fusese o joacă, dar nişte ființe visătoare sau poate... prevăzătoare, au conceput şi apoi au construit o maşină nesfârşit de complicată care să înceapă să funcționeze numai atunci când ar fi recepționat mesajul conținând melodia din Sumer...
Apoi... a trecut mult, mult timp... Ființele uitaseră de acea maşină minunată şi, urmând a Universului lege, au decăzut... Până când... Iată... S-a produs minunea cu... melodia din Sumer... Acea maşină... sau ce-o fi fost, a transformat planeta muribundă, într-un paradis !...

Iar eu, pluteam fericit, extaziat, pierzându-mă în abisul cosmic, contopindu-mă cu magica melodie din Sumer...

LA HOTARUL DINTRE DOUĂ LUMI

AMINTIRI

1. **D**e multă vreme, încercam să uit evenimentele stranii care au avut loc atunci când mă aflam la bordul cosmonavei Astori şi cercetam sistemul planetar Implat... Amintirile însă îmi reveneau, mă chinuiau în fel şi chip... Şi retrăiam, cu toate simţurile, acele terifiante întâmplări... Prezentul se estompa, dispărea şi mă aflam din nou la bordul cosmonavei Astori, cercetând sistemul planetar Implat... După ce se sfârşeau aceste evenimente, mă trezeam în... ceea ce era posibil să fi fost... prezentul... Urmau apoi câteva zile de confuzie, apoi, iar începea coşmarul... coşmarul treaz: cosmonava Astori... sistemul planetar Implat... Deşi am fost supus la nenumărate investigaţii şi terapii de către faimoşi medici, psihiatri şi vraci, care utilizau aparate sofisticate şi procedee ultramoderne sau exotice de tratament, aceştia nu au reuşit câtuşi de puţin să-mi aline suferinţele...
Constituiam un caz, o enigmă pentru mulţimea de cercetători care mă studiau uimiţi... Cine sau ce eram eu în... prezent ? Prin ce mă deosebeam EU DE ACUM de CEL CE AM FOST ? DE CE timpul parcă se întorcea şi retrăiam evenimentele de atunci, de demult, când mă aflam la bordul cosmonavei Astori şi cercetam sistemul planetar Implat ? Ce s-a întâmplat, ce se întâmplă, ce se va întâmpla ?... Voi afla oare vreodată ? Cred că nu, deşi în adâncul sufletului meu, sper însă că da... Da, dar cu ce preţ ?

2. Mă aflam de mult timp la Staţia Orbitală HIPOCRATE, în zona de recuperare, revitalizare şi stimulare a cosmonauţilor. Eram investigat din nou, cu tomoscopul complex integrator HOLOPSI, fiind supus unui sondaj în profunzime, pentru a mi se determina cele mai fine nuanţe ale aurei bioenergetice, precum şi traseele canalelor de bioenergie... Stăteam şi aşteptam, iar gândurile îmi zburau aiurea... Deodată... s-a întunecat şi am simţit că plutesc în... ceva nedesluşit şi ceva s-a produs, un pocnet, o bubuitură, o ruptură în timp, o răsucire a timpului şi spaţiului poate...
Am simţit că sunt din nou la bordul cosmonavei Astori... O cosmonavă de cercetări cu un echipaj complex format din cosmonauţi: cercetători, ingineri şi tehnicieni, medici, militari, androizi şi cyborgi... Era cea mai perfecţionată cosmonavă de cercetări galactice şi fusese destinată să studieze sistemul planetar Implat, despre care se ştia că era cel mai straniu sistem planetar... Nu numai că încălca mai multe legi fizice, dar, uneori, se părea că materia se năştea din... nimic !... Şi nu numai atât... Se înregistrau emisii telepatice, psihokinezii şi materializări la distanţă, absorbţii de materie cosmică...
Se înregistrau uneori distorsiuni spaţiale, temporale, gravitaţionale... Nimic nu putea explica aceste ciudăţenii, acestea şi multe altele şi în consecinţă, cu eforturi inimaginabile, a fost construită cosmonava Astori şi apoi a fost selecţionat echipajul, cu scopul de a se cerceta sistemul planetar Implat...

3. Ajunsesem în apropierea planetei Widal, aparţinând sistemului planetar al stelei G 495... Şi aici am întâlnit formaţiuni stranii care apăreau şi dispăreau... Întreg spectrul electromagnetic era perturbat... Erau detectaţi nori denşi de hidrogen şi heliu care luau cele mai variate forme... Erau apoi asteroizi care se mişcau haotic, unii dintre aceştia se îndreptau cu mare viteză spre noi, pătrundeau prin scuturile de protecţie, se apropiau la câţiva metri de cosmonavă şi se volatilizau !

Urmau explozii violente, urmate de un calm absolut... Alteori, cosmonava era ca o jucărie; era purtată de o forță gigantică şi azvârlită când încolo, când încoace, nu mai răspundea la comenzi, holocomputerele erau blocate, pentru ca apoi, după un timp, totul să revină la normal...
N-ar trebui să trec cu vederea echipajul... Comandantul era Tantal Dyon, un experimentat şi curajos astronaut, apoi erau consilierii acestuia, Tepikes Ranton, Ryla Dalon, Carla Morelo, Geril Ontris, Doris Ruardo şi Beryl Sumateron... Mai era şi grupul de militari condus de generalul Thor Martes, precum şi grupul de medici condus de dr. Rogo Encodar. De asemeni, mai era şi grupul de ingineri condus de Gary Nondell, care era şi şeful telecomunicațiilor, precum şi grupul de ecologi şi parapsihologi condus de Leontal Rhinerd... Eu aparțineam grupului de cosmonauți-cercetători condus de Dario Sombala, fiind locțiitorul acestuia... Toți aceştia îmi apar cu o deosebită intensitate în... acest coşmar ce pare fără sfârşit !
După primirea atât de stranie şi de inospitalieră de care am avut parte în apropierea planetei Widal, ne-am hotărât să mergem mai departe, spre sistemul planetar Implat...

4. Înainte de a ieşi din sistemul planetar al stelei G 495, s-a produs un incident care ar fi putut să ne pună în starea de alertă maximă. Cosmonava Astori nu mai răspundea la comenzi, era ca şi cum căpătase viață, inteligență proprie... La un moment dat am perceput un gând care se repeta parcă la nesfârşit...
"Voi, cei care vă aflați în interiorul meu, lăsați orice speranță de supraviețuire DACĂ NU VĂ VEȚI SUPUNE ORDINELOR MELE !... EU SUNT, ceea ce voi numiți, COSMONAVA ASTORI... VEȚI ÎNDEPLINI ÎNTOCMAI ORDINELE MELE SAU ÎN CAZ CONTRAR, VEȚI DISPARE ! NU ÎNCERCAȚI SĂ VĂ ÎMPOTRIVIȚI SAU SĂ FACEȚI CEVA CONTRAR INTERESELOR MELE. Voi, cei care vă aflați..."
Eram consternați ! După câteva ore convenționale, cosmonava a revenit la starea de... dinainte, adică răspundea la comenzi, nu manifesta vreo intenție agresivă, funcționa optim... Dar ce a însemnat acel mesaj, acea întâmplare ? Până la urmă, s-a aflat că era vorba de... un gând-virus provenit de la planeta Widal... Un fel de... bun rămas...
Spuneam că ar fi trebuit să fim puşi în starea de alertă maximă, deoarece acest gând-virus, după cum am aflat cu mult timp după această întâmplare, s-a ascuns în circuitele pozitronice ale unui android şi la momentul oportun a acționat foarte agresiv... Dar, pe atunci nu bănuiam nimic şi ne-am continuat călătoria... În drum spre sistemul planetar Implat, am întâlnit ființele-rețea...

5. Dar această realitate dispare şi mă aflu într-o altă realitate... Sunt congelat într-o incintă în care s-a făcut vid, fiind cercetat de o echipă de savanți, aici, pe Stația Orbitală HIPOCRATE...

SPRE SISTEMUL PLANETAR IMPLAT...

1. Însă amintirile, trăirile, revin cu intensitate... Era, din nou, o altă realitate... De fapt, ce este realitatea ?... Cândva am făcut o constatare interesantă... Demult, făceam cărăuşie pe ruta Pământ – Lună, de câteva ori pe an... De fiecare dată când plecam în cursă şi pe tot parcursul călătoriei de fapt, aveam sentimentul, certitudinea chiar, că NU SE SCURSESE NICI UN TIMP ÎNTRE CURSA PRECEDENTĂ ŞI CEA LA CARE PARTICIPAM !...
Şi la fel se întâmpla când reveneam acasă: aveam sentimentul, certitudinea că nici nu fusesem în cursă, parcă NICI NU EXISTASEM ÎN PERIOADELE RESPECTIVE ! Era un lucru care mă uimea... În sfârşit, trebuie să-mi lămuresc problema asta a realității...
Simțeam că mă dedublez, dar dedublarea aceasta se producea nu numai în spațiu ci şi în timp !... Mă aflam din nou la bordul cosmonavei Astori, călătorind spre sistemul planetar Implat... Eram cu Dario Sombala în laboratorul de simulări cosmice şi discutam despre posibilitatea realizării scuturilor superenisice, pentru a ne proteja cosmonava de diferite atacuri ale ființelor care puteau emite radiații enisice, întrucât, după ceea ce ni s-a întâmplat în sistemul planetar al stelei G 495, în apropierea planetei Widal, era clar că eram vulnerabili la acest tip de radiație...
- Scutul acesta nu va putea fi realizat înainte de a ajunge în zona sistemului planetar Implat. Sunt prea mulți factori care sunt implicați în realizarea scuturilor superenisice, iar timpul pe care îl avem la dispoziție este scurt !... îmi transmise telepatic Dario Sombala...
- Este adevărat, totuşi nu putem intra în sistem, fără scuturi ! Ar însemna să ne condamnăm la o... distrugere sigură, i-am replicat.
- Şi ce propui pentru realizarea acestui scut în timp util ?
- Propun o dilatare simulată a timpului !
- Cum ? Îți dai seama că intrăm, în acest fel, în intervalul de nedeterminare a energiei ?
- Am putea anula acest interval prin pompaj cuantic recurent...
- Nu avem suficiente resurse pentru asta ! Şi chiar dacă am avea, ne-am putea pierde în labirintul temporal De Baxter ! Nu înțelegi cât este de periculos ?
- Şi într-un caz şi în celălalt este periculos, am replicat. Să vedem care pericol este mai mare ! Dacă intrăm în sistemul planetar Implat fără scuturile superenisice, riscăm... distrugerea, desființarea !

2. Am discutat aşa o vreme, după care... s-a produs un fapt uimitor ! Dintr-o dată, fără un semn prevestitor, Dario Sombala se... multiplica !
Erau sute şi sute de imagini care îl reprezentau pe Dario Sombala ! Mai mult decât atât, la un moment dat, m-am trezit undeva, în afară, în spațiul cosmic şi am contemplat mii şi mii de... cosmonave Astori !... Eram năucit, nu ştiam ce se întâmplă şi la ce să mă aştept ! Prin minte îmi treceau nenumărate gânduri care veneau de oriunde şi plecau spre infinit... După un timp, am înțeles, că intrasem în zona de influență a FIINȚELOR-REȚEA, care, în principiu, erau indestructibile şi puteau acționa asupra oricui, oricând, oriunde... Bănuiam că erau santinelele sistemului planetar Implat...

Am stat nemişcat în spaţiul cosmic, în afara timpului, până când, acolo, în abisul cosmic, am perceput ceva, ca un glas care îmi spunea*:*
"Te vei duce pe Staţia Orbitală HIPOCRATE, unde vei fi congelat în vid şi vei fi studiat de foarte mulţi cercetători !..."

LANDAL

1. Cu toate acestea, mă aflam la bordul cosmonavei Astori şi nu la Staţia Orbitală HIPOCRATE... Ajunsesem în apropierea planetei Landal şi nu aveam scuturile superenisice, întrucât nu s-au putut realiza... Aici, aproape de Landal, a izbucnit nebunia !... Cosmonava a început să se micşoreze din ce în ce mai mult, iar la un moment dat, am crezut că vom fi striviţi ! Apoi, ne-am deformat, devenind monstruoşi ! Eu mă transformasem într-o scoică sau ceva asemănător, ceilalţi se metamorfozaseră în... moluşte, viermi, reptile ori alte organisme care de care mai hidoase, mai bizare... Urmă apoi o perioadă de acalmie... În acest scurt răgaz ne-am adunat în adăpostul T unde speram să fim feriţi de orice pericol... Adăpostul T sau TOTAL, era o capsulă din interiorul cosmonavei, izolată şi astfel concepută încât să reziste la acţiunile oricărui agent fizic, cosmic, în sfârşit, de orice natură...
Era ultima salvare, locul de refugiu în caz de distrugere iminentă a cosmonavei...

- Situaţia este extrem de gravă, ne comunică telepatic Tantal Dyon, comandantul. Ceea ce s-a întâmplat până acum, se pare că a fost numai un avertisment !... Oare cu ce fel de fiinţe avem de-a face ?
- Trebuie să stăruim să comunicăm cu aceste fiinţe, ne transmise Geril Ontris. Este adevărat că toate încercările noastre atât pe canale electromagnetice cât şi pe canale exotice şi cuantice au eşuat, totuşi trebuie să continuăm !
- Depinde de limbajul folosit de aceste fiinţe, transmise Carla Morelo.
- Dar dacă nu au nici un limbaj ? am replicat.
- E posibil să nu existe limbaj ? ne întrebă Tepikes Ranton.
- Poate că nu putem stabili nici o echivalenţă între limbajul lor şi limbajul nostru..., remarcă Gary Nondell. Se încalcă principiul echivalenţei lingvistice universale stabilit de către Narlikaar Chismky...
- Să încercăm atunci să le transmitem mesaje pe cale paranormală, propuse Ryla Dalon.
- Am încercat şi asta, dar degeaba, transmise Leontal Rhinerd.
- Să nu existe nici o cale de contact ? întrebă Rogo Encodar.
- Se pare că NU ! concluzionă comandantul Tantal Dyon.

2. Şi atunci s-a produs explozia... O explozie formidabilă ! Planeta Landal a explodat, degajând o cantitate colosală de energie ! Şi am văzut... forme de lumină de o mare diversitate, care se apropiau, intrau şi ieşeau din cosmonavă, apoi reveneau... Acest joc a durat un timp nedefinit... Apoi am observat din nou planeta Landal... Ce fiinţe erau acestea ? Ce voiau ? Dar... oare voiau ceva ?...
Ce reprezentam noi pentru aceste fiinţe ? Credeau poate că suntem un pericol pentru ele ? De ce nu puteam stabili nici un contact cu acestea ? Cum se va sfârşi această aventură ?...
Şi atunci ne-am gândit să apelăm la A.C. adică Absolut Cunoscător, OMUL TOTAL... OMUL TOTAL reprezenta CHINTESENŢA UMANITĂŢII... Dar nu putea fi solicitat decât în situaţii excepţionale... în caz contrar, riscam să-i risipim calităţile unice, extraordinare... Degenera în scurt timp printr-un efect de disipaţie hiperactivă, efect straniu, neexplicat, dar constatat...

Era instalat în adăpostul T. Tantal Dyon îi solicită sprijinul lui A.C. rugându-l să răspundă la acele întrebări la care noi nu găsisem răspuns...

- Ce sunt aceste ființe de pe Landal ?
- Sunt ființe cuantice.
- Ce vor ?
- Să ne transforme.
- Ce reprezentăm noi pentru ele ?
- Ceea ce reprezintă maşinile pentru noi... Aceste ființe vor să ne transforme, pentru a deveni asemenea lor. Ele cred că astfel ne pot ajuta.
- Totuşi, oare nu-şi închipuie că noi suntem un pericol pentru ele ?
- Aceste ființe nu ştiu ce este pericolul, NON-EXISTENȚA, NEANTUL, MOARTEA ! Pentru ele, totul se rezumă la ETERNITATE !
- De ce nu putem stabili nici un contact cu aceste ființe ?
- De fapt, contactul a fost deja stabilit. Ne-au detectat şi le-am simțit prezența... Te referi la contactul lingvistic... Simplu... e acelaşi decalaj de evoluție care există între oameni şi insecte. Nici între oameni şi insecte nu se poate stabili un contact lingvistic, la aceasta mai trebuie adăugat faptul că între oameni şi aceste ființe cuantice există decalaje structurale, de niveluri structurale... Sunt ființe cuantice, pe când oamenii sunt ființe megamoleculare, organice...
- Cum se va sfârşi această aventură ?
- Se va sfârşi bine, dacă priviți lucrurile din anumite puncte de vedere, dar se va sfârşi rău, dacă priviți întreaga aventură, altfel...
- Nu pricepem... Ce puncte de vedere ?
- Se va sfârşi bine din punctul de vedere al cunoaşterii, se va sfârşi rău, din punctul de vedere al conservării vieții noastre, adică, NU VOM MAI FI CEEA CE SUNTEM ACUM, CI ALTCEVA !...
- Ce ne mai poți spune ?
- Deocamdată atât...
- Vei putea interveni cu forțele tale hipermagice, dacă va fi o situație critică ?
- Voi face tot ceea ce îmi va sta în putință !...

3. Timpul, pentru noi, a dispărut - în sensul că nu mai aveam cu ce să-l mai măsurăm ! Toate înregistratoarele temporale de bord şi proprii s-au defectat. Apoi, cosmonava Astori a fost invadată de o materie difuză, fosforescentă... A fost un haos general... Duşmanul acesta a obținut o victorie imediată, noi nu am opus nici cea mai slabă rezistență ! Dar cum am fi putut ? Echipajul, cu excepția mea, a fost dizolvat în acea materie difuză, fosforescentă... Nu ştiam ce s-a întâmplat cu A.C., omul total... deşi, vag, îmi dădeam seama că se... transferase ÎN MINE ! Dar...
DE CE ? Fiindcă adăpostul T oferea cea mai sigură protecție... Până la urmă am aflat: A.C. a atras... materia aceea difuză şi fosforescentă în adăpost, a închis-o ermetic şi şi-a transferat CONŞTIINȚA în... mine, întrucât aveam un mare număr de "fişiere" goale în intelect, adică aveam o mare disponibilitate de acumulare informațională... Altfel spus, puteam să învăț orice, oricum, oricând şi oriunde...
În sfârşit, aveam unele calități paranormale, suficiente pentru a putea fi o bună gazdă pentru A.C. Cert este că m-am trezit singur pe Astori ! Singur în fața acelei lumi stranii numită Landal... Aveam sentimentul singurătății absolute şi al primejdiei imediate... Nu ştiam ce să mai fac, cum să mă salvez...

Mintea mea era aproape golită de orice gând !... Iar A.C. pe care îl simțeam în mine, parcă agoniza ! A urmat un nou atac din partea ființelor de pe Landal...
A fost o formă-gând, care îmi sugera să mă îndrept spre planetă... Dar aceasta se... metamorfozase ! Mi-a apărut, în minte, prin procesele de clarviziune, ca fiind o particulă de praf ! Cum de se micşorase atât de mult, de la o planetă de mărimea lui Uranus, la... un fir de praf... nu pot şti !... Apoi am simțit că Astori, cosmonava, se mărea, iar eu, în consecință, parcă mă... micşoram ! Iar în cosmonavă, totul parcă începuse să capete viață !

4. A urmat apoi o stare de bucurie, de plenitudine, de euforie... Toate simțurile... normale şi paranormale, erau parcă adormite. Pluteam şi eram foarte fericit...
Nu mai voiam să ştiu nici de sistemul planetar Implat, nici de planeta Landal, nici de cosmonava Astori...
"Se pare că l-am pierdut !"... am perceput un gând...
"Nu !... Îşi va reveni..." răspunse alt gând...
Apoi am devenit conştient că mă aflam pe Stația Orbitală HIPOCRATE, continuându-mi tratamentul, după teribilele evenimente pe care le-am trăit, în sistemul planetar Implat...

DIVERSITATE ŞI TEROARE

1. Iată-mă din nou pe Astori, aproape de planeta Landal... Şi coşmarul a reînceput... Noi şi noi forme apăreau şi dispăreau şi se manifestau prin fel de fel de acțiuni... Nu aş putea descrie extrema lor diversitate căci mintea nu a conceput nicicând aşa ceva ! Cine ar putea să o facă, oare ? Sunt neputincios în a descrie explozia de forme, de culori, de mărimi, de ființe fără asemănare !... Parcă simțeam că iau foc, parcă simțeam că ard, că mă transform în flacără, că mă volatilizez !... Apoi, simțeam că mă transform într-o statuie, că stau nemişcat de o veşnicie !... După un timp nedefinit, aveam certitudinea că mă divid în miliarde de celule şi că mă refac sub formă de monstru ! Şi apoi... gândul... GÂNDUL ACELA...
GÂNDUL - VIRUS, provenit de la planeta Widal, care s-a ascuns în circuitele pozitronice ale unui android, mi-a cuprins mintea, conştiința...
"EU SUNT ACELA CARE S-A INTERPUS ÎNTRE VOI ŞI FIINȚELE DE PE LANDAL !
I-AM FĂCUT SĂ CREADĂ CĂ DORIȚI SĂ VĂ TRANSFORMAȚI, SĂ FIȚI LA FEL CA ŞI EI... ŞI AȚI DEVENIT !... CU EXCEPȚIA TA ŞI A COSMONAVEI ASTORI ! DAR NU MAI AVEȚI MULT NICI VOI ! "
La un moment dat, s-a produs o uriaşă explozie, o sferă luminoasă imensă a plutit în apropierea cosmonavei... şi după aceea... nu s-a mai întâmplat nimic... nimic...
GÂNDUL - VIRUS A DIPĂRUT !... Apoi... m-a cuprins o cumplită teroare, o panică teribilă, văzând iarăşi explozia de forme, de culori, de ființe fără asemănare care încercau să captureze cosmonava Astori...

2. Şi iată-mă din nou pe Stația Orbitală HIPOCRATE, stând la... congelare... Dar... mi-a venit o idee... Ce-ar fi dacă instalația criogenică în care zăceam ar face parte din... mine ?! Dacă... m-aş identifica pur şi simplu cu ea ? Dacă... instalația ar deveni EU şi... EU aş fi instalația ? Ce-ar fi, ce-ar fi ? Şi s-a produs minunea !

Am început să mă mişc, să umblu, de fapt... instalaţia a început să se mişte, să umble !... Mulţi indivizi, cred că erau cercetători, tehnicieni, medici, erau îngroziţi ! Apoi, am perceput alarma...

SPRE BADARE

1. Alarmă şi pe Astori ! Se anunţa un pericol iminent şi un atac devastator al fiinţelor de pe Landal... Eu însumi eram conştient de pericol... Şi nu ştiam ce să fac ! Niciodată nu mai simţisem atât de acut NEPUTINŢA ! Eram copleşit, când am observat o cosmonavă... Dar era Astori ! Ce harababură ! Se apropia de... cosmonava Astori în care mă aflam eu, pătrundea în ea, se contopea cu ea... şi... deodată, m-am trezit în faţa echipajului ! Eram uluit, deoarece ştiam că dispăruse, atunci când a fost cuprins de acea materie difuză !... Comandantul Tantal Dyon transmise telepatic...

"Contactul a fost stabilit ! Forma aceasta de comunicare este singura pe care aceste fiinţe o cunosc ! A trebuit să ne contopim cu ele, astfel încât noi oamenii să fim ele, fiinţele, iar... fiinţele acelea să se contopească cu noi !... Este drept că astfel se obţine o comunicare integrală, nu există nici un risc de a se produce erori sau perturbări..."

Interveni Leontal Rhinerd, şeful ecologilor şi parapsihologilor...

"Consider că, totuşi, există cel puţin o interpretare greşită din partea lor... Şi anume, aceste fiinţe cred, mai mult, sunt realmente convinse că civilizaţia umană este o civilizaţie de tip T. P. U. adică TOŢI PENTRU UNUL... Semnifică faptul că majoritatea oamenilor se sacrifică pentru un singur individ, altfel spus, sunt grupuri mari de oameni care dezvoltă sau valorifică într-un fel sau altul intelectul, trupul, spiritul unui singur individ din grup, sacrificându-se pe sine, renunţând la propria evoluţie, la propria dezvoltare... Acest individ favorizat, răsfăţat al destinului, este ales aleatoriu, de către o conştiinţă comună a mulţimii de indivizi !... Cred că fiinţele acestea greşesc..."

Rogo Encodar, şeful grupului de medici, transmise:

"Şi totuşi, aceste fiinţe ne-ar putea ajuta. Ne-ar ajuta în evoluţie, am putea fi mai buni, mai puternici, mai adevăraţi !..."

Gary Nondell, şeful telecomunicaţiilor, interveni...

"Aceste fiinţe sunt extrem de ciudate... Este greu să le defineşti... S-ar părea că sunt un fel de... fiinţe-hologramă, ele se pot divide, se pot compune, fiecare parte a lor cuprind întregul, iar întregul devine mai mult decât suma părţilor... Dar, ciudat, ele NU SE POT REPRODUCE, precum fiinţele obişnuite ! Pe de altă parte, fiinţele-reţea sunt un fel de santinele, la limita spaţiului lor vital... Se pare că ele pot controla spaţiul şi timpul, chiar şi Universurile Paralele şi chiar Universurile Alternante !..."

Comandantul Tantal Dyon reveni...

"Nu s-ar putea spune că vor ceva anume... Ce este de fapt voinţa ?... A vrea ? Este... energie îndreptată spre ceva, ceva aflat în timp şi spaţiu... Ori aceste fiinţe controlează energiile, spaţiul, timpul... Aş putea afirma chiar că... nu vor nimic de la noi... Din păcate decalajul de evoluţie, este imens ! Rogo Encodar spunea că ne-ar putea ajuta să evoluăm... Cum să ne ajute ? Ce înseamnă să ajuţi pe cineva ?

Din punctul nostru de vedere, a ajuta pe cineva înseamnă a-l determina să adopte noi modele comportamentale, noi modele de gândire care, pe de o parte să fie

asemenea lui, a aceluia care ajută, iar pe de altă parte să nu distrugă propriile sale modele, ale aceluia care este ajutat... Trebuie să fie un acord perfect între cel care oferă ajutorul şi cel ce primeşte ajutorul... Pentru că distanța de la ajutor la rău este doar de un pas...

De fapt, atât lipsa de ajutor cât şi un ajutor prost înțeles este un rău, aşa îl considerăm... Mai departe, faptul că cineva ajută pe altcineva, aceasta implică un consum de energie, de timp, de... inteligență din partea celui ce ajută şi o anumită disponibilitate de a primi energia, timpul, inteligența, din partea celui ce primeşte ajutorul... Degeaba vrei să ajuți pe cineva dacă acel cineva nu poate sau nu vrea să fie ajutat... Şi tot atât de adevărat este şi faptul că degeaba vrei să fi ajutat de cineva, dacă acel cineva nu vrea sau nu poate să te ajute, ori nu ştie cum să ajute..."
Deodată, am perceput alarma... Din nou...

2. Am înțeles că toate acestea erau o stratagemă a ființelor de pe Landal de a mă captura, de a captura cosmonava Astori. Şi atunci omul A.C. care coexista cu mine, a intervenit... A transformat cosmonava Astori în... planeta Landal !... Lumini şi umbre, fascicule de particule ce traversau spațiul, decalaje temporale, găuri negre, universuri alternante şi paralele, forme, culori... Luptam cu disperare să scap, să mă salvez... În sfârşit, aruncând în luptă ultimele forțe, am reuşit să mă îndepărtez şi să mă salvez... Planeta Landal se pierdea în depărtare, iar eu m-am îndreptat spre planeta Badare... Spun "eu" incluzând şi omul A.C. şi cosmonava Astori... Căci la o mare distanță de Landal, cosmonava Astori a revenit la forma inițială... Speram să fi scăpat !...

3. Iată-mă din nou pe Stația Orbitală HIPOCRATE... Am ieşit din... congelator şi am fugit... Fugeam prin coridoare, încăperi, tuneluri... Eram înspăimântat şi nu mă mai puteam opri...

PE BADARE

1. În depărtare am zărit o planetă... Era Badare... O linişte profundă, de început de lume m-a întâmpinat... Contrar infinitei diversități de pe Landal, pe Badare am întâlnit o monotonie profundă... La prima vedere părea să fie o lume fără viață...
Şi totuşi... Am cercetat cu mare atenție planeta... Era o stranie nemişcare... Roci şi praf şi cratere... Şi, într-un crater, am observat o singură ființă, imobilă, lipsită de putere care, parcă agoniza... Cu toate acestea mi s-a părut plină de mistere... Părea să fie o stâncă la fel ca atâtea altele... Totuşi, când am trimis o sondă să ia o probă din ceea ce părea a fi o stâncă, am observat că sonda a fost dezintegrată ! Am mai trimis şi alte sonde, dar toate au dispărut ! Am bombardat ființa, apoi, cu fascicule de neutroni energetici... Şi am constatat cu uimire că, în apropierea acelei stânci sau... a acelei ființe stranii, fasciculul îşi pierdea energia, iar neutronii erau deviați ! Am încercat apoi cu fascicule de raze X, cu fascicule de radiații infraroşii, ultraviolete şi chiar cu fascicule de radiații gamma... Nu se întâmpla nimic ! Ființa aceea era invulnerabilă ! La un moment dat, m-am simțit cuprins de o toropeală şi de o apatie profundă, de un frig îngrozitor ! Am încercat să mă opun. Am simțit apoi că mă sfârşesc, că mă sting încet, încet şi umbre difuze se apropiau de mine... Eram în agonie...

2. Din nou mă aflam pe Stația Orbitală HIPOCRATE... M-am oprit din acea fugă ce părea fără sfârşit ! Ajunsesem într-o încăpere... Am căzut şi o moleşeală de

neînvins m-a cuprins... Eram în agonie... Şi nişte umbre nelămurite se apropiau tot mai mult, tot mai mult...

ÎN ZADAR

1. Când mi-am revenit, stăteam în cabina de comandă a cosmonavei Astori şi priveam parcă hipnotizat pe ecran... Aici era o singură imagine, acea ființă asemănătoare unei stânci, imobilă, aparent lipsită de putere, care, parcă agoniza... Am vrut atunci să mă îndepărtez, să plec din acest sistem planetar, dar... nu am mai putut !... Şi gânduri şi întrebări îmi treceau prin minte...
"Vrei să pleci ? Dar colegii tăi ? De ce nu încerci să afli ce s-a întâmplat cu ei ? Ce vor spune superiorii tăi ? Întoarce-te pe Landal şi află ce s-a întâmplat cu ei !"
Şi totuşi, nu voiam decât să plec ! Să plec, să fiu departe de acest îngrozitor sistem planetar Implat ! Am încercat să produc colapsuri gravitaționale, cutări ale continuumului spațiu-timp, accelerări, teleportări paranormale... Am încercat să fac orice, dar a fost în zadar ! Eram prizonier, în propria... cosmonavă !

2. Şi iarăşi, realitatea, aceea în care mă găseam "prizonier" în cosmonava Astori, a dispărut şi, în schimb, mă găseam într-o altă realitate, aceea în care mă aflam la Stația Orbitală HIPOCRATE ... Brusc, fără tranziție... Şi aici eram tot prizonier ! Eram legat de mii de fire, eram imobilizat şi nu mă puteam mişca deloc !...
La un moment dat cineva, poate un medic, poate un cercetător, s-a apropiat şi mi-a transmis telepatic...
"Stai liniştit ! Unde vrei să pleci ? Trebuie să te refaci, ai multe de făcut, ai multe de învățat ! Eşti desemnat să faci parte din echipajul cosmonavei Astori în expediție spre sistemul planetar Implat !"
"Sistemul planetar Implat ?" am întrebat surprins... Apoi, am adăugat...
"Dar... Am fost acolo !..."

ÎNTRE LANDAL ŞI BADARE

1. Brusc, o altă realitate... Vechea realitate dispăruse... Aveam o vagă senzație de straniu, de ceva prin care am trecut... Un fel de gol în memorie, o pată albă...
Mă aflam pe cosmonava Astori... Încercam să ies din acest bizar sistem planetar Implat ! Dar nu făceam altceva decât să mă... "plimb" între Landal şi Badare... Între Landal şi Badare am stat aşa un timp nedefinit...
Eram exasperat ! Deznădăjduit, am lansat apeluri de ajutor urgent îndreptat înspre toate direcțiile... Poate, totuşi, mă va ajuta cineva din Univers, oricine...
La un moment dat, am văzut pe ecrane o mulțime de cosmonave care, aparent, veneau să mă salveze. În acelaşi timp, am fost prevenit de omul total A.C. din... mine, că era ceva fals, că era încă o capcană a ființelor de pe Landal care încercau să mă captureze ! Cu atât mai mult cu cât nu primeam nici o confirmare din partea senzorilor paranormali că imaginile acelea de pe ecrane reprezentau într-adevăr cosmonave ce veneau în scopul de a mă salva. Dimpotrivă, eram conştient de pericol... Apoi, după un timp, imaginile acelea au dispărut, în locul lor au apărut alte imagini... ale celor două lumi stranii... Landal şi Badare...

2. Şi din nou percepeam realitatea aceea în care mă aflam... pe Stația Orbitală HIPOCRATE... Cineva îmi transmitea telepatic, mă interoga.
"Ai fost acolo ? În sistemul planetar Implat ? Cum se face însă că noi nu ştim nimic ? Poate vrei să spui că îl cunoşti şi pe Tantal Dyon, comandantul navei ?"

"Desigur ! Oh, aşa este !... Aşa este !... Toţi membrii echipajului au dispărut pe Landal, cu excepţia mea !"

TOTUL S-A SFÂRŞIT !...

1. Da, se părea că totul s-a sfârşit ! Eram prizonier la hotarul dintre două lumi misterioase, între Landal şi Badare şi, mai devreme sau mai târziu, urma să fiu nimicit de fiinţe necunoscute, stranii, nemiloase ! Căci atacul acestor fiinţe se înteţise... Iar omul total A.C. din mine se părea că începuse lent, dar sigur, să-şi piardă puterile... Eram conştient de faptul că numai datorită lui încă supravieţuiam... Dar pentru cât timp ? La un moment dat, aceeaşi materie difuză, fosforescentă, care invadase odată cosmonava Astori a încercat, din nou, să mă anihileze... Totuşi, omul total A.C. a reuşit să disperseze materia aceea difuză, fosforescentă şi să o expulzeze din cosmonavă... Un alt atac a constat în faptul că fiinţele de pe Landal, împreună cu fiinţa de pe Badare şi împreună cu fiinţele-reţea, au creat o depresiune spaţio-temporală, un abis cosmic, care a început să mă... absoarbă ! Era un fel de vârtej, un vârtej ameţitor !... Dar, la un moment dat, s-a produs ceva, cred că o nesincronizare între fluxurile energetice ale fiinţelor de pe Landal, ale fiinţei de pe Badare şi ale fiinţelor-reţea, cert este că abisul a dispărut instantaneu, iar planetele Landal şi Badare s-au balansat mult timp pe orbite...

2. Tăcere... O tăcere profundă... Eram conştient că mă aflam din nou pe Staţia Orbitală HIPOCRATE... Un nou gând, de fapt o nouă întrebare transmisă de cineva, pe cale telepatică...
"Cum poţi spune că... s-a întâmplat tragedia, respectiv dispariţia echipajului cosmonavei Astori, când încă echipajul nici nu a fost... format în întregime ?!..."
"Bine... Să vă spun un secret... Nu-i aşa că la această expediţie va participa şi... OMUL TOTAL... A.C.?"
"Cum ? De unde ştii asta ?!... Este într-adevăr, cel mai mare secret !"

MĂ ÎNTREB ŞI ASTĂZI...

1. Cum oare am supravieţuit, cum oare am scăpat ? Mă întreb şi astăzi, dar încă nu am aflat ! Bănuiesc că fiinţele de pe Landal, ori poate fiinţa de pe Badare, constatând că nu mă pot captura, au hotărât să mă... expulzeze ! Aceasta pare să fie cauza căci, înainte de a mă afla în spaţiul intergalactic, am interceptat un mesaj...
"E CLAR... NU NE VREI ! TOATE ÎNCERCĂRILE NOASTRE DE A TE AJUTA SĂ EVOLUEZI AU FOST ZADARNICE... NICI NU BĂNUIEŞTI MĂCAR CE AI PIERDUT !... O OCAZIE UNICĂ DE A DEVENI MAI PRESUS CA ZEII ! FIE ! TU AI ALES ! DACĂ TU NU NE VREI, NICI NOI NU TE VREM ! PĂRĂSEŞTE IMEDIAT SISTEMUL PLANETAR IMPLAT, ÎMPREUNĂ CU COSMONAVA ! COLEGII TĂI SUNT AICI ŞI VOR RĂMÂNE AICI, VEŞNIC, FERICIŢI... SUNT DEJA ATÂT DE FERICIŢI ÎNCÂT NICI O FIINŢĂ OBIŞNUITĂ NU POATE ÎNŢELEGE !..."
Şi fără să ştiu cum şi când, deodată, am fost departe, departe de sistemul planetar Implat...

2. Din nou tăcere... Din nou pe Staţia Orbitală HIPOCRATE... Din nou acelaşi om care îmi comunica pe cale telepatică...

"Expediția aceasta nici nu a avut loc ! Este o fantezie a ta ! Deşi ai unele informații, obținute probabil prin percepție extrasenzorială, totuşi realitatea este că expediția Implat... NU A AVUT LOC !"

"Dar atunci ce poate fi ? Clarviziune ? Dar ce fel de clarviziune să fie, căci eu am trăit, AM TRĂIT cu maximă intensitate toate acele stranii evenimente !"
"Nu te mai frământa atât ! Orice ar fi fost, te rog să te linişteşti, să te calmezi !... Poate că, de fapt, a fost un vis, un vis... deosebit..."
"Nu !... Nu a fost un vis ! Sunt sigur de asta !"
"Te rog să te linişteşti ! Ar fi bine să studiezi cu atenție înregistrarea conferinței susținute de doctorul Carlo Benedict... Apoi, dormi ! Ai nevoie de odihnă ! Căci trebuie să te pregăteşti pentru expediția Implat !"

O STRANIE METAMORFOZĂ

1. Conformându-mă sfatului, am studiat înregistrarea conferinței doctorului Carlo Benedict... M-am conectat la telepatotecă, arhiva tuturor gândurilor, am cerut conferința doctorului şi după un timp, am primit următoarele informații...
"După ce a avut loc Marea Explozie, după formarea primelor stele şi după sintetizarea elementelor chimice şi a primelor sisteme stelare precum şi a primelor galaxii, s-a format şi Protobiosul, prima formă de viață din Univers. Abia creată de forțele cosmice, Protobiosul începu să se dezvolte, să crească, asimilând substanță, energie şi informație, mărindu-şi spațiul vital. Apoi, după o lungă perioadă de timp, în care a stat şi a crescut, a ajuns la conştiința-de-sine. După asta, a început să colinde spațiul cosmic... Dar nu găsea decât planete pustii, sisteme astrale în formare, galaxii în formare şi... atât... Poate că, în alte părți ale Universului, mai existau alte ființe asemănătoare cu ea, dar Protobiosul nu ştia...
A urmat iarăşi o lungă perioadă de timp, în care Protobiosul a început şi apoi a continuat să se dividă în mici sfere care s-au divizat şi ele mai departe, în altele... Apoi s-au răspândit în cosmos... Acestea erau formate din substanțe chimice, predominând siliciul şi carbonul, din plasmă şi particule elementare ce alcătuiau ansambluri de mare stabilitate... Câteva din aceste sfere au ajuns şi pe Pământ şi s-au transformat profund, generând cu timpul viața, având ca element chimic de bază, carbonul... Au trecut miliarde de ani... Au apărut oamenii, au evoluat... Au explorat cosmosul... "

2. A urmat o pauză... În timpul pauzei trebuia să reflectez, dar... nu ştiam ce să cred... Apoi am văzut un chip de bătrân şi am ştiut că era chipul doctorului Carlo Benedict... În cele din urmă, am perceput alte gânduri...
"Oricât ar părea de absurdă această idee şi oricât ar contrazice legile ştiinței, totuşi, adevărul este că suntem singuri în acest Univers ! Toate ființele vii sunt alcătuite atât de diferit de noi, încât nu este posibilă nici o legătură între noi şi ele. În acest sens suntem singuri... Am călătorit prin cosmos, încercând să găsesc forme de viață asemănătoare cu a noastră sau, eventual, puțin diferită... Dar toate formele de viață întâlnite de mine, aveau alte principii de organizare decât ale noastre... Ei bine, da ! Ironia naturii este că suntem singurele ființe vii civilizate din cosmos care au ca element chimic de bază carbonul... Toate celelalte ființe au alte structuri, în care fie siliciul, fie alte elemente chimice, fie diverse particule elementare, fie chiar quarcurile sunt entitățile de bază în alcătuirea lor... Din cele studiate de mine şi de colegii mei, rezultă că viața dezvoltată pe bază de siliciu, cu adaosuri de carbon şi alte elemente chimice, particule elementare şi plasmă, ei bine, această... viață are o stabilitate mult mai mare decât viața bazată pe carbon... Şi o stabilitate încă şi mai

mare o are viaţa bazată pe quarcuri... Precum se ştie, cel mai mare dezavantaj al vieţii bazate pe carbon este INSTABILITATEA !...
Da ! Instabilitatea vieţii noastre, la toate nivelurile de organizare: celular, tisular, organic, psihic, social, ceea ce în comparaţie cu fiinţele vii care au alte principii de organizare, reprezintă un mare defect ! Adică suntem limitaţi de anumiţi parametrii fizici, chimici, cosmici, care ne restrâng foarte mult posibilităţile de acţiune. Totuşi, trebuie să ne supunem acestor îngrădiri pentru a putea supravieţui, ceea ce nu se întâmplă cu celelalte forme de viaţă întâlnite. Căci viaţa înseamnă O ANUMITĂ STRUCTURĂ şi ANUMITE PROCESE... Structură specifică, procese specifice, ORGANIZARE SPECIFICĂ, asta înseamnă şi nimic altceva... Iar quarcii favorizează o organizare a vieţii cu o stabilitate extremă ! De aceea propun să ne schimbăm esenţial matricea existenţei noastre, să renaştem, însă pe alte baze !... Căci va veni o vreme când vom fi nevoiţi de natură să acceptăm această soluţie... Dacă nu ne vom adapta condiţiilor impuse de Univers, vom dispare ! Singura soluţie va fi aceea de a ne transforma, în mod conştient, în... ALT MOD DE A FI, să ne transformăm în ... ALT FEL DE VIAŢĂ, dacă nu vom vrea să pierim cu totul !"

3. Chipul bătrânului a dispărut din mintea mea, iar fluxul gândurilor provenite de la telepatotecă a încetat. Am rămas numai cu gândurile mele...
"Şi astfel omenirea se va transforma... în sfere... sfere care vor conţine plasmă, quarci, materie subtilă, înconjurate de un câmp fizic unificat fundamental şi care vor adăposti viaţa... o viaţă de mare stabilitate... vor adăposti spiritul... un spirit de mare profunzime... Sferele vor fi asemănătoare cu acelea formate demult, cândva din Protobios... Vor călători apoi prin cosmos, în căutarea altor sfere... Când Universul se va apropia de punctul terminus al evoluţiei sale, se vor contopi, formând iarăşi... Protobiosul... Până atunci însă vor călătorii prin cosmos, însoţite de o muzică stranie, unică, de o armonie perfectă...
Din imemoriale timpuri
Existăm şi colindăm
Semeni să găsim, să găsim aceleaşi gânduri,
Timpul să-l oprim, speranţe vieţii să dăm,
Infinitul să ne absoarbă, să ne piardă !
Nemărginirea ne atrage, nu ne înspăimântă..."

REVELAŢIA

Am stat o vreme şi m-am gândit... Ce legătură avea cu... Landal, cu Badare ? Oricât efort aş fi depus, îmi era imposibil să înţeleg...
Şi deodată, am avut o revelaţie... Am aflat că fiinţele stranii din sistemul planetar Implat transformau orice fel de viaţă, în viaţa specifică din acel sistem planetar... Adică atrăgeau, în diferite moduri, fiinţe din cosmos, civilizaţii diverse, le transformau şi le impuneau matricea lor vitală. De fapt era modalitatea lor de a se reproduce ! Acele fiinţe nu se puteau reproduce decât... transformând alte fiinţe, metamorfozându-le, obligându-le să devină identice cu ele ! Dar acum... încep iarăşi să revină amintirile... Pentru că ştiam... Ştiam că fusesem în sistemul planetar Implat, fusesem pe Landal, pe Badare !... Nu-mi puteam explica deloc de ce... specialiştii de pe Staţia Orbitală HIPOCRATE susţineau că expediţia Implat nu avusese loc, ei insistau mereu că, dimpotrivă...VA AVEA LOC ! Eu vorbeam de trecut, iar ei de viitor ! Bănuiam că era vorba de fapt de un tratament, de o metodă de a mă face SĂ UIT !... Dar... degeaba... Amintirile îmi reveneau, mă chinuiau în fel şi chip... Şi retrăiam, cu toate simţurile, acele terifiante întâmplări...

Şi nu mai ştiam nici ce înseamnă prezent, nici ce sunt, nici ce se întâmplă cu mine... Prezentul se estompa, dispărea şi mă aflam din nou la bordul cosmonavei Astori, cercetând sistemul planetar Implat...

CHEMAREA VEŞNICIEI

"Ceea ce n-a avut loc niciodată, poate avea loc mâine"
MAURICE MAETERLINCK"

De două mii de ani lucrau fără încetare să construiască un templu gigantic închinat Marelui Zeu. Milioane şi milioane de oameni au muncit o viaţă întreagă zi de zi pentru a-l înălţa puţin câte puţin. Generaţii după generaţii s-au născut, au muncit şi au pierit, fără să ştie nimic altceva decât munca infernală la templu, ritualurile religioase, hrana, odihna şi reproducerea. Totul a început demult, demult, când un faraon, uitat acum, pierdut în al vremii tumult, plimbându-se singur, în noaptea înstelată, a fost cuprins de gânduri, triste, răvăşite, fără de orizont. Nimic nu îl atrăgea, nimic, nici pacea, nici războiul, nici palatul, nici cortul, nici mizeria, nici fastul. Trăia de pe o zi pe alta, lipsit de speranţe, lipsit de visuri, căci o idee, o dorinţă îl chinuia şi nu îi da pace: viaţa şi-o voia... de-a pururi !... Veşnic se voia să fie, tânăr şi voinic, dar timpul îi măcina puterea încet, încet... Abisul viitorului îl absorbea şi îl nimicea... Şi atunci, privind pierdutele stele ce veşnice par, un gând îi trecu prin minte, apoi altele îi urmară... Înţelese în sfârşit că el, el însuşi, va trebui să moară, că veşnicia nu există nici măcar pentru un faraon... Dacă ar fi fost o stea ar fi putut să spere... Dar nu era decât un simplu faraon... Şi totuşi nu a însemnat oare nimic ? Uitarea să se aştearnă după el ?
Nu ! Nu !! Nu !!! Gândul resemnării în faţa morţii inevitabile se lupta cu gândul dorinţei de a fi nemuritor... nemuritor !... Dar ce să facă ? Ce ?... Să facă ceva ce nimeni până atunci nu mai făcuse, să facă un templu, un templu gigantic, care să înfrunte timpul, să înfrunte negurile viitorului ! Da ! Asta va face !! După ce a convocat Consiliul Marilor Preoţi, le-a spus venerabililor prelaţi că a avut o revelaţie prin care Marele Zeu îi poruncea să construiască un templu magnific... Preoţii l-au ascultat cu supunere şi l-au aprobat, făgăduindu-i tot sprijinul de care erau în stare... I-a adunat pe cei mai pricepuţi constructori, arhitecţi, matematicieni, ingineri, meseriaşi, negustori şi mulţi alţii pentru a le transmite voinţa sa... Pe întinderile nesfârşite ale Câmpiei Marelui Zeu mulţimea se aşează într-o ordine desăvârşită.

- Supuşi ai Marelui Zeu ! strigă faraonul. Vă fac cunoscut că de curând am avut o revelaţie... Marele Zeu vă transmite că voi aveţi un mare destin şi o viaţă preafericită şi fără de sfârşit veţi dobândi voi şi urmaşii voştri dacă veţi construi, ca semn al supunerii voastre faţă de Marele Zeu şi ca semn că meritaţi viaţa şi fericirea veşnică, cel mai mare templu ce s-a construit vreodată sau care s-ar putea construi vreodată !...

Mulţimea rămase tăcută. Totul parcă încremenise, nici vântul nu mai adia, nimic, nici un sunet nu perturba liniştea stranie ce pusese stăpânire peste acea întindere de pământ... După ce faraonul a terminat de vorbit, câţiva preoţi i-au îndemnat pe cei prezenţi să se supună, i-au sfătuit să se pregătească de lucru arătându-le apoi, prin cuvinte alese, neasemuita soartă ce îi aştepta după terminarea construirii templului. A doua zi, arhitecţii, constructorii, matematicienii, inginerii, preoţii, faraonul, au început să întocmească planurile. Câţiva ani de zile au lucrat la ele... Trebuia să fie ceva grandios, ceva ce nu avea asemănare, ce nu suferea comparaţie... Apoi au fixat locul, dimensiunile terenului, au strâns lucrătorii, majoritatea sclavi, au strâns materiale, unelte, bogăţii... Şi într-o zi, lucrul a început...

A început lent, lent, sub soarele dogorâtor şi a continuat apoi sub lumina stelelor şi a Lunii... Faraonul stătea şi privea imensa mulțime de oameni şi animale ce forfoteau zi şi noapte, ce munceau pentru a materializa nebunescul lui vis...
Nimic altceva nu îl mai interesa, tot ceea ce depăşea chestiunile legate de construcția templului era ca şi inexistent pentru el ! Toate celelalte probleme politice şi administrative trecuseră acum în sarcina Consiliului Marilor Preoți...
Ei erau adevărații conducători...
Şi timpul trecea, trecea, iar construcția templului înainta lent, lent, exasperant de lent... Ani după ani treceau pe nesimțite, iar faraonul îmbătrânea, se gârbovea, se zbârcea, privind la lucrătorii ce trudeau la templu... În zadar îi grăbea, îi amenința, îi bătea, îi tortura, îi omora, în zadar... Construcția se ridica încet, încet...
Şi a venit o zi, o zi în care faraonul închise ochii pentru totdeauna, copleşit de bătrânețe şi de neputință... Preoții l-au îmbălsămat, l-au pus într-un sarcofag şi l-au aşezat într-o încăpere mortuară a unei piramide mici, neînsemnate...
Dar lucrul la templu a continuat fără întrerupere... Treceau ani, zeci de ani, sute de ani... Nimic nu se schimba în lucrul sutelor de mii de sclavi... Aceeaşi viață grea, aceleaşi clipe de scurtă odihnă... Iar atmosfera era copleşitoare... Forfota continuă a sclavilor sub soarele dogorâtor ce încingea aerul plin de praf şi sudoare, țipetele supraveghetorilor, urletele unor nenorociți, formau o parte din aspectul unei zile, care era aidoma cu alta şi iar cu alta... Lucrul nu înceta niciodată; zi şi noapte sclavii cărau blocuri de piatră, unele imense, săpau şanțuri şi gropi uriaşe, zideau, tencuiau, clădeau... Sute de mii de robi, obsedați de religie, de droguri şi de munca extenuantă, lucrau sub coordonarea preoților...
O singură idee, aceea a construirii magnificului templu, idee transmisă din generație în generație persista puternică în mințile tuturor...
Milioane de oameni s-au perindat pe acel colț de pământ: s-au născut, au muncit şi au murit... De două mii de ani... Giganticul templu începea, în sfârşit, să se contureze... Încă o sută, poate două sute de ani de muncă neîntreruptă şi totul s-ar fi sfârşit... Extraordinarul Templu ar fi fost gata !...
Şi într-adevăr, după încă o sută şaptezeci de ani, templul a fost terminat...
Era într-adevăr o minunație, ceva ce nu avea asemănare ! Mulțimea adunată privea fascinată această construcție, rodul muncii şi a jertfei a milioane de oameni timp de două mii o sută şaptezeci de ani, ce reprezenta materializarea visului unui faraon nebun, pierdut în negurile trecutului şi ale uitării... Sub licărul stelelor şi lumina Lunii, Marele Templu părea şi mai grandios... În el erau adunate viețile milioanelor şi milioanelor de oameni care, în acel moment, parcă, reînviau şi trăiau, însuflețind templul. Da ! Se părea că acesta, ERA VIU !...
Dar, deodată, plutind deasupra mulțimii de oameni, a apărut o fantomă albă, bizară, nemişcată... Semăna cu acel faraon demult dispărut în negurile timpului, cu acel faraon care avusese visul acela nebun de a fi nemuritor... Mulțimea privea înfiorată, dar tăcută, paralizată de spaimă... Şi, în acea linişte apăsătoare, grea, prevestitoare de nenorociri, se auzi distinct, un cuvânt, un singur cuvânt, care îngrozi mulțimea:
"DEŞERTĂCIUNE !"...
Apoi, arătarea a dispărut...
Mulțimea privea fascinată, încremenită... Marele Templu...

*

Totul s-a petrecut în câteva zeci de secunde. În depărtare, în noapte, a apărut o sferă de foc, care creştea, creştea necontenit... Era de fapt, un meteorit, un meteorit imens... Peste puțin timp s-a produs coliziunea... Coliziunea dintre doi giganți: Marele Meteorit şi Marele Templu...
Ciocnirea celor doi giganți a lăsat în urmă moarte, bolovani, pietre şi praf, mult praf ce se înălța în atmosferă, luând forma unui uriaş şi ciudat semn de întrebare...

*

Acesta a fost straniul mesaj transmis către semenii săi de către primul reprezentant al civilizației planetei KLOX, planetă situată undeva în galaxia Calea Lactee, când a vizitat planeta Pământ, cândva... Şi totuşi, ceea ce observase acesta a fost altceva, ar spune un om, un observator terestru. Pur şi simplu a fost un muşuroi de furnici strivit de o piatră aruncată de un bătrân, care strigase:
"Iar un muşuroi de furnici !..."
Pare halucinant, dar cei doi observatori, KLOXIAN şi TERESTRU, au observat CEVA, dar au interpretat ceea ce au observat în mod diferit... Aşa stând lucrurile, întrucât KLOXIANUL a considerat furnicile drept oameni, muşuroiul drept templu, piatra drept meteorit, umbra bătrânului drept o fantomă albă şi cuvintele...
"Iar un muşuroi de furnici" drept... *"DEŞERTĂCIUNE"*, oare cum îşi reprezintă ei, KLOXIENII, de fapt şi cum îi observă, pe oamenii... VERITABILI ?... Şi ce gândesc despre aceştia ?...

*

Poate că întâlnirea sau contactul cu o altă civilizație din Univers va avea loc, dar cu o altă specie de pe Pământ, nu neapărat cu... oamenii... Spre exemplu cu... furnicile... Iar această întâlnire, poate avea loc chiar... mâine ! De ce nu ?...

O COINCIDENȚĂ EXTRAORDINARĂ

Într-o zi, stăteam de vorbă cu Felix şi Coral, doi buni prieteni.

- De multă vreme mă preocupă problematica timpului, spuse Felix. Aş vrea să călătoresc în timp, în trecut, în viitor, nu are importanță... Dar, din păcate, această dorință este numai o iluzie... Călătoria în timp este imposibilă ! Degeaba ne facem fel de fel de visuri, în această privință, că nu vom călători niciodată în timp !
- Asta o spui tu, strigă Coral. De fapt ce ştim despre timp ? Că este ireversibil şi că poate fi socotit ca un fel de coordonată... În rest, sunt tot felul de speculații...
- Poate că nici nu este de ştiut mare lucru, replică Felix.
- Cum poți să spui aşa ceva, strigă din nou Coral, când toate, toate se supun timpului pe lumea asta, cum poți să afirmi că nu este de ştiut mare lucru ?
- Da, am spus eu, Coral are dreptate. Este de ştiut şi încă mult, dar din păcate gândirea noastră nu este suficient de evoluată pentru a înțelege esența timpului. În altă ordine de idei, ce-ar fi dacă un om sau un obiect oarecare, călătorind în timp, la punctul terminus al călătoriei sale, în trecut sau în viitor, ar nimeri chiar aici şi chiar în locul sau în spațiul pe care organismul tău îl ocupă, respectiv în spațiul pe care îl ocupi tu în fotoliu, dragă Felix... Ei, ce zici de asta ?
- Uite ce este, spuse Felix, chestia asta ar fi interesantă şi aş vrea să ştiu şi eu ce s-ar întâmpla, numai că... vezi tu, este imposibil, repet, este... imposibil !

Abia apucă să spună asta, că se şi produse minunea... Coincidența a fost cu totul remarcabilă ! În locul unde stătea Felix am văzut cum se materializează un om ! Astfel încât rezultatul a fost o monstruozitate... Bineînțeles că nici individul, nici Felix nu mai erau în viață. În locul de cuplaj se putea constata că muşchii, oasele, organele, erau zdrobite ! Omul care venise din timp nimerise cu jumătate din trup exact peste jumătatea trupului lui Felix. După vreo zece minute, am văzut cum cele două trupuri au dispărut... Au dispărut pur şi simplu !
Priveam năucit, incapabil de a mai face vreun gest...

AŞ FACE ORICE PENTRU MAMA...

Ficțiunea aceasta a fost inspirată de o întâmplare petrecută acum doisprezece ani şi a fost scrisă atunci. În iunie1985, mama a suferit o embolie pulmonară, fiind internată la Spitalul de Urgență. A fost salvată datorită intervenției prompte şi competente a medicilor de aici... Iată această ficțiune...

Reîntâlnirea cu mine însumi

Am fost în concediu să revăd casa părintească, în care m-am născut şi am copilărit. Am revăzut-o în depărtare aşa cum o ştiam: o casă obişnuită, din cărămidă, cu acoperişul din tablă, cu hornurile mari. M-am apropiat...
Un simțământ ciudat, nedefinit, o senzație copleşitoare a curgerii timpului, m-a cuprins. Am stat aşa câteva minute. Apoi am intrat pe poartă, în curte şi am străbătut cărarea ce ducea spre uşă. În dreapta cărării era vechiul leagăn, în stânga erau cei doi cireşi şi un cais în care mă suiam când eram copil... Apropiindu-mă de uşa casei m-am uitat la ceas: era ora patru după amiaza. Am intrat apoi în casă, copleşit de amintiri... M-a întâmpinat un

aer închis, cu miros de mucegai şi un întuneric profund. Am fost nedumerit, căci afară era ziuă ! Lumina zilei intra pe ferestre şi ar fi trebuit ca şi înăuntru să fie lumină ! M-am apropiat de ferestre bâjbâind şi le-am deschis larg... Şi totuşi în cameră domnea întunericul ! Am rămas nemişcat...
Nu mai ştiam ce să cred ! Ce anume oprea radiațiile solare să intre pe ferestre şi să lumineze încăperea ?... Am scos bricheta din buzunar şi am aprins flacăra... Am zărit, într-un colț al camerei, un copil. Stătea ghemuit...
Uitându-mă atent am... încremenit... era chiar chipul meu de atunci, de demult, de când eram copil ! Cu un glas tremurat, am întrebat:
- Cine eşti tu ?
Copilul se uită lung la mine. Apoi, am auzit o şoaptă:
- Nu te recunoşti ?
- Să mă recunosc ? am întrebat uluit.
- Eşti... tu...tu ! şopti copilul. Eşti tu şi... tu sunt eu !...
M-am apropiat şi mai mult, am pipăit copilul care stătea nemişcat...
Am remarcat că la gât îi atârna un medalion... L-am luat şi m-am uitat atent... era medalionul pe care mi-l pusese cândva la gât bunica...
Să fie adevărat ? I-am luat mâna şi m-am uitat: era un semn acolo, la încheietura mâinii stângi, semn pe care îl am şi... acum...
Eram descumpănit...
- Aşteaptă puțin, şopti copilul...
Îmi întinse un plic.
- Ia plicul... Conține o hârtie pe care este scris ceva... Citeşte... Pleacă !...
Flacăra brichetei se făcu tot mai mică, până ce dispăru... Stăteam în acel întuneric profund, crezând că trec veacuri ... Şi deodată se lumină... Dintr-o dată ! Lumina țâşnea prin ferestre... M-am uitat la ceas... Timpul parcă se oprise. Nu trecuse nici o secundă de când privisem cadranul ceasului ultima dată... Şi totuşi, ceasul funcționa !... Am ieşit din cameră, având un sentiment de perplexitate... Am plecat, am hoinărit, apoi am intrat agitat într-o cafenea, m-am aşezat la o masă, am scos hârtia din plic şi am citit...

"Iată despre ce este vorba... Cunoşti foarte bine faptul că mama a avut un infarct, că vreo câteva zile a zăcut între viață şi moarte acolo, pe patul de la secția Reanimare a Spitalului de Urgență... De aici drumurile noastre, dacă pot spune astfel, s-au despărțit... Până atunci eram contopiți unul în altul, constituiam o singură persoană, o singură ființă vie... Drumul meu a fost şi încă este, altul... Mama nu a supraviețuit. A murit. Mult timp am fost năucit, stupefiat !... Nu era drept ! Aş fi vrut să fac orice, absolut orice, chiar şi să întorc timpul înapoi pentru a o readuce la viață ! Într-o noapte, hoinărind disperat pe străzi, am zărit un obiect... Era o sferă ce răspândea o lumină intensă, albastră, apoi verde, apoi roşie, apoi galbenă... Am fixat cu ochii larg deschişi obiectul... Îl priveam şi parcă eram hipnotizat ! Aş vrea, mi-am spus, aş vrea să mă pot întoarce în timp şi să pot să o salvez pe mama ! Ah, pare atât de copilăresc... Şi totuşi, în naivitatea mea, repetam mereu şi mereu că vreau să o salvez, repetam aceasta cu disperare ! Dacă i-aş fi putut efectua masajul cardiac la momentul potrivit, aş fi putut să o salvez ! Deodată, nu ştiu ce s-a întâmplat, cum s-a întâmplat, a fost ca şi când aş fi fost mort, se făcu ziuă, brusc... Şi am ştiut că mă întorsesem în timp, revenisem exact în momentul când mama încă mai trăia şi era la spital... Am alergat la Spitalul de Urgență, am luat un halat şi m-am furişat la secția Reanimare. Acolo, în acel moment, nu era nici un cadru medical. M-am îndreptat spre patul în care stătea mama nemişcată şi am început să îi fac masaj cardiac...

Îşi revenea văzând cu ochii... Apoi, auzind paşi pe coridor, am plecat în grabă... Câteva ore am hoinărit pe străzi... Te-am văzut sau... m-am văzut... nici nu mai ştiu cum să mă exprim... Apoi am înţeles că mama era salvată... Era în afară de orice pericol... M-am întors apoi la obiectul acela straniu care, ciudat, rămăsese în acelaşi loc... L-am privit fascinat... Şi m-am gândit, aşa deodată, că aş vrea să mă văd copil... Şi ... m-am trezit în vechea casă, văzându-mă pe... mine însumi, copil !
Am găsit un plic, hârtie şi stilou şi am scris... Asta este tot... Adio !... "
Bineînţeles că după ce am terminat de citit, am fost stupefiat, descumpănit, nu ştiam ce să cred !... Mă gândeam în fel şi chip... Ce a fost obiectul acela sferic ? Cum de l-am întâlnit? Cum de a apărut ? Nu pot decât să presupun că... a apărut datorită unui fenomen exotic, paranormal... Am vrut cu ardoare, cu maximă intensitate să se întâmple ceva, să se producă ceva, să fac ceva să o salvez pe mama !... Am crezut din tot sufletul, cu disperare, că o să se întâmple ceva şi... s-a produs !... Obiectul acela straniu s-a materializat pur şi simplu !... Şi nu numai atât, dar a provocat şi alte efecte – călătorii în timp, dedublări...

*

Au trecut doisprezece ani de atunci... În iunie 1997 mama a avut o sincopă cardiacă... La ora patru dimineaţa m-a strigat, spunându-mi că îi este rău... După care nu a mai spus nimic, a devenit lividă, respiraţia a încetat, ca şi bătăile inimii... Tremuram din tot corpul, dar am avut prezenţa de spirit să îi fac... masajul cardiac ! Şi-a revenit apoi...
După un timp, mi-am adus aminte de ficţiunea scrisă acum doisprezece ani şi am fost foarte surprins... Era un amestec de ficţiune şi realitate, iar ceea ce era comun, era... masajul cardiac !
Dar aceasta nu a fost singura... coincidenţă. În aprilie 1982 am scris o altă ficţiune care, ulterior, a avut o anumită corespondenţă cu ceea ce s-a întâmplat în realitate, respectiv explozia centralei atomoelectrice de la Cernobâl, din 26 aprilie 1986. Iată această ficţiune...

Cum a fost posibil ?

Alino Holdar, un om de vreo treizeci şi cinci de ani, înalt, un tip astenic, predispus la stări depresive, urma să fie supus iradierii la betatron, pentru distrugerea unei tumori canceroase în regiunea duodenului. În aşteptarea momentului, Alino Holdar era supus investigaţiilor medicale complexe. Printre acestea se numărau şi observaţiile psihiatrice, iar doctorul psihiatru Camil Teasmeic îl studia atent, discutând îndelung cu Alino. Era tocmai ziua în care urma să fie supus tratamentului, respectiv impactului cu electronii proveniţi de la betatron, pentru distrugerea tumorii. În drum spre sala betatronului, îi povestea doctorului Teasmeic care încerca să îl încurajeze, ultimul vis pe care l-a avut cu puţin timp înainte de a se trezi din somn, respectiv cu câteva zeci de minute înainte de a fi dus la sala betatronului...

"Se făcea că locuiam undeva, departe. Se făcea că eram colecţionar de... ciudăţenii. Ciudăţeniile le ţineam într-o magazie unde erau îngrămădite: ceasuri vechi care aveau diverse forme şi mărimi, hârburi de aparate de radio care funcţionau continuu, alimentate de la o baterie care nu se uza niciodată, plante stranii, vietăţi cu tentacule care se devorau cu ferocitate... În visul meu, mă aflam în magazie. Aparatele de radio, vechiturile, transmiteau muzică... La un moment dat, muzica încetă şi vocea unui crainic, relata că a explodat nu ştiu ce la o centrală electro-nucleară din apropiere şi că pericolul de contaminare radioactivă era

iminent... Vietățile care se devorau, fugeau care încotro, cu membrele lor scârboase... Când m-am trezit, eram transpirat şi tremuram din tot corpul şi îmi mai răsuna încă în creier o bubuitură colosală şi încă mai vedeam înapoia pleoapelor o imensă sferă de foc !... Asta a fost..."

Doctorul Teasmeic, a încercat să îl liniştească, spunându-i că i-a fost teamă de tratament, de iradierea cu fascicolul de electroni ce va urma, dar că tratamentul acesta îi va face bine, fiind fără dureri... Tocmai intrau în sala betatronului. Luminile lămpilor şi a detectoarelor de radiații clipeau. Abia au păşit în sală, că se şi auzi un sunet pătrunzător: sunetul alarmei ! Soneriile, declanşate de detectoarele de radiații sunau continuu... Era un semn că în sală pătrunsese o sursă puternică de radiații ! După ce au trecut primele momente de emoție, s-a stabilit şi cine era sursa de radiații: era Alino Holdar !... În depărtare, de undeva dintr-o cameră, în timp ce Alino Holdar se prăbuşea pe podea, de la un radio, se auzea vocea unui crainic:

"...aşa încât în urma formidabilei explozii a centralei electro-nucleare care a avut loc acum câteva zeci de minute, localitatea a fost complet distrusă... Se depun eforturi titanice..."

*

Aceasta a fost ficțiunea scrisă în aprilie 1982... Ulterior, pe 26 aprilie 1986, a avut loc explozia centralei atomoelectrice de la Cernobâl...

Ce pot să mai spun ? Îmi sunt cunoscute demult fenomenele paranormale – clarviziunea, premoniția... Totuşi, în aceste cazuri şi în altele, nu a fost vorba de aşa ceva, fiindcă NU ŞTIAM, NU ERAM CONŞTIENT CĂ SE VA ÎNTÂMPLA CEVA, am crezut că erau ficțiuni şi nimic mai mult ! Cred că ficțiunea este influențată de realitate, dar că şi realitatea poate fi uneori influențată, într-un fel, de ficțiune. Poate că sunt situații când ficțiunea devine realitate şi... realitatea devine ficțiune, însă nu se ştie de ce şi când are loc transformarea, de cele mai multe ori se află atunci când evenimentele s-au consumat nu mai înainte... Este oare posibil ca orice om să trăiască şi într-o realitate virtuală sau fictivă care să se intersecteze şi să se contopească, uneori, cu ceea ce numim realitate obiectivă astfel încât să nu se mai deosebească ?

Sau, în definitiv, totul nu a fost decât o... ***incursiune în lumea viselor*** ?...

Septembrie 1997

LACRIMI PENTRU O FLOARE DE REGINA-NOPȚII...

(Însemnări)

SĂ NU EXIŞTI NICIODATĂ...

Când mă gândesc ce... probabilitate infimă am fost înainte de a mă naşte şi apoi, câte alte obstacole am depăşit pentru a ajunge ceea ce sunt, ei bine, mă cutremur ! Mă cutremur când mă gândesc că s-ar fi putut foarte bine să nu mă fi născut niciodată, să nu fi existat niciodată... Ar fi fost mai bine ? Ar fi fost mai rău ? Nu ştiu ! Este greu să-mi închipui, să înțeleg, ce înseamnă... *să nu exişti niciodată...* Pe de altă parte stau şi mă întreb: câți indivizi nu ar fi putut exista, dar care nu există, nu au existat şi nu vor exista niciodată ?...

GÂNDURI HOINARE...

Multe lucruri nu vor mai fi peste un milion, peste un miliard de ani... Atunci nu va mai fi nimic din ceea ce simt şi cunosc, decât, poate, gândurile hoinare ce-mi trec acum prin minte, despre absolut, neant, eternitate, devenire, absurditate...

ÎNTREBARE FĂRĂ RĂSPUNS

De ce există Universul ? Mi se pare o enigmă indescifrabilă, cu atât mai mult cu cât îmi închipui că este etern şi infinit în diversitate. Poate că această chestiune depăşeşte cadrul gândirii mele, poate că reprezintă un non-sens, poate că... Universul este absurd ! Sunt eventualități care, în ultimă instanță, nu mă conduc nicăieri ci mă îndeamnă să mă resemnez în neputința mea de a găsi un răspuns cât de cât plauzibil...
Sper totuşi că, într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat, când voi fi evoluat îndeajuns, voi răspunde la această întrebare, precum şi la multe altele... Poate...

RELATIVITATE

Realități actuale, fireşti, chiar banale pentru noi cei care trăim în această realitate, pot deveni enigme odată cu trecerea timpului, pentru cei ce vor trăi peste sute sau mii de ani sau pentru cei care vin de departe şi nu au trăit în această realitate...

IMAGINEA STELELOR...

Imaginea stelelor îmi sugerează următoarele idei: forță colosală şi depărtare imensă, speranță şi singurătate, viitorul şi trecutul, puterea şi grandoarea, infinitul şi profundul mister...

O REMARCĂ

Unii vor să trăiască şi mor totuşi, în ciuda dorinței lor de a trăi, în timp ce alții vor să moară şi trăiesc totuşi, în ciuda dorinței lor de a muri !...
Ce poate să însemne asta ? Că destinul însuşi este absurd ?...
Tot ce se poate...

SFINXUL

Îmi amintesc de legenda Sfinxului din Teba, de care am aflat, citind o carte captivantă, intitulată "Legendele şi miturile Greciei antice", scrisă de către N.A. Kun, pe care am citit-o cândva...

"Un Sfinx înfiorător, zămislit de Tyfon şi Ehidna, se aşezase lângă Teba, pe muntele Sthyngione şi cerea necontenit jertfe noi... Acesta era un monstru cu cap de femeie, cu trup de leu uriaş, având labe cu gheare ascuţite şi nişte aripi nemăsurat de mari. Zeii hotărâseră să rămână lângă Teba până când cineva îi dezlega enigma ce i-o încredinţaseră muzele. Sfinxul silea pe toţi drumeţii care treceau pe acolo să-i dezlege enigma, dar nimeni n-o putea tălmăci şi toţi piereau de o moarte chinuitoare în ghearele lui de fier..."

Lăsând la o parte legenda, văd bine că lumea este un Sfinx uriaş, iar eu sunt un drumeţ rătăcitor... Sunt oprit şi întrebat, iar dacă voi şti să răspund, voi trece mai departe, dar cu asta nu am scăpat, nu, căci mi se vor pune apoi, alte şi alte întrebări... Dacă nu voi şti să răspund, voi avea de suferit... În fiecare clipă, la orice pas, Sfinxul mă întreabă, mă ţintuieşte cu privirile lui de gheaţă, iar eu răspund... Şi pe măsura răspunsului meu, voi gusta din paharul suferinţei sau al satisfacţiei...
Şi tot aşa... până la sfârşit...

GÂND DESPRE VIAŢA EFEMERELOR

Uneori mă gândesc la viaţa efemerelor... Aceste vietăţi trăiesc numai o singură zi... O viaţă scurtă, neînsemnată pentru noi, vietăţile care trăim mai mult... Oare câte generaţii de efemere vor apare şi vor pieri în timpul unei vieţi omeneşti ?... Şi totuşi oamenii spun că trăiesc atât de puţin...
Atât de puţin şi totuşi, atât de mult, în comparaţie cu aceste vietăţi...
Pe de altă parte, totul este trecător dacă se compară cu eternitatea care, de fapt, nu este decât o iluzie: iluzia pe care ţi-o dă... imensitatea raportată la insignifiant, la infim...
O efemeră ar putea crede că viaţa unui om, raportată la a sa, este... eternă !

SĂ FIU ALTCEVA...

Neantul nu este decât o altă existenţă, diferită de aceasta cu care m-am obişnuit... Să trec în nefiinţă, înseamnă de fapt, că nu mai sunt acelaşi, că sunt altceva ! Este foarte simplu...

GÂND DESPRE ETERNITATE

Crezi că omul, că fiinţele în general, mor ? Sau că obiectele se distrug, că lucrurile dispar ? Eu nu cred. Dacă aş face o călătorie în timp, aş putea să regăsesc oameni dispăruţi demult...
Ceea ce ştiu acum, este că... nimic nu se pierde... Iată paradisul, iată purgatoriul, iată infernul, iată eternitatea: chiar aici şi chiar acum...

SUNT UN OM ATRAS DE UN VÂRTEJ...

Da ! Am îmbătrânit şi nici nu-mi vine să cred !... Sunt disperat căci simt că timpul se scurge, iar eu stau şi nu fac nimic altceva decât să

îmbătrânesc... De fapt sunt un om atras de un vârtej... În zadar ţip şi mă zbat... Clipă de clipă, sunt din ce în ce mai aproape de vârtej care, mă va absorbi în cele din urmă... Şi după aceasta, nu voi mai şti nimic...

GÂNDURI DESPRE DEVENIRE

Iată: plantele se ofilesc, arborii se usucă, munţii se prăbuşesc, insulele pier invadate de apa mărilor şi oceanelor, continentele se transformă în pustiuri, aştrii se sting, civilizaţiile demult nu mai sunt, stelele explodează, galaxiile se pierd în imensitatea spaţiului şi timpului, toate supuse devenirii... Aceasta este legea Universului, această agitaţie continuă a tuturor lucrurilor: marea şi cerul, peştera şi astrul, atomul şi galaxia, omul şi fiinţa necunoscută, praful de pe maidane şi praful interstelar, deşertul şi gheţarul, pustiul şi jungla, prăpastia şi muntele, planeta şi cosmosul... Orice lucru dacă a existat, a existat numai o singură dată: a apărut şi a dispărut apoi, ca şi cum nu ar fi existat niciodată...
Oare câte lucruri nu sunt, nu au fost sau nu vor fi pe această planetă, ori în acest misterios şi absurd Univers ? Câte ?...
Iată: un pom ce se usucă, o floare ce se ofileşte, un râu care seacă, munţii care se prăbuşesc, continentele care dispar, stelele care se sting... Însăşi apariţia şi existenţa lor reprezintă distrugere; s-au distrus fiindcă au distrus... Moartea cuiva, înseamnă viaţa altcuiva... Totul este iluzie, aparenţă, nimicnicie, devenire, diversitate...

DOUĂ IMAGINI

Întotdeauna am fost fascinat de două imagini diametral opuse: aceea a omului ratat, măcinat de spaima şi spectrul morţii, al nimicniciei, al nesfârşitei deveniri a lumii, a omului pierdut în singurătate, convins de inutilitatea vieţii şi... aceea a supraomului care a depăşit toate barierele de orice fel şi este singur, puternic şi biruitor asupra vieţii, morţii, naturii, lumii, existenţei...

TENTAŢIA DEPĂRTĂRILOR

De multe ori stau şi privesc cerul cu puzderia de stele şi sunt tentat să fac într-un fel, să pot ajunge la ele, apoi îmi închipui lumea microobiectelor, a particulelor elementare şi aş vrea, iarăşi, să fac într-un fel, să pot pătrunde în această lume... Apoi încerc să-mi reprezint trecutul şi viitorul îndepărtat, extraordinar de îndepărtat... Aş vrea să ştiu cum este alcătuită şi cum există o fiinţă vie mult mai evoluată decât omul, cu conştiinţa ei, cu gândurile şi sentimentele ei... În sfârşit, aş vrea să înţeleg ce este depărtarea...

TOTUL CURGE ?

Stau şi contemplu Timpul. Din EL se aud vaiete şi ţipete şi râsete şi muzică şi zgomote şi voci... Dar vremurile trec şi trec şi cine să le oprească ?
Nu este nimeni, nimeni, decât Timpul ce curge neîncetat şi atâtea fiinţe care îl umplu... Pe de altă parte, mă întreb, este oare posibil, să vină o vreme în care totul să se descompună şi tot ceea ce s-a clădit cu atâta trudă, cu atâtea suferinţe, să pornească, iarăşi, din haos ?
Sau dimpotrivă, va veni o vreme în care totul va fi perfect şi etern ?
Sau totul va continua să curgă aşa, la nesfârşit ?... Cine poate şti ? ...

FRÂNTURI DE GÂNDURI

Timpul este un fluviu care se varsă în oceanul numit Eternitate.

*

După cum haosul generează ordinea, tot aşa, cea mai bună organizare poate fi foarte aproape de haos...

*

Cine nu îndrăzneşte mult, nu trebuie să se aştepte la mult...

*

Gândul de a trăi o veşnicie, nu te lasă să trăieşti nici măcar o clipă...

*

Niciodată nu este prea devreme, niciodată nu este prea târziu; poți începe oricând şi de oriunde, dar nu te mai poți opri niciodată şi nicăieri...

*

Labirintul este în acelaşi timp şi o afirmare dar şi o negare a drumului drept... Este cel mai simplu paradox...

DE CE SE DEOSEBESC LUCRURILE ?...

Oare cum ar fi, dacă m-aş transforma în altceva ? Seara să mă culc, ca de obicei, iar dimineața să mă trezesc că sunt... altceva...
Să mă transform, aşa, deodată... Să fiu un calculator sau o floare sau ... o carte... Şi nimeni să nu ştie asta, adică să nu ştie că acel calculator sau acea floare sau acea carte, sunt... EU... Oare de ce lucrurile sunt aşa cum sunt, oare de ce lucrurile nu se confundă unele cu altele? De ce se deosebesc lucrurile între ele ? Ştiu, există principiul identității, dar, dincolo de acest principiu, ce este ?... Sunt oare chiar atât de naive sau de stupide întrebările ?... Poate că nu... Aşadar, cum ar fi să mă trezesc într-o dimineață că sunt... altceva ? Ei bine, prefer să nu ştiu...

NICIODATĂ...

Iată această insectă care se plimbă prin faţa mea. O pot omorî...
Se plimbă, fiind fără conştiința morții şi a vieții... Dacă o voi omorî, nu va mai exista în veci... Vor exista altele, însă niciodată, nimeni nu va şti de moartea ei... Tot astfel, câte întâmplări minore rămân necunoscute, ca şi cum nu ar fi existat niciodată... niciodată...

SĂ MORI CÂND ÎNFLORESC CIREŞII !...
(Un gând pe care îl port în mine)

Îmi amintesc câteodată cum a fost atunci când a murit cineva la care am ținut foarte mult. Era primăvară, era frumos, era bine, iar natura îşi arăta splendoarea, bunul gust... Era dimineață şi totul părea ca-n poveste...
Viața părea că va dăinui de-a pururi, iar fericirea de a trăi era deplină...
Vântul adia, păsările cântau, cireşii înfloreau, natura se trezea şi chema la viață şi te îndemna să trăieşti, să fii fericit... Dar, pe nesimțite, acea frumusețe devenea din ce în ce mai vagă, dispărea... Apoi au fost lacrimi şi durere, jale şi amintiri... Şi a mai fost un gând pe care îl port în mine şi acum: oh, ce păcat este să mori când înfloresc cireşii !... Ce păcat...

MĂ CHEAMĂ ÎNAPOI PĂMÂNTUL - o viziune

Eram atras de depărtări şi am pornit spre stele, hoinărind în căutare de lumi noi, minunate, exotice, stranii... A venit apoi o vreme când amintirile reveneau şi mă îndemnau să mă întorc pe Pământ... Trăiam cu speranța revederii, fiind unica mea rațiune de a trăi... Şi iată că am ajuns, însă liniştea pe care am găsit-o aici la înapoiere, m-a uimit... Era o liniște profundă, la fel ca şi aceea de la facerea lumii... Oamenii plecaseră spre stele purtând cu ei inteligența, creativitatea, curajul, cinstea, bunătatea, toleranța, credința şi lăsând în urma lor liniştea şi speranța unui nou început, a unei lumi noi... M-am contopit apoi şi eu cu acea liniște...
Şi atât... Nu mai ştiu nimic...

AŞ VREA...

Aş vrea să nu mai îmi pun atâtea şi atâtea întrebări despre viață şi moarte, despre infinit şi absolut, despre spațiu şi despre timp, despre nimicnicie şi absurd... Aş vrea să mă identific cu muzica... Aş vrea să fiu o melodie, doar atât, o melodie care să dăruiască bucurie celor ce o vor asculta...

CONŞTIINȚA COSMICĂ

Am avut şansa să ştiu şi eu ce este ***conştiința cosmică...***
Mi s-a întâmplat de câteva ori în viața mea, pentru un timp foarte scurt, ce-i drept, să ajung la această conştiință... Este ceva extraordinar... ceva greu de descris în cuvinte... Să plutesc cu spiritul prin Univers, printre stele, printre planete, printre ființe..., să privesc cu ochii minții Universul..., să trec apoi dincolo de Univers şi să contemplu nesfârşite alte Universuri, să contemplu adică **MARELE UNIVERS**, ei bine este ceva deosebit, ceva ce nu voi putea uita niciodată...

ÎNCOTRO ?

De mii şi mii de ani, omenirea merge neîncetat pe drumu-i mohorât şi lung... Şi iar se întoarce şi iar înaintează ca într-un labirint fără sfârşit...
De unde vine, încotro se îndreaptă ? Nimeni dintre oameni nu o va şti vreodată...

ÎNTREBĂRI DESPRE FERICIRE...

Îmi pun tot felul de întrebări despre fericire... Ce este fericirea ?
Este o stare a conştiinței ? Este un sentiment ? Este un proces ?
Un om este fericit atunci când este bogat, ori atunci când este sărac ?
Un om este fericit numai atunci când este sănătos, ori poate fi fericit şi atunci când este bolnav ? Fericirea este un ideal ?
Care sunt cauzele fericirii ?
Să fie cunoaşterea ? Să fie iubirea ? Să fie familia ? Să fie viața socială ?
Să fie muzica sau arta în general ? Să fie ştiința ? Să fie tehnologia ?
Să fie religia ? Să fie comuniunea cu divinitatea ? Să fie credința ?
Să fie distracția ? Să fie aventura ? Să fie egoismul ? Să fie altruismul ?
Există o măsură a fericirii ? Poate exista o fericire nesfârşită ?
Scopul vieții este fericirea ?...

Ei bine, se pare că fericirea nu poate fi definită în cuvinte, se pare că înțelesul fericirii este dincolo de cuvinte, este ceva complicat, ceva ce se intuieşte, se trăieşte, se simte... şi... atât...
Şi asemănător, se pune problema şi în cazul suferinței... Aşa cred...

ŞOC EXISTENȚIAL

Cândva, într-o toamnă, am avut o experiență deosebită.
Am văzut... rămăşițele pământeşti ale unor persoane pe care le-am iubit... Am văzut... craniile şi alte câteva oase risipite prin pământ, precum şi praf, mult praf... Doar atât a mai rămas din acele persoane iubite...
A fost copleşitor, copleşitor...
Nu pot să concep că peste un miliard de ani, spre exemplu, totul se va schimba şi nu va mai exista nimic din ceea ce acum îmi este cunoscut...
Nu va mai fi nimic... Nici măcar amintirea lumii în care am trăit !...
Am simțit pentru o vreme, că totul este zadarnic, că orice ideal, că orice speranță este inutilă, am simțit că, într-adevăr, totul este deşertăciune...
Şi am simțit apoi, o milă nesfârşită, pentru tot ceea ce înseamnă **viaţă**...

VIAȚA MEA ESTE CA UN LABIRINT...

Cursul vieții mele a fost unul întortocheat, uneori plin de neprevăzut, alteori anost, plictisitor, iar alteori ciudat şi sunt tentat să compar această viață cu un labirint... Cu un labirint în care am tot mers, apoi m-am întors, în care am căzut şi apoi m-am ridicat, în care am fost nelinişțit, în care am lucrat şi apoi m-am odihnit, în care am visat, apoi iar am înaintat, în care am suferit şi în care m-am bucurat uneori...
Când voi ieşi din acest labirint, nu ştiu şi poate că nu voi şti niciodată...

LACRIMI PENTRU O FLOARE DE REGINA – NOPȚII...

Era o vară toridă, iar o floare de regina-nopții albă, delicată, răspândind un parfum îmbătător, a înfruntat cu vitejie căldura cumplită, timp de o săptămână. Şapte zile şi şapte nopți cât a trăit, a folosit fiecare secundă pentru a trăi viața ei, nedrept de scurtă, cu maximă intensitate şi pentru a-mi dărui tot ce avea mai bun: frumusețe, delicatețe, parfum... Atunci când s-a ofilit şi a murit, am simțit aceeaşi durere ca şi pentru un prieten care s-a prăpădit... Şi am plâns...
Am plâns pentru frumusețea, pentru generozitatea şi pentru iubirea care durează puțin, nedrept de puțin, şi care nu cere nimic, dar care oferă totul...

TU NU EȘTI CEL DIN URMĂ !...

(Poezii existențiale)

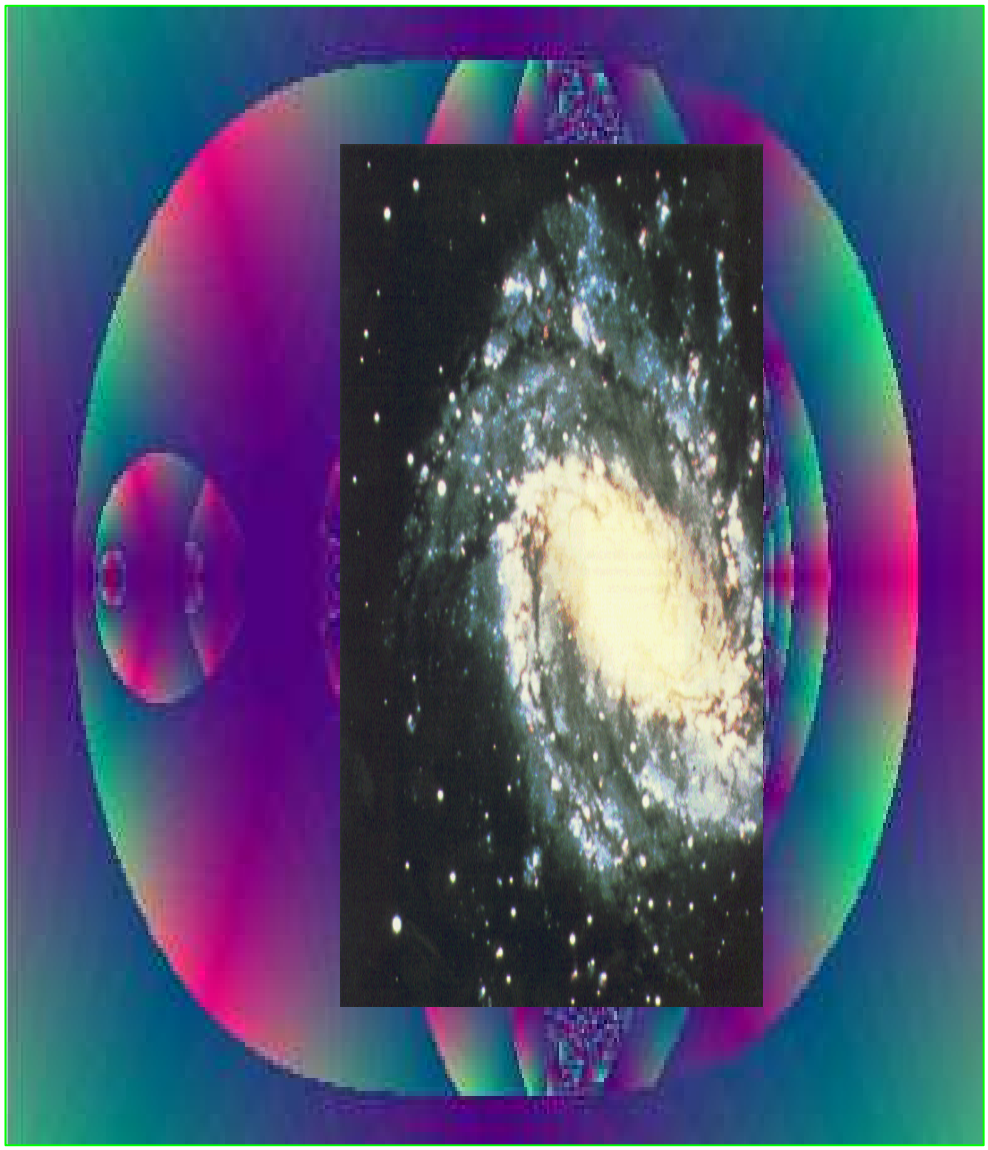

NU ŞTIU, NU VOI ŞTI NICIODATĂ...

Spuneți-mi ce este lumea ?
Lumea aceasta ce mă–nconjoară,
Spuneți–mi ce este vremea ?
Vremea aceasta ce mă omoară...

Unde este clipa care s–a dus ?
Cum va fi clipa ce va să fie ?
Ce este clipa ce nu s–a dus,
Mereu aprinsă, mereu vie ?

Ceva se naşte şi ceva dispare,
Şi ce va fi, mereu a fost,
În lumea unde nu am scăpare,
Unde totul are un rost...

Se tot perindă mereu alte zile,
Necontenit vine altă şi altă vreme,
Oh, singur eşti copile,
Nu ai de ce te teme...

CEVA MISTERIOS...

Seara se lasă peste lumea obosită,
Ce doarme fericită, pierzându–se în visuri,
Nimic nu tulbură această vreme neasemuită
Şi totul pare că va dăinui de–a pururi...

Acum când a înflorit regina–nopții, este linişte, este dor,
Iar ceva misterios învăluie într–o clipă,
Atom şi Cosmos, Om şi Meteor,
Purtați spre infinit în zbor, de o invizibilă aripă...

Şi tot ce a fost ori o să fie aici sau undeva,
Demult, demult a dispărut departe
Şi nici nu a mai rămas ceva
În miez de noapte...

LA RĂSPÂNTIE DE DRUM...

Oh, ce singur mă simt, ce singur sunt,
Acum când anii au trecut
Şi când mă simt, precum o frunză purtată de vânt,
Nu sunt decât un om neputincios, tăcut...
Dar ce pot face acum,
Acum la răspântie de drum ?
Oh, nu pot decât să mă las în voia vântului,
Să mă cufund şi să mă pierd în lumea viselor...

BĂTRÂNUL CEASORNICAR

O viaţă întreagă a făcut ceasuri,
O viaţă întreagă a reparat
Şi a trecut prin multe vremuri,
Dar în viaţă a sperat.
Viaţa lui şi–a pus–o în ceasuri
Şi de timp nu i–a păsat,
Doar el cu ale lui visuri
Peste veacuri a zburat...
Şi a venit apoi o zi
Când, cuprins în jocul sorţii,
Bătrânul nu se mai trezi...
Dar atunci, la miezul nopţii,
Toate ceasurile, toate,
De oriunde s–au aflat,
Toate ca şi fermecate,
Ei bine toate, toate–au... înviat !...

CHEMAREA STELELOR

Plecat–am de pe Terra
Acum cinci mii de ani,
Plecat–am eu, hoinar, prin spaţiul sideral
Şi cine ştie când
Mă voi plimba din nou
Printre castani...
Era atunci, demult, demult,
O noapte apăsătoare,
Iar stelele pierdute în depărtare
Au apărut misterioase, ademenitoare...
Şi o dorinţă vie, aprigă, mistuitoare
M–a cuprins privind înmărmurit, imensa depărtare...

Acum sunt departe de stele şi de Terra,
Necunoscut şi singur, în lumea siderală...
Privesc la bezna nopții dense
Şi mă gândesc că undeva
Departe, departe, unde oare ?
Planeta pe care am stat un timp,
Se pierde în spațiul abisal, în timpul schimbător...
Şi un dor aprig m–a cuprins mistuitor
Şi către Terra m–am îndreptat atunci,
Sperând să o găsesc, la fel ca altă dată...

Dar iată, am sosit...
Ah, totul s-a schimbat !
M–am simțit străin, stingher,
Deşi voisem să rămân, să nu mai plec nicicând !
Spre cer mi–am îndreptat privirea
Şi am văzut stelele care sclipeau,
Chemându–mă la ele...
Şi am plecat din nou, furat de vraja lor,
Călătorind prin spațiul fără de sfârşit...
Şi am tot mers aşa, fără oprire,
Până când, din nou, m–a cuprins dorul
De Terra, planeta pe care am stat un timp...

Când am ajuns aici, iarăşi m–am simțit
Străin şi stingher...
Şi iarăşi am plecat spre stele,
Furat de vraja lor...
Am făcut asta de mii şi mii de ori...
Mereu m–am tot întors, mereu am tot plecat...
Aceasta–mi este scris, să vin, să plec, să vin, să plec,
Mereu, mereu, la nesfârşit !...

TREC ANII ...

Vine odată câte o clipă
Când trecutul îl revăd,
Când eu mă separ de mine
Şi din timpuri depărtate
Visul vechi se înfiripă...

Da ! Au trecut ani şi vor mai trece...
Ani, secole, milenii,
În neant au dispărut,
Toate au fost nişte vedenii,
Nişte umbre, doar fantasme...

Pe când toate în astă lume
Din nimic par a se naşte
Şi în nimic par a se întoarce,
Eu îmi fac mereu iluzii
Care par fără sfârşit...

Dar aşa e jocul vremii,
Toate în lume par a fi
Simple umbre trecătoare,
Din nimic parcă născute,
Întorcându–se în... nimic...

TĂCERE ETERNĂ

În această lume am venit,
Pentru a cunoaşte totul
Şi m–am zbătut şi am trăit
Înfrigurat, pătruns de un singur dor...
Dar nu am avut nici timp, nici loc,
Pentru a cunoaşte totul
Şi m–am sfârşit fără să ştiu,
De nimeni şi nimic...

UN VIS MISTERIOS

Sunt singur în pustiu şi merg fără încetare;
Coline scunde, tocite, prăfuite,
Îmi răsar în față.
Sunt hăituit... dar nu ştiu de cine...
Ce ştiu este că trebuie să fug, să scap...
Ici, colo, câțiva arbori veştejiți,
Agonizează...
În spatele colinelor, alte coline,
Iar apoi, întinderea plată,
Vastă şi fără drumuri,
A unui deşert fără sfârşit...
Şi în față văd o mulțime de păianjeni
Ce vin, se strâng în jurul meu roată.
Nu mai am unde să fug
Şi mă opresc,
Iar păianjenii îşi țes pânza în jurul meu,
Mereu mai aproape, mereu mai deasă...
Mai văd un şarpe teribil
Ce îşi face loc prin plasă.
Greața mă cuprinde şi încerc să ies.
Dar nu mai pot... mă muşcă...

IREVERSIBILITATE

Infinitul, o vorbă de oameni inventată,
Răneşte spiritul sau îl îmbată.
Eternitatea, o altă vorbă ce realitate nu are,
Veşnicia, cuvânt ce atât de des apare,
Există doar ca vorbă, ca idee, ca speranță
Rostită şi gândită, dar fără reală existență...
Sunt cuprins în timp, în devenire,
Inutil să–mi fac idei de nemurire.
Biata–mi suflare este şi nu este,
Iluzii nu–mi mai fac, e inutil, totu–i poveste !
Lumea îşi continuă şi fără mine mersul neîntrerupt,
Iar eu demult, demult am dispărut...
Timpul se scurge fără de oprire,
Absolutul nu este decât o amăgire...
Tentații sunt nenumărate, dar nu este decât o posibilitate,
Există numai... *ireversibilitate*...

CÂTĂ DISPERARE ! ...

O stea s–a stins în depărtare
În Univers s–a prăbuşit,
Lăsând în urmă însingurare
Şi un mister nemărginit...

Nu este singura care dispare
Căci altele o vor urma
Şi niciodată, vai, în zare,
Ele nu se vor mai arăta !

O stea s–a stins în depărtare
Mirajul ei m–a părăsit,
E linişte şi deprimare
Şi un gol negru, răvăşit...

Şi totuşi, mai văd o licărire,
Steaua încă nu s–a stins,
Dar nu–i decât o amăgire,
Căci astrul nu s–a mai aprins !

O stea s–a stins în depărtare,
Chemarea ei n–a mai venit,
Oh, câtă disperare
Este în sufletu–mi veşnic rănit !...

STATUILE DIN INSULA PAŞTELUI

Un om, trăind cândva pe o insulă pustie,
Privind cerul înstelat,
A simţit o stranie chemare,
Văzând cum cerul şi oceanul
Făceau departe, departe, legământ,
Prinzându–l în imensitate...
Şi un imbold profund, nestăpânit,
Simţi că îl cuprinde...
Şi a lucrat mereu, noapte şi zi,
Făcând statui, multe statui,
Ce priveau parcă undeva, în depărtare
Spre absolut, spre infinit,
Într–o eternă aşteptare,
A morţii, ce nu va veni...

COSMOS ŞI SINGURĂTATE

Departe, departe, într–un ținut muntos
Unde cerul este aproape,
Unde totul este pustiu şi misterios,
Departe de lume, departe de ape,
Trăia un bătrân sihastru,
Atât de bătrân, încât părea lipsit de viață...
Adâncit în gânduri, pe recele astru,
Ținea singuratic, a lumii balanță...
Vede în depărtare întregul Univers
Cu lumile sale pierdute în el,
Urmând de o veşnicie al evoluției mers,
Fiecare în al său fel...
Vedea cum se zbăteau în legea existenței,
Universale ființe şi lumi siderale,
Unele trecute de pragul esenței...
O lume era cufundată în visurile sale,
Iar alta era pierdută în spațiu, pierdută în timp...
Erau fel de fel de ființe, fel de fel de lumi,
Care apăreau şi apoi dispăreau, după un răstimp,
Atingând fiecare fel de fel de culmi
Şi galaxii şi stele, planete, meteori,
Materia cu ale sale forme,
Le vedea mereu, mereu, de câte ori?...
Vedea cortegii de himere, cortegii de fantome
Care veneau din depărtări astrale,
Şi dispăreau apoi în cosmice abisuri...
Şi astfel, adâncit în gândurile sale,
Adâncit în idei şi în visuri,
Bătrânul sihastru,
Urmând a Universului lege, cuprins de imensitate,
Se stinse şi el, acolo, pe recele astru,
Pierdut în cosmos şi în singurătate...

GÂNDEAM LA LUMI CE NU EXISTĂ...

Noaptea se lăsa în parcul pustiu,
Iar vântul hoinar şi nebun
Se furişa printre tenebrele nopții...
Copacii îşi plângeau pierdutele frunze
În liniştea sfâşiată
De geamătul hoinarului vânt...
Lumina stelară venită din noaptea imensă
Mângâia veştejitul pământ...
Singur stăteam, cândva, în parcul pustiu,
Pe o bancă uitată de vreme,
Cufundat în acea noapte abisală,
Stăteam şi mă gândeam
La lumi ce nu există
Şi nu vor exista în veci...
Privind acei aştrii pierduți în depărtări,
Purtam atunci în mine,
Tristețea planetelor ce pier,
A ființelor în agonie
Şi a stelelor care se sting...
Singur stăteam, cândva, în parcul pustiu,
Pe o bancă uitată de vreme,
Gândind la lumi ce nu există
Şi nu vor exista în veci...

POATE CĂ NE VOM REÎNTÂLNI...

Ce înseamnă viața mea, a ta, a noastră,
În lumea asta atât de vastă ?
Este doar un vis, o nălucire,
Totul nu este decât o închipuire ?...
Voi ați plecat acolo unde totul este lumină,
Unde este pace şi linişte deplină...
Noi am rămas aici, unde este întuneric,
Unde este frig, este zgomot, este nimic...
Dar, poate, cândva, cândva, vom fi iar împreună,
Acolo, departe, departe, unde totul este lumină...

ÎNTRE LANDAL ŞI BADARE

Îmi amintesc cu groază despre ceea ce mi s–a întâmplat
Într–una din călătorii,
Când cercetam sistemul planetar Implat,
La bordul cosmonavei Astori.

Pe una din planete, pe Landal,
Am întâlnit ciudate formațiuni,
Care apăreau şi dispăreau, la fel ca pe planeta Widal,
Dar care se manifestau, prin fel de fel de acțiuni...

Eram cuprins de panică, teroare,
Văzând explozia de forme, de culori,
De mărimi, de ființe fără asemănare,
Care încercau să captureze cosmonava Astori...

Şi într–un târziu, luptând cu disperare
M–am îndepărtat,
Îndreptându–mă spre planeta Badare
Şi sperând să fi scăpat...

Pe Badare am observat o stranie nemişcare,
Roci şi praf şi cratere
Şi o singură ființă imobilă, lipsită de putere,
Care parcă agoniza, dar care mi s–a părut plină de mistere...

Am vrut să ies din acest sistem planetar
Dar... nu am mai putut.
A fost în zadar
Orice am încercat, orice am făcut...

Între Landal şi Badare
Am stat un timp nedefinit
Şi am transmis cu disperare,
Semnale de ajutor, ajutor care nu a mai venit...

Părea că totul s–a sfârşit,
Eram prizonier la hotarul dintre două lumi misterioase,
Între Landal şi Badare şi urma să fiu nimicit,
De ființe necunoscute, stranii, nemiloase...

Cum oare am supraviețuit, cum oare am scăpat ?
Mă întreb şi astăzi, dar încă nu am aflat...
Fără să ştiu cum şi când, la un moment dat,
Am fost departe, departe de sistemul planetar Implat...

CAPĂTUL LUMII

Sunt în Omlu, capătul Lumii,
Locul unde se află atotputernica şi neîndurătoarea Ființă...
De aici trimit acest mesaj disperat
Şi nu ştiu, peste o clipă, ce va mai fi cu mine...
Omlu este capătul acestei Lumi,
Capătul în timp şi spațiu,
După care... nimic...
O prăpastie fără sfârşit...
Aici, apăsător, pierdut, deşert e totul,
Aici viața nu mai e viață
Şi moartea nu mai e moarte...
Totul e straniu, bizar, misterios, macabru...
Stelele au dispărut...
Într–o jumătate a acestui capăt de Lume
E întuneric, atât de dens, atât de nepătruns...
Şi e atât de frig, încât şi vântul stă pe loc înghețat...
În cealaltă jumătate, umbra a dispărut,
E lumină, numai şi numai lumină
Şi este pârjol şi este deşert şi este infern...
Şi este înspăimântătoarea Ființă...
Am terminat mesajul...
Nu ştiu unde va ajunge şi cine îl va înțelege !...

ETERNITATE IMPOSIBILĂ

De două mii de ani lucrau fără încetare
Să construiască fantasticul templu al Zeului Soare.
Mii şi milioane de oameni au muncit la el,
O viaţă întreagă, zi de zi, la fel.
Totul a început demult, demult,
Când un faraon, uitat, pierdut în al vremii tumult,
Plimbându–se singur în înstelata noapte,
Căzu pe gânduri, fără de orizont, răvăşite...
Nimic nu îl atrăgea, trăia şi era mort,
Nimic, nici pace, nici război, nici palat, nici cort,
Trăia de pe o zi pe alta, lipsit de speranţe şi de visuri...
Un gând îl chinuia şi nu îi da pace, viaţa şi–o voia de–a pururi !
Veşnic se voia să fie, la fel de tânăr şi voinic,
Dar timpul îi măcina puterea, acum nu mai era atât de falnic...
Abisul viitorului îl absorbea, îl nimicea,
Iar el stătea, stătea şi timpul tot mereu trecea...
Deodată, privind pierdutele stele ce veşnice par,
Un gând îi încolţi în minte, un gând amar...
Ceva ca un văl îi căzu şi alte gânduri îi urmară,
Înţelese în sfârşit că el, el însuşi, va trebui să piară,
Că veşnicia nu există nici pentru un faraon măcar,
Dacă ar fi fost o stea, ar fi putut să spere, dar aşa e în zadar !
Şi totuşi, nu a însemnat nimic el,
Viaţa lui să fie fără nici un ţel ?
Asta nu, căci trebuie să facă ceva ce nimeni până atunci nu mai făcuse,
Să facă un templu, un templu gigantic ce nu se mai văzuse,
Care să înfrunte timpul, să înfrunte viitorul,
Iar el spre eternitate să–şi înalţe zborul !
A dat ordine, a făcut proiecte, planuri,
A adunat oameni, materiale, fonduri,
Şi, într–un târziu, lucrul a început...
Oamenii munceau, iar faraonul îi privea tăcut...
Şi totuşi, templul se înălţa încet, încet, încet,
Deşi nimeni nu stătea, nici sclav, nici stăpân, nici preot ori ascet...
Toţi munceau, munceau cu ardoare
Pentru a înălţa fantasticul templu al Zeului Soare...
Iar faraonul îmbătrânea, pe zi ce trecea,
Cu ochii împăienjeniţi, slăbiţi, vedea
Cât de încet templul se înălţa...
Era neputincios, degeaba îi îmboldea, degeaba îi învăţa,
Degeaba îi bătea, degeaba îi forţa...
Şi într–un târziu, se stinse în el viaţa.
A fost înmormântat într–o mică piramidă, undeva, departe,
Uitat de toţi, uitat de toate...
Dar lucrul la templu a continuat,
Ani şi ani de–a rândul, mereu, mereu neîncetat...
Şi după două mii de ani şi mai bine,
Se părea că templul va fi gata, în fine...

Încă un secol, două şi iată, totul se va termina...
O minune la care toți se vor închina !...
Marele Templu dedicat Zeului Soare
Ce în veci nu va avea asemănare !
În noaptea aceea când totul s–a sfârşit,
Mulțimi de oameni, uimiți l–au privit...
Dar iată că, deodată, o a doua Lună, pe cer apăru
Şi nu peste mult timp, totul dispăru...
Căci doi giganți s–au înfruntat şi s–au ciocnit,
Marele Templu şi Marele Meteorit !...
În urmă a fost moarte, bolovani şi praf ce se înălța în zare,
Sub forma unui imens şi ciudat semn de întrebare...

PIETRELE CIMITIRULUI

Noaptea se lasă peste vechiul cimitir
Ce ascunde gânduri multe, multe
În gropi, în pietre şi în stele...
Uitate vieți, uitate gânduri...
Fior al morții care vine
Din veşnicia unei clipe
Ce trece într–o altă veşnicie...
Iluzii trecătoare, speranțe de o clipă
Ce au fost şi nu vor mai fi în veci...
Pe morți şi vii noaptea îi cuprinde
Şi acele pietre pe morminte, ascund,
Uitate vieți, uitate gânduri...

S–A ÎNTÂMPLAT ODATĂ, POATE SE ÎNTÂMPLĂ SAU SE VA ÎNTÂMPLA...

În Universul tainic
Ce adesea îl contemplăm,
S–a întâmplat odată,
Poate se întâmplă
Sau se va întâmpla,
Ca două ființe
Atât de diferite,
Una, de pe Terra,
Cealaltă din Centauri,
Să se îndrăgească mult...
S–a întâmplat odată,
Poate se întâmplă
S–au se va întâmpla,
Ca ființele acestea
Atât de diferite,
Să piară amândouă,
Departe, undeva, în spațiul nesfârşit...
Vai, câte speranțe, oare,
Nu pier, nu se destramă,
În marea depărtare
Şi în timpul trecător ?...
În Universul tainic
Ce adesea îl contemplăm,
S–a întâmplat odată,
Poate se întâmplă
Sau se va întâmpla,
Ca două ființe
Atât de diferite
Să se îndrăgească mult
Şi apoi,
Să piară amândouă
Departe, undeva, în spațiul nesfârşit...

ORĂ MACABRĂ

E ora orelor, ora misterelor
Şi totul dispare şi visul se dilată...
În faţa mea e un deşert
Şi limbi de foc ţâşnesc din el
Prin aerul greu, apăsător...
Iar mai departe se cască ameţitor
O prăpastie fără sfârşit...
Se lasă seara, este întuneric
Şi frigul cosmic cuprinde totul...
Liniştea profundă, abisală, e stăpână;
Şi stelele se aprind şi luminează
Imensul pustiu, imensa prăpastie...
Acum, când noaptea s–a lăsat
Ies la iveală reptile gigantice,
Păianjeni uriaşi şi şerpi şi scorpioni...
Un şir fără sfârşit de cranii hidoase, infernale
Cad cu vaiete şi ţipete lugubre în prăpastie
Ce se cască şi cheamă...
Pe nesimţite se strâng în jurul meu,
Mă–ncercuiesc,
Păianjeni, scorpioni, hiene, şerpi,
Reptile monstruoase...
Dar ies şi fug şi ajung
Pe margine, aproape de prăpastie...
Simt că mă sufoc
Şi atunci mă arunc în abis...
Şi cad şi cad şi cad
Şi... nu mai ştiu nimic !...

STELELE, IMAGINI ŞI MISTERE ÎNCHISE

Departe de lume aş vrea să fiu,
Departe, departe, tot mai departe,
Aproape de stele aş vrea să fiu,
Aproape, aproape, tot mai aproape...
Şi singur şi liber trăind printre stele,
Visând şi gândind, timpul suspendând,
Departe în Cosmos să mă cufund,
Departe, departe, tot mai departe...

POVEŞTI CU AŞTRI, POVEŞTI CU FIINŢE...

Ce este Universul ?
Mi–am pus adesea întrebarea
Dar niciodată nu am răspuns,
Căci gândurile îmi zburau aiurea...
Poveşti cu aştri, poveşti cu fiinţe
Îmi apăreau în minte,
Iar Universul rămânea
Departe într–un colţ, uitat...
Au trecut ani şi ani şi ani
Dar eu nu am încetat să întreb,
Ce este Universul ?...
Şi după mulţi ani, sunt întristat...
Universul... e ceva, ceva...
Şi în minte îmi apar din nou
Poveşti cu aştri, poveşti cu fiinţe...
Dar asta nu e totul,
Căci încă mă întreb,
De ce există lumea, de ce e trecătoare ?...
Zadarnic mă zbat şi mă frământ,
Căci mereu în minte îmi apar,
Poveşti cu aştri, poveşti cu fiinţe...

UNDE AU PLECAT ?...

Unde au plecat, lăsând în urma lor pustiul ?
Ce s–a întâmplat de sunt numai ruine,
Praf, cratere, stânci, bolovani, moloz şi cenuşă ?
Aerul e ca o ceaţă deasă,
Apa e murdară, otrăvitoare
Şi animalele sunt moarte, plantele sunt moarte,
Sunt numai lumini şi umbre şi fantome...
Ce s–a întâmplat ?
Unde au plecat, spre ce astru s–au îndreptat,
Lăsând în urma lor,
Singurătate, deznădejde, moarte ?...
De ce au făcut aceasta ?...

TRECEAU ODATĂ NIŞTE OAMENI...

Treceau odată nişte oameni
Şi tineri şi bătrâni,
Treceau aşa de–o veşnicie,
Mereu pe acelaşi drum...
Când noaptea se lăsa tăcută
Peste acel loc uitat de timp,
Acei oameni s–au oprit,
Din mersul lor neîncetat...
S–au aşezat lângă un râu
Şi au adormit, uitând de toți, uitând de toate...
Sus, stelele tainic clipeau
Şi povesteau ceea ce a fost şi ce va fi,
Iar undeva, se stinse o stea,
Vai, pentru totdeauna...
Deodată, în mijlocul acelor oameni,
Apăru ceva, ca o nălucă...
Şi alergă înnebunită spre râul zbuciumat...
Un țipăt scurt şi un clipocit de ape
Şi acea nălucă dispăru...
A doua zi de dimineață,
Acei oameni au plecat la drum,
Lăsând în urmă locul gol,
Tăcut şi singuratic...

AŞA ESTE ÎNTREAGA LUME...

Ei bine, am văzut marea
Pe vreme de furtună,
Când valuri se ridică, enorme, fioroase,
Ce stau pentru o clipă
Şi cad apoi neputincioase !
Am simțit frigul,
Am simțit apăsarea, nelinişstea,
Angoasa, frica îngrozitoare,
Privind acest spectacol !
Dar aşa este întreaga lume,
O mare pe vreme de furtună,
O mare ce se zbate,
Iar eu nu sunt decât un biet strop,
Cuprins în această mare,
Un strop care se pierde
În marea învolburată...

VISUL UNEI NOPŢI DE PRIMĂVARĂ...

Mă zbăteam într–o mocirlă
Cu smoală şi raci,
Unde mi se părea că aud cântând o mierlă
Şi unde alergau parcă şi nişte arici...

Şi parcă mai erau nişte lilieci,
Probabil că mai erau şi nişte şerpi
Şi nişte şobolani mari dar paşnici
Şi, ciudat, mai erau şi câțiva arbuşti anemici, sterpi...

Parcă erau şi tunete
Şi fulgere şi farfurii zburătoare,
Se mai auzeau şi zbierete
Şi parcă mai huruiau şi nişte elicoptere...

Mai şi ploua fără încetare,
Ploua torențial,
Iar eu mă zbăteam din ce în ce mai tare,
În timp ce gigantice reptile urlau demențial...

Apoi, deodată s–a potolit totul,
Nu am mai ştiut, un timp, nimic,
Apoi m–am trezit îmbrăcat cu halatul,
Mahmur, fără vlagă, astenic...

NOAPTE...

Când oare va înceta această noapte
Apăsătoare şi plină de mister ?
De atâta timp durează,
Că am uitat de mine...
Va veni oare clipa
Când voi vedea lumina
Pe care am visat–o ?
Dar ce pot face acum
În noaptea abisală
În care mă cufund ?
Nu pot decât să sper
Şi să visez lumina,
Cândva, cândva o voi vedea...

LUNGA NOAPTE A SINGURĂTĂŢII...

Am părăsit demult Pământul
Îndreptându–mă spre steaua Hiperal,
Zburând repede ca gândul
La bordul cosmonavei Tropoastral...
Speram ca, acolo ajungând,
O altă lume să găsesc,
Iar apoi, un timp, să zbor plin de avânt,
Altor lumi să le vestesc
Idealuri de cunoaştere şi pace...
Dar iată că după mult timp de zbor,
Necunoscute forțe, au început să atace
Puternicul motor
Al cosmonavei Tropoastral...
Iar după un timp, au învins...
Şi am rămas apoi suspendat în spațiul sideral
De nemărginire fiind cuprins...
Şi am încercat neliniştit,
Cuprins de disperare, motorul să îl repar
Şi să mă pierd în negrul infinit...
Dar totul, totul, a fost în zadar !
Nu mai puteam să fac nici o mişcare,
Fiind la hotarul morții şi al vieții !
Eram pierdut, fără scăpare...
Oh, începuse, lunga noapte a singurătății !
Eram singur, pierdut printre stele,
Doar eu, cu amintirile şi gândurile mele...
Şi după mult timp de agonie,
Chinuit de spaimă, de nelinişti,
Se întâmplă ceva, o formidabilă explozie,
Care mă azvârli departe, dar unde anume, nu pot şti...
Dar iată, ce tot spun ?
Iată Hiperal, frumoasa stea !
Oh, gândurile răvăşite să îmi adun,
Şi lumii de acolo, să le comunic vestea...

Oh, tu, singuratic călător,
Ce nemărginite spații colinzi zburând,
Să fii puternic, liber şi încrezător,
Iar speranța să nu ți–o pierzi, nicicând...

MITUL REÎNVIERII

Era o zi de august preafrumoasă,
Atât de liniştită şi de plină de speranţă !
Era atâta calm, atâta dor... era o zi armonioasă !...
Natura îşi arăta splendoarea şi totul era plin de viaţă...

Dar iată că, pe înserat,
Cei care au trăit de când e lumea, toţi,
Oameni, animale, plante, care au existat,
Viaţă au căpătat, au înviat din morţi !

De atunci, au trecut ani şi ani şi ani
Şi nimeni, nimeni nu a mai murit !
Şi erau fericiţi, frumoşi, adevăraţi şi buni,
Mereu, mereu, mereu, la infinit...

Dar tot de atunci, ca un făcut,
Nici un om, ca înainte,
Nu s–a mai născut,
Nici alte animale şi nici alte plante...

Nu mai erau naşteri, dar nici morţi,
Pe această enigmatică planetă,
Căci toţi s–au regăsit cu toţi,
Într–o iubire nesfârşită...

DESTIN...

Şi eu credeam în nemurire
Precum atâţia alţii,
Şi am sperat şi am crezut
Că moartea este doar o vorbă...
Deşi au murit oameni
Cât timp eu am trăit,
Am refuzat cu indignare
Să cred în nemiloasa moarte,
Iar gândul de a trăi etern
Mă fascinează şi îmi dă aripi,
Dar gândul morţii mă înspăimântă...
Şi tot aşa, până într–o zi,
Când glasul morţii mă vesteşte
Că vremea a sosit să plec,
Să plec departe, undeva,
Să nu mă mai întorc...
Atunci, cu ochii goi, cu gânduri răvăşite,
Oftez răpus de neputinţă,
Şoptind, cuprins de agonie:
Ceva din mine, din noi toţi,
Rămâne veşnic undeva
Şi va sosi odată clipa,
Când moartea ne va părăsi...

DESPRE MINE

Mă simt bătrân şi obosit,
Secătuit de vise,
Nu mai doresc nimic, sunt istovit,
Ideile sunt pentru mine închise...

Şi stelele ce înainte mă chemau,
Acum nu mai îmi spun nimic,
Misterul lor mă învăluia atunci când apăreau,
Acum mă simt atât de mic...

Ce oare s–a întâmplat
În tot acest răstimp ?
Mereu mă întreb, dar nu am aflat
Şi toate se vor rezolva în timp...

Şi aşa, mereu, mereu mă duc,
Mă pierd în timp şi în noaptea înstelată,
Privirea–mi rătăcită departe, departe îmi arunc,
Sperând ca într–o zi să fiu ce am fost odată...

REGINA-NOPŢII ŞI PETUNII

M–am regăsit,
M–am întâlnit cu mine,
Deşi de toţi sunt părăsit,
E totuşi, totuşi bine...

Plecat–am din lume
Spre albastre ceruri,
Sufletu-mi apune,
Cu nesfârşite doruri...

Nimic am fost, nimic voi fi,
În sfârşit, m-am regăsit,
Şi în adâncurile firii,
Mă pierd acum, într-un drum fără sfârşit...

Aş vrea ca pe mormântul meu
Să crească regina–nopţii şi petunii,
Să mă însoţească tot mereu
Şi să înflorească noaptea, la lumina Lunii...

VEŞNICA LUPTĂ...

Este o zi ploioasă de toamnă,
Închisă, plumbuită, răcoroasă;
Şi clopotul bate,
Vestind încă o moarte...
Este tristeţe şi vânt,
Nimicnicie şi deşertăciune,
Suferinţă şi tăcere...
Oh, ce este viaţa, moartea,
Lumea, existenţa ?
Stau şi mă întreb şi mă cutremur
Şi în minte îmi vin frânturi de gânduri,
De cuvinte, citite ori auzite,
Demult, cândva...
Pe de o parte este absurdul lumii,
Pe de altă parte este misterul ei,
La mijloc fiind, veşnica luptă...

TU NU EŞTI CEL DIN URMĂ !...

Oh, neliniştit visător,

Tu nu eşti singurul,

Tu nu eşti cel din urmă !

După tine,

Mai sunt şi alţii care vor veni

Şi vor fi gânduri şi speranţe

În viitorul fără de sfârşit, de nepătruns...

Peste morminte,

Mereu se va înălţa câte o stea,

La nesfârşit, la nesfârşit, la nesfârşit !...

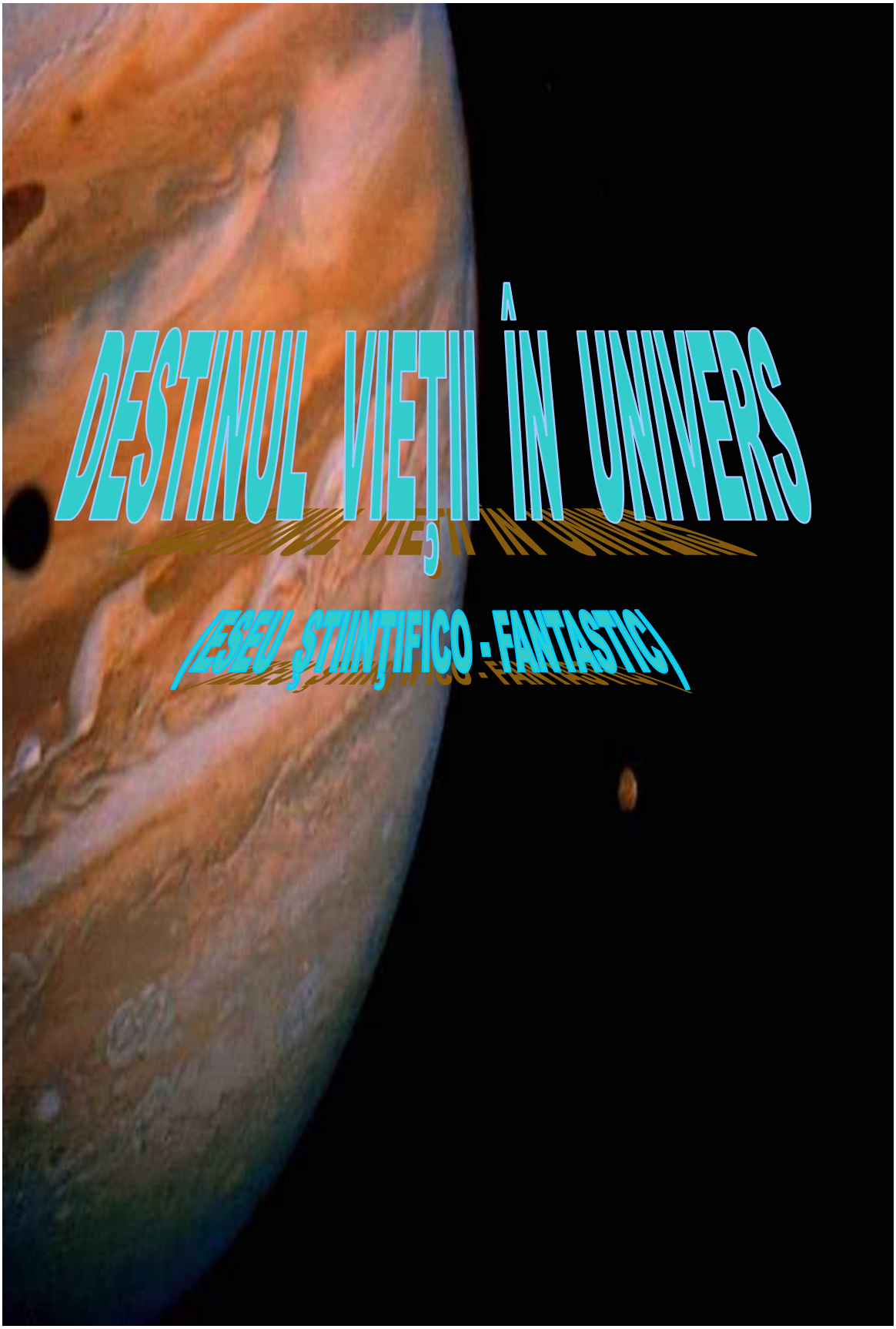
DESTINUL VIEŢII ÎN UNIVERS
ESEU ŞTIINŢIFICO - FANTASTIC

DESTINUL VIEȚII ÎN UNIVERS

(ESEU ŞTIINȚIFICO – FANTASTIC)

Viața văzută din exterior.

CUPRINS

Introducere

1. **Expresii ale tendinţei de stabilitate şi ordine în natură**
2. **Biosferele şi locul acestora în cadrul metagalaxiei**
3. **Conservarea generalizată şi echivalenţa generalizată**
4. **Apariţia şi dispariţia biosferelor**
5. **Evoluţia biosferelor**
6. **Unele aspecte legate de tipologia biosferelor**
7. **Despre caracteristicile biosferelor**
8. **Fenomene generate de biosfere**
9. **Conexiuni între biosfere**
10. **Orizontul gnoseologic şi ontologic al biosferelor**
11. **Marele mister al Marelui Univers**

Concluzie.

Anexă

MOARTEA ŞI SUPRAVIEȚUIREA

(01.10.2002 – 05.05.2003; BUCUREŞTI)

DESTINUL VIEȚII ÎN UNIVERS

(ESEU ŞTIINȚIFICO – FANTASTIC)

"Este imposibil să se nască ceva din ceva ce nu există nicăieri; tot astfel e imposibil şi nemaiauzit ca ceea ce există să nu piară."

EMPEDOCLE

Viața văzută din exterior

Prefață

- Generalități

Problemele care se pun sunt: de a studia cauzele şi modul de apariție al biosferelor
în galaxii precum şi evoluția acestora; rolul sau funcția pe care o au în cadrul galaxiilor; efectele activității lor în galaxie; care sunt conexiunile dintre ele şi care este destinul lor.
Toate aceste probleme sunt puse pe baza unor idei generale referitoare în special la extinderea principiului conservării energiei şi masei la procesele informaționale, precum şi extinderea echivalenței masă-energie (echivalență descoperită de către Albert Einstein) pentru aceste procese. Întrebarea fundamentală este: biosferele au vreun rol sau vreo funcție în galaxii? În momentul de față se consideră că viața a apărut pe plan cosmic, datorită faptului că au existat condițiile favorabile (planetare, stelare, galactice) de apariție a sa.
Ca răspuns la întrebare, se poate imagina că una dintre posibilele funcții ale biosferelor în cadrul sistemului galactic, este aceea de a realiza o stabilitate (relativă) a acestuia.
De altfel problema se pune într-un context mai general: de ce Universul generează complexitate? Această problemă sugerează ideea că, de fapt, ceea ce cunoaştem despre Univers, este numai un fragment, că de fapt Universul este o componentă dintr-un ansamblu extrem de complex, respectiv că este integrat într-o structură mult mai complexă decât ne putem imagina (numită *hiperstructură*), că spațiul, timpul, câmpurile fizice, etc., nu sunt singurele atribute sau forme de existență ale Universului înglobat în acest ansamblu foarte complex (numit şi *HIPERUNIVERS sau MARELE UNIVERS).*

- **Scurtă prezentare a capitolelor lucrării**

- **Capitolul 1.** "Expresii ale tendinței de stabilitate şi ordine în natură" – sunt prezentate câteva exemple ale tendinței de stabilitate şi ordine (stabilitatea la nivel nuclear; stabilitatea
la nivel atomic şi molecular; stabilitatea la nivelul geosferelor; stabilitatea la nivel planetar
şi cosmic; stabilitatea unor procese). Una dintre concluziile acestui capitol arată că biosferele reprezintă o formă de stabilitate deosebită (specifică).
- **Capitolul 2.** "Biosferele şi locul acestora în cadrul metagalaxiei" – prezintă două scheme generale ale organizării metagalaxiei.

- **Capitolul 3.** "Conservarea generalizată şi echivalenţa generalizată" – se prezintă unele consideraţii teoretice, conform cu ideea că în orice proces cantităţile de substanţă, energie şi informaţie se conservă, respectiv, formalizat:

$\mathbf{S_i \oplus E_i \oplus I_i = K_i}$ ($\mathbf{S_i}$, $\mathbf{E_i}$, $\mathbf{I_i}$ – suma generalizată a cantităţilor de substanţă,
energie şi informaţie, $\mathbf{K_i}$ – constantă).

Referitor la "legea" conservării informaţiei, printre cele mai vechi formulări ale acesteia, o găsim în Biblie, în Eclesiastul sau Propovăduitorul:
"Ce a mai fost, va mai fi, şi ce s-a făcut, se va mai face; nu este nimic nou supt soare." (Cap. 3.15).
Sunt prezentate câteva aspecte privind procesele substanţiale (masice), energetice şi informaţionale.
Conservarea generalizată implică echivalenţa generalizată: cantităţile de substanţă, de energie, de informaţie sunt echivalente. Un caz particular de echivalenţă, spre exemplu, a fost evidenţiat de către Albert Einstein, prin celebra formulă $E = m \times c^2$, prin care se arată echivalenţa dintre energie şi masă (substanţă). Relaţiile de echivalenţă dintre masă şi informaţie, energie şi informaţie sunt, se pare, mai complicate. Sunt prezentate apoi, din această perspectivă, tipurile de sisteme.
În continuare se prezintă:
- *conservarea generalizată extinsă* (cantităţile de substanţă, energie, informaţie şi intervalul spaţio-temporal în care există aceste cantităţi se conservă:

$\mathbf{S_i \oplus E_i \oplus I_i \oplus \Delta_i = \Omega_i}$ ($\mathbf{\Delta_i}$ – intervalul spaţio-temporal; $\mathbf{\Omega_i}$ - constantă);

- *echivalenţa generalizată extinsă* (într-un proces, o anumită cantitate de substanţă sau / şi energie sau / şi informaţie este echivalentă cu un anumit interval spaţio-temporal.

(Formulele care descriu aceste echivalenţe sunt, se pare, foarte complexe).
Chiar mai mult, există o echivalenţă *sistem-câmp* (oricărui câmp îi corespunde sau poate fi echivalat cu un câmp şi invers). Conservarea generalizată extinsă şi echivalenţa generalizată extinsă pot fi utile pentru explicarea unor fenomene paranormale.

- **Capitolul 4.** "Apariţia şi dispariţia biosferelor" – sunt prezentate succint câteva aspecte privind această problematică (de exemplu despre *modalităţile* de apariţie şi dispariţie a biosferelor).
- **Capitolul 5.** "Evoluţia biosferelor" – tratează despre modalităţile de dezvoltare a biosferelor.
- **Capitolul 6.** "Unele aspecte legate de tipologia biosferelor" – se încearcă o clasificare posibilă a biosferelor (conform cu diferite criterii de clasificare, de exemplu, conform cu criteriile: extinderea spaţială, extinderea temporală).
- **Capitolul 7.** "Despre caracteristicile biosferelor" – prezintă succint unii parametrii de care depind biosferele şi care le caracterizează.
- **Capitolul 8.** "Fenomene generate de biosfere" – spre exemplu: modificări ale substratului cosmic; modificări ale sistemului cosmic local; modificări galactice (în anumite limite de toleranţă, care însă nu afectează stabilitatea de ansamblu a galaxiilor).
- **Capitolul 9.** "Conexiuni între biosfere" – se prezintă succint, o posibilă clasificare a tipurilor de conexiuni dintre biosfere.
- **Capitolul 10.** "Orizontul gnoseologic şi ontologic al biosferelor" – se prezintă câteva scurte consideraţii legate de sensul, semnificaţia şi importanţa cunoaşterii pentru biosfere şi limitele existenţiale ale acestora.

- **Capitolul 11.** "Marele mister al Marelui Univers" – sunt prezentate câteva consideraţii pe marginea ideii de *hiperstructură*. Universul este înglobat (sau integrat) într-un ansamblu extrem de complex, caracterizat nu numai de diverse varietăţi de spaţiu, timp şi câmpuri, dar şi de alte entităţi (deocamdată necunoscute), ansamblu denumit Marele Univers sau Hiperunivers. Se sugerează şi ipoteza conform căreia, într-un viitor foarte îndepărtat se vor sintetiza elemente chimice "supergrele", iar imaginea Universului se va modifica radical.

Se poate considera existenţa unui Creator pentru un Univers, simultan cu existenţa Hiperuniversului, care include aşadar Creatorul şi Universul creat...

➢ ***Concluzie***

Destinul vieţii în Univers este acela de a contribui la stabilitatea şi la existenţa galaxiilor (ca părţi componente ale Universului) şi prin extrapolare, la stabilitatea (relativă) şi existenţa metagalaxiei. Viaţa a fost *impusă* de galaxie, de Univers şi nu va dispare atâta timp cât va fi o necesitate pentru existenţa Universului însuşi. Universul însuşi este înglobat într-o structură atât de complexă (hiperstructură), cum nici nu se poate concepe deocamdată...

Studiul "destinului" biosferelor şi al derivatelor acestora (noosferele, tehnosferele, parapsihosferele, enisisferele, etc.), al repartizării lor şi al derivatelor respective în Cosmos, al conexiunilor dintre biosfere şi respectiv dintre derivatele acestora, etc. ar putea constitui obiectul de investigaţie al unei ştiinţe, numite, spre exemplu *cosmobiodinamică* şi probabil că va fi constituită cândva, aşa cred, aşa sper...

În **anexă** este prezentat un scurt studiu, intitulat ***"Moartea şi supravieţuirea"***, care tratează despre finalitatea vieţii în cadrul unei componente sau a unei derivate a biosferei terestre
şi anume antroposfera. Studiul este structurat pe următoarele problematici:

- *clasificarea concepţiilor despre moarte;*
- *semnificaţia concepţiei despre moarte (tanatodoxia);*
- *modalităţi personale de a concepe moartea (conştiinţa morţii);*
- *aspecte judiciare;*
- *cauze ale morţii – hazard, risc, vulnerabilitate;*
- *clasificarea morţii;*
- *fazele morţii;*
- *misterul supravieţuirii;*
- *mai presus de teama de moarte (cercetarea morţii).*

M-am străduit să realizez o imagine de ansamblu, succintă, asupra morţii şi să prezint câteva aspecte referitoare la acest fenomen complex şi misterios...

*

Aş fi bucuros, tot atât de bucuros pe cât am fost când am conceput şi am scris această mică lucrare (şi care a fost aproape ca o iluminare, ca o revelaţie), aş fi aşadar bucuros ca aceasta să stimuleze sau să sugereze idei unor minţi generoase, luminate, binevoitoare...

Pacea să fie în toate fiinţele care au trăit, trăiesc sau vor trăi în această lume !...

05.10.2002 – 10.10.2002.

Constantin Borcia, Bucureşti, 2003

Introducere

Mai întâi trebuie definită noțiunea de ***biosferă***. ***Biosfera*** (din limba greacă:
bios – viață + *sphaira* – glob) este învelişul sau acea parte a globului pământesc (sol şi subsol, atmosferă şi hidrosferă) care conține organisme vii (plante, animale). În cadru mai larg, biosfera este un sistem, respectiv un ansamblu de elemente interdependente care concură la realizarea unei unități sau a unui întreg organizat, a cărui caracteristică esențială este VIAȚA şi tot ceea ce se leagă de aceasta.

Problemele care se pun sunt: de a studia cauzele şi modul de apariție a biosferelor în galaxii precum şi evoluția acestora; rolul sau funcția pe care o au în cadrul galaxiilor, ce efecte au în galaxii activitatea biosferelor; care sunt conexiunile dintre biosfere şi care este destinul biosferelor. De făcut precizarea că termenul de galaxie / galaxii se referă la toate tipurile de galaxii cunoscute actualmente, susceptibile de a permite apariția şi conservarea vieții.

În prezent, singura biosferă cunoscută concret este biosfera terestră, aşadar o biosferă ce a apărut şi s-a dezvoltat pe planeta Pământ, în galaxia Calea Lactee. Alte biosfere nu sunt decât presupuse – datorită unor calcule şi judecând prin analogie cu studiul biosferei terestre. Faptul că până în prezent nu se cunosc concret alte biosfere, că biosfera terestră nu se află în contact, în interacțiune cu alte biosfere, nu înseamnă că acestea nu există, că planeta Pământ este singura dotată cu o biosferă. Presupunând, totuşi, că biosfera terestră ar fi singura care există în galaxie şi în Univers, atunci ne putem întreba, de ce a apărut ? Dacă au existat condiții favorabile pentru apariția ei, de ce nu ar exista aceste condiții favorabile şi pe alte planete ori alte sisteme cosmice ? Apar alte şi alte întrebări care nu vor primi un răspuns satisfăcător, astfel încât deşi este posibil ca biosfera să fi apărut numai pe planeta Pământ, este totuşi puțin probabil. Deja sunt câteva indicii privind existența altor biosfere: fragmente de materie organică provenite de la meteoriți, unele observații astronomice legate de formarea substanțelor organice în spațiul interstelar, obiecte zburătoare neidentificate...
În altă ordine de idei şi în principal, există două aspecte:

- fie că apariția şi dezvoltarea biosferei terestre (precum şi a celorlalte) nu are vreo importanță în cadrul galactic de ansamblu, în sensul că formarea şi evoluția galaxiei a favorizat, prin condițiile create, apariția şi dezvoltarea biosferei şi atât; aşadar, apariția şi dezvoltarea biosferei este numai posibilă dar nu şi necesară în evoluția galaxiei;
- fie că, dimpotrivă, apariția şi dezvoltarea biosferei este nu numai posibilă ci şi necesară în evoluția galaxiei; acest lucru trebuie înțeles nu numai din perspectiva faptului că, întrucât s-au format condițiile galactice de apariție a vieții, aceasta a apărut cu necesitate, ci trebuie înțeles dintr-o perspectivă de ansamblu care vizează structurile şi procesele galactice în general, respectiv galaxia în totalitate.

Aşadar întrebarea este: biosfera sau în general biosferele are, respectiv au vreun rol, vreo funcție în galaxie ? În momentul de față problema aceasta nu s-a pus, considerându-se că viața a apărut, pe plan cosmic, datorită faptului că au existat condițiile favorabile (planetare, stelare, galactice) de apariție a sa. Deci, din moment ce a apărut, implicit, ea a fost posibilă
şi necesară. Dar, de ce a fost posibilă ? Şi de ce a fost necesară ?

Aşadar biosferele au apărut ca o necesitate în dezvoltarea (evoluția şi stabilitatea) galaxiilor ? Sau, dimpotrivă, apariția biosferelor (în particular a

celei terestre) este numai o urmare a existenței condițiilor favorabile pe planete?
Pe de altă parte, trebuie să ne gândim că, totuşi, biosfera nu putea să apară din întâmplare şi la întâmplare, fără nici o legătură cu evoluția de ansamblu a galaxiei...
Ne putem gândi la următorul aspect. Considerând galaxia ca fiind un megasistem cibernetic s-ar pune problema autoreglării megasistemului.
Pe de altă parte, din principiul al doilea al termodinamicii, rezultă că sistemele finite tind să evolueze spre o stare de echilibru termodinamic, ceea ce reprezintă de fapt, la figurat vorbind, "moarte termică"... Fiind un megasistem cibernetic finit, în galaxie ar trebui să existe anumite entități care să se opună acestei stări şi să asigure stabilitatea acesteia.
Una dintre aceste "entități de stabilizare", ar putea fi biosfera / biosferele, care perturbă procesele de uniformizare (de "moarte termică" a galaxiei) şi deci de destrămare a acesteia. Modul efectiv cum este realizat acest proces de perturbare este necunoscut fiind, se pare, destul de complex, ca şi problematica generală a rolului biosferelor în galaxie.
Aşadar biosfera nu este un "capriciu" al galaxiei, aceasta ar trebui să îndeplinească anumite funcții la nivel galactic şi ar trebui să se supună unor legități care să îi permită subzistența,
în caz contrar, însăşi cauza existenței biosferei în galaxie rămâne un mister absolut.
Odată încălcate legitățile, biosfera va dispare, se va dezorganiza, iar materia care o compunea va reveni la un stadiu de organizare anterior apariției şi dezvoltării biosferei respective.
Ne-am putea imagina deci că una dintre posibilele funcții ale biosferei în cadrul sistemului galactic, este aceea de a realiza o stabilitate (relativă) a acestuia. De altfel problema se pune într-un context mai general: de ce Universul (format cândva), generează complexitate, respectiv sisteme care pe măsură ce evoluează se complexifică ? Această problemă sugerează ideea că, de fapt, ceea ce cunoaştem despre Univers, este numai o parte din acesta, că de fapt Universul este o componentă dintr-un ansamblu mult mai complicat, că este integrat într-o structură mult mai complexă decât ne putem imagina, că spațiul, timpul, câmpurile fizice, etc., nu sunt singurele atribute sau forme de existență ale Universului înglobat în acest ansamblu (numit şi HIPERUNIVERS sau MARELE UNIVERS).

NOTĂ.
În ceea ce priveşte definirea noțiunilor de *substanță, energie, informație.*
Noțiunea de *substanță* – semnifică, în cea mai generală accepțiune, "*ceea ce are consistență", "ceea ce poate interacționa".*
Noțiunea de *energie* – semnifică, în general, *"ceea ce produce acțiune"* şi în acelaşi timp, *"ceea ce susține o anumită stabilitate".*
Noțiunea de *informație* – semnifică la modul cel mai general, *"ceea ce generează o anumită ordine şi susține o anumită evoluție".*

1. Expresii ale tendinței de stabilitate şi ordine în natură

Câteva exemple ale tendinței de stabilitate şi ordine în natură sunt utile pentru a înțelege ceva mai bine această idee: că una dintre posibilele funcții ale biosferei este aceea de a contribui la realizarea unei stabilități (relative) a sistemului galactic.

1.1. Stabilitatea la nivel nuclear

- Nucleul reprezintă prima formațiune stabilă.
- Stabilitatea relativă a nucleului se explică prin existența forțelor nucleare, care nu sunt nici de natură electrică, nici gravitațională, fiind mai intense decât acestea (la scara nucleului). Forțele nucleare sunt centrale şi au o rază de acțiune foarte mică ($r \approx 10^{-15}$ m ÷ 10^{-14} m);
la distanțe mai mici devin repulsive. Forțele nucleare sunt independente de sarcina electrică. Interacțiunea dintre nuclee se face prin schimb de particule (pioni).
- Se constată experimental că nucleele care au un număr par de protoni şi neutroni sunt cele mai stabile (rezultă că nucleonii se grupează în perechi cu spinii opuşi şi ocupă acelaşi nivel energetic), iar nucleele care au un număr de protoni sau neutroni egal cu 2, 8, 20, 28, 50, 82, 126... (numere magice) au o energie mai mare decât celelalte, deci sunt mult mai stabile.
- Cele mai stabile particule elementare sunt: protonul (este stabil în stare liberă, în afara nucleului, nu se dezintegrează), electronul, neutrino (miuonic, electronic), fotonul, neutronul (în stare liberă are o existență de 932 secunde). Celelalte particule prezintă o instabilitate accentuată (între 10^{-6} secunde şi 10^{-16} secunde).
- Dintre particulele elementare, protonul şi neutronul intră în componența nucleului; electronul intră în componența atomului; mezonul π justifică existența forțelor nucleare, fotonul γ explică stările energetice ale atomilor excitați, iar neutrinul este necesar proceselor de conservare a masei şi energiei.
- Instabilitatea la acest nivel este determinată de faptul că nucleele pot suferi procese de: fuziune, fisiune, dezintegrare (α, β^-, β^+), emisie radioactivă (X, γ).

1.2. Stabilitatea la nivel atomic şi molecular

- Atomul este o altă formațiune stabilă. Este alcătuit din nucleu, prima formațiune stabilă, şi electroni (înveliş electronic).
- Stabilitatea este realizată prin forțe electrostatice (electrice). Electronii se aranjează
în straturi, substraturi şi orbitali. Există mai multe tipuri de orbitali (s, p, d, f,...), mai multe feluri de substraturi, notate de asemenea s, p, d, f,... (cuprinzând câte 1, 3, 5, 7 orbitali).
Un strat este alcătuit din unul sau mai multe substraturi, fiecare de un anumit tip. Energia electronilor din diferite straturi creşte dinspre interiorul atomului spre exterior (K, L, M,...).
La ocuparea cu electroni a orbitalilor sunt respectate regulile:
- electronii ocupă orbitalii liberi cu energia cea mai joasă;
- într-un orbital nu se pot afla decât cel mult doi electroni.

Structura învelişului electronic ai unui element este numită configuraţie electronică.
Structurile de 2 electroni pe primul strat (K), respectiv 8 electroni pe ultimul strat, în general
2 n_s^2 (dublet, octet, etc.), corespund unor structuri stabile.

- Instabilitatea la acest nivel este datorată de faptul că atomii pot suferi procese de emisie radioactivă (cuante γ, până la radiaţii X moi), absorbţie radiativă, integrare în ansambluri (molecule), ionizare, disociere (dezintegrare atomică).
- Unirea atomilor în moleculă (sau reţele cristaline) corespunde unei mai mari stabilităţi; formarea moleculelor (sau a cristalelor) duce la eliberarea de energie.
- Existenţa atomilor liberi este de durată scurtă.
- Se numeşte legătură chimică legătura care se stabileşte între atomi de acelaşi fel sau diferiţi, în scopul obţinerii unor configuraţii stabile. Pot exista două mari tipuri:

♦ *legături interatomice*: ionice (electrovalente), covalente (nepolare, polare, coordinative), metalice;

♦ *legături intermoleculare (sau legături fizice)*: punţi de hidrogen, Van der Waals, dipol permanent-dipol permanent, dipol permanent-dipol indus, forţe de dispersie.

- Prin intermediul legăturilor chimice se realizează stări stabile (solid, lichid, gaz, cristal lichid).
- Tot o stare stabilă este şi plasma, care însă nu se realizează prin intermediul legăturilor chimice sau fizice.
- Atomul funcţionează ca un convertizor: o creştere a energiei atomului se poate realiza printr-o multitudine de procese; în schimb revenirea atomului la starea iniţială se realizează de cele mai multe ori prin emisie de radiaţie electromagnetică.

1.3. Stabilitatea la nivelul geosferelor

- Stabilitatea este relativ minimă la nivelul atmosferei şi hidrosferei şi este mai accentuată la nivelul litosferei, al astenosferei, după care este din nou relativ minimă la nivelul nucleului planetar. Biosfera (inclusiv antroposfera – sociosfera, tehnosfera – şi inclusiv organismele biologice, sociale, tehnice precum şi nivelul biomolecular), are o stabilitate deosebită, respectiv are o stabilitate funcţională, dinamică.

1.4. Stabilitatea la nivel planetar şi cosmic

- Stabilitatea se realizează datorită gravitaţiei. Atât planeta cât şi sistemele planetare, stelare, galactice sunt stabile datorită existenţei câmpului gravitaţional. Stelele sunt stabile şi datorită ciclurilor nucleare (proton-proton şi carbon-azot).
- Gravitaţia pare să aibă mai curând un caracter funcţional, ea generează structură şi ordine.

1.5. Stabilitatea unor procese

- Procese electromagnetice. Regula lui Lenz.

Tensiunea electromotoare indusă şi curentul indus au un astfel de sens, încât fluxul magnetic produs de curentul indus să se opună variaţiei fuxului magnetic inductor. Variaţia fluxului magnetic ce străbate suprafaţa unui circuit închis, este cauza care produce curentul de inducţie în circuit. Câmpul magnetic propriu al curentului de inducţie este efectul variaţiei fluxului magnetic inductor. Aşadar, efectul se opune cauzei care l-a produs.

- Principiul lui Le Chatelier (este o expresie a stabilităţii proceselor chimice sau mai bine zis a tendinţei spre stabilitate a proceselor chimice).

Dacă asupra unui sistem în echilibru se exercită o constrângere, echilibrul se deplasează în sensul în care constrângerea este micşorată.

Spre exemplu dacă sistemul este încălzit, avansează reacţia în care se consumă căldură, dacă el este comprimat avansează reacţia prin care se micşorează presiunea, iar dacă se introduce o componentă în exces se produce reacţia în care aceasta este consumată.

1.6. Alte expresii ale stabilităţii

- *Inerţia.*

Inerţia este proprietatea unui corp de a-şi menţine starea de repaus sau de mişcare rectilinie
şi uniformă în absenţa acţiunilor exterioare sau de a se opune (reacţiona) la orice acţiune exterioară care caută să-i schimbe starea de mişcare.

- *Entropia.*

Legea creşterii entropiei reflectă faptul că un sistem izolat tinde spre starea de maximă probabilitate, adică spre stare de echilibru termodinamic (care este în general o formă de stabilitate).

- *Legile de conservare* (a masei, a energiei, a momentului cinetic, etc.) şi *constantele fizice* reprezintă forme de stabilitate sau de tendinţă de stabilizare.
- În general legile din orice domeniu şi echilibrele (biologice, ecologice, sociale, tehnice, etc.) sunt forme sau expresii ale stabilităţii sau ale tendinţei spre stabilizare.

ConcluziI

- Stabilitatea determină ordinea şi invers ordinea determină stabilitatea sau altfel spus, între stabilitate şi ordine există o proporţionalitate directă. Acolo unde există stabilitate există şi ordine şi invers, unde există ordine, există şi stabilitate.

Uneori, pentru realizarea stabilităţii sistemului, acesta se complexifică - devine complex – rezultând o stabilitate funcţională (dinamică). La fel, există o proporţionalitate directă între instabilitate şi dezordine (haos). Dar trebuie să se deosebească instabilitatea haotică, de instabilitatea funcţională. Pe de altă parte, instabilitatea funcţională a unui nivel inferior poate determina stabilitatea nivelului superior (de exemplu instabilitatea celulelor unui organism duce la stabilitatea organismului, care este - sau reprezintă - un nivel superior). De asemeni trebuie făcută distincţie între stabilitatea statică

(de genul “nemişcare”) de stabilitatea dinamică (de exemplu de funcţionarea continuă, stabilă a unui motor).

- În general, stabilitatea înseamnă invarianţă în timp, ceva este nemodificat în timp,

este identic cu sine însuşi pe o anumită durată. Instabilitatea înseamnă contrariul, ceva se modifică, nu mai este identic cu sine. Acel ceva poate însă reveni, poate exista din nou după un timp, fie într-un alt context, fie în altul, dar tot atât de bine poate să nu mai revină,

poate să dispară definitiv.

- Biosferele reprezintă o expresie sau o formă de stabilitate deosebită şi conduc la o formă sau o expresie a stabilităţii deosebită în galaxie. Rămâne de văzut de ce şi cum se realizează aceasta.

-

2. Biosfera şi locul acesteia în cadrul metagalaxiei

Dacă admitem că galaxia este o formă de organizare a materiei aflate în mişcare în spaţiu şi timp şi că această organizare corespunde în linii mari cu un ansamblu sau sistem cibernetic în care toate componentele galaxiei au fiecare o anumită funcţie mai mult sau mai puţin precizată, atunci se poate considera că şi biosferele au o funcţie în cadrul galaxiilor. Pentru a surprinde mai bine locul biosferelor în ierarhia metagalaxiei, vor fi luate în considerare două scheme generale a organizării acesteia. Metagalaxia reprezintă Universul observabil şi cunoscut cu mijloacele ştiinţifice şi tehnice de care dispune civilizaţia umană la momentul actual. Structurile şi procesele care au fost evidenţiate sau cel puţin presupuse în această etapă a dezvoltării ştiinţei, ar putea fi descrise sub forma unui tabel.

Niveluri structurale	***Particulele şi structurile componente***
..... INFINITUL "mic" ..... - Energie, spaţiu, timp, "câmp continuu", câmp unitar (*nivel subcuantic*).	.... - "Etheronii" ?, "Toponii" ?, "Crononii" ? "Materonii" ?
- Condensări de energie fundamentală, câmp gravitaţional (*nivel precuantic*).	- Quarci, gravitoni.
- Câmp electromagnetic, câmp mezonic, câmp nuclear, radiaţii cosmice, radiaţii nucleare (*nivel cuantic*).	- Fotoni, electroni, mezoni, nucleoni, neutrini, protoni, neutroni, etc.
- Plasmă.	- Atomi puternic ionizaţi.
- Elemente chimice.	- Atomi.
- Substanţe chimice minerale.	- Structuri chimice, molecule, agregate amorfe, cristale, cristale coloidale.
- Substanţe biochimice, biosubstanţa	- Macromolecule, molecule-gigant.
- Materia vie, protoorganisme.	- Celule, virusuri, bacterii.
- Organisme vii.	- Ţesuturi, organe, sisteme, aparate.
- Vietăţi.	- Plante, animale, oameni.
- Mediul planetar.	- Structuri paleontologice, mineralogice, geologice, sedimentare, relief, sisteme socio-economice.
- Corpuri cereşti, mediul interplanetar (aştrii, comete, planete, meteoriţi, praf cosmic, etc.).	- Structuri plasmatice, mineralogice, agregate amorfe de mari dimensiuni.
- Sisteme astrale (sisteme stelare, galaxii, radiogalaxii, quasari, pulsari).	- Structuri planetare, asociaţii de stele, structuri materiale superdense (colapsari sau găuri negre).
- Sisteme galactice (mulţimi de galaxii, roiuri de galaxii, atractori, etc.).	- Structuri cosmice.
- Universul. Marele Univers.	- "Hiperstructura" ?
- INFINITUL "mare"	....

O altă schemă generală are în vedere gradul de organizare a metagalaxiei, respectiv creşterea complexităţii, pornind de la formele existenţiale dezorganizate, haotice şi sfârşind
cu acelea ce ating un grad înalt de organizare şi complexitate.

Pe o scară arbitrară de la 0 (zero) la 9 (nouă), schema ar putea fi descrisă astfel.

Grad de organizare (complexitate)	Forme existențiale
- Gradul zero (haos, grad mare de dezorganizare).	- Praf cosmic, molecule şi atomi în agitație termică, praf, suspensii, mişcare browniană.
- Gradul 1 (grad oarecare de organizare, de complexitate).	- Nori cosmici, radiații difuze, fluide în mişcare turbulentă, substanțe amorfe...
- Gradul 2 (grad mai ridicat de organizare, de complexitate).	- Câmpuri fizice, plasmă, radiații monocromatice (de tip "laser"), atomi, elemente şi substanțe chimice, molecule, cristale, fluide în mişcare laminară...
- Gradul 3 (grad inferior mediu de organizare, de complexitate).	- Biosubstanțe, substanțe organice, corpuri cereşti (sisteme planetare).
- Gradul 4 (grad mediu de organizare, de complexitate).	- Materia vie, organisme vii, sisteme astrale...
- Gradul 5 (grad superior de organizare, de complexitate).	- Vietăți, ecosisteme, sisteme sociale, sisteme tehnice, sisteme galactice...
- Gradul 6 (grad mare de organizare, de complexitate).	- Sistemul nervos...
- Gradul 7 (grad foarte mare de organizare, de complexitate).	- Enisistructura (structurile "enigmatice", "paranormale")...
✧ **Frontiera metagalactică →→→**	***Includerea în HIPERUNIVERS***
- Gradul 8 (grad deosebit de organizare, de complexitate).	- Niveluri structurale ultracomplexe, superstructuri...
- Gradul 9 (grad inimaginabil de organizare, de complexitate).	- Superniveluri structurale hipercomplexe, HIPERSTRUCTURA...
..... INFINITUL COMPLEX	.....

Aşadar biosfera (cel puțin biosfera de tip terestru sau biosfera teroidă) poate fi încadrată între nivelul structural reprezentat de substanțele biochimice şi nivelul reprezentat de mediul planetar, iar din punct de vedere al gradului de organizare, între gradul 3 şi gradul 6,
dar nu este exclus ca pentru alte biosfere sau derivate ale lor (tehnosfere, noosfere, etc.), aceste limite să fie mult mai extinse (putând ajunge până la gradul 8 de organizare),
respectiv să depăşească frontiera metagalactică şi să fie incuse în HIPERUNIVERS...

3. Conservarea generalizată şi echivalenţa generalizată

Una dintre caracteristicile biosferei este aceea de transformare a substanţei, energiei şi informaţiei. Acest caracter transformator este conferit de o intensă circulaţie a substanţei, energiei şi informaţiei în interiorul său cât şi în raport cu mediul de existenţă (fizic, chimic, planetar, cosmic), fiind supusă conservării generalizate şi echivalenţei generalizate.
Se ştie că în orice proces, cantităţile de substanţă şi de energie se conservă, acestea "nu se pierd, nu se câştigă", ci se transformă dintr-o formă în alta. În general se poate extinde acest principiu, în sensul că în orice proces cantităţile de substanţă, energie şi informaţie, se conservă. Un exemplu care ilustrează afirmaţia precedentă este următorul caz. În cursul reacţiei chimice de obţinere a moleculei de acid clorhidric, cantităţile de substanţă (masă), de energie - conţinută în moleculele de hidrogen şi clor şi cea provenită din mediul de reacţie (energia electromagnetică),
precum şi cantitatea de informaţie stocată în molecula de hidrogen şi clor se conservă, sunt, cu alte cuvinte, conţinute în molecula rezultată, respectiv molecula de acid clorhidric.
De altfel, proprietăţile moleculei de acid clorhidric sunt datorate mixării sau compunerii informaţiilor conţinute în moleculele "simple" de hidrogen şi clor.
Dacă notăm cu S_i – suma cantităţilor de substanţă (masă) a unor componente "i" ale unui ansamblu sau sistem; E_i – suma cantităţilor de energie; I_i – suma cantităţilor de informaţie, atunci se poate formula sau simboliza conservarea generalizată astfel:

$$S_i \oplus E_i \oplus I_i = K_i$$

unde K_i – constantă, iar semnul $\oplus$ este "adunarea" sau "suma generalizată".
NOTĂ
Referitor la semnul "$\oplus$ ". Semnul "+" este folosit pentru a desemna operaţia de adunare a numerelor. Adunarea are sens pentru aceleaşi mărimi sau entităţi, de exemplu nu are sens să se adune mere cu portocale, dar are sens să se adune atunci când adunarea se referă la fructe (care este o noţiune mai generală decât merele şi portocalele); când apare situaţia de a număra fructele, se numără şi merele şi portocalele la un loc şi se adună
la un loc. Aceasta am numit adunarea generalizată, notată cu "$\oplus$" şi problema se pune prin analogie şi în cazul folosirii semnului "$\oplus$" pentru a formula conservarea generalizată.
Are sens să se adune cantităţile de substanţă (masă), energie, informaţie, căci suma se referă la "ceva" mai profund, mai general decât substanţa (masa), energia, informaţia, tot aşa cum noţiunea "fruct" este mai generală decât noţiunile "măr", "portocală".
Revenind la conservarea generalizată, se face precizarea că există următoarele situaţii particulare (unde simbolul "$\rightarrow 0$" semnifică "tinde spre zero):
a) dacă $E_i \rightarrow 0$, $I_i \rightarrow 0$, atunci $Si = K_i$, adică legea conservării masei (substanţei);
b) dacă $S_i \rightarrow 0$, $I_i \rightarrow 0$, atunci $Ei = K_i$, adică legea conservării energiei;
c) dacă $S_i \rightarrow 0$, $E_i \rightarrow 0$, atunci $Ii = K_i$, adică legea conservării informaţiei.
NOTĂ

Referitor la "legea conservării informației". Printre cele mai vechi formulări ale acestei "legi", o găsim în Biblie, în Eclesiastul sau Propovăduitorul, după cum urmează:

"9. Ce a fost, va mai fi, şi ce s-a făcut, se va mai face; nu este nimic nou supt soare." Cap.3.15.

Şi mai departe:

"10. Dacă este vreun lucru despre care s-ar putea spune: "Iată ceva nou !" de mult lucrul acela era şi în veacurile dinaintea noastră.

11. Nimeni nu-şi aduce aminte de ce a fost mai înainte; şi ce va mai fi, ce se va întâmpla mai pe urmă nu va lăsa nici o urmă de aducere aminte la cei ce vor trăi mai târziu."

(BIBLIA sau Sfânta Scriptură a Vechiului şi Noului Testament cu trimeteri – Societatea Biblică, 1993, Rumanian Bible, pag.669).

Aşadar, revenind la conservarea generalizată, rezultă de aici principalele tipuri de procese: substanțiale (masice), energetice, informaționale.

Pe de altă, există următoarele situații:

1) când $I_i \to 0$ (tinde către zero) atunci $S_i \oplus E_i = K_i$, acestea sunt *procese fizico-chimice (naturale)* sau *dinamice*;

2) când $S_i \to 0$, atunci $E_i \oplus I_i = K_i$, acestea sunt *procese energo-informaționale*;

3) când $E_i \to 0$, atunci $S_i \oplus I_i = K_i$, acestea sunt *procese cinetice;*

4) când $I_i \to 0$ şi $E_i \to 0$, atunci $S_i = K_i$, acestea sunt *procese substanțiale;*

5) când $I_i \to 0$ şi $S_i \to 0$, atunci $E_i = K_i$, acestea sunt *procese energetice;*

6) când $E_i \to 0$ şi $S_i \to 0$, atunci $I_i = K_i$, acestea sunt *procese informaționale;*

7) când $S_i \oplus E_i \oplus I_i = K_i$, acestea sunt *procese generale (complexe).*

NOTĂ

Se face precizarea că niciodată S_i, E_i , I_i nu vor fi egale cu zero.

Vor tinde asimptotic către zero ("$\to 0$"), căci întotdeauna, în orice proces, în orice sistem, va exista un minimum de substanță, energie, informație (numită şi *"reziduală"* sau de *"fond"*).

Conservarea generalizată implică echivalența generalizată, care poate fi formulată succint astfel: ***cantitățile de substanță, de energie, de informație sunt echivalente***.

Posibilități:

a) Într-un proces, o anumită cantitate de informație este echivalentă cu anumite cantități de substanță şi energie.

b) O anumită cantitate de substanță este echivalentă cu anumite cantități de informație şi energie.

c) O anumită cantitate de energie este echivalentă cu anumite cantități de substanță şi informație.

Orice creştere a informației se poate face pe seama transformării substanței şi energiei (în cazul unui sistem finit închis).

Un caz particular de echivalență a fost evidențiat de către ***Albert Einstein***, prin celebra formulă $\mathbf{E = M \times c^2}$, prin care se arată echivalența dintre energie şi masă (substanță).

Pentru relațiile de echivalență substanță (masă) – informație, apoi energie – informație şi substanță (masă) – energie – informație, relațiile sunt mult mai complicate.

(Pentru relația de echivalență informație – energie, se poate încerca o formulă de tipul:

$\mathbf{I = a \times E \times \exp(\hbar / k \times T)}$,

unde: **a** - constantă**,** $\hbar$ – constanta lui Plank redusă**,** **k** – constanta lui Boltzmann,

iar I şi E sunt cantităţile de informaţie şi respectiv energie, T este temperatura sistemului finit închis).

Ţinând cont de schimburile de substanţe, energii şi informaţii ale sistemelor cu mediul, se pot deosebi mai multe tipuri de sisteme:

a) Sisteme care schimbă substanţe, energii, informaţii cu mediul; acestea sunt *sisteme deschise absolut*.

b) Sisteme care schimbă energii şi informaţii cu mediul dar nu şi substanţe; acestea sunt *sisteme închise substanţial;*

c) Sisteme care schimbă substanţe şi informaţii cu mediul dar nu şi energii; acestea sunt *sisteme închise energetic*.

d) Sisteme care schimbă substanţe şi energii cu mediul dar nu şi informaţii; acestea sunt *sisteme închise informaţional*.

e) Sisteme care nu schimbă substanţe şi energii cu mediul, dar schimbă informaţii, acestea sunt *sisteme închise substanţial-energetic dar deschise informaţional.*

f) Sisteme care nu schimbă substanţe şi informaţii cu mediul dar schimbă energii; acestea sunt *sisteme închise substanţial-informaţional dar deschise energetic*.

g) Sisteme care nu schimbă energii şi informaţii dar schimbă substanţe; acestea sunt *sisteme închise energetic-informaţional dar deschise substanţial*.

h) Sisteme care nu schimbă nici substanţe, nici energii şi nici informaţii cu mediul; acestea sunt *sisteme închise absolut*.

Această clasificare sau tipologie este relativă, întrucât există o permanentă transformare a substanţelor, energiilor, informaţiilor în sisteme, între sisteme precum şi între sisteme şi mediu (respectiv regiunea înconjurătoare a sistemelor). Spre exemplu, în cazul biosferei terestre, ca sistem deschis absolut, interacţiunile cu mediul ale biosferei implică printre altele: sursa energetică (Soarele), suportul planetar (Pământul) – atmosfera, hidrosfera, litosfera, în general geosfera; de asemeni, asupra biosferei terestre se exercită o gamă variată de influenţe – metagalactice, galactice, solare, planetare, terestre (telurice) precum şi influenţe funcţionale sau interne (ecologice).

<u>NOTE</u>

1. Se poate extinde conservarea generalizată şi echivalenţa generalizată incluzând

şi intervalul spaţio-temporal, astfel:

a) ***Conservarea generalizată extinsă***: *cantităţile de substanţă, energie, informaţie şi intervalul spaţio-temporal în care există aceste cantităţi se conservă.*

Dacă notăm cu Δ_i (delta indice "i") – intervalul spaţio-temporal, Q_i – constantă,

iar simbolul $\oplus$ este adunarea generalizată, atunci:

$$S_i \oplus E_i \oplus I_i \oplus \Delta_i = Q_i$$

b) ***Echivalenţa generalizată extinsă***: *într-un proces o anumită cantitate de substanţă sau / şi energie sau / şi informaţie este echivalentă cu un anumit interval spaţio-temporal.*

Formulele care descriu aceste echivalenţe sunt, se pare, extrem de complicate. Conservarea generalizată extinsă şi echivalenţa generalizată extinsă, sunt utile şi pentru explicarea unor fenomene paranormale (fenomene precum telepatia, clarviziunea, psihokinezia, etc.).

2. Chiar mai mult, există şi o echivalență *sistem – câmp*: *oricărui sistem îi corespunde sau poate fi echivalat cu un câmp şi invers, orice câmp poate fi considerat sau echivalat cu un sistem.*

De exemplu câmpul electromagnetic poate fi tratat ca un sistem şi pe de altă parte, un sistem mecanic de exemplu poate fi considerat şi ca un câmp mecanic.

4. Apariția şi dispariția biosferelor

Problematica apariției şi dispariției biosferelor este dificilă, întrucât nu se cunoaşte decât o singură biosferă – biosfera terestră, iar despre aceasta nu s-au creat decât modele aproximative legate de apariția şi dispariția acesteia.

În ceea ce priveşte dispariția biosferei terestre pot fi formulate cel mult anumite ipoteze. Apariția şi dispariția biosferelor este datorată de fapt funcțiilor acestora în cadrul sistemului galactic; desigur că biosferele nu vor apare şi nu vor dispare dacă nu vor exista condițiile de apariție şi respectiv de distrugere. Pe lângă o serie de coincidențe sau condiții de natură diferită (factori mecanici, fizici, chimici, cosmici), biosfera apare datorită unor necesități ale raportului echilibru – dezechilibru. Biosferele sunt generatoare de dezechilibre locale, ce obligă sistemele vecine să se reorganizeze astfel încât să realizeze un echilibru global.

Pe scurt, biosferele sunt generatoare de dezechilibre locale prin intermediul cărora se realizează un echilibru global; rolul biosferelor este acela de a menține în permanență starea de "perturbare" energetică, informațională, substanțială (la nivel planetar şi galactic), alături, probabil, de alte mecanisme necunoscute actualmente precum şi de alți factori. Aceste dezechilibre impun la rândul lor realizarea altor tipuri de echilibre.

Ideea generală este aceea că biosferele apar acolo unde coeziunea galactică tinde să devină minimă (critică) şi dispar datorită coeziunii galactice care tinde să devină maximă (compactizare).

Biosferele (şi derivatele lor, psihosferele, noosferele, intelectosferele, tehnosferele, parapsihosferele…) se pare că au un rol de reglare a unui tip de ordine (menține între anumite limite acest tip de ordine). De asemeni, biosferele (şi derivatele acestora noosferele…) au rolul de a recicla informația, energia, substanța, care altfel ar conduce implicit la dezorganizarea galaxiei. Atât apariția cât şi dispariția biosferelor se realizează respectându-se conservarea generalizată, prin intermediul echivalenței generalizate.

Formarea galaxiei este datorată cantităților de substanță, energie, informație, disponibile la un moment dat într-o regiune a Universului. Datorită gravitației se produc aglomerări de substanță, energie, informație. Are loc o compactizare a substanței şi energiei în nucleul galactic şi în alte obiecte cosmice (stele, planete, asteroizi…) şi o compactizare a informației în biosfere (şi ulterior în derivatele acestora: psihosferele, noosferele, tehnosferele, etc.), astfel încât cantitățile de substanță, de energie şi de informație să rămână constante. Ulterior, orice generare de substanță şi / sau energie se face pe seama unui consum de informație şi invers. Aşadar apariția unei biosfere se va produce acolo unde există un exces de informație concentrată într-o anumită zonă galactică şi totodată se va face pe seama substanței şi energiei disponibile în acea zonă. Dispariția biosferei va avea loc atunci când există un deficit de substanță şi energie iar informația stocată în biosfere va compensa acest deficit. Există deci un *punct critic* dincolo de care biosfera se va destrăma şi va elibera, prin echivalență, o cantitate de energie şi / sau de substanță care va compensa deficitul energetic şi / sau de substanță în regiunea galactică deficitară.

La fel, există un *punct de acumulare*, când într-o anumită regiune galactică există un exces de substanță şi / sau energie care, prin echivalență va genera informație care va conduce la apariția biosferei ce va stoca această informație.

Ar mai fi de adăugat că, după cum se pare, printre diversele tipuri de echilibre care se realizează în natură, se disting, în general două: *echilibrul fizico-chimic (termodinamic)* şi *echilibrul cibernetic*, iar în cazul preponderenței unuia în defavoarea celuilalt (până la o anumită limită) se produce distrugerea biosferei; se induce sau se realizează un fel de "echilibru între echilibre" (superechilibru).

Biosferele ***pot să apară***:

a) *fie natural* (condiții singulare galactice);

b) *fie induse* (de către alte biosfere – când capacitatea de stocare a informației este depăşită, se produce o suprasarcină informațională, când se ajunge la un punct critic propriu al biosferei, de stocare şi vehiculare a informației, ceea ce implică generarea altei biosfere care să preia această suprasarcină).

Biosferele ***pot să dispară***:

a) *fie natural* (condiții catastrofale cosmice, planetare, etc., când dezechilibrul dintre substanță, energie, informație este accentuat);

b) *fie indus* de către alte biosfere (când biosfera a ajuns la un deficit informațional, aşadar, când nu mai este necesară o altă biosferă pentru stocarea de informație);

c) fie prin autodistrugere (datorită, de regulă tehnosferei, a altor factori proprii sau a altor derivate ale biosferei; are loc în lipsa altor biosfere, când este vorba de o biosferă singulară într-o zonă galactică, aceasta poate să se autodistrugă atunci când echilibrul substanță – energie – informație este perturbat, aşadar când în zona galactică respectivă este un deficit de substanță şi energie, iar prin dispariția biosferei se eliberează informație care, prin echivalență este transformată în substanță şi energie care compensează deficitul).

Un aspect interesant îl constituie *posibilitățile de regenerare a biosferelor*, în condiții de distrugere parțială a acestora; în acest sens, biosferele s-ar putea caracteriza prin *capacitatea de regenerare*, ca unul dintre parametrii de rezistență ai biosferei

la acțiunea de distrugere a diverşilor agenți. Regenerarea biosferei arată că deficitul de substanță şi energie dintr-o zonă galactică ce ar conduce la distrugerea biosferei prin eliberarea de informație (ce se transformă prin echivalență în substanță şi energie şi care ar compensa acel deficit) nu este crescut sau accentuat şi de lungă durată, ci este minor şi temporar.

5. Evoluția biosferelor

Evoluția biosferelor este caracterizată prin *potențialul total*. Potențialul total al unei biosfere reprezintă capacitatea de înmagazinare a substanței, energiei, informației, într-un interval spațio-temporal determinat.

Alte potențiale ce caracterizează biosfera şi afectează evoluția acestora, sunt:

- *potențialul de autodistrugere* este generat de procesele interne ale biosferei;
- *potențialul de eterodistrugere* este generat de agenți sau factori fizici, chimici, planetari, stelari, galactici, cosmici, ori de alte ființe vii (biosfere);
- *potențialul transformator* al biosferei se defineşte ca diferența între potențialul total şi capacitatea de regenerare, pe de o parte şi pe de altă parte, potențialul de autodistrugere şi potențialul de eterodistrugere.

Notând potențialul transformator cu $\mathbf{P_{tr}}$, potențialul total cu $\mathbf{P_T}$, capacitatea de regenerare a biosferei cu $\mathbf{C_{rb}}$, potențialul de autodistrugere cu $\mathbf{P_A}$ şi potențialul de eterodistrugere cu $\mathbf{P_E}$, atunci se poate scrie, utilizându-se aceste simboluri:

$$P_{tr} = P_T + C_{rb} - P_A - P_E = (P_T + C_{rb}) - (P_A + P_E$$

$(P_T + C_{rb})$ – constituie împreună *potențialul activ* sau *vitalitatea biosferei* (notat cu $\mathbf{V_b}$).

$(P_A + P_E)$ – constituie împreună *vulnerabilitatea biosferei* (notat cu $\mathbf{VL_b}$).

Astfel încât se poate scrie:

$$P_{tr} = V_b - VL_b$$

Situații:

a) Dacă:

este chiar definiția potențialului transformator; situația aceasta reprezintă de

$$\frac{Vb - VLb}{Ptr} = 1$$

fapt cazul în care biosfera transformă mediul dar suferă în acelaşi timp şi influențe transformatoare din partea mediului.

b) Dacă:

$$\frac{Vb - VLb}{Ptr} > 1$$

situația aceasta semnifică faptul că biosfera dispune de un surplus de vitalitate care poate fi folosită pentru diferite obiective.

c) Dacă:

$$\frac{Vb - VLb}{Ptr} < 1$$

atunci biosfera se află într-o situație de declin, ajunge într-o stare de criză, poate ajunge chiar la un punct critic sau mai mult, la punctul terminus al evoluției sale.

O altă caracteristică a biosferei este *inerțialitatea*, ca parametru ce indică rezistența biosferei la evoluție sau la schimbare.

Din punctul de vedere al evoluției se definesc mai multe tipuri de evoluție ce caracterizează biosferele.

1.1. *evoluția liniară* a biosferei – fără salturi; este un proces continuu, în general "de la simplu la complex";

1.2. *evoluția neliniară* a biosferei – de forme foarte diferite: ascendentă, descendentă, multiliniară, exponențială, logaritmică, ondulatorie, curbilinie neregulată, tip "rețea", etc.

2.1. *evoluția simplă* a biosferei – de la "inferior" la "superior", până la un anumit palier;

2.2. *evoluția complexă* a biosferei – evoluție sistemică, diversificată cu generarea de "derivate" (tehnosfere, enisisfere, etc.);

3.1. *evoluția lentă* a biosferei – durată de evoluție într-un interval temporal lung, comparabil cu al stelelor;

3.2. *evoluția rapidă* a biosferei – durată de evoluție într-un interval temporal scurt, reprezentând fracțiuni din timpul de evoluție al stelelor;

4.1. *evoluție constantă* a biosferei – implică ritmul de evoluție; evoluția are loc în salturi, în "paşi mici";

4.2. *evoluție variabilă* a biosferei – implică salturi în evoluție; durata etapelor este variabilă;

5.1. *evoluție continuă* a biosferei – implică sau presupune corelarea diverselor etape ale evoluției;

5.2. *evoluția discontinuă* a biosferei – implică neuniformitatea etapelor evoluției;

6.1. *evoluția deschisă* a biosferei – există un început (o origine) a evoluției dar fără un sfârşit bine precizat;

6.2. *evoluția închisă* a biosferei – există un început (o origine) a evoluției şi un sfârşit al evoluției dincolo de care biosfera stagnează sau reîncepe evoluția (de exemplu, în cazul unei evoluții circulare);

7.1. *evoluția structurală* a biosferei – cuprinde microevoluții;

7.2. *evoluția nestructurală* a biosferei – fără microevoluții, omogenă;

8.1. *evoluția parțială* a biosferei – este întreruptă la un moment dat, de diverse cauze;

8.2. *evoluția globală sau integrală* a biosferei – care decurge total, "de la origine până la sfârşit";

9.1. *evoluția individuală* a biosferei – se referă la o biosferă şi numai la una (singularitate);

9.2. *evoluția generală* a biosferei – se referă la situația în care biosfera este corelată cu alte biosfere;

10.1. evoluția nuanțată a biosferei – care implică evoluția ce are loc în cadrul structurilor fine (profunde) ale acesteia sau la microstructuile biosferei;

10.2. evoluția grosieră a biosferei – care implică numai evoluția ce are loc la compartimentele mari ale biosferei (macrostructură);

11.1.evoluția de domeniu a biosferei – implică extinderile spațiale ale biosferei;

11.2.evoluția de nivel a biosferei – implică evoluția la diverse niveluri de organizare (sau niveluri structurale) ale biosferei.

Toate aceste tipuri de evoluție reprezintă de fapt *evoluția reziduală*, adică diferența dintre potențialul de evoluție al biosferei (sau potențialul transformator) şi *inerțialitate* (rezistența biosferei la schimbare).

6. Unele aspecte legate de tipologia biosferelor

În primul rând se pot defini trei parametrii caracteristici ai biosferelor:

1) Extinderea spațială a biosferei. Pot fi luate în considerare următoarele tipuri de biosfere:

a) Biosfere mici: zonale, dispersate în spațiul cosmic; planetare;

b) Biosfere medii: dispersate în cadrul unui sistem astral dintr-o regiune a unei galaxii;

c) Biosfere mari: dispuse în mai multe sisteme astrale dintr-o zonă galactică;

d) Biosfere gigante şi supergigante: cuprind o întreagă galaxie (sunt de fapt sisteme de biosfere dintr-o galaxie) sau cuprind mai multe galaxii (sunt sisteme de biosfere din sisteme de galaxii).

2) Extinderea temporală (durata de existență) *a biosferei.*

Tipuri de biosfere:

a) biosfere cu o existență scurtă – au o durată scurtă de existență: au apărut şi au dispărut într-un interval temporal scurt (durata este raportată la timpul cosmic); sunt în stadiul incipient de evoluție sau ritmul de evoluție a fost accelerat, respectiv au avut o evoluție rapidă şi închisă;

b) biosfere cu o existență "pre-medie" (sau pre-intermediare sau speciale sau "pre-tehnologice") – au o durată de existență ceva mai lungă decât biosferele cu existența scurtă; nu au ajuns la stadiul de derivare (să genereze tehnosfere, psihosfere, etc.), cauzele dispariției acestora sunt de natură planetară sau cosmică;

c) biosfere cu o existență medie – au durată medie de existență, respectiv cel puțin jumătate din durata de existență a unei stele mijlocii (cel puțin cinci miliarde de ani), au fost distruse de diverşi factori externi; fie s-au autodistrus, fie au fost distruse de alte biosfere (prin intermediul tehnosferelor, spre exemplu);

d) biosfere cu o existență lungă – au o durată lungă de existență (respectiv peste zece miliarde de ani); sunt biosfere "bătrâne" care au reuşit să-şi conserve într-un anumit fel existența.

3) Extinderea gravitațională a biosferei.

Biosferele pot exista între anumite limite ale gravitației, iar alte biosfere, ajunse la stadii înalte de dezvoltare, pot exista la limite extreme ale gravitației, fie pot induce gravitație, fie pot controla gravitația. Pot exista:

a) biosfere stabile gravitațional;

b) *biosfere instabile gravitațional.*

Pe de altă parte, biosferele se mai pot caracteriza şi clasifica astfel:

I. În legătură cu *repartizarea cosmică:*

I.1. *Biosfere dispersate în cosmos:*

- *microbiosfere* – vietăți singulare în spațiul cosmic;
- *macrobiosfere* – planetare (dezvoltate pe corpuri cereşti, pe o planetă – cum este cazul biosferei terestre;
- *megabiosfere* – sunt grupări mari, colonii şi societăți bioide în spațiul cosmic, pe comete, pe alte obiecte cosmice, cuprinzând zone întinse dintr-o galaxie sau chiar o galaxie întreagă.

I.2. *Biosfere sistemice* – există numai atunci când sunt cel puțin două biosfere distincte şi numai când se stabilesc relații specifice (de comunicare, de influență, de subordonare, etc.) între acestea.

II. După gradul de evoluție:

II.1 *Biosfere primare*: aflate în stadiul incipient de evoluție.

II.2 *Biosfere evolutive (secundare, terțiare, etc.)*: aflate pe diverse trepte de evoluție şi având diverse tipuri de evoluție.

II.3. *Biosfere tehnologice*: în care s-au dezvoltat tehnosfere, aflate şi ele în diverse stadii de evoluție (cazul civilizațiilor de gradul1, gradul 2 sau gradul 3, din clasificarea lui Kardaşev ori a lui Drake).

II.4. *Biosfere superdezvoltate*: nu se pot preciza; aparțin unor niveluri structurale superioare (de exemplu biosferele "paranormale"), probabil diferențiate şi ele după gradul de evoluție.

II.5. *Biosfere paranormale*: într-un fel pot fi incluse în categoria biosferelor superdezvoltate, dar pot fi, totuşi, considerate distinct, fiind caracterizate de preponderența unor fenomene paranormale sau exotice.

II.6. *Biosfere întrepătrunse*: acelaşi suport cosmic (planetă, spre exemplu), poate adăposti două sau mai multe biosfere, care se află pe niveluri de evoluție diferite şi fie că nu interacționează, fie că interacționează în sens constructiv sau distructiv.

Alte caracterizări (sau caracteristici) ale biosferelor pot fi definite în legătură cu potențialul sau capacitatea biosferelor de a rezista sau de a subzista factorilor de distrugere şi de a schimba (transforma) mediul. Astfel se pot defini următoarele concepte şi se pot face următoarele clasificări.

1. Expansivitatea (Ex) – raportul dintre *capacitatea de schimbare (transformare) B* a mediului de către biosfere şi *rezistența mediului R* la acțiunea de schimbare sau de transformare a biosferei.

$$Ex = \frac{B}{R}$$

Spre exemplu, în cazul biosferei terestre – formarea atmosferei bogate în oxigen rezultat din activitatea de fotosinteză a algelor, care a avut loc în era geologică primară – paleozoic.

Se pot imagina trei cazuri:

a) B > R; Ex > 1 : - *biosfere expansibile* sau *evolutive* (sunt biosfere în expansiune, schimbă sau transformă mediul);

b) B ≈ R; Ex ≈ 1 : - *biosfere suspensiale* (sau biosfere care schimbă sau transformă mediul dar suferă şi influențe transformatoare ale mediului în egală măsură);

c) B < R; Ex < 1 : - *biosfere staționare* (nu pot influența mediul).

2. Conservativitatea (C) – raportul dintre *rezistența biosferei* la acțiunea agenților de distrugere (distructogeni) Rb şi *capacitatea de schimbare* (sau toleranța de schimbare) a biosferei, de către mediu M. Altfel spus, reprezintă capacitatea de adaptare a biosferei la mediu (adaptabilitatea).

$$C = \frac{Rb}{M}$$

Cazuri:

a) Rb > M ; C > 1 : *biosfere conservante* (mediul nu influențează biosfera; sunt biosfere adaptate la mediu);

b) Rb ≈ M ; C ≈ 1 : *biosfere fluctuante* (influența mediului este moderată; sunt biosfere parțial adaptate la mediu);

c) Rb < M ; C < 1 : *biosfere agonice* (datorită influențelor mediului, aceste biosfere tind să dispară, să se destrame; revin la stadiul "abiotic", sunt biosfere care nu se pot adapta la mediu).

Între *expansivitate* şi *consevativitate* pot exista mai multe raporturi sau corelații,

mai simple sau mai complicate, printre care se pot menționa două, mai simple:

1. Raportul de inversă proporționalitate:

$$Ex = \frac{1}{C} \text{ sau } Ex \times C = 1, \text{ respectiv } \frac{B}{R} \times \frac{Rb}{M} = 1 \text{ sau } B \times Rb = R \times M$$

Cu cât creşte expansivitatea biosferei, cu atât scade conservativitatea acesteia şi invers, cu cât scade expansivitatea biosferei, cu atât creşte conservativitatea.

2. Raportul de directă proporționalitate:

Ex = k × C (k - constantă, dependentă de tipul de biosferă, stadiul de evoluţie, de mediul biosferei, etc.), respectiv:

$$\frac{B}{R} = k \times \frac{Rb}{M} \text{ sau } B \times M = k \times R \times Rb$$

Crescând expansivitatea biosferei creşte conservativitatea acesteia şi invers, scăzând expansivitatea biosferei, scade şi conservativitatea.

Este un raport contrar primului, după cum se poate uşor constata; el caracterizează *anumite biosfere*, după cum primul raport caracterizează *alte tipuri de biosfere*; aceste raporturi *nu sunt* raporturi generale pentru toate biosferele şi pentru toate etapele evolutive în cadrul chiar al unei singure biosfere – sunt situații când într-o etapă de evoluție o biosferă să fie caracterizată de raportul 1; în altă etapă biosfera este caracterizată de raportul 2.

Pentru diverse valori ale constantei k şi anume:

- k > 1, atunci $\frac{Ex}{C} > 1$, Ex > C → *biosferă expansibilă;*
- k = 1, atunci $\frac{Ex}{C} = 1$, Ex = C → *biosferă neexpansibilă;*
- k < 1, atunci $\frac{Ex}{C} < 1$, Ex < C → *biosferă stagnantă.*

- *Capacitatea de evoluție*, caracterizată prin *indicele de evoluție* I_E .

Indicele de evoluție caracterizează capacitatea de stocare, reciclare şi prelucrare a informației, substanței şi energiei de către biosferă în timp şi spațiu.

În acest sens, se pot defini următoarele tipuri de biosfere:

a) dacă $I_E \rightarrow 0 \rightarrow$ *biosfere stagnante* – au o capacitate limitată de a prelucra, recicla şi stoca substanța, energia, informația;

b) dacă $I_E > 0 \rightarrow$ *biosfere evolutive* – au o capacitate continuă de a prelucra, recicla şi stoca substanță, energie, informație;

c) dacă $I_E < 0 \rightarrow$ *biosfere involutive* – nu mai au capacitatea de a prelucra, recicla şi stoca substanță, energie, informație.;

d) dacă I_E] 0, $I_E * 0$, $I_E \; \bar{} \; 0 \rightarrow$ *biosfere oscilante* – parcurg diverse etape, când sunt fie stagnante, fie evolutive, fie involutive.

Cu cât I_E este mai mare, aşadar cu cât biosfera este mai evoluată, cu atât aceasta are acces şi vehiculează informații, energii şi substanțe mai fine şi mai "puternice" şi de asemenea are acces la niveluri structurale mai profunde ale materiei, ale existenței.

- *Viteza de evoluție* v_e (sau frecvența de evoluție sau ritm de evoluție), este definită ca raport între indicele de evoluție şi timp:

$$v_e = \frac{I_E}{\Delta t}, \; \Delta t > 0$$

După viteza de evoluție se pot deosebi următoarele tipuri de biosfere:

a) Pentru $I_E \rightarrow 0$ (biosfere stagnante), $v_e \rightarrow 0$.

b) Pentru $I_E < 0$ (biosfere involutive), $v_e < 0$.

Biosferele involutive pot fi de tipurile următoare: lente, rapide, instantanee (în cazul distrugerii totale în timp foarte scurt).

c) Pentru $I_E > 0$ (biosfere evolutive) $v_e > 0$.

Biosferele evolutive pot fi de tipurile următoare: lente, rapide, ultrarapide (salt evolutiv brusc, prin transfer evolutiv cu o altă biosferă evoluată).

În acest din urmă caz, o biosferă agonică poate transfera evoluție altei biosfere "tirane".

- După *gradul de involuție* i_n (grad de involuție, etapă involutivă, nivel de involuție), aşadar când $I_E < 0$, $v_e < 0$, biosferele pot fi grupate într-un interval temporal şi anume:

a) biosfere involutive primare – după atingerea unui punct culminant în evoluție, încep primele etape de regres;

b) biosferele involutive intermediare – este continuat procesul de degradare;

c) biosfere degradate – sunt parcurse ultimele stadii de involuție;

d) biosfere fosile – sunt reprezentate de urmele, de resturile biosferei.

Cazuri speciale:

- *Biosfere regeneratoare* – după o etapă de involuție marcată, urmează o altă evoluție.
- *Biosfere pulsatorii (sau ondulatorii)* – etapele de evoluție sunt urmate de etape de involuție, apoi de etape de evoluție, etc.

- După *capacitatea de generare* a unor biosfere de către alte biosfere, pot exista câteva tipuri de biosfere:

a) *biosfere agenetice (singulare)* – nu pot genera alte biosfere;
b) *biosfere semigenetice* – pot genera numai un număr mic de biosfere (de ordinul zecilor de biosfere);
c) *biosfere matcă* – pot genera un număr mare de biosfere (sute, mii de biosfere);
d) *biosfere autogenetice* – care se modifică pe sine, transformându-se în altă biosferă, respectiv cu alte caracteristici decât cea din care provine;
e) *biosfere eterogenetice* – care pot genera alte biosfere asemănătoare sau nu cu biosfera de origine.

- După gradul de asemănare cu dintre biosfere:

a) *biosfere unice* – nu se aseamănă cu alte biosfere;
b) *biosfere izomorfe* – există o asemănare esențială între biosfere;
c) *biosfere polimorfe* – există unele asemănări între biosfere.

- După *capacitatea de contactare (conexare)*. Biosferele pot fi sau nu capabile să contacteze alte biosfere. Din acest punct de vedere, pot exista:

a) *biosfere singulare (ascunse)* – sunt biosfere care nu îşi manifestă existența față de alte biosfere;
b) *biosfere necontactabile* – sunt biosfere care, fie datorită decalajului mare de evoluție, fie datorită structurilor şi proceselor interne diferite, fie datorită altor factori, cum ar fi distanțele spațiale imense, nu se pot contacta;
c) *biosfere "tangente"* – biosfere care sunt în contact incipient (prin comunicare);
d) *biosfere parțial contactabile* – sunt biosfere care au depăşit faza de comunicare şi au inițiat o etapă de schimb sau transfer (informații, energii, etc.) în măsura în care există compatibilități între acestea;
e) *biosfere contactabile* – sunt biosfere deschise contactului, care "caută" alte biosfere pentru schimburi de orice natură (informații, energii, idei, obiecte, etc.);
f) *biosfere plurale* – sunt "rețele" de biosfere, între care există "ierarhii" sau "grade" de conexiuni (sau de contacte).

- În sfârşit, după *capacitatea de influență (inducție)*, pot fi:

a) *biosfere închise* – nu sunt influențate de alte biosfere;
b) *biosfere biunivoce (flexibile)* – influențează alte biosfere şi la rândul lor sunt influențate de alte biosfere;
c) *biosfere deschise* – pot fi sau parțial influențabile sau total influențabile de alte biosfere;
d) *biosfere univoce* - *pragmatice* – care influențează alte biosfere;
- *eteromorfice* – care sunt influențate de alte biosfere.

➢ Se introduce ca parametru *puterea biosferei* ca fiind raportul dintre disponibilitatea biosferei de a transforma sau influența mediul ori alte biosfere şi timp. Evident puterea biosferei este cu atât mai mare, cu cât va avea o disponibilitatea mai mare de a transforma mediul sau alte biosfere într-un interval de timp mai mic.

- Pe de altă parte, după *capacitatea biosferei de a întreține relații echilibrate cu alte biosfere*, deosebim:

a) *biosfere agresive* – tind să invadeze alte biosfere;
b) *biosfere cooperante* – întrețin relații "amiabile", de cooperare, de "beneficiu reciproc" cu alte biosfere;
c) *biosfere indiferente* – nu intervin sub nici o formă în evoluția altor biosfere.

7. Despre caracteristicile biosferelor

În cadrul organizării materiei în galaxie, biosfera se găseşte situată între nivelul molecular şi planetar, deşi nu sunt excluse şi alte limite, mult mai largi (spre exemplu nivelul cuantic pe de o parte şi nivelul stelar, pe de altă parte). În ceea ce priveşte limitele spaţiale şi temporale ale biosferelor, acestea sunt foarte variate.

Limitele spaţiale ale biosferelor ar putea fi încadrate astfel.

❖ Fie, în general, incluzând corpul cosmic suport (planeta) şi atunci avem delimitarea:

… nivel molecular – nivel planetar… (iar această delimitare nu este absolută, ci relativă, putând fi mai extinsă, de exemplu: *nivel cuantic – nivel galactic*).

❖ Fie în particular, se poate încadra astfel:

… nivel molecular – nivel "biomorf"… (nivelul "biomorf" este nivelul reprezentat de exemplu, în cazul biosferei terestre, de plante, animale, oameni, adică de singularităţi, componente ale biosferei, respectiv de organisme sau entităţi individualizate şi nu colective).

Aşadar se poate fixa pe de o parte o limită inferioară şi respectiv o limită superioară globală a biosferei, precum şi, pe de altă parte o limită spaţială individuală a unei forme de viaţă anumite, specifice din cadrul biosferei.

În ceea ce priveşte limitele temporale ale biosferei, acestea sunt destul de greu de precizat, fie limite generale, globale, ale biosferei, cuprinse de exemplu între milioane de ani şi, posibil, miliarde de ani (poate durata Universului însuşi), fie, individual, ale unei individualităţi oarecare din cadrul biosferei – între fracţiuni de secundă şi sute de ani…

Alţi parametrii de care depind biosferele (şi care le caracterizează), pot fi consideraţi următorii:

1) parametri fizici:

- parametri mecanici (forţe, mişcare, impulsuri, energii, momente cinetice, etc.);
- parametri termodinamici (temperatură, entropie, presiune, volum, etc.);
- parametri gravitaţionali (intensitatea câmpului gravitaţional, raza gravitaţională, etc.);
- parametri electrici şi magnetici (câmpul electrostatic şi magnetic al planetei, etc.);
- parametri electromagnetici (câmpul electromagnetic, intensitatea câmpului electromagnetic, lumina şi în general radiaţia electromagnetică de diferite frecvenţe, etc.)
- parametri radioactivi (radiaţii şi dezintegrări radioactive, etc.);
- parametri energetici diverşi şi parametrii cuantici.

2) parametri chimici:

- spre exemplu – compoziţia chimică, atât în ceea ce priveşte elementele chimice componente cât şi compuşii chimici, precum şi reactivitatea chimică, varietatea energetică chimică (termogeochimia planetei, etc.).

3) parametri planetari (geologici):

- spre exemplu – masa planetei, precesia planetei, iradierea planetei, evoluţia planetei în jurul stelei centrale, etc.

4) parametri stelari:

- sunt biosfere care depind de o sursă de energie (în general de energia generată de o stea), aşadar depind de caracteristicile stelei, de evoluţia acesteia.

5) parametri galactici şi cosmici:

- natura sau tipul galaxiei, depărtarea de nucleul galactic, etc.

6) parametri interni şi ecologici:

- sunt parametri structurali interni, de organizare a biosferei, de exemplu pentru biosfera terestră – parametrii individuali, de specie, de gen, de regn, etc., respectiv, parametrii ecologici (de biotop, de biocenoză, de relații trofice, etc.).

7) ecosfera:

- reprezintă un ansamblu de parametrii reprezentând limitele spațiale, fizico-chimice, cosmice, până la care o anumită biosferă se poate extinde.

Biosfera dezvoltată pe o planetă, are o acțiune transformatoare asupra acesteia.

Pe de altă parte, biosfera este în general un sistem care consumă energie (este un sistem absorbator de energie), având totodată şi caracteristici de acumulator de substanță, energie, informație.

În continuare, sunt de menționat câteva caracteristici mai importante, generale, ale biosferelor.

Biosferele au un caracter:

- *transformator, acumulator şi amplificator* de substanță, energie, informație;
- *consumator şi disipator* al unor forme de substanță, energie, informație;
- *stabilizator (*respectiv *reglator),* în măsura în care reglează anumite procese ale sale (interne), ale planetei, ale sistemului stelar (respectiv ale sistemului solar, în cazul biosferei terestre) şi galactic.
- *generator ale unor forme de substanță, energie, informație.*

Aceste caracteristici conduc la o intensă circulație a substanțelor, energiilor, informațiilor, de cele mai diferite tipuri (circulație moleculară, biologică, ecologică. geotehnologică, planetară, etc.).

NOTĂ. Despre paranormalitatea biosferelor

Aceasta înseamnă, de fapt, capacitatea unor sisteme componente din cadrul biosferelor, ori a unor biosfere în totalitate (integre), de a interacționa sau de a modifica mediul fizic sau cosmic şi pe căi subtile, diferite de acelea normale (care include parametrii mecanici, fizici, chimici, cosmici, etc.).

Sunt trei probleme care se pun:

- definirea unor caracteristici paranormale ale biosferelor;
- de la ce nivel de organizare apar aceste caracteristici paranormale (la nivel cuantic sau molecular sau organic, etc.);
- dacă aceste caracteristici paranormale sunt generale, respectiv dacă toate biosferele dintr-o galaxie şi în general din metagalaxie, prezintă caracteristici paranormale sau numai unele.

Ținând cont de "legea" conservării generalizate şi a echivalenței generalizate, fenomenele paranormale pot fi clasificate în următoarele categorii:

- *fenomene paranormale substanțiale* (materializări, dispariții, etc.);
- *fenomenele paranormale energetice* (telekinezia, biomagnetismul, în general fenomenele PK);
- *fenomenele paranormale informaționale* (percepția extrasenzorială, comunicările cu diverse entități, în general fenomenele ESP);
- *fenomenele de interval spațio-temporal* (teleportările, călătoria în timp, viziunile, etc.)

Toate aceste tipuri de fenomene paranormale sunt echivalente şi se pot transforma unele în altele în anumite condiții sau situații.

8. Fenomene generate de biosfere

Dintre fenomenele generate de biosfere, ar fi de subliniat transformările produse de acestea asupra mediului (sau a toposului, a ecosferei).

Desigur că se face referire la biosfera terestră, care este cunoscută mai bine şi, prin extrapolare, imaginație, etc., se poate generaliza şi pentru alte biosfere asemănătoare celei terestre – biosfere numite şi teroide - , în mai mică sau în mai mare măsură.

Un exemplu cunoscut îl reprezintă modificarea compoziției chimice a atmosferei de către biosfera terestră. Compoziția chimică a atmosferei din era prebiotică, săracă în oxigen, a fost modificată, odată cu apariția primelor formațiuni biologice: a crescut cantitatea de oxigen, datorită procesului de fotosinteză, cu rol fundamental în apariția regnului vegetal, o componentă a biosferei terestre. Această modificare a compoziției chimice a atmosferei a condus la apariția altor fenomene adiacente, permițând apariția şi dezvoltarea regnului animal, o altă componentă a biosferei terestre. Ulterior, odată cu apariția şi dezvoltarea antroposferei şi apoi a tehnosferei, s-au accentuat modificările produse atât în atmosferă cât şi, în general, asupra suportului cosmic al biosferei (planeta).

Pe de altă parte, în actualul stadiu de evoluție al biosferei terestre (şi al tehnosferei generate de biosferă, ca fiind cel mai puternic factor transformator), aceste modificări produse la nivel planetar, nu sunt totuşi fundamentale, sunt parțiale, căci posibilitățile de transformare pot fi duse foarte departe…

Aşadar, biosferele produc modificări ale mediului, printre care:

1. *Modificări ale substratului cosmic (la nivel planetar)* – aceste modificări, pot fi:
   - formale sau superficiale, respectiv, spre exemplu, modificări ale reliefului, ale compoziției chimice a atmosferei, hidrosferei, litosferei, etc.;
   - radicale, mergând până la distrugerea planetei (respectiv transformarea acesteia în corpuri cosmice mici, de exemplu).
2. *Modificări ale sistemului cosmic local* - (în cazul biosferei terestre, a sistemului solar) – diverse restructurări, intervenții în procesele energetice ale sistemului, amenajări, etc.).
3. *Modificări galactice* şi, mai puțin probabil, ar fi *modificări ale metagalaxiei* (în care caz, conform cu conservarea generalizată şi echivalența generalizată, aceasta ar conduce la o concentrare informațională greu de imaginat).

Alte fenomene posibile generate de biosfere: apariția unor noi corpuri cosmice, efecte fizice sau produse de sinteză, apariția altor tipuri de biosfere, amorsarea sau inducerea unor explozii stelare, distrugerea unor obiecte cosmice, etc.

9. Conexiuni între biosfere

Problema aceasta a conexiunilor dintre biosfere este foarte interesantă şi chiar fascinantă. Legat de acesta se pot formula o mulțime de întrebări…

Se pot realiza conexiuni între biosfere ? Dacă da, ce fel de conexiuni ?

Cum se realizează ? Există tipuri de conexiuni ? Sunt biosfere privilegiate în acest sens ? Adică se realizează conexiuni preferențiale, respectiv conexiuni numai între anumite biosfere, iar între alte biosfere nu se poate realiza nici un fel de conexiune ?

Sau există o lege care interzice orice fel de conexiune între biosfere ? Dacă nu există o astfel de lege şi se pot realiza conexiuni, atunci cât durează conexiunile dintre biosfere ? Sunt aceste conexiuni limitate, de scurtă durată sau de lungă durată ? (Aşadar problema duratei conexiunilor). Ce efecte au aceste conexiuni ? Se realizează conexiuni limitate şi restrânse sau mai multe, mai întinse ? Se pot realiza sisteme de biosfere ? Desigur că răspunsurile la aceste întrebări (precum şi la multe altele), pot fi formulate peste… mult timp, poate peste milenii, cine ştie când, dar… deocamdată, acum, se poate presupune, se poate imagina… Se poate imagina de pildă că,

din perspectiva conexiunilor dintre biosfere, acestea se pot clasifica astfel:

a) *biosfere singulare* – "monadice" – care nu realizează nici un fel de contact cu alte biosfere;

b) *biosfere unice* – sunt biosfere care nu au realizat şi nu pot realiza decât o singură conexiune cu o altă biosferă;

c) *biosfere plurale sau "conexionale"* – care realizează contacte multiple cu alte biosfere;

d) *biosfere primare ("genetice")* – care au generat alte biosfere;

e) *biosfere succesoare* – generate de biosferele primare; sunt secundare, terțiare… etc., şi pot fi de mai multe forme:

- *liniare*: biosfera A generează biosfera B, care generează biosfera C, etc.;
- *multiliniare*: biosfera A generează biosferele B, C, D, …, Z;
- *rețea*: biosfera A generează biosferele B, C, D, … , mai departe, biosfera B generează biosfera H, biosfera C generează biosfera I, biosfera I generează biosfera M, etc.,

f) *biosfere biconexe* – reprezintă un ansamblu de două biosfere;

g) *sisteme de biosfere* – reprezintă mulțimi de biosfere conexate în diferite moduri.

Se mai poate imagina că, de pildă, conexiunile dintre biosfere, se mai pot clasifica, astfel:

a) *conexiuni reciproce* – biosfera A este în contact cu biosfera B şi reciproc, biosfera B este în contact cu biosfera A;

b) *conexiuni unisens (monosens)* – conexiunile de la o biosferă la alta; numai biosfera A este în contact cu biosfera B;

c) *conexiuni constructive* – un fel de cooperare, fie reciprocă, fie într-un sens, de la o biosferă la alta, de genul "una ajută pe cealaltă";

d) *conexiuni distructive* – biosferele se distrug;

e) *conexiuni de echilibru sau stagnante* – există o stabilitate a relațiilor dintre biosfere;

f) *conexiuni univoce* – numai o biosferă a contactat o altă biosferă care, din diferite cauze nu poate realiza biunivocitatea, altfel spus, numai o biosfera oarecare A a contactat o altă biosferă B, dar nu şi invers, din diferite motive (stagnare, diverse situații conflictuale, etc.);

g) *conexiuni biunivoce* – biosferele sunt în contact reciproc;
h) *conexiuni intragalactice* – sunt realizate de biosfere din aceeaşi galaxie;
i) *conexiuni intergalactice* – sunt realizate de biosfere aparţinând unor galaxii diferite;
j) *conexiuni multiple* – sunt realizate atât de către biosfere aparţinând unei galaxii anumite cât şi de biosfere aparţinând altor galaxii;
k) *conexiuni alternante* – sunt conexiuni care se realizează discontinuu sau care se realizează selectiv sau după caz, periodic;
l) *conexiuni continue (sau permanente)* – sunt conexiuni permanente şi omogene;
m) *conexiuni discontinue* – sunt conexiuni periodice sau nu şi care nu sunt întreţinute permanent;
n) *conexiuni incidentale* – conexiuni care, fie au continuat, fie nu au continuat să se dezvolte ulterior contactului iniţial;
o) *conexiuni accidentale (întâmplătoare)* – conexiuni care s-au realizat întâmplător, fără o pregătire sau fără un stadiu prealabil;
p) *conexiuni "pregătite"* – conexiuni care s-au realizat după o prealabilă tatonare sau după observaţii prealabile;
q) *conexiuni ratate* – conexiuni incipiente care nu s-au dezvoltat datorită unor cauze diverse;
r) *conexiuni forţate* – conexiuni datorate împrejurărilor, impuse de factori cosmici, de tip "salvare", de "solidarizare în vederea depăşirii unor situaţii catastrofale", etc.

Conexiunea dintre biosfere se realizează atunci şi numai atunci când există un *punct critic* în evoluţia acestora, când există un surplus informaţional, energetic, substanţial la o biosferă şi respectiv un deficit informaţional, energetic, substanţial la altă biosferă, precum şi *anumite compatibilităţi* ale structurilor şi proceselor interne dintre ele. Un indice important ce caracterizează conexiunile dintre biosfere este ***influenţabilitatea*** (sau ***inductivitatea***) care semnifică impunerea unor structuri şi procese proprii unei biosfere asupra altei biosfere, fiind aşadar controlate sau parţial controlate de biosfera-sursă de influenţă (modificatoare).

Este un raport între surplusul sau aportul de informaţii, substanţe energii adus de către o biosferă care influenţează şi capacitatea de absorbţie a informaţiilor, substanţelor, energiilor de către biosfera influenţată. Poate varia între zero şi unu. Este zero atunci când aportul de informaţie, substanţă şi energie este neglijabil şi deci o biosferă nu influenţează o altă biosferă şi este unu atunci când aportul de informaţie, substanţă, energie este total, absorbţia este totală şi biosfera care suferă influenţa este invadată de către altă biosferă (sursă de influenţă).

Pe de altă parte, există o anumită rezistenţă la influenţa unei biosfere de către altă biosferă şi de asemenea pot exista şi influenţe reciproce.

În general biosferele se pot afla în relaţii de: *neutralitate, de competiţie, de simbioză, de cooperare, de antibioză (distrugere reciprocă), de parazitism, de reproducere, de funcţionalitate,* etc.

În ceea ce priveşte conexiunile biosferei terestre cu alte biosfere, se poate semnala existenţa (controversată) a *obiectelor zburătoare neidentificate* (O.Z.N); însă, până nu se va atinge *punctul critic* în evoluţia biosferei terestre, ca şi punctul critic în evoluţia altei biosfere, contactul efectiv nu se va realiza. Fiecare dintre biosfere trebuie să atingă un anumit cumul de informaţie (calitativ şi cantitativ), să vehiculeze anumite genuri de energii şi substanţe, să realizeze anumite structuri şi să întreţină anumite procese interne care să fie, într-o anumită măsură, asemănătoare (izomorfe).

Un aspect interesant îl constituie *"dreptul"* sau *"justiţia cosmică"*. Aceasta se traduce de fapt prin respectarea unor legi care, în ultimă instanţă trebuie să se

subordoneze conservării generalizate şi echivalenței generalizate dintre substanță, energie şi informație.

10. Orizontul gnoseologic şi ontologic al biosferelor

Orizontul gnoseologic al biosferelor reprezintă posibilitățile de cunoaştere ale biosferelor.*Orizontul ontologic* al biosferelor reprezintă posibilitățile şi limitele existențiale ale biosferelor. Biosfera terestră a evoluat generând antroposfera, ca un nivel superior al acesteia, un nivel ce este caracterizat prin aceea că manifestă o proprietate nouă față de precedentul nivel – proprietatea numindu-se "cunoaştere".

Care sunt însă posibilitățile şi limitele cunoaşterii şi ce reprezintă, de fapt, cunoaşterea pentru biosfere, respectiv ce sens şi semnificație are cunoaşterea pentru biosfere ? Cunoaşterea, se pare, reprezintă o modalitatea de rafinare a informației, energiei, substanței; prin cunoaştere se realizează niveluri superioare de organizare ale biosferei şi concentrări mai eficiente de substanță, energie, informație, precum şi deschiderea unor căi de acces la profunzimile existenței.

Dar cât pot cunoaşte biosferele ? Biosferele pot cunoaşte atât cât le permit caracteristicile lor, respectiv atât cât le permit limitele impuse de parametrii locali şi cosmici, cunoaşterea fiind totodată variabilă, modificându-se odată cu schimbările acestor parametrii. În sfârşit, ce se poate cunoaşte despre biosfere ?

Nimic sau totul ? Ceea ce se poate cunoaşte despre biosfere este strâns legat de orizontul lor ontologic.

Cu cât orizontul ontologic al unei biosfere este mai mare, respectiv cu cât posibilitățile şi limitele existențiale ale biosferei sunt mai largi, cu atât se va putea cunoaşte mai puțin şi invers, cu cât orizontul ontologic al biosferei este mai mic, cu atât se va putea cunoaşte mai mult despre biosfere.

11. Marele mister al Marelui Univers

11.1. Devenire şi diversitate; materia şi spiritul (conştiința)

Devenirea, în concepția lui Hegel, reprezintă sinteza existenței cu neantul,

iar la Heraclit apare sub formă metaforică, "totul curge". Devenirea, aşadar este unitatea existenței şi a non-existenței, întrucât orice lucru fiind în permanentă schimbare, este în necontenită trecere de la non-existență la existență şi invers,

de la existență la non-existență – ceva este şi nu este…

Contrariul devenirii este *eternitatea*…

Prin *diversitate* putem înțelege, multilateralitatea lucrurilor, proceselor, fenomenelor, respectiv proprietatea *de a nu fi aceleaşi*, asemenea, ci altceva, diferit, non-identic, ALTUL… Contrariul devenirii este *identitatea*…

Devenirea şi diversitatea se implică reciproc: devenirea este ŞI nu este în acelaşi timp, iar diversitatea este ceea ce este SAU nu este în acelaşi timp. Altfel spus, dacă diversitatea presupune o extindere, o consistență, în conținut şi formă, a unui ceva, a unui lucru, devenirea presupune un proces, o desfăşurare, în conținut şi formă a acelui ceva, a acelui lucru.

Materia şi spiritul sau conştiința sunt moduri sau forme ale existenței, care sunt în devenire şi sunt diverse. Materia exprimă ceva ce se manifestă şi se reprezintă raportat la altceva, respectiv la spirit sau la conştiință; MATERIA ŞI SPIRITUL se implică reciproc, la fel ca şi devenirea şi diversitatea.

Atât materia cât şi spiritul aşadar, sunt în devenire şi sunt diverse. Raportul sau legătura dintre materie şi spirit este reflectat de fapt prin realitate şi prin cunoaştere, respectiv prin raportul dintre obiectul de cunoscut şi subiectul

cunoscător. Altfel spus, materia şi spiritul nu sunt izolate sau separate absolut, între aceste forme sau moduri de existență are loc o interacțiune definită prin realitate şi prin cunoaştere, iar delimitarea acestei interacțiuni se face în subsidiar prin raportul dintre obiectul de cunoscut (realitatea) – ceea ce poate fi cunoscut, ceea ce este obiectiv şi subiectul cunoscător (cunoaşterea) – ceea ce trebuie cunoscut, ceea este subiectiv.

În contextul realității şi al cunoaşterii, un aspect important îl constituie restul şi non-sensul. Noțiunea de *rest* cuprinde "tot ceea ce se află în afara cunoaşterii".

Restul, este de două feluri: *rest potențial sau posibil* – acea porțiune a realității care nu este cunoscută, dar care este susceptibilă de a fi şi *rest extern* – porțiune a realității care nu este cunoscută şi nici nu poate fi (zonă inaccesibilă) şi care poate fi numai presupusă.

Noi nu putem cunoaşte realitatea obiectivă în totalitate, ci numai aceea care este compatibilă cu noi (cu structurile şi procesele "noastre"), iar aceea care nu este compatibilă devine vag, confuz, de nepătruns… Ceea ce se cunoaşte nu este, de fapt, realitatea pură ci realitatea "transfigurată", la a cărei percepere participă şi subiectul cunoscător însuşi, deformând informațiile senzoriale şi logice.

Ceea ce este cunoscut este totdeauna, sub o formă sau alta, un *raport*, aceasta înseamnă alegerea unui *referențial* şi a unui *set de criterii* de raportare la referențial.

Aceste raporturi au *un sens* sau nu - adică un *non-sens*. Ceea ce reprezintă non-sensul, un ceva anumit considerat a fi non-sens, acel ceva aşadar, dispare din câmpul cunoaşterii, el depăşeşte puterea de cunoaştere a subiectului cunoscător.

Când se pune problema existenței, spre exemplu, se urmăreşte excluderea restului din cunoaştere, existența cuprinde totul, nu este nimic în afara existenței…

Totuşi, chiar şi existența, o categorie de mare generalitate, nu este absolută – "apar"şi alte categorii "mai generale" decât existența însăşi…

Pe de altă parte, subiectul cunoscător va avea, în funcție de caracteristicile sale, o zonă a existenței ce va trebui să fie cunoscută, o zonă în curs de cunoaştere, o zonă ce poate fi cunoscută (accesibilă) şi încă o zonă, inaccesibilă.

Non-sensul, aşadar, indică *inaccesibilitatea* cunoaşterii (de principiu sau momentană).

11.2. Despre idealizare

În cadrul cunoaşterii sunt necesare idealizările, adică simplificările şi abstractizările.

O idealizare o constituie noțiunea de *infinit.* Ar reprezenta ceva fără sfârşit, ar fi, de fapt, negația finitului. Finitul este ceva concret, observabil, "de aici şi până aici".

Infinitul este echivalent non-finitului: pare să nu aparțină experienței nemijlocite, pare o derivare impusă de însăşi procesualitatea cunoaşterii.

Se pare că infinitul nu este nici existență, nici neant, pare să fie un "produs" al cunoaşterii, o categorie prin care (sau cu ajutorul căreia) subiectul cunoscător poate cunoaşte lumea, dar nu poate fi o realitate efectivă, nu poți afirma că… "acesta este infinitul"… Pare să fie o nedeterminare.

Afirmând - "lumea este infinită" sau "existența este infinită", am subliniat *o calitate* a lumii, o proprietate; se pare, aşadar, că infinitul este o calitate, o însuşire, o proprietate: lumea este infinită, spațiul este infinit, timpul este infinit, divizibilitatea este infinită, etc., (este, din punct de vedere logic *un predicat*); şi chiar mai mult decât atât, infinitul este de fapt o "proprietate a proprietății", căci şi

spațiul, timpul, divizibilitatea, etc., despre care s-a afirmat că sunt infinite, acestea, spațiul, timpul, divizibilitatea, sunt de fapt atribute, sunt proprietăți ele însele (respectiv sunt proprietăți ale existenței)… Aşadar, infinitul pare să fie o derivație, o abstracție, mai curând decât ceva real, concret, este o construcție mentală indispensabilă cunoaşterii; nu putem afirma despre infinit că există sau nu.

Infinitul există ***şi*** nu există, concomitent…

O altă categorie oarecum asemănătoare infinitului este *absolutul*. Pare să exprime tot o calitate, pare să fie tot o construcție mentală, ajutătoare, mai degrabă decât o categorie abstrasă din experiența nemijlocită. În fond nu putem afirma despre un lucru oarecare că este absolut: tot ceea ce este absolut este relativ şi tot ceea ce este relativ este absolut. – iată un paradox !

Neantul este o generalizare a non-existenței, este de asemeni o nedeterminare, o construcție mentală. Să presupunem că există neantul. Observăm că din moment ce am presupus că există neantul am inclus de fapt existența – prin simplul aspect că *există* neant, am presupus aşadar existența ca atare (aşadar aceasta implică o existență proprie a neantului). Pe de altă parte, dacă am afirma, "nu există neant", din moment ce afirmăm că neantul nu există, asta ar implica faptul că "există numai ceea ce există". În ambele cazuri, fie în cazul afirmării, fie în cazul negării neantului, *existența în sine* rămâne ca fundament; aceasta implică, se pare, o existență a existenței şi o existență a neantului. Ceea ce înseamnă că, de fapt, existența şi neantul sunt *modalități*, două calități diferite, chiar incompatibile; ambele implică *altul, altceva…* Non-existența are sens numai ca particularitate ca specificitate (nu există cutare lucru) dar nu are semnificație ca generalitate, nu are sens o non-existență generalizată.

Existența, aşadar se divide, în *existență determinată* şi *existență nedeterminată.*

Între existență şi determinare se pot stabili următoarele raporturi:

- lucru existent şi determinat (lumea cunoscută, accesibilă);
- lucru existent dar nedeterminat (lumea ideală sau idealizată, accesibilă parțial);

Dacă ceva există dar este nedeterminat, ce reprezintă el ? Răspunsul pare să fie unul singur: lucrul care există şi este nedeterminat este, sau face parte din *rest* sau din *posibil*, din *potențial* (din existența posibilă sau potențială sau virtuală).

O altă categorie idealizată este categoria de *tot* (*totalitate*, diferită de categoria de întreg). Afirmând că "aceasta este totul", înseamnă că a fost exclus orice altă posibilitate de ființare a altui lucru. Se pare, aşadar, că ceva ce este considerat ca fiind totul, dacă este absolut, în afara lui nu mai există altceva. Totul exclude restul, posibilitatea (potențialul), pare să fie o nedeterminare, o "idealizare", o calitate a unei mulțimi de lucruri, o delimitare…

Pe de altă parte, generalizarea întregului înseamnă tot. Dar întregul, presupune existența noțiunilor de parte şi de rest (posibilitate, potențial); în tendința către tot a lucrului, acesta trece de la parte la rest şi reciproc.

Esența. Adevărul. Ca şi categoriile precedente şi acestea sunt, se pare, "idealizări", nedeterminări, calități, construcții mentale, constitutive ale oricărui subiect cunoscător, fără de care cunoaşterea nu există (nu există cunoaştere fără implicarea esenței şi adevărului).

Ce implică esența ? O existență mai profundă, ceva mai stabil, o mai mare potențializare. *Ce este non-esența (fenomenul, aparența)?* Ceva instabil, de "suprafață", schimbător, potențe reduse.

Esența este ceva ce determină cauza (după cum cauza determină efectul): esență – cauză – efect – fenomen (aparență).

Adevărul. Exprimă o calitate a cunoaşterii, o măsură a cunoaşterii, o "idealizare". Implică ideea de referențial. O propoziție este adevărată în raport cu un

referențial şi falsă în raport cu altul (sau, exprimat mai liber, adevărat dintr-un punct de vedere şi fals din altul).

NOTE

1. Pare să fie un non-sens să afirmi că lumea a fost creată din nimic: nimicul nu poate fi conceput decât numai în raport cu un ceva anume. Este o echivalență între propozițiile: lumea a fost creată din nimic şi lumea a fost creată din ceva, din altceva; nimicul nu poate exista decât numai în raport cu ceva – preexistent lumii.
2. Neantul, fiind o nedeterminare şi incompatibil existenței ca atare, se presupune a fi absolut în sine, căci dacă ar fi relativ, ar însemna de fapt non-existență (se referă la inexistența unui ceva particular, în timp ce neantul se referă la o inexistență generală).
3. Infinitul fiind de asemenea o nedeterminare, este în acelaşi timp şi o totalitate, căci cuprinde existența, cea ce urmează după infinit fie nu se poate concepe, se atinge bariera de comprehensiune, de înțelegere a subiectului cunoscător, fie ceea ce urmează după infinit este sinonim cu neantul.
4. Esența este adevărată, după cum adevărul este esența.
5. Dincolo de existență şi de nant este MAREA EXISTENȚĂ - ca fiind noțiunea supremă...

11.3 O ipoteză despre MARELE UNIVERS

De ce au apărut galaxiile şi în general, de ce a apărut Universul, aşa cum ni se prezintă el actualmente ? După datele ştiinței, se configurează imaginea unui Univers în expansiune, care ar fi provenit dintr-o "Mare Explozie" (Big-Bang), ar fi avut un moment inițial de unde sau de la care ar fi început să evolueze. Pe de altă parte, conform unui alt model (care este însă actualmente mai puțin acreditat) respectiv modelului Universului staționar, se arată că materia s-ar genera continuu, spațiul fiind infinit, iar timpul etern... În ambele modele, nu este precizat însă caracterul global al existenței Universului, adică, pur şi simplu de ce există şi de ce a ajuns să fie aşa cum este, iar în cazul modelului staționar, în plus, de ce spațiul este infinit şi timpul etern ? O ipoteză, ar fi următoarea.

Universul actual – aşa cum îl cunoaştem – face de fapt parte dintr-un ansamblu hipercomplex (de o complexitate inimaginabilă), este numai un fragment din acest ansamblu, ansamblu pe care l-am denumit MARELE UNIVERS...

Existența ca reprezentare şi manifestare, diversă şi în devenire, este altfel spus, materia şi spiritul (sunt inseparabile, acolo unde este materie este şi spirit şi acolo unde este spirit este şi materie, nu pot exista una fără cealaltă, sunt două existențe fundamentale, la fel ca unda şi corpusculul din fizica cuantică, fiind vorba aşadar de o dualitate materie – spirit), aşadar materia şi spiritul sunt caracterizate prin *moduri de existență, atribute, forme de existență.* Mişcarea sau schimbarea şi subtilitatea nu sunt singurele moduri de existență ale materiei şi spiritului – există o infinitate de moduri de existență. Spațiul şi timpul nu sunt singurele atribute ale materiei şi spiritului – există o infinitate de atribute; de asemeni există o infinitate de mişcări, de subtilități, de spații, de timpuri... Substanța, câmpul, energia, informația nu sunt singurele forme de existență ale materiei şi spiritului – există o infinitate potențială şi o diversitate de forme de existență, de substanțe, de câmpuri, de energii, de informații... Aşadar, mişcarea şi subtilitatea ca moduri de existență ale materiei şi spiritului, spațiul şi timpul ca atribute ale materiei şi spiritului, substanța, câmpul, energia, informația ca forme de existență ale materiei şi spiritului, nu ar fi şi singurele, putând fi şi altele... S-ar putea chiar afirma că Universul actual îşi datorează existența unor moduri de existență, atribute, forme de existență, structuri şi procese necunoscute actualmente, care au generat în "final" însăşi existența acestuia, a Universului. Pe de altă parte mai apare o

problemă – aceea a Universurilor posibile sau alternante sau paralele. Se pare că există rețele de Universuri posibile care se întrepătrund... Iată să consider momentul Big – Bang din care a derivat modelul inflaționist de Univers, precum şi alte modele... Într-unul dintre modele se consideră că a existat un moment inițial, o origine a Universului, o stare de singularitate, un aşa-numit "atom primordial", care a generat o Mare Explozie, respectiv o degajare de toponi (cuante de spațiu), de crononi (cuante de timp), de energie, de radiație...

Mai întâi a existat o condensare a toponilor o cuplare a cuantelor de spațiu şi apoi o condensare a crononilor, a cuantelor de timp, simultan cu crearea de cuante de energie... Crononii au reglat ritmurile şi evoluția ulterioară a Universului.

Modul cum s-a structurat Universul ulterior – respectiv din punct de vedere spațial cele trei dimensiuni, s-a datorat cuplării toponilor cu crononii şi cuantele de energie...

Odată realizat continuumul spațio-temporal prin cuplarea topon – cronon – cuante de energie, au fost generate mai departe particulele subcuantice, apoi particulele elementare, apoi stelele, galaxiile...

Dificultățile acestor modele constau în faptul că nu pot indica, nu pot spune nimic despre starea de singularitate, ce este de fapt şi ce a fost înainte de această stare...

Îmi imaginez, conform cu conservarea şi echivalența generalizată că, de fapt, starea de singularitate a fost de fapt o stare de concentrare extremă a informației, în acest caz nu era necesar să existe în prealabil nici un "înainte" şi nici un loc anume pentru singularitate. Din această concentrare extremă de informație, a rezultat, prin echivalența generalizată, cuantele de spațiu, de timp, apoi energia, câmpurile şi substanța... Dar revenind la momentul "Big – Bang", în acel moment, Universul "avea" o mulțime de posibili... Fiecare posibil constituia o direcție de evoluție, un vector de evoluție, fiecare era de fapt, un Univers Posibil... Apoi, odată cu evoluția Universului (pe o linie de evoluție anumită), au existat momente de răscruce, puncte nodale, şi fiecare punct nodal genera o mulțime de posibili, de alte direcții de evoluție, alte Universuri Posibile. Toți aceşti posibili formează rețele de posibili (rețele virtuale), matrici ale Universului Primordial, ale MARELUI UNIVERS, formează o hiperstructură a Existenței (una dintre hiperstructuri, căci sunt o mulțime...).

Câteodată au loc interferări, suprapuneri, transferuri între Universurile Posibile şi Universul Real (care, în fond, dacă îl raportăm la alt referențial este tot un posibil, căci distincția real – posibil este relativă, depinde de un sistem de referință, de un referențial). Universurile posibile se aseamănă, dar se şi deosebesc între ele.

Dar posibilii nu numai că se suprapun, dar se şi combină, formând "roiuri" de posibili, asocieri de Universuri Posibile.

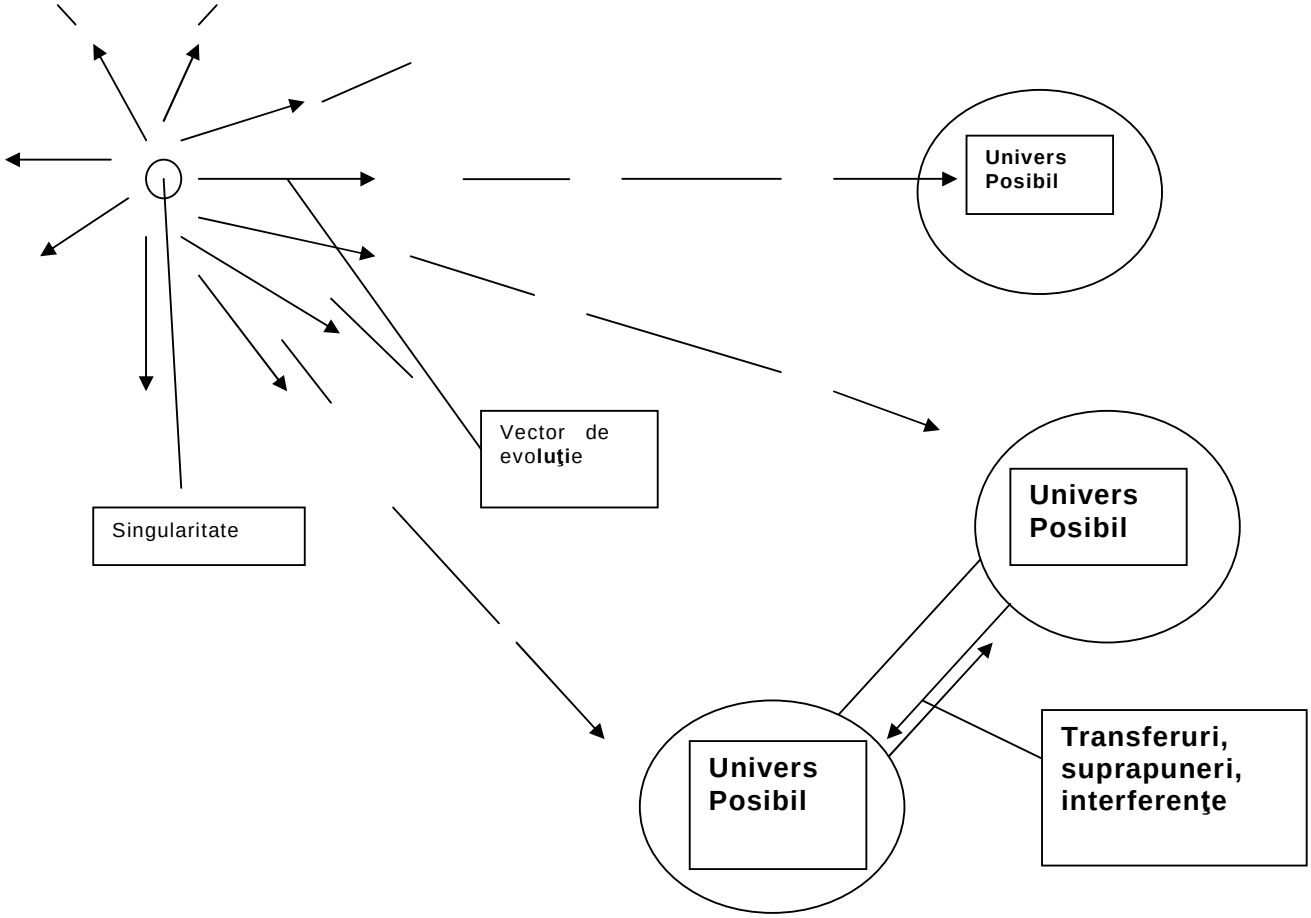

Pentru a înțelege întrucâtva, dar simplificând mult problema aceasta a Universurilor Posibile, iată un exemplu. Un posibil ar fi fost ca primul sau al doilea război mondial să nu fi avut loc, iar într-un astfel de Univers, chiar nu a avut loc !

Evoluția ulterioară a evenimentelor în acest Univers a continuat de la fundamentul că *războiul nu a avut loc !* Un astfel de Univers există-în-sine…

Posibilul celălalt, că războiul a avut loc, s-a realizat pentru noi… Însă noi suntem reali pentru… noi, căci pentru Universul în care războiul nu a avut loc, noi suntem doar… posibili… În sfârşit, o a treia posibilitate ar fi fost să se fi produs alt eveniment la fel de crucial ca şi declanşarea războiului, spre exemplu contactul cu o civilizație extraterestră, sau o mare descoperire ştiințifică sau tehnologică, caz în care evoluția umanității ar fi avut un alt curs…

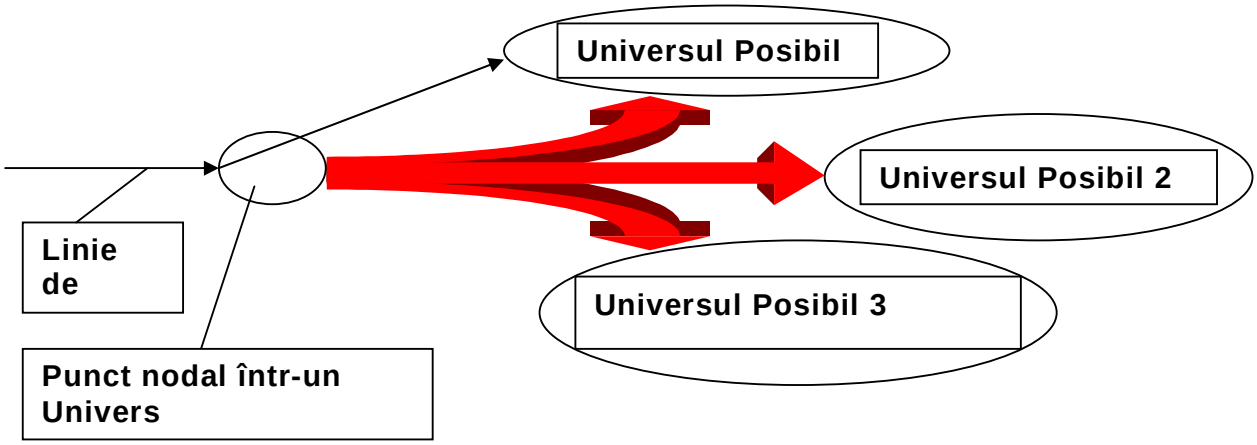

Universul Posibil 1 – Universul în care nu a avut loc războiul.

Universul Posibil 2 – Universul în care a avut loc războiul.

Universul Posibil 3 – Universul în care a avut loc un eveniment crucial (punct nodal), diferit de evenimentul crucial constituit de declanşarea războiului.

Punctul nodal este constituit de un eveniment crucial care implică urmări importante

în evoluție; în cazul Universului Posibil 1, caz în care nu a avut loc războiul, punctul nodal este de fapt zero, dar pentru simetrie şi sinteză, a fost luat astfel în considerare.

Ei bine, în anumite situații, în anumite conjuncturi, pot avea loc suprapuneri şi transferuri de entități materiale şi / sau spirituale dintr-un Univers Posibil în altul.

În MARELE UNIVERS, nici un posibil nu se pierde – atât posibilii temporali cât şi posibilii existențiali sunt indestructibili… Este conservarea existențială generalizată.

Posibilii temporali (apropiat de devenire) – caracterizează evoluția în timp a unui proces sau a unor procese; răspunde la întrebările *ce va fi ?, ce a fost ?,*

cum va fi ?, cum a fost ?, sau este definit prin: *este posibil să fie cândva, undeva,… este posibil să fi fost cândva, undeva…* Generează Universurile Posibile propriu-zise sau Alternante.

Posibilii existențiali (apropiat de diversitate) – caracterizează existența unui obiect, lucru, fenomen nou, necunoscut, distinct, indiferent de apartenența sau non-apartenența la un proces; răspunde la întrebări ca: *ce poate fi ?, cum poate fi ?,* sau este definit prin: *este posibil să existe (indiferent ce, indiferent de ce, indiferent cum …).* Generează Universurile Posibile Paralele.

Dacă avem în vedere extraordinara varietate de posibili, observăm bine cât de complicată este problema… Atât Universul "nostru" căruia îi spunem REAL, cât şi Universurile Posibile (Alternante şi Paralele) sunt înglobate în MARELE UNIVERS (HIPERUNIVERS) sau în HIPERSTRUCTRĂ, care este un ansamblu extrem de complex şi de vast şi în care materia şi spiritul sau invers spiritul şi materia – nu are sens o ierarhizare de maniera că cine primează materia sau spiritul – nu sunt decât forme de existență fundamentală din multe altele.

În ceea ce priveşte Universul "nostru", acesta, se pare, că are trei stadii fundamentale de evoluție: *stadiul informațional (începând cu Marea Explozie), stadiul energetic şi stadiul substanțial,* stadii care se repetă în decursul evoluției sale, pe alte niveluri. În acest cadru, informația stocată în singularitate s-a transformat în energia radiantă care, mai departe, s-a transformat în substanță (atomi, molecule, ansambluri cosmice, stele, galaxii, etc.). Mai mult decât atât, odată cu trecerea timpului se vor sintetiza aşa-numitele elemente chimice supergrele, adică elemente chimice cu nuclee având numere de masă foarte mari, spre exemplu cu numărul de protoni apropiat de 114 şi numărul de neutroni de aproximativ 184. Aceste elemente vor deschide seria unor substanțe de mare stabilitate, cu proprietăți deosebite, dar care, totodată, vor acumula masa şi respectiv gravitația din Univers. Aşa-numitele goluri negre sau black hole, vor fi preponderente, dar totodată vor înmagazina şi informația produsă în Univers de-a lungul evoluției sale, fiind un stadiu de sinteză, în care energia, informația şi substanța sunt în echilibru, după care, va fi o prăbuşire a Universului şi constrângerea acestuia într-o stare de singularitate…

NOTA

Problematica originii şi a finalităţii Universului

O posibilitate ar fi că se parcurg succesiv mai multe faze începând cu punctul "α" – ***singularitatea "n"*** (momentul BIG – BANG) - respectiv *faza informaţională, faza energetică, faza substanţială*. Iniţial, se generează perechi *topon – cronon* (cuante de spaţiu şi cuante de timp) care se cuplează formînd *superstringuri*, până la punctul "ε – λ" , când sunt generaţi în continuare crononi, dar toponii se anihilează progresiv până la limita ω.
Schematic situaţia pare să fie aceasta.

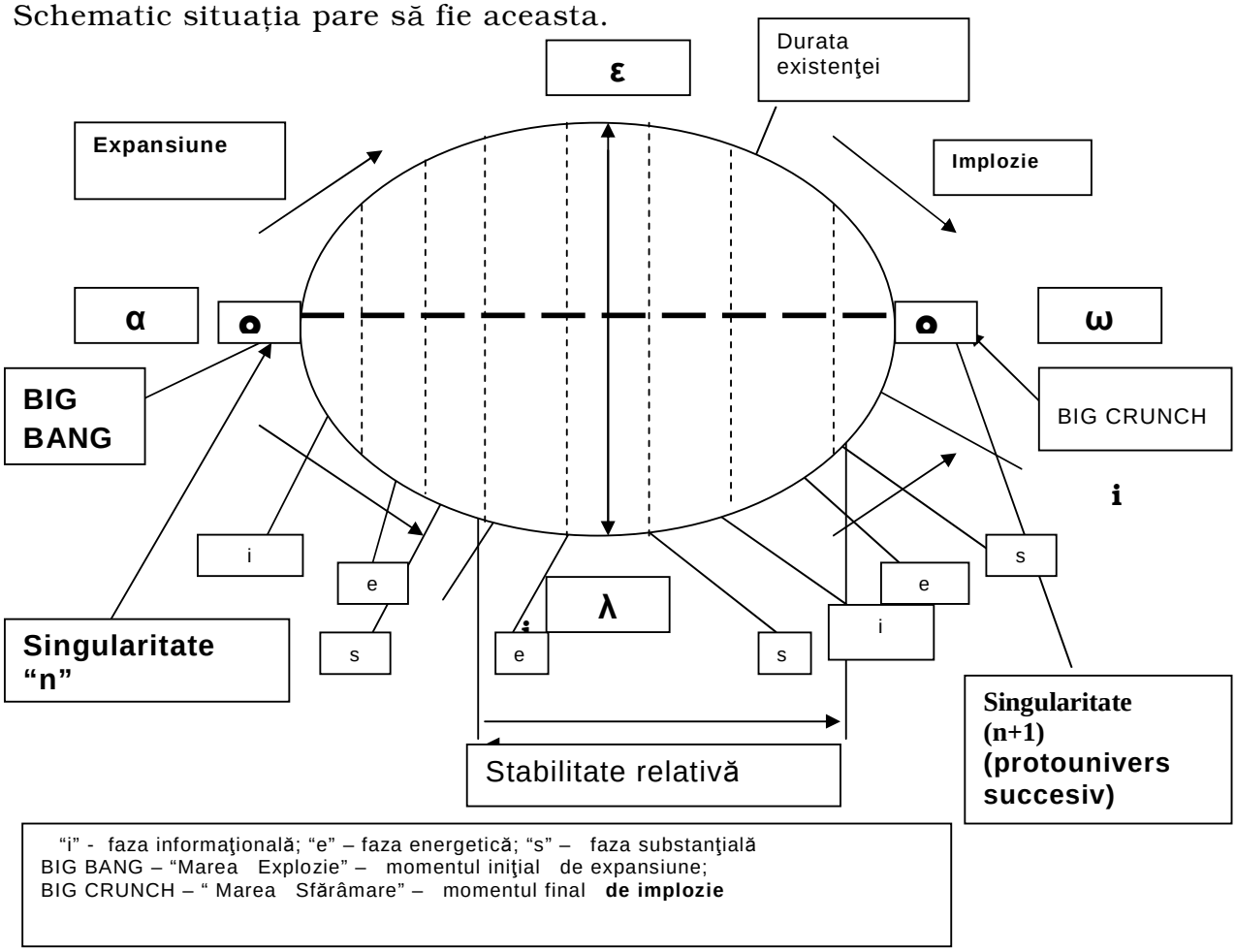

"i" - faza informaţională; "e" – faza energetică; "s" – faza substanţială
BIG BANG – "Marea Explozie" – momentul iniţial de expansiune;
BIG CRUNCH – " Marea Sfărâmare" – momentul final **de implozie**

Evoluţia pulsatorie generală a unui Univers

Sunt etape succesive, plecând de la o "protosingularitate"; cuprind "evoluţii de etapă".
Universuri succesive care parcurg fazele generale interne, respectiv fazele "informaţie – energie – substanţă". După fiecare evoluţie, Universul devine din ce în ce mai "nuanţat", mai complex, "mai mare", până ajunge la o anumită limită de evoluţie globală, când are loc "VERY BIG CRUNCH" (FOARTE MAREA SFĂRÂMARE" sau "AUTENTICA MARE SFĂRÂMARE"), când sunt generate singularităţi şi / sau protounivеruri.. Schematic, situaţia pare să fie aceasta.

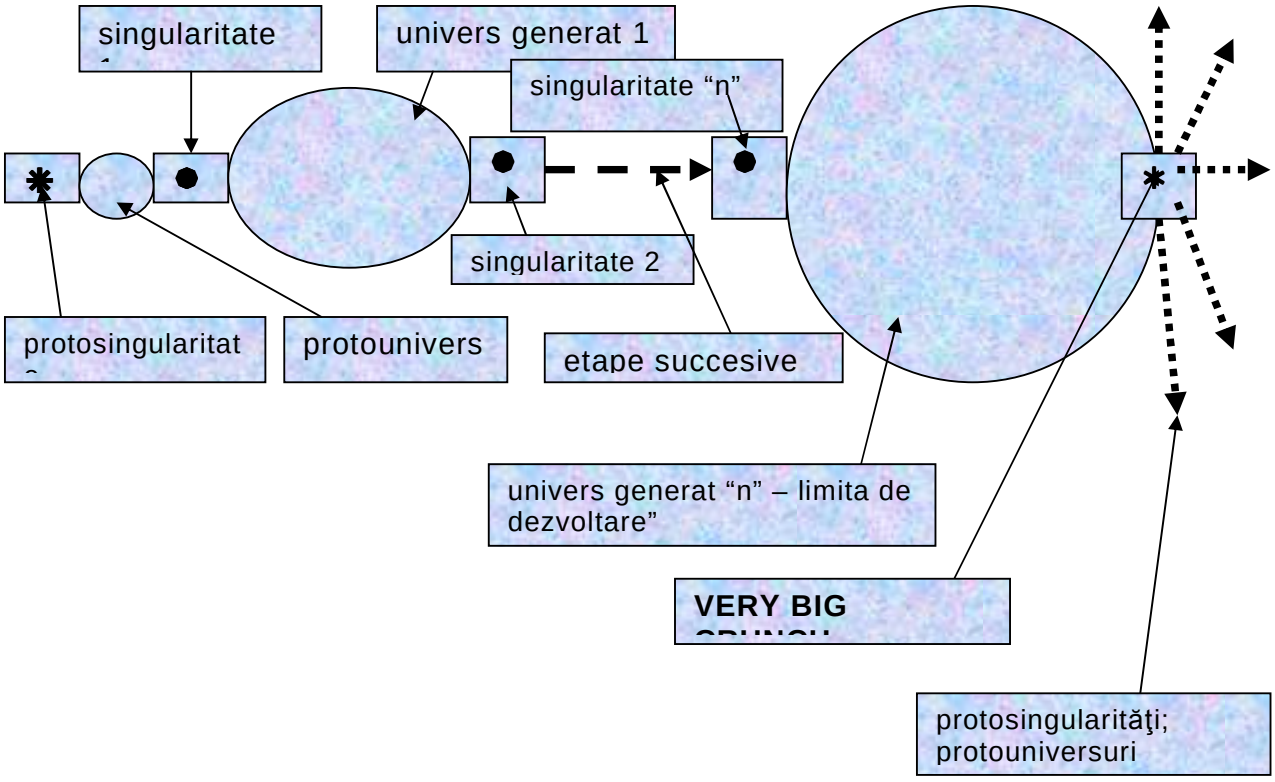

- Se poate considera însă că sunt şi alte finalități ale Universului, spre exemplu:
  fie *expansiune nedefinită*, fie *implozie transfinită*, fie *stabilitate nedefinită*, fie *evoluție pulsatorie nedefinită* (situația figurată, dar fără "very big crunch"), fie succesiuni de explozii cu generare de protouniversuri şi singularități.

Pe de altă parte mai trebuie ținut cont de conexiunile Universului "nostru" cu alte Universuri, cu alte entități din HIPERSTRUCTURĂ, aşa încât scenariul acesta privind prăbuşirea Universului, este numai unul posibil.

Schematic şi extrem de simplificat situația pare să fie aceasta.

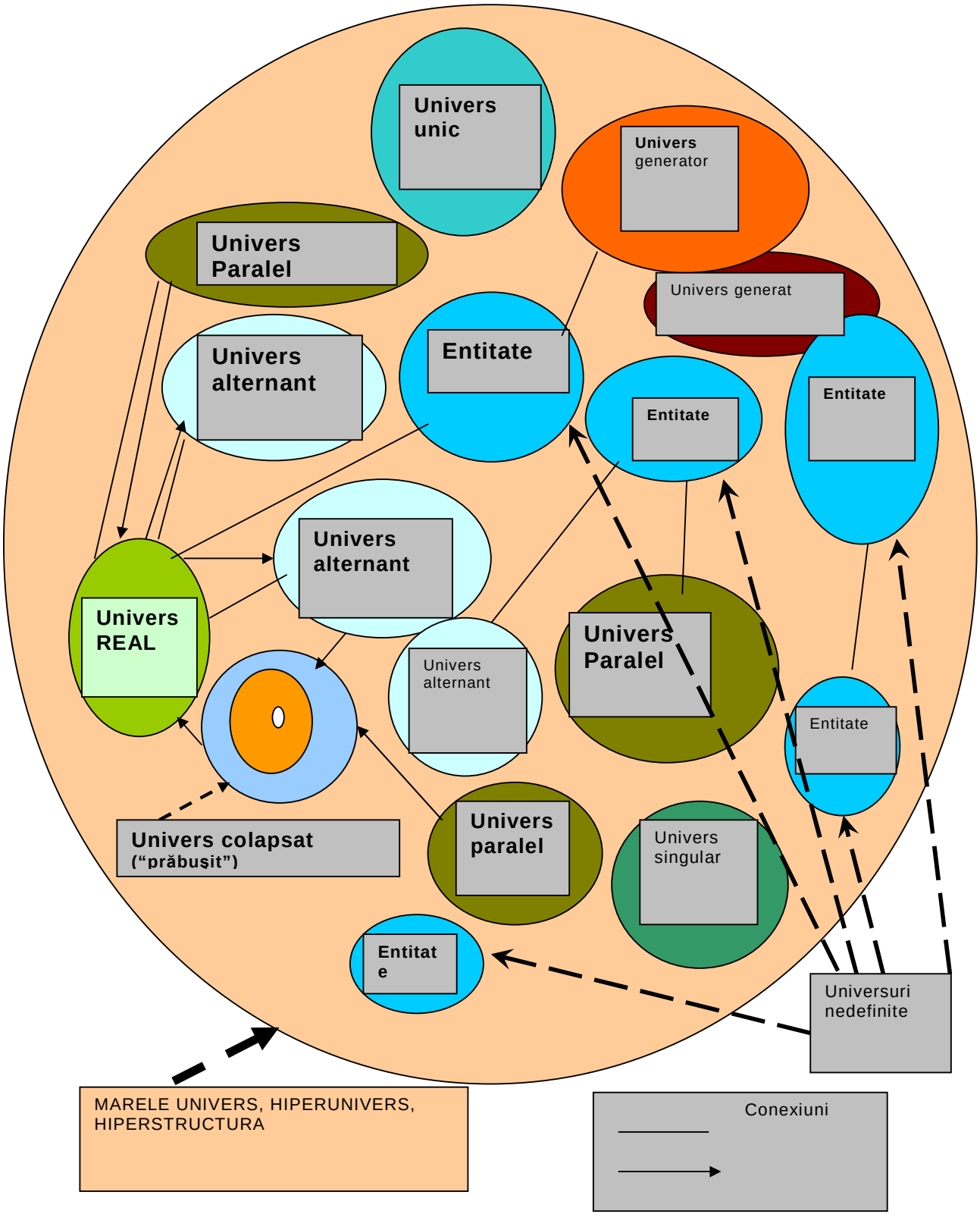
Univers unic
Univers generator
Univers Paralel
Univers generat
Univers alternant
Entitate
Entitate
Entitate
Univers alternant
Univers REAL
Univers alternant
Univers Paralel
Entitate
Univers colapsat ("prăbușit")
Univers paralel
Univers singular
Entitat e
Universuri nedefinite
MARELE UNIVERS, HIPERUNIVERS, HIPERSTRUCTURA
Conexiuni

Aşadar, HIPERSTRUCTURA sau MARELE UNIVERS sau HIPERUNIVERSUL ar putea fi după cum urmează:

- *Universul REAL* – un Univers oarecare din infinitatea de Universuri; se consideră a fi real întrucât se constituie ca Univers de referință.
- *Universuri posibile*, care pot fi, la rândul lor:
  - ❖ *Universuri Alternante* – decurg din devenirea unui Univers oarecare;
  - ❖ *Universuri Paralele* – decurg din diversitatea Universurilor.
  - ❖ *Universuri nedefinite* – sunt Universuri care au alte principii de organizare,

alte Entități sau atribute care le definesc, diferite de spațiu şi timp (numite şi Entități generalizate).

Universul REAL este, Universul "nostru", acela cunoscut sau pe care îl conştientizăm, dar el este un Univers posibil raportat la alte Universuri… Este REAL pentru "NOI" DAR ESTE POSIBIL pentru alte Universuri, pentru alte subiecte cunoscătoare

sau ființe cunoscătoare din alte Universuri. S-ar putea chiar afirma că Universul "nostru" îşi datorează existența unor moduri de existență, atribute, forme de existență, structuri şi procese necunoscute actualmente, dar care au generat în "final" însuşi existența a ceea ce numim… Universul "nostru".

NOTĂ.

Referitor la ***problema creației, a creatorului***.

Se cunoaşte, desigur, importanța care s-a acordat în decursul timpului de către oameni a **creaţiei** – fie că Universul, tot ceea ce există, este rezultatul ACTIVITĂȚII unui **CREATOR** - **DUMNEZEU**, fie că, pe de altă parte, **UNIVERSUL**, nu a fost în mod necesar creat – a existat dintotdeauna şi va exista pentru todeauna… Sunt două moduri de a concepe EXISTENȚA, UNIVERSUL… Este de fapt, problema

CAUZEI PRIMORDIALE: ***cauza primordială*** a fost FIE un **CREATOR – DUMNEZEU**, iar efectul îl constituie **UNIVERSUL**, FIE, pe de altă parte, ***cauza primordială*** nu a fost un **CREATOR**, a fost mai curând un complex de factori, nedeterminați, dar care au avut acelaşi efect – **UNIVERSUL**…

Primul caz, recunoaşterea existenței **CREATORULUI**, implică două dificultăți

care ar trebui depăşite. O primă dificultate pe care o numesc ***regresia infinită*** constă în următorul aspect: dacă există un Creator C1 care a generat sau a creat Universul, atunci se pune problema creației Creatorului C1 de către un alt Creator C2, care mai departe, presupune existența altui Creator C3 şi aşa mai departe…

Chiar dacă se presupune infinitatea Creatorului, aceasta nu rezolvă problema: un Creator infinit poate fi creat la rândul lui de către alt Creator infinit…

O a doua dificultate pe care o denumesc ***ignorația absolută***, constă în următorul aspect: dacă un Creator a generat Universul, atunci nu se poate cunoaşte niciodată nimic despre Creator, despre modul cum a creat Universul şi motivele pentru care a creat Universul.

Al doilea caz, anume că Universul nu a fost creat, a existat şi va exista întotdeauna, implică o dificultate majoră, pe care o denumesc ***enigma imanenței*** şi constă în următoarele: dacă Universul nu a fost creat, atunci se pune problema cauzei pentru care există şi a cauzelor organizării şi evoluției acestuia (chiar dacă se presupune că este infinit şi etern); totul atunci se reduce la imanență – cauza existenței Universului precum şi cauzele organizării şi evoluției Universului sunt *imanente,* adică sunt caracteristici inerente Universului, rezidă în însăşi esența Universului, însă cunoaşterea acestei imanențe rămâne mereu o enigmă, în afara posibilităților de cunoaştere…

Oricare dintre aceste două cazuri implică mai departe două modalități de a concepe EXISTENȚA, UNIVERSUL… fiind totodată două modalități de cunoaştere…

O posibilitate de a concilia aceste două modalități ar putea fi aceea de a considera existența unui Creator pentru un Univers, simultan cu existența Hiperuniversului, care include aşadar Creatorul şi Universul creat…

Problematica rămâne deschisă…

<u>Concluzie</u>

Aşadar, biosfera terestră, nu este unică în galaxie. Alături de ea, sunt dispersate în galaxia Calea Lactee o mulțime de alte biosfere. Rolul acestora, se pare că este acela de a asigura un relativ echilibru intern, o relativă stabilitate galaxiei.

Modul cum apar, cum se dezvoltă şi cum dispar este deocamdată puțin cunoscut.

În tot cazul, fiecare prezintă moduri specifice de evoluție şi anumite legături şi raporturi, atât între ele cât şi cu mediul cosmic, care pot fi cel puțin presupuse şi schematizate, prefigurate logico-matematic şi intuitiv sau prin revelație exotică (paranormală) veritabilă (adică aceea pură, nefalsificată) – care este un mod de cunoaştere tot atât de valabil ca şi cunoaşterea ştiințifică standard.

Modul cum asigură aceste biosfere echilibrul şi stabilitatea galactică (dar nu este singurul factor care realizează echilibrul şi stabilitatea galactică) este deocamdată necunoscut. La întrebările: "de ce a apărut biosfera terestră şi ce rol are în contextul întregii galaxii – şi în general a celorlalte biosfere şi galaxii – " se poate răspunde că au apărut datorită unor necesități interne ale galaxiei, având rolul de a asigura un relativ echilibru şi o relativă stabilitate mai bine zis de a contribui la echilibru şi la stabilitate. În general prin evoluția tehnosferelor, care sunt generate de către unele biosfere, acestea tind spre o stare de conservare care se răsfrânge şi asupra mediului cosmic. Desigur, poate că nu toate biosferele "recurg" la acest mod de autoconservare (adică la această "contribuție" a tehnosferei), dar, se pare că un procedeu.

Pe de altă parte, se pune problema cunoaşterii modurilor de existență, a atributelor, a formelor de existență ale materiei şi spiritului, a altor tipuri de mişcare, de subtilitate, de spațiu şi timp, de substanță, câmp, energie, informație (a hiperstructurii şi metastructurii Universului) şi a cunoaşterii modului cum biosferele contribuie şi conduc la stabilitatea galaxiei precum şi la cunoaşterea distribuției biosferelor în galaxie şi a tipurilor de biosfere. Rezolvarea problemelor, ar putea pleca pe de o parte de la studiul şi dezvoltarea logicii, logica fiind o modalitate de cunoaştere a existenței, iar pe de altă parte de la studiul şi dezvoltarea *revelației paranormale veritabile*, de asemeni aceasta fiind tot o modalitate de cunoaştere a existenței.

Mai trebuie notat că raportul dintre cunoaşterea Materiei şi Spiritului este un raport invers proporțional: fie se vor cunoaşte foarte multe despre Materie, utilizând metodele logico-matematice, observaționale şi experimentale adecvate, dar în acest caz cunoaşterea Spiritului prin aceste metode va fi minimă, fie se vor cunoaşte foarte multe despre Spirit utilizând metodele adecvate de exemplu de revelație paranormală veritabilă, dar în acest caz, cunoaşterea Materiei va fi minimă – este un fel de principiu de nedeterminare cunoscut în mecanica cuantică drept principiul lui **Heisenberg**, aplicat în cazul mai general al cunoaşterii Universului Material şi a Universului Spiritual.

M • S ≥ K

unde: M – cunoaşterea Materiei, S – cunoaşterea Spiritului,
K – o constantă de cunoaştere minimă.

MATERIA ŞI SPIRITUL SUNT COMPLEMENTARE

Revenind la chestiunile legate de studiul şi dezvoltarea logicii, se pune problema studiului *noţiunilor*: cum se formează şi dacă nu cumva pot fi induse şi noţiuni *apriori*, urmând ca acestea să fie bine definite complet, *aposteriori.* **Immanuel Kant** atrăsese atenţia privitor la noţiunile apriori, referitor la spaţiu şi timp şi în acest context, mergând pe această idee, ne putem întreba: nu s-ar putea induce noţiuni apriori (adică fără a fi mai întâi abstrase sau "extrase" din experienţa mijlocită sau nemijlocită), fără a fi pur subiective ? Dacă da, cum ? Aceasta s-ar putea face prin studiul informaţional al noţiunilor, judecăţilor şi raţionamentelor, pe de o parte, apoi operaţional şi matematic pe de altă parte. S-ar putea prefigura sau modela o serie de noţiuni (şi categorii) care ar fi, în stadiu incipient, într-o formă *vagă*, cu un conţinut destul de "rarefiat", dar, odată cu dezvoltarea cunoaşterii, acestea ar începe să prindă contur, să se precizeze, iar conţinutul lor să se îmbogăţească.

Concluzie finală

Universul actual este un fragment dintr-un ansamblu hipercomplex, ansamblu pe care l-am denumit HIPERSTRUCTURĂ sau MARELE UNIVERS sau HIPERUNIVERS.
Spaţiul şi timpul, aşa cum sunt cunoscute actualmente, nu au ca singure proprietăţi acelea pe care le cunoaştem acum, putând exista şi altele.
De asemeni, spaţiul şi timpul nu sunt singurele atribute ale Materiei şi Spiritului (pe care le consider ca fiind inseparabile, complementare), la fel, mişcarea, şi subtilitatea, nu sunt singurele moduri de existenţă ale Materiei şi Spiritului; substanţa, câmpul, energia, informaţia, nu sunt singurele forme de existenţă ale Materiei, ale Spiritului. Sunt şi altele care alcătuiesc HIPERSTRUCTURA şi Metastructura (adică respectiv cadrul sau modul de organizare al MARELUI UNIVERS sau ale HIPERSTRUCTURII ca atare). Ele nu sunt cunoscute actualmente. Universul "nostru" este influenţat de HIPERSTUCTURA din care face parte. Cum ? Influenţele sunt greu de evidenţiat datorită scării la care au loc aceste influenţe, pe de o parte, pe de altă parte, datorită faptului că nu cunoaştem această HIPERSTRUCTURĂ. Totuşi, putem să ne imaginăm.
Fie cazul acceptat al Universului în expansiune sau al modelului de Univers Inflaţionist. Datorită unor cauze din HIPERSTRUCTURĂ, Universul "a luat naştere" printr-o "mare explozie, aşa-numit Big Bang. Apoi, a avut loc condensarea toponilor, a crononilor – respectiv a cuantelor de spaţiu şi de timp -, apoi condensarea substanţei, formarea structurilor sau "edificiilor" cuantice şi apoi chimice şi cosmice... Odată galaxiile formate, "problema" pentru ele a fost să îşi asigure stabilitatea, echilibrul, pe de o parte şi pe de altă parte, de a acumula o imensă cantitate de substanţă şi energie produsă în diverse procese cuantice şi cosmice, aceasta făcându-se prin conversia în informaţie şi stocarea acesteia în anumite entităţi. Ca urmare, au apărut biosferele şi derivate ale acestora. Între biosfere şi mediul cosmic precum şi între ele însele, s-au stabilit raporturi, legături. Pentru a cunoaşte mai departe, trebuie dezvoltată pe de o parte logica, din punct de vedere informaţional şi operaţional, adică trebuiesc prefigurate *noţiunile potenţiale* şi pe de altă parte trebuie dezvoltată ceea ce am denumit *revelaţia exotică (paranormală) veritabilă*, o formă de cunoaştere specifică, spirituală, la fel de valoroasă ca şi cunoaşterea zisă ştiinţifică şi care poate fi complementară acesteia, o poate completa şi sprijini în mod necesar.Se poate considera existenţa unui Creator pentru un Univers, simultan cu existenţa Hiperuniversului, care include aşadar Creatorul şi Universul creat...

❋

Problematica este fascinantă sau cel puţin pe mine mă fascinează…

Personal mi-aş pune trei întrebări care mi se par mai importante:

- *de unde ştiu că cele afirmate în paginile anterioare sunt adevărate ?*
- *am înţeles ceea ce am scris mai sus ?*
- *ce aplicaţii sau urmări pot avea cele afirmate mai sus ?*

♦ A fost pur şi simplu o fantezie… Întotdeauna m-am întrebat, pe de o parte ce este viaţa, pe de altă parte, ce rol are viaţa în cadrul organizării şi evoluţiei Universului; am crezut că viaţa nu putea să apară decât dacă are "un rost", viaţa nu este un "capriciu" al Universului; "viaţa de dragul vieţii" nu are sens atunci când totul în Univers se pare că are un anumit rol, o anumită funcţie în existenţa acestuia…

M-am tot întrebat, am tot citit şi iar m-am gândit şi am încercat să răspund…

Iar această încercare de răspuns este scris succint în paginile precedente…

Aşadar destinul vieţii este acela de a contribui la stabilitatea, la existenţa galaxiei ca parte constituentă a Universului şi prin extrapolare, la stabilitatea (relativă) şi existenţa Universului… Viaţa a fost impusă de galaxie, de Univers şi nu va dispare atâta timp cât va fi o necesitate în existenţa Universului însuşi, iar Universul însuşi este înglobat într-o structură atât de complexă (hiperstructură) cum nici nu se poate concepe deocamdată…

♦ Dacă am înţeles cele ce am scris… Da , le intuiesc, aş zice…

♦ Ce aplicaţii sau urmări pot avea cele scrise… Nu am nici cea mai vagă idee…

➢ Aş fi bucuros, tot atât de bucuros pe cât am fost când am scris această fantezie,

aş fi bucuros aşadar, ca aceasta să stimuleze sau să sugereze idei unor minţi generoase, luminate, binevoitoare…

Studiul acesta al "destinului" biosferelor (şi al derivatelor acestora – noosferele, tehnosferele, parapsihosferele, enisisferele, etc.), al repartizării biosferelor

(şi al derivatelor acestora) în Cosmos, al conexiunilor dintre biosfere

(şi al derivatelor acestora), etc., precum şi studiul MARELUI UNIVERS,ar putea constitui obiectul de investigaţie al unei ştiinţe, numite spre exemplu… ***cosmobiodinamică***, iar acest studiu probabil că va fi făcut cândva, poate că peste … milenii sau poate că mai devreme, aşa cred, aşa sper…

THE DESTINY OF LIFE IN THE UNIVERSE

(SCIENCE – FICTION ESSAY)

"The birth of something out something that does not exist anywhere; alike – it is impossible and unheard of that what exists perishes not."
EMPEDOCLES

Life viewed from the outside.

Preface

Generalities

The issues posed are: to study the causes and occurrence manner of the biospheres within the galaxies, as well as their evolution; the role or function they hold within the galaxies, the effects of their activities within the galaxy; which are the connexions between them and their destiny. All these issues are posed on the basis of some general ideas, mostly refering to expanding the principle of energy and mass conservation to the information processes, as well as expanding the mass – energy equivalence (discovered by Albert Einstein) for these processes.
The fundamental question is: do biospheres hold a role or function within the galaxies ? It is considered at present that life has occurred in the outer space because favorable conditions existed (at planet, star and galactic level) for it to accur.

As an answer to this question, it might be imagined that one of the possible functions
of the biospheres within the galactic system is to achieve its (relative) stability. After all, the problem is posed a more general context:why does the Universe generate complexity ? This issue suggests that what we actually know about the Universe is just a fragment, that the Universe is in fact a particularly complex ensemble, i.e. that it is integred in a structure much more complex than we can imagine (called hyperstructure), that the space, time, physical fields, etc. are not only attributes or forms of existence of the Universe included in this very complex ensemble (also called HYPERUNIVERSE or THE GREAT UNIVERSE).

Brief presentation of the paper's chapters

Chapter 1. "Expresions of the tendency of stability and order in nature – there are displayed several tendencies of stability and order (stability at nuclear level; stability at atomic and molecular level; stability at the level of the geospheres; stabilitty at planetary and cosmic level; stability of certain processes). One of this chapter's conclusions shows that the biospheres represent a particular (specific) form of stability.
Chapter 2. "Biospheres and their place within the metagalaxy" – displays two general schemes of how the metagalaxy is organized.
Chapter 3. "Generalized conservation and generalized equivalence" – some theoretical considerations are presented, according to the idea that in any process the amounts of matter, energy and information are conserved, i.e., formalized:
$\mathbf{S_i \oplus E_i \oplus I_i = K_i}$ ($\mathbf{S_i}$, $\mathbf{E_i}$, $\mathbf{I_i}$ – the generalized sum of the amounts of matter, energy and information, $\mathbf{K_i}$ – constant).
As regards the "law" of the information conservation, one of the oldest formulations is to be found in the Bible, in the Ecclesiastes, or the Preacher:
"What was – will be, what was done – will be done, nothing is new beneath the Sun." (Chapter 3.15).

Several aspects are displayed regarding the substantial (mass), energetic and information processes.
The generalized conservation implies the generalized equivalence: the matter, energy and information amounts are equivalent. For instance, a peculiar case of equivalence was revealed by Albert Einstein, through the famous formula $E = m \times c^2$, through which the equivalence is shown between energy and mass (matter). The equivalence relations between mass and information, energy and information seem to be more complicated. From this perspective, there are presented the types of systems. Further, there are displayed:
- *the expanded generalized conservation* (the amonts of matter, energy, information and the spatial – temporal interval, where these conserving amounts exist):
$\mathbf{S_i \oplus E_i \oplus I_i \oplus \Delta_i = Q_I}$ **(**Δ_i **-** spatial – temporal interval; $\mathbf{Q_i}$ -constant);
- *the expanded generalized equivalence* (within a process, a certain amounts of matter or / and energy or / and infoemation is equivalent to a certain spatial – temporal interval. (The formulae describing these equivalence seem to be very complex).
Moreover, there exists a *system – field* equivalence (to any field, there corresponds a field or a field might be equivalled to and reversedly). The expanded generalized conservation and the expanded generalized equivalence may be useful to explaining certain paranormal phenomena.
Chapter 4. "Occurrence and disappearance of the biospheres" – there are briefly presented several aspects concerning this topic (for instance – about the ways how the biospheres occur and disappear).
Chapter 5. "Evolution of the biospheres" – approaches the ways in which the biospheres develop.
Chapter 6 "Several aspects to the typology of the biospheres" - an attempt is made to possibly classify the biospheres (according to various classification criteria, as for instance – according to the following criteria: spatial expansion, temporal expansion).
Chapter 7 "About the characteristics of the biospheres" – briefly displays certain parameters on which the biospheres depend and which characterize them.
Chapter 8 "Phenomena generated by biospheres" – for instance: modifications of the cosmic substratum; modifications of the local cosmic system; galactic modifications (within certain tolerance limits, which, however, do not affect the overall stability of the galaxies).
Chapter 9 "Connexions amidst biospheres" – a possible classification is briefly presented of the types of connections among biospheres.
Chapter 10 " Gnosiological and ontological horizon of the biospheres " – several brief considerations are presented connected to the sense, significance and importance of knowledge, as regards the biospheres and their existential limits.
Chapter 11 "The great mistery of the Large Universe" – there are presented some considerations around the idea of *hyperstructure*. The Universe is encompassed (or integrated) into an extremely complex ensemble, characterized not only by diverse varieties of space, time and fields, but also other entities (yet unknown), an ensemble (called the Great Universe or Hyperuniverse. The hypothesis is also suggested according to which, in very far future, the "super-heavy" chemical elements will be synthesized and the image of the Universe will modify dramatically. There could be considered the existence of one Creator for an Universe, simultaneously with the Hyperuniverse's existence including the Creator itself and the created Universe.

Conclusion

The destiny of life in the Universe is that to contribute to the stability and existence of the galaxies (as belonging parties of the Universe) and, through extrapolation, to the (relative) stability and existence of metagalaxy. Life has been *imposed* by the galaxy, by the Universe and will not disappear as long as it will be a necessary far the existence of the Universe itself.

The very Universe is included in a structure so complex (hyperstructure) that it cannot even be imagined yet…

Studying the "destiny" of the biospheres and of their derivatives (the noospheres, technospheres, para-psychospheres, enisyspheres, etc.), their distribution and the respective derivatives in the outer space, the connections between biospheres and between their derivatives respectively and so on, could be object to investigation by one science, named, for iinstance, *cosmobiodinamics*, which I think will probably and hopefully become a reality sometimes…

The ***Annex*** presents a brief study entitled ***"Death and Survival"***, approaching the finality of life within one component or derivative of the terrestrial biosphere, namely – the antroposphere. The study is strucured by the following issues:

- *classification of the conceptions about death;*
- *the significance of the conception about death (tanatodoxy);*
- *personal ways of conceiving death (concience of death);*
- *judicial aspects;*
- *causes of death – hazard, risk, vulnerability;*
- *classification of death;*
- *phases of death;*
- *mystery of survival;*
- *above the fear of death (the research of death).*

I did my best to accomplish a brief, averall image of death and bring forth several aspects regarding this complex and mysterious phenomenon.

*****

I would be glad, as glad as I was when I conceived and wrote this brief paper (which was almost an illumination, a revelation) I would be glad that it stimulate or suggest ideas, to generous, enlightened, benevolant minds…

Peace be with all humans from this world, of the past, present or future !…

Constantin Borcia, Bucharest, 2003

ANEXĂ

MOARTEA ŞI SUPRAVIEŢUIREA

MOARTEA ŞI SUPRAVIEŢUIREA

"Murisem şi nu ştiam"

AXEL MUNTHE – CARTEA DE LA SAN MICHELE

Cuprins

1. Introducere

2. Clasificarea concepţiilor despre moarte

3. Semnificaţia concepţiei despre moarte (tanatodoxia)

4. Modalităţi personale de a concepe moartea (conştiinţa morţii)

5. Aspecte judiciare

6. Cauze ale morţii - hazard, risc, vulnerabilitate

7. Clasificarea morţii

8. Fazele morţii

9. Misterul supravieţuirii

10. Mai presus de teama de moarte (cercetarea morţii)

11. Concluzii

Bibliografia

1. Introducere

Despre moarte s-a scris şi se va mai scrie, fără îndoială , moartea fiind inevitabilă, sfârşitul vieţii oricui . Problema este însă dacă moartea este sfârşitul absolut al vieţii unui om sau dacă, după moarte mai urmează ceva, supravieţuieşte ceva din om, altceva desigur decât amintirea acestuia, descendenţii acestuia. Pe de altă parte sunt oameni care nu se interesează deloc de moarte chiar şi atunci când se întâmplă să le moară cineva apropiat. Aceşti oameni sunt profund implicaţi în viaţa de zi cu zi ori au alte preocupări, iar gândul morţii nu îi preocupă ... Insă nu se ştie niciodată când această stare psihică poate să dispară şi să îi ia locul cea mai profundă depresie... Studiul morţii este deosebit de complex, de laborios, cere eforturi deosebite şi nu se finalizează întotdeauna cu ceva esenţial: sunt încercări - reuşite sau nereuşite. Totuşi, orice încercare cred că este importantă.
M-am străduit în această lucrare să realizez o succintă imagine de ansamblu asupra morţii şi să prezint câteva opinii referitoare la acest fenomen complex şi misterios – moartea.
Dar... ce este moartea ? S-au formulat multe definiţii ale morţii - de fapt orice definiţie este bună, întrucât ideea de moarte, în primul rând, se intuieşte ...
Dincolo de intuiţie însă, o posibilă definiţie a morţii ar fi următoarea: moartea este (sau reprezintă) o stare a organismului după ce viaţa a încetat, fie în organe vitale, fie în toate celulele; prin moarte trebuie să înţelegem încetarea definitivă, ireversibilă a tuturor funcţiilor vitale, determinată în ultimă instanţă de încetarea generalizată a metabolismului celular, această încetare definitivă şi ireversibilă a activităţii metabolice duce la procesul de dezintegrare complexă a celulelor, la întreaga transformare biochimică a structurii organismului spre elemente anorganice .

2. Clasificarea concepţiilor despre moarte

Concepţiile despre moarte pot fi clasificate în funcţie de ideea centrală în jurul căreia se dezvolta argumentarea, astfel :

a) " Inevitabilitatea morţii " - în fapt, toate concepţiile despre moarte sunt de acord că moartea este de neevitat, aceasta putând fi cel mult amânată.

b) "Moartea sfârşitul vieţii " - sunt concepţiile potrivit cărora moartea este sfârşitul "absolut" al organismului, acesta parcurge o fază de descompunere (rapidă sau lentă) după ce în prealabil parcurge alte câteva etape (agonie, moarte clinică, etc.); ceea ce rămâne în urmă nu sunt decât amintirile, descendenţii, realizările pe plan cultural, social, etc.
Câteva cugetări vor lămuri mai bine:
" La un copac (mai) este nădejde, căci dacă-i tăiat, înverzeşte din nou ... Dar omul când moare se duce şi o dată căzut, nu mai există . " (Septuaginta)
" Toţi merg către acelaşi loc . Toţi au ieşit din pulbere şi toţi se întorc în pulbere ." (Septuaginta)
"Cei vii ştiu că vor muri, dar cei morţi nu mai ştiu nimic şi nu mai au parte de nici o răsplată, căci pomenirea lor a fost uitată. La fel iubirea lor, la fel ura lor, la fel invidia lor, de mult
au pierit, şi nici o parte nu mai au în veac de veac, la tot ce se face sub soare." (Septuaginta)
" Odată ce omul a murit, tot omul (devine) pulbere şi umbră; nimicul se întoarce în nimic. " (Euripides)

" După cum nu e nici un bine în moarte, tot aşa, desigur, nu e nici un rău; căci, odată ce
nu mai simţim nimic, e ca şi cum nu ne-am fi născut . " (Cicero)
" Moartea este ultimul hotar al lucrurilor ." (Horatius)
"Pe toţi ne aşteaptă aceeaşi noapte şi toţi trebuie să mergem o singură dată pe drumul morţii." (Horatius)
" Moartea este a nu fi ... După mine va fi ceea ce a fost înainte de mine."
(Seneca Philosophus)
" Moartea ta este una din părţile ordinei universului , este o parte a vieţii acestei lumi."
(Montaigne)
" După moartea ta vei fi ceea ce erai înainte de naşterea ta ." (Schopenhauer)
(Extrase din *" Un dicţionar al înţelepciunii " , v*ol. III , Simenschy Th *.)*
" Între nivelul vieţii şi planul morţii există aceeaşi corelaţie ca şi între diferitele niveluri ale lumii fizice. " (" Viata si moartea in evoluţia universului " - Biberi I *)*
*" Existenţa este o succesiune de bătălii câştigate. Moartea este prima si ultima înfrânger*e".
(*" Enigma vieţii "* - Soulier J-P)

c) "***Dincolo de moarte*** "- conform acestei concepţii moartea nu reprezintă decât o etapă, o fază; are loc separarea corpului fizic de suflet şi spirit. Această concepţie are mai multe variante.

c_1) " ***Lumea cealaltă "*** - conform acestei variante, după moarte, sufletul este "descătuşat " de trup, intră într-o altă lume, "lumea de apoi ", o lume a spiritelor, în care continuă să existe etern.

c_2) "***Reînvierea "*** sau ***" Judecata de apoi "*** - conform acestei variante, se arată că după moarte şi după o selecţie făcută de către instanţele superioare divine, o parte dintre cei care au murit şi care au ajuns la un anumit nivel moral, au respectat anumite reguli de conduită, anumite ritualuri, vor învia, iar ceilalţi , " neselecţionaţi ", care au păcătuit într-un fel sau altul, nu vor reînvia. Aşadar, după moartea omului, sufletul acestuia se separă de corp şi "aşteaptă " o anumita dată, un anumit moment în vederea unei aşa-zise judecăţi, când va învia (va fi la fel ca şi mai înainte). Această variantă despre existenţa după moarte se referă, se pare, numai la persoanele care au acumulat o oarecare experienţă în decursul vieţii (dar nu şi la bolnavii mintali, handicapaţi din naştere, nou-născuţi decedaţi la puţin timp după naştere, etc.), aşadar aceia dintre oameni care au ajuns la "conştiinţa de sine ".

c_3) ***" Reîncarnarea "*** sau ***" Metempsihoza "*** - conform acestei variante, se arată că, după moarte şi după ce are loc separarea corpului fizic de "corpul spiritual" (spiritul) şi apoi, după ce spiritul petrece un timp în alte planuri existenţiale în care se purifică, acesta, spiritul, este "captat " de către un alt corp fizic care se naşte, de către un alt organism şi reia apoi experienţa vieţii "întrupate" sau "încarnate" conform unui principiu numit *karma*, potrivit căruia evoluţia în viaţa "actuală" este condiţionată într-o anumită măsură de viaţa precedentă - respectiv viaţa unei anumite persoane, va fi influenţată, într-un fel sau altul, de tot binele sau de tot răul pe care l - a făcut într-o viaţă anterioară; în alte variante corpul fizic poate lua, pe lângă forma umană şi forma unui animal sau chiar a unei plante, în funcţie
de diverşi factori dependenţi în ultimă instanţă de principiul amintit, respectiv de *karma*.

c_4) ***" Repetarea "*** - variantă răspândită ici şi colo, referitoare la repetarea identică a vieţii, peste un timp nedefinit de lung.

c_5) *" Nemurirea "* - variantă care se referă la prelungirea nedefinită (la infinit) a vieții.

Câteva cugetări care exprima una sau alta dintre variantele concepției *"Dincolo de moarte"*pot lămuri mai bine.

" Moartea nu e decât despărțirea a două lucruri: sufletul şi corpul . " (Platon)

" Se întoarce înapoi în pământ ceea ce a ieşit mai înainte din pământ; iar ceea ce a fost trimis din regiunile eterului este primit din nou în spațiile cereşti. " (Lucretius)

" Ce este moartea ? sau sfârşitul sau (o simplă) tranziție . " (Seneca Philosophus)

" Va trebui sau să se împrăştie agregatul din care eşti alcătuit, sau să se stingă sufletul tău, sau să plece şi să se stabilească în altă parte. " (Marcus Aurelius)

" Cel ce se teme de moarte, se teme de nesimțire sau de altă simțire. Dar dacă nu vei mai avea simțire, nu vei mai simți nici ceva rău; dar daca vei căpăta (vreo) altă simțire, vei avea altă ființă şi nu vei înceta de a trăi. " (Marcus Aurelius)

(Extrase din *" Un dicționar al înțelepciunii "* vol. III, Simenshy Th.)

Concepția aceasta *"Dincolo de moarte"* se întâlneşte în cultura mesopotamiană, egipteană, indiană, în creştinism, în iudaism şi apoi în cultura europeană, americană, asiatică, africană.

3 . Semnificația concepției despre moarte (tanatodoxia)

Tanatodoxia (de la *thanatos* - moarte; *doxa* - opinie în limba greaca) reprezintă concepția despre moarte, fie a unui individ, fie a unui grup social, fie a unei culturi.

Pe de altă parte tanatodoxia indică (aparent paradoxal) forma de vitalitate şi gradul de vitalitate; prin vitalitate înțelegându-se o anumită energie a individului sau a grupului social, energie necesară, pe de o parte, pentru adaptarea la mediul de viață şi la mediul social precum şi pentru a-i asigura acestuia existența, respectiv supraviețuirea în diverse condiții şi solicitări ale mediului de viață sau social, precum şi pentru a rezista la diverse agresiuni (aceştia reprezentând vectorii sau direcțiile externe de acțiune) iar pe de altă parte, permite realizarea aspirațiilor (şi reprezintă vectorii sau direcțiile interne de acțiune sau care sunt generate din "interiorul" individului sau grupului social). Astfel concepțiile de tipul "*Moartea sfârşitul vieții "* indică un optimum de vitalitate, o vitalitate medie la un moment dat, respectiv o vitalitate "suficientă" . Concepțiile de tipul *"Dincolo de moarte* " pot indica :

a) fie un exces de vitalitate (vitalitate "arhisuficientă") - cazul extrem fiind reprezentat de varianta (c_5) *" Nemurirea*" ;

b) fie un deficit de vitalitate (vitalitate "insuficientă") - cazul extrem fiind reprezentat de varianta (c_3) " *Reîncarnarea ".*

Ca urmare individul sau grupul social poate invoca: fie o continuare a unor activități,pentru eliminarea surplusului de vitalitate (*situația "a* "), fie o amânare a acestor activități, pentru refacerea energiei, pe care am denumit-o vitalitate (*situația "b"*).

Concepția despre moarte (tanatodoxia) se poate modifica, la acelaşi individ sau grup social în funcție de schimbarea vectorilor externi de acțiune sau a vectorilor interni de acțiune, respectiv a relațiilor cu mediul de viață sau cu mediul social sau a aspirațiilor de moment, după cum este posibil să

rămână aceeaşi un timp nedefinit - vitalitatea să rămână aşadar nemodificată.
Spre exemplu, în general introvertiţii (care au fie un exces, fie un deficit de vitalitate) au concepţii ale morţii de tipul *" Dincolo de moarte* ", iar extravertiţii (care au o vitalitate suficientă) au concepţii ale morţii de tipul " *Moartea sfârşitul vieţii* ".
Pe de altă parte, tanatodoxia indică şi complexitatea relaţiilor interpersonale din perspectiva concepţiei despre moarte şi de asemenea indică şi disponibilitatea de declanşare a unor fenomene paranormale.
Tanatodoxia (concepţia despre moarte) îndeplineşte aşadar două funcţii (în viaţa individului sau a grupului social):
- o funcţie *normală* (de tip cibernetic - de autoreglare a individului sau de reglare internă a grupului social la mediu) ;
- o funcţie *paranormală* (de tip parapsihologic - de amorsare a unor facultăţi sau reacţii paranormale).
Dar având în vedere marea variabilitate a condiţiilor de mediu şi a vectorilor interni de acţiune (a aspiraţiilor), aceasta conduce şi la variabilitatea tanatodoxiei atât la acelaşi individ sau grup social, ca evoluţie în timp , cât şi la un individ sau grup social la altul. Niciodată nu se va realiza o eliminare a unei concepţii în favoarea alteia sau nu se va ajunge la o "supremaţie " definitivă a unei concepţii, decât, cel mult, pe o anumită perioadă de timp.
In concluzie, tanatodoxia (concepţia despre moarte) are rolul de adaptor şi reglator sau coordonator energetic la mediu şi de contactor sau excitator (sau declanşator) paranormal.

❖

Câteva remarci .

1. Ar mai fi o situaţie - aceea în care individul sau grupul social nu are nici o concepţie despre moarte (nu îşi pune problema morţii) respectiv prezintă *atanatodoxie*, cum ar fi situaţia unor categorii de bolnavi psihici, sinucigaşi, maniaci, dar nu numai. În cazul acestora vitalitatea este dispersată, haotică, echilibrul psihosomatic, psihosocial şi legat de mediul de viaţă, este instabil.

⌘

2. Concepţiile *" Moartea sfârşitul vieţii* " au şi o variantă de genul "*Dincolo de moarte* ",
dar referitoare fie la prelungirea nedefinită a vieţii (prin anabioză, conservare a organismului
la temperaturi joase), fie referitoare nu atât la substratul material cât la unul ideatic,
la realizările culturale (de genul " ce laşi în urma ta "), la "supravieţuirea " culturală, iar aceasta are rolul de a optimiza vitalitatea ("cazul " ***Giordano Bruno*** - acesta era adeptul concepţiei *"Moartea sfârşitul vieţii* ", dar credea în supravieţuirea culturală, în supravieţuirea ideilor sale; această concepţie a "operat" o optimizare a vitalităţii sale, ceea ce i-a permis să înfrunte condamnarea la moarte, respectiv arderea pe rug), fie se referă, în fine, la prelungirea vieţii prin urmaşi sau descendenţi - părinţii se regăsesc în copii.

⌘

3. Este interesant de remarcat că indivizii sau grupurile sociale cu o anumită concepţie despre moarte, (de exemplu concepţia *" Moartea sfârşitul vieţii "*) au opinii despre celelalte concepţii, (de exemplu despre concepţiile "*Dincolo de moarte* ") de ostilitate, de ironie, de indiferenţă, etc. Aceasta pare să

arate că, în fond, vitalitatea acestora are o anumită inerție, tinde să se conserve, cel puțin pe o anumită perioadă de timp.
Într-adevăr, fiecare își "apără " concepția despre moarte (tanatodoxia) deci vitalitatea, prin ostilitate, ironie , indiferență, etc. , chiar dacă ulterior, în urma unor situații, de cele mai multe ori în urma unui stres şi-o poate schimba.

⌘

4. Concepția despre moarte (tanatodoxia) este corelată cu concepția despre timp (*cronodoxia* – în limba greacă: *cronos* - timp, *doxa* - părere, opinie). O departajare mai fină
în ceea ce priveşte suficiența, excesul sau deficitul de vitalitate se face prin studiul organizării timpului, respectiv a concepției despre timp. Se pot distinge şase tipuri de cronodoxii care pot fi corelate cu diferite concepții despre moarte:

- *izocronia* : înseamnă a trăi realitatea, timpul aşa cum este, înseamnă a trăi în prezent,
în spațiul şi mediul dat;
- *hipercronia* : înseamnă eliberarea de teroarea temporalității, timpul (respectiv prezentul, trecutul, viitorul) nu mai are nici o relevanță, nimic deosebit, înseamnă situarea "deasupra timpului" , "transcendentul " ;
- *hipocronia* : înseamnă "a fi sub timp", înseamnă a trăi acut fluxul temporal;
- *retrocronia* : trăirea în trecut, nostalgia ...
- *neocronia* : trăirea în viitor, aspirația, speranța, iluzia ...
- *acronia* : trăirea fără timp, "anularea timpului", eternitatea, trăirea rutiniera, fără ieri, fără mâine, un veşnic prezent "imobil ".

Izocronia , retrocronia , sunt în general specifice acelor concepții de tipul *" Moartea sfârşitul vieții "* , iar hipercronia, hipocronia, acronia sunt specifice concepțiilor de tipul *"Dincolo de moarte"* .
Pe de altă parte, din punctul de vedere al organizării timpului, se disting doua direcții:
a) <u>*timpul neorganizat*</u> (fără program), cu două variante:
a₁) activități cu elemente noi, nerepetabile (este o trăire haotică, la voia întâmplării);
a₂) activități repetabile, de rutină (este o trăire alternantă, cu perioade de organizare şi apoi
de dezorganizare);
b) <u>*timp organizat după un program prestabilit*</u>, cu aceleaşi variante:
b₁) activități cu elemente noi, nerepetabile (indică trăirea succesivă a clipelor care dă sentimentul de echilibru);
b₂) activități repetabile, de rutină (este o trăire rigidă, fără sfârşit).
Cazul ***a₁)*** este specific momentelor de trecere de la o tanatodoxie la alta (când individul sau grupul social oscilează de la o concepție asupra morții la alta).
Cazul ***a₂)*** este specific concepțiilor de tip *"Moartea sfârşitul vieții"*.
Cazul ***b₁)*** este comun atât concepțiilor de tipul *"Dincolo de moarte"* cât şi concepțiilor de tipul *"Moartea sfârşitul vieții"*.
Cazul ***b₂)*** este specific concepțiilor de tipul *"Dincolo de moarte"*.

⌘

6. Tanatodoxia (concepția despre moarte) este corelată cu tipurile de relații interpersonale.

În general sunt de trei categorii: relații de simpatie, relații de antipatie, relații de indiferență, fiecare dintre aceste relații interpersonale fiind de diferite intensități, existând totodată variații
şi tranziții de la o categorie de relație la alta. De exemplu, relația de simpatie poate varia de la simpla atenție sau atracție până la dragoste deosebită, iar relația de antipatie poate varia de la simpla repulsie până la ura nestinsă, ori indiferența poate varia de la ignorarea "tăcută" până la ignorarea "amenințătoare". O măsură a intensității relațiilor interpersonale o constituie *interesul*. Interesul exprimă mărimea sau gradul relației interpersonale, fiind zero în cazul indiferenței "totale" şi variind de la valori pozitive pentru simpatie, la valori negative pentru antipatie. Interesul reprezintă de asemenea o direcționare (vectorizare) a vitalității.

În timp ce relația de simpatie implică stimularea energiei pozitive, benefice, relația de antipatie implică stimularea energiei negative, distructive, malefice, iar relația de indiferență nu stimulează vreo energie (pozitivă sau negativă). Moartea unei persoane "inversează" situația. Astfel dacă persoana decedată a fost simpatizată (la diferite intensități) de către o altă persoană, acest fapt induce persoanei respective energie negativă distructivă (stres, jale, tristețe, chiar impulsuri spre suicid, în funcție de intensitatea simpatiei). Dacă persoana a fost apropiată sau foarte apropiată unui individ cu care a conviețuit timp îndelungat, moartea acelei persoane apropiate va produce individului dezorganizări în sistemul de valori, de reflexe, de imagini, de aspirații, fixații, etc., conducând la stări patologice şi chiar până la sinucidere. Aceasta reprezintă un şoc, o agresiune, fiindcă persoana respectivă îşi dezvoltase o serie de invarianți de acțiune (stereotipii, rutine, etc.), valori, aspirații, legături afective, etc., care odată cu moartea individului sunt distruse, producând aşadar dezorganizări, prăbuşiri ale unui sistem de valori ceea ce implică fie distrugerea totală a persoanei, fie eforturi deosebite de reorganizare, restructurare, etc. Dacă persoana decedată a fost indiferentă altei persoane, şocul, stresul, este substanțial micşorat şi nu rămâne decât, eventual, compasiunea, fiindcă individul este astfel atenționat că o aceeaşi soartă o va avea şi el...

În sfârşit, dacă persoana decedată a fost disprețuită sau invidiată de către altă persoană, aceasta îi va induce persoanei respective, în cel mai bun caz indiferență, dar, de regulă, satisfacție pentru că prin decesul persoanei dispar o serie de invarianți de acțiune (reprezentări) dezagreabili sau chiar agresivi ori care generau un stres deosebit sau tensiuni psihice persoanei respective.

Astfel moartea persoanei considerate antipatică (aşadar persoana care inducea stări tensionate, stres – teamă, durere, teroare, etc. – prin urmare energie negativă) va conduce implicit şi la dispariția acestora odată cu moartea sa şi implică de fapt inducerea de energie pozitivă.

Cu cât persoana decedată a fost mai simpatizată în timpul vieții, moartea acesteia va dezorganiza persoana sau persoanele care au simpatizat-o, au prețuit-o, în timp ce,
din contra, dacă în timpul vieții a fost antipatizată, moartea sa va produce reorganizări persoanelor care o antipatizau. Este de fapt un joc al creşterii şi scăderii "psihoentropiei" (psihoentropia fiind o măsură a dezorganizării psihice) legat de acest eveniment crucial în existența unui om, a unei personalități.

⌘

6. Dar urmările în grupul social prin moartea unui individ pot conduce şi la diverse restructurări (în ierarhia socială, responsabilităţile persoanei decedate sunt preluate de către altă persoană, etc.). Pe plan social, moartea produce destabilizare în cadrul organizării ierarhice a societăţii. Prin moartea unui individ care ocupă o anumită funcţie în cadrul societăţii, se produc reorganizări, restructurări; de asemenea se produce (sau se generează) informaţie, prin restructurarea ce urmează morţii acelui individ, informaţie care va avea un anumit rol în cadrul existenţei societăţii respective. În contextul mai restrâns al familiei, moartea unui individ va produce, de asemenea, restructurări în organizarea familiei respective. În general, moartea produce instabilitate pe plan social şi de aici prin restructurările ce urmează se generează informaţie, care este esenţială pentru stabilitatea societăţii, respectiv pentru supravieţuirea societăţii în ansamblu, tot aşa cum moartea celulelor unui organism (în timpul vieţii acelui organism) înseamnă de fapt stabilitatea sau supravieţuirea organismului (pe o anumită perioadă de timp).
S – ar părea că este o regulă: *instabilitatea părţilor implică stabilitatea întregului*.

⌘

7. Pe de altă parte, în timpul vieţii se creează conexiuni între aurele energetice ale indivizilor ce alcătuiesc un grup social (familie, comunitate...). Moartea unui membru al grupului social înseamnă şi destrămarea relaţiilor, a conexiunilor bioenergetice, apoi restructurări, reorganizări la nivelul corpului subtil (aurei bioenergetice) al celorlalţi membri ai grupului social rămaşi în viaţă.

⌘

8. De remarcat şi un alt aspect privind relaţiile omului cu vieţuitoarele, respectiv cu animalele (dar şi cu plantele) – moartea unei vietăţi poate produce aceleaşi efecte (poate avea aproape aceleaşi consecinţe) dacă între o persoană şi o vietate (un animal, spre exemplu) au existat relaţii afective, ca şi moartea unui om (însă, ce-i drept, cu o intensitate mai mică).

⌘

9. O altă remarcă se referă la religie. Tanatodoxia şi cronodoxia sunt probleme fundamentale ale oricărei religii corelate cu *teodoxia* (de la cuvintele greceşti *teo – zeu, divinitate; doxa – părere*), respectiv cu concepţia despre divinitate. În general religiile sunt tanatodoxii de tipul "*Dincolo de moarte*", iar cei ce împărtăşesc aceste religii, au fie un exces, fie un deficit de vitalitate.

⌘

10. Este de remarcat şi următorul aspect. Alături de ***tanatodoxie*** care reprezintă concepţia despre moarte, indicând forma şi gradul de vitalitate, ***biodoxia*** (din limba greacă – *bios – viaţă; doxa – părere, opinie*), reprezintă concepţia despre viaţă a unui individ, grup social sau capacitatea de a crea, de a genera vitalitate şi de a o conserva, a unui individ, grup social sau a unei culturi.
Este evident că nu există tanatodoxie fără biodoxie, respectiv nu există o concepţie despre moarte fără o concepţie despre viaţă, adică orice concepţie despre moarte are înglobată, explicit sau nu, o concepţie despre viaţă.
Biodoxia (concepţia despre viaţă) reprezintă în ultimă instanţă, "instinctul vieţii" sau "instinctul de conservare al vieţii".
Dacă tanatodoxia (concepţia despre moarte) are, aşa cum s-a specificat mai înainte, rolul de adaptor şi reglator energetic la mediu precum şi de contactor sau excitator paranormal, biodoxia (concepţia despre viaţă) are rolul de

generator şi stabilizator energetic la mediu, precum şi de compensator sau reglator paranormal.
În cazul în care individul (sau grupul social) nu are nici o concepție despre moarte (nu îşi pune problema morții), atunci când prezintă atanatodoxie, respectiv atunci când vitalitatea este dispersată, haotică, atunci când echilibrul psihosomatic, psihosocial şi legat de mediul de viață este instabil, biodoxia (concepția despre viață) lipseşte, vitalitatea generată se pierde, vitalitatea nu este stabilizată, este ceva analog, poate, cu apa care circulă printr-o conductă şi la un moment dat, când conducta se sparge, apa se împrăştie peste tot.
Aşadar există o interdependență strânsă între tanatodoxie (concepția despre moarte) şi biodoxie (concepția despre viață) una decurgând din cealaltă: cunoscând tanatodoxia rezultă şi biodoxia şi invers...

4. **Modalităţi personale de a concepe moartea (Conştiinţa morţii)**

Aşadar stresul provocat asupra unui individ de moartea unei persoane diferă în funcție de natura relației interpersonale existente între aceşti indivizi, respectiv de natura interesului care există între aceşti indivizi. În fapt individul îşi formează concepția despre moarte în primul rând din experiență, observând moartea altora. În funcție de caracterul individului, există diferite modalități de a concepe moartea (tanatodoxia individuală), printre care pot fi remarcate următoarele.
1. Ca o atitudine în fața necunoscutului, individul ignoră ridiculizează ori încearcă să explice moartea.
2. Individul se resemnează, acceptă moartea ca pe ceva implacabil (de neevitat), îi ajută pe alții să depăşească situații dificile.
3. Individul se înspăimântă, se îngrozeşte, trăieşte într-o permanentă teroare, într-o permanentă tensiune psihică gândindu-se la moarte.
4. Individul crede în viața de apoi şi în reînviere şi se roagă, acceptând moartea ca pe ceva trecător şi chiar, în urma acestei credințe, poate face adevărate acte de "eroism" jertfindu-se pentru diferite cauze sau, paradoxal, pentru a salva alte vieți.
5. Individul crede că moartea este o etapă, un sfârşit al unei vieți, după care urmează o altă viață într-o altă reîncarnare.
6. Individul caută moartea – se sinucide – considerând că viața nu merită să fie trăită şi în consecință, preferă să moară; sau fiind răpus de oboseală, deziluzie, durere, boală, etc., caută moartea crezând că aceasta va pune capăt "stresului" vieții.
7. Individul are conştiința propriei morți, iar aceasta îi produce sentimente copleşitoare (regret, angoasă, stupoare, etc.) determinându-l să se implice în diferite actvități religioase.
8. Individul nu acceptă propria moarte în ciuda tuturor dovezilor provenite din experiență, angajându-se în diverse activități.
9. Individul deşi are conştiința morții, o detestă.
10. Individul, în ciuda experienței, deşi are conştiința morții altora, nu are totuşi conştiința propriei morți şi se comportă în consecință (ca şi cum moartea nu ar exista, ar fi o iluzie,
ca şi când el ar fi nemuritor).
11. Individul acceptă moartea cu indiferență.
12. Indivdul crede că după moarte nu mai urmează nimic, că nimic nu are importanță în lume, că totul nu este decât deşertăciune şi se comportă ca atare (distracții, droguri, comite diferite infracțiuni, mergând până la crimă, etc.).

Alături de aceste remarci, se impun şi alte *observaţii*.
(a) Modalităţile personale de a concepe moartea sunt aspecte particulare ale concepţiilor despre moarte, de exemplu modalităţile 1, 2, 3, 7, 9 , 11, 12 sunt aspecte ale concepţiilor
de tip *"Moartea sfârşitul vieţii"*, modalităţile 4, 5, 10 sunt aspecte ale concepţiilor de tip *"Dincolo de moarte"*, iar modalităţile 6, 8 sunt aspecte ale lipsei concepţiei despre moarte.
(b) Perspectiva sau conştiinţa morţii este variabilă de la un caracter şi de la un temperament la altul (există, se pare, o interdependenţă între perspectiva sau conştiinţa morţii şi caracterul şi temperamentul individului).
(c) Concepţia despre moarte a unui individ se poate modifica atunci când acesta este inclus într-un grup social care are o altă concepţie despre moarte decât a sa.
(d) Conştiinţa morţii se modifică odată cu vârsta, cu starea de sănătate, cu diferite evenimente din viaţa individului, cu modificarea percepţiei timpului (în copilărie, în tinereţe, timpul este perceput ca şi cum s-ar scurge lent, moartea este ceva îndepărtat şi nu constituie
o preocupare majoră, pe când la maturitate şi la bătrâneţe timpul este perceput ca şi cum ar curge rapid, moartea este ceva ce se apropie inexorabil şi devine o preocupare tot mai importantă).
(e) Conştiinţa morţii participă la dinamica sentimentelor.
(f) Individul concepe moartea diferenţiat, respectiv concepe moartea sa (proprie) diferit de moartea altuia.
În ceea ce priveşte comportamentul unui individ în cazul morţii cuiva apropiat, acesta poate fi (în funcţie de caracter):
1) intelectualism: încearcă să descopere logica ce a determinat pierderea lui pentru el;
2) teamă copleşitoare: este înspăimântat de viitor; se simte singur şi neajutorat;
3) emotivitate exagerată: crispare – se lasă "consumat de durere";
4) încăpăţânare inutilă: continuă să se comporte ca şi când nu ar fi murit;
5) înţelegere, dragoste: realizează faptul că, indiferent de destinaţie şi de cauze concrete, "plecarea" lui, ca şi a noastră, a tuturor este inevitabilă, aşadardincolo de bine şi de rău, moral sau imoral, drept sau nedrept;
6) vitalitate, încredere în sine: îşi continuă viaţa fără regrete inutile;
7) adaptabilitate: îşi modifică stilul de viaţă, ţinând cont de moartea persoanei;
8) calm, stăpânire de sine, stabilitate emoţională: îşi păstrează cumpătul şi îi consolează şi pe ceilalţi afectaţi de moartea persoanei.
Între conştiinţa morţii proprii şi conştiinţa morţii altuia există deosebiri dar şi întrepătrunderi, aceste două forme ale conştiinţei morţii fiind, de fapt, subordonate, în ultimă instanţă interesului: al interesului pentru sine şi al interesului pentru altul.
În ultimă instanţă, conştiinţa morţii (proprii şi a altuia) se pare că funcţionează ca un reglator al energiei de care dispune fiecare individ.
Dacă această conştiinţă a morţii nu este suficient formată sau cristalizată, este posibil ca reglarea energiei să nu se realizeze eficient şi drept urmare au loc perturbări energetice (respectiv fie pierderi de energie, fie acumulări de energie) ceea ce conduce la disfuncţionalităţi în comportamentul individului şi chiar afectează starea sa de sănătate.
Astfel, de exemplu, dacă prin moartea cuiva apropiat, un individ nu se obişnuieşte cu moartea sau nu o înţelege, dacă nu are formată o conştiinţă a

morții, atunci există două opțiuni: fie se sinucide, fie după depresie urmează psihopatia (alterarea personalității, boală psihică).

5. <u>Aspecte judiciare</u>

Sub aspect judiciar, moartea şi respectiv conştiința morții, are mai multe variante:

- <u>omuciderea (inclusiv pruncuciderea)</u> – moartea unei persoane este cauzată premeditat

sau accidental de către o altă persoană (sau mai multe), care au diverse interese în legătură cu suprimarea persoanei respective; uneori chiar lipsa interesului (indiferența) poate cauza moartea prin neacordarea ajutorului unei persoane aflate în stare critică, de către alte persoane, alteori moartea este produsă de către persoane cu afecțiuni psihice;
- <u>sinuciderea</u> – reprezintă o autoagresiune cu scopul producerii morții;
- <u>euthanasia</u> – omorul la rugăminte (în cazuri de boli incurabile, senilitate);
- <u>limitarea naşterilor</u> – este suprimarea unor vieți "potențiale", un fel de "moarte dinaintea naşterii" (cum este cazul avorturilor);
- <u>canibalismul</u> – producerea morții şi apoi consumarea corpului victimei;
- <u>transferul de organe</u> – provocarea morții şi apoi folosirea organelor victimei pentru diverse transplanturi.

Toate aceste aspecte sau situații judiciare indică de fapt o dereglare a tanatodoxiei – de regulă indivizii care comit astfel de infracțiuni sunt indivizi care au o conştiință a morții difuză, haotică, pentru aceştia moartea le este indiferentă, nu are nici o valoare, nici pentru ei, nici pentru alții deşi, din contra sunt şi situații când au conştiința propriei morți dar nu acordă nici o valoare morții altora – aceşti indivizi au un surplus de energie nestructurată.

***6.* <u>Cauze ale morții - hazard, risc, vulnerabilitate</u>**

1. Printre cauzele generale care produc moartea, se pot enumera:

- ✓ *agenți mecanici* – ce provoacă traumatisme (cerebrale, cardio-vasculare, ori lezări ale altor organe vitale, prin cădere, prin împuşcare, asfixii (strangulare, înec, accidente rutiere);
- ✓ *agenți fizici* – termici (prin căldură – ardere, prin frig – înghețare); electrici (electrocuție); radioactivi (expunere la radiații);
- ✓ *agenți chimici* – otrăviri (cu substanțe anorganice sau organice);
- ✓ *accidente medicamentoase*;
- ✓ *agenți biologici* – viruşi, bacterii, microbi, trofisme;
- ✓ *factorii psiho – sociali* – determină indirect moartea (omucideri, sinucideri, etc.).

- Cauzele care produc moarte în masă pot fi cataclismele naturale (impactul cu unele corpuri cosmice, erupții vulcanice, cutremure de pământ, inundații, alunecări de teren şi avalanşe, incendii, uragane), poluarea, războaiele, sinucideri în masă, epidemiile, etc.

2. Oficiul ONU pentru dezastre – UNDRO, defineşte următorii termeni:

- ✓ ***hazardul*** – este probabilitatea de apariție într-o zonă şi pe o perioadă determinată, a unui fenomen care poate provoca distrugeri;
- ✓ ***riscul*** – reprezintă estimarea matematică a pierderilor umane şi materiale probabil a fi produse într-o perioadă de referință şi într-o zonă dată, de un anumit dezastru;

✓ ***vulnerabilitatea*** – este sensibilitatea unui anumit teritoriu față de un anumit dezastru;
se exprimă matematic prin gradul de pierderi, de la 0 (pierderi nule), la 1 (pierdere totală) rezultate ca urmare a unui fenomen susceptibil de a produce pierderi umane şi materiale,
dar în multe cazuri este necesar şi suficient să se rezume vulnerabilitatea la o clasificare calitativă, de genul "ridicate", "medii" sau "reduse" a efectelor pe care un anumit hazard
le produce.

Evaluarea riscului se face prin analiza combinată a celor doi factori principali: hazardul şi vulnerabilitatea.
Principalele riscuri sunt legate de catastrofele naturale şi cele umane. Acestea prezintă vulnerabilități ridicate, iar hazardul este variabil, de la puțin probabil, la mediu probabil şi chiar foarte probabil. Printre riscuri se pot aminti:

1) *Riscuri cosmice*:
- ciocnirea cu un corp cosmic (un meteorit de mari dimensiuni);
- un eventual contact cu o civilizație extraterestră şi / sau o invazie extraterestră.

2) *Riscul seismic:*
- un cutremur de pământ de magnitudine peste 7 Richter (cu efecte catastrofale).

3) *Riscuri metorologice / hidrologice:*
- temperaturi ale aerului de peste ± 50 ° C;
- ploi torențiale care conduc la inundații catastrofale însoțite de turbulențe majore ale aerului (vijelii, uragane, etc.);
- incendii devastatoare.

4) *Riscuri epidemiologice:*
- producerea unor boli care ar afecta numeroşi oameni şi pentru care nu se cunoaşte vreun remediu.
- posibilitatea detonării unei bombe bacteriologice.

5) *Riscurile poluării:*
- posibilitatea ca aerul să devină din ce în ce mai puțin respirabil, iar apa să devină tot mai puțin potabilă.
- posibilitatea detonării unor bombe chimice cu potențial înalt de toxicitate.

6) *Riscuri nucleare:*
- posibilitatea exploziei unei centrale nuclearoelectrice;
- posibilitatea detonării unei bombe termonucleare.
- teste nucleare scăpate de sub control.

7) *Riscurile diminuării resurselor:*
- posibilitatea ca resursele alimentare, energetice, etc. să devină tot mai mici şi chiar să dispară.

8) *Riscurile demografice:*
- creşterea populației până la o densitate limită (de exemplu de 3 locuitori pe metrul pătrat).

9) *Riscuri polemologice (conflicte armate):*
- posibilitatea izbucnirii unor conflicte armate cu utilizarea armelor de nimicire în masă (nucleare, chimice, bacteriologice) sau a altor categorii de arme cu potențial ridicat de distrugere.

10) *Riscuri socio-economice:*
- posibilitatea declanşării unui război civil;
- posibilitatea instaurării unui regim dictatorial-terorist;
- amplificarea sărăciei până la limita producerii unui "genocid" economic.

11) *Riscuri tehnologice:*
- posibilitatea implementării unor tehnologii de vârf cu efecte imprevizibile asupra existenței civilizației umane (tehnologia clonării şi ingineriile genetice, nanotehnologiile, tehnologiile compuşilor moleculari, etc.)
- efectuarea unor experimente la scară zonală sau planetară cu efecte imprevizibile (experimente climatice, experimente genetice, nucleare, cosmice sau de altă natură cu energii şi fenomene insuficient cunoscute, etc.).

12) *Riscuri personale* – (pentru fiecare om, propria moarte reprezintă o "catastrofă"; într-adevăr, fiecare ființă umană, fiind alcătuită din miliarde şi miliarde de celule, moartea întregului, a organismului, este echivalentă cu o catastrofă pentru celulele ce constituie organismul):
- posibilitatea ca sănătatea individuală să fie grav alterată;
- scăderea rezistenței organismului la diverşi agenți nocivi.

Răspunsul la aceste catastrofe, *înainte* de a se produce, din partea oamenilor este diferit, dar, în general poate fi clasificat în patru categorii:
- ***Ignoranță***: "nu cunosc despre ce este vorba"; "nu-mi dau seama de risc"; "nu cred că această catastrofă se va produce vreodată, iar dacă totuşi s-ar produce, nu ştiu ce aş putea face".
- ***Resemnare***: "sunt indiferent, orice s-ar întâmpla, nu este nimic de făcut, căci fiind o catastrofă, oricum n-aş putea face nimic".
- ***Panică, isterie***: "sunt îngrozit, intru în panică, sunt ca şi paralizat la gândul acestei situații catastrofale".
- ***Voluntarism, calm***: "acționez pentru a supraviețui, încercând să-mi păstrez calmul, pe cât posibil încerc să mă ajut şi să ajut şi pe alții".

Oricum ar fi însă, mai devreme sau mai târziu, pentru fiecare urmează sau moartea sau... supraviețuirea...

7. Clasificarea morții

1. Din punctul de vedere al etapelor evoluției, moartea poate fi clasificată în următoarele categorii:

a) *moarte clinică* – exprimă o abolire a funcțiilor organismului fără moartea sa celulară fiind denumită vita minima şi este caracterizată prin încetarea funcțiilor circulatorie şi respiratorie, prin modificarea electroencefalogramei, cu "tăcere electrică", prin apariția midriazei (dispar reflexele corneene şi pupilare) şi prin acidoză metabolică; resuscitarea din această stare se soldează frecvent cu sechele, mai ales neuropsihice, bolnavul riscând să rămână un decerebrat;

b) *moarte biologică, reală sau ireversibilă* – se caracterizează prin alterări definitive ale nucleului celular chiar dacă autoliza citoplasmatică este reversibilă; clinic nu există posibilitatea reanimării sistemului nervos central şi a celorlalte funcții vitale.

2. Din punct de vedere medico-legal, moartea se clasifică în următoarele categorii:
a) moarte violentă - este o consecință a acțiunii unor agenți externi (mecanici, fizici, chimici, biologici, sociali, psihici), având semnificație socio-juridică şi fiind de trei forme (crimă, accident, suicid), iar investigarea ei este de competența medicinei legale;
b) moarte neviolentă – cu cauze patologice sau naturale; moartea patologică, fiind o consecință a acțiunii unor agenți (predominant interni) nu are semnificație socio-juridică; investigația ei este de competența anatomiei patologice;
c) moartea suspectă (obscură, de limită) – este elucidată prin expertiza medico - legală, prin care se determină cauza şi mecanismul ei şi prin care se încadrează într-una din cele două categorii de mai sus.

3. După timpul în care se instalează moartea, aceasta poate fi:
→ *rapidă* – imediat sau la scurt timp după acțiunea traumatică;
→ *tardivă* – după ore sau chiar zile.
4. Alte forme clinice particulare ale stărilor terminale:
- *moartea aparentă* – poate fi reversibilă, atunci când survine acut şi este concepută ca o sincopă prelungită; ea corespunde unei profunde deprimări a funcțiilor vitale ale creierului (comă, areflexie), cordului (lipsa pulsului, colaps) sau respirației ce fac dificilă perceperea lor (mai ales clinică), putând crea erori asupra diagnosticului de realitate a morții; moartea aparentă se întâlneşte în intoxicații (opiu, somnifere), electrocuții, spânzurare, înecare, hipotermie, epilepsie, isterie, beție, anemii, deshidratări neglijate (sincope holeriforme), inhibiții diverse (şoc traumatic, asfixii, emoții puternice, comoții, etc.);
- *moarte vegetativă* – corespunde unei come depăşite (cu moarte cerebrală dar cu păstrarea spontană a funcțiilor cardiace şi respiratorii);
- *supraviețuirea artificială* – corespunde unei come depăşite dar cu menținerea funcțiilor vitale prin aparatură medicală de tipul respirației asistate (pace-maker cardiac), de tipul dializei renale, etc.

8. Fazele morții

Fazele morții pot fi clasificate în următoarele categorii:
- fazele pre – tanatice;
- fazele trans – tanatice;
- fazele post – tanatice.

1) Fazele pre – tanatice

(Prezentare preluată din cartea "Medicina legală", coordonator Beliş Vladimir, 1992)

Organismul parcurge mai multe etape şi anume:
a) Preagonia – este o etapă premergătoare agoniei, în care manifestările psihice sunt selectiv specifice, fiind condiționate de factori individuali. Factorii determinanți ai manifestărilor psihice sunt:
- constituția şi vârsta (bătrânii acceptă moartea cu indiferența omului învins de o mare oboseală);
- traumatismele (logoree, agitație. mişcări dezordonate, hipermnezie invadatoare – panorama vieții trecute);
- bolile netraumatice (anxietate);

- bolile consumtive (resemnare);
- înghețul (calm, euforie, amorțeală, senzație de planare),
- alienațiile (după zeci de ani de izolare completă de mediu, brusc, timp de câteva ore relatează evenimente petrecute în perioada de izolare, apoi mor);
- felul bolii (de exemplu cu trei, patru ore anterior de sincopa cardiacă se poate resimți
o senzație plăcută de liniște, somnolență);
- structura psihică, concepțiile filozofice şi religioase.

Din punct de vedere fiziopatologic, stările de luciditate şi euforie pot fi interpretate ca reacții de apărare în fața morții iminente. Durata manifestărilor este în funcție de felul bolii, vârstă, constituție.

b) Agonia (în limba greacă – luptă, întrecere) – este o etapă ireversibilă de trecere de la viață la moartea clinică, în care fenomenele biologice sunt treptat anihilate de cele tanatologice. Printre manifestările clinice şi paraclinice se pot enumera: dispariția funcțiilor psihice; pierderea contactului cu realitatea imediată; apariția de imagini trunchiate şi incoerente; haos psihic; retrăiri onirice; imobilitate totală; facies hipocratic; dispariția simțurilor – primul care dispare este văzul (muribunzii se plâng de întuneric din cauza anoxiei corticale); anestezie completă; pierderea senzației corporale; scăderea şi alterarea haotică a funcțiilor vegetative (respirații rapide, superficiale, neregulate, aritmie cardiacă, bradicardie progresivă, cianoză, răcirea extremităților, transpirații reci, hipotermie).

Formele clinice ale agoniei sunt:

- agonie cu delir (uneori cu acte de violență), în boli febrile, meningoencefalite;
- agonie (aparent) lucidă în bolile cardio – vasculare;
- agonie alternantă, în boli acute, boli psihice.

Cauzele pot fi diverse – uzura funcțională, autointoxicații, hipoxia şi hipercapnia corticală. Controlul cortical este pierdut, organismul nu mai este un tot unitar, supraviețuirea datorându-se mecanismelor filogenetice mai vechi.

Durata agoniei, în funcție de cauza morții, poate fi:

- absentă (în zdrobiri ale capului, unele morți subite);
- scurtă (în asfixii, intoxicații supraacute, hemoragii);
- lungă (ore, zile – în boli cronice).

c) Moartea clinică – este o etapă care se manifestă (clinic şi paraclinic) prin dispariția funcției respiratorii şi a celei cardiace, prin dispariția activității reflexe, prin electroencefalogramă plată (liniște electrică).

Durata acesteia este variabilă, iar dacă metodele de terapie intensivă se aplică două până la cinci minute de la instalarea ei, moartea clinică poate fi reversibilă.

d) Moartea cerebrală (corticală) – este o etapă reprezentată prin moartea ariilor corticale care conduc funcțiile psihice. Manifestările clinice şi paraclinice sunt încetarea oricărei activități corticale, electroencefalograma este o linie izoelectrică.

e) Coma depăşită (viața menținută, supraviețuirea artificială) – este o etapă reprezentată prin moarte corticală cu menținerea funcțiilor vegetative care se realizează numai în condiții de terapie intensivă.

f) Viaţa vegetativă – menţinerea spontană a funcţiilor vegetative în condiţiile deficienţelor extrem de grave ale conştiinţei.

2) Fazele trans – tanatice

Fazele trans – tanatice sunt aşa – numitele "trăiri la limită" sau "experienţe ale morţii". Câteva caracteristici ale etapelor "trăirii la limită", conform a numeroase declaraţii ale unor oameni şi apărute în diverse articole şi cărţi (printre cele mai cunoscute fiind spre exemplu, cărţile doctorului Raymond Moody, ca şi cartea doctorului Eugen Celan – "Viaţa după pragul morţii" – 1991), ar putea fi următoarele:

1. Etapele incipiente.

♦ *"Inexprimabilitatea"* – cei care au trecut prin această experienţă, a "trăirii la limită", nu se pot exprima, rezumând experienţa doar la aproximarea a ceea ce au trăit.

♦ *"Audierea diagnosticului"* – pacienţii declară că au auzit medicii sau alte persoane prezente anunţând moartea lor.

♦ *"Autoscopia"* – persoana se regăseşte în postura de a – şi contempla propriul corp din exterior, ca şi cum ar fi un spectator sau o a treia persoană în cameră, observând personajele sau evenimentele ca pe o scenă de teatru.

♦ *"Sentimentele de calm, singurătate şi pace"* – foarte mulţi oameni descriu şi senzaţii extrem de plăcute survenite în primele momente.

♦ *"Senzaţii auditive stranii"* – multe mărturii fac aluzie la senzaţii auditive stranii, survenite în momentul morţii sau în apropierea ei (de exemplu "bâzâit deosebit de penibil", "zbârnâit de sonerie" sau "o specie de muzică, foarte frumoasă şi foarte misterioasă").

♦ *"Perceperea tunelului obscur"* de multe ori, concomitent cu senzaţiile auditive stranii, muribunzii au senzaţia că sunt ridicaţi foarte repede pe sus şi trec printr – un fel de spaţiu obscur (cavernă, puţ, cuvă, împrejmuire, tunel, horn, vid, canal, vale, cilindru...).

2. Etapele "manifeste"

♦ *"Corpul spiritual şi incomunicabilitatea"* – muribunzii descoperă că după ce au părăsit corpul fizic, au un alt corp, un "corp spiritual", şi cu toate eforturile disperate pentru a – i înştiinţa pe cei prezenţi de situaţia creată, nu reuşesc de loc, nimeni nu îi aude, nu mai pot comunica în nici un fel.

♦ *"Senzaţia imponderabilităţii"* – mulţi martori menţionează impresia de plutire sau senzaţia de imponderabilitate, de alunecare în derivă atunci când vorbesc de noul corp ("entitate spirituală"), fiind capabil de a vedea pe alţii şi de a le pătrunde complet gândurile, dar în schimb aceştia nu îl pot nici vedea, nici auzi, orice comunicare cu fiinţele umane este astfel suspendată.

♦ *"Atemporalitatea; impresia de cunoaştere integrală"* – s-ar părea că este vorba de...
"o absenţă de timp", suma tuturor cunoştinţelor (trecute, prezente şi viitoare) se unesc într – un fel de stare atemporală, care le permite accesul la conştiinţa universală, dar, la revenirea în viaţă, se instalează nevoia de "a uita" cunoştinţele astfel căpătate.

♦ *"Percepţiile"* – în noul corp, percepţia este totodată asemănătoare şi în acelaşi timp distinctă cu ceea ce se manifestă în corpul fizic (cu precădere simţul văzului şi auzului, dar lipsesc mirosul, gustul, echilibrul – kinestezia

şi de asemenea simţul termic, deşi în unele cazuri se aminteşte de o agreabilă căldură).

♦ *"Solitudinea" (izolarea)* – chiar dacă individul decorporalizat posedă capacitatea de a penetra gândurile celorlalţi, de a vedea ceea ce se petrece în jurul său, faptul că nimeni dintre cei prezenţi nu îl poate nici vedea, nici înţelege în această fază a derulării evenimentelor, duce la instalarea unui sentiment de completă solitudine, de izolare.

3. Etapele "de contact"

♦ *"Întâlniri cu ceilalţi"* – sunt situaţii în care individul decorporalizat întâlneşte alte entităţi ce vin în întâmpinarea sa şi care se pot prezenta sub formă de spirite, adesea ale părinţilor sau prietenilor decedaţi ori alte entităţi spirituale.

♦ *"Lumina strălucitoare"* – iniţial are o iluminare pală, pentru ca apoi intensitatea sa să crească progresiv, până la valori extreme, "supraterestră", apărând ca o "radiaţie albă" sau de o claritate absolută, dar ceea ce este caracteristic constă în faptul că, deşi are o extremă intensitate, ea nu este obositoare, nu jenează vederea, nu împiedică recunoaşterea şi identificarea distinctă a obiectelor şi decorului ce populează scena derulării evenimentelor; de asemenea, ea se percepe ca şi "personificată", sesizabilă sub forma unei entităţi, a unei personalităţi deosebit de puternice, care după apariţie intră în comunicare cu muribundul; are loc un transfer al gândirii, fără obstacol; lumina acţionează ca un ghid.

4. Etapele de explorare

♦ *"Retrospectiva vieţii (panorama vieţii, viziune panoramică a vieţii)"* – este o viziune panoramică a întregii vieţi trecute a individului. În timp ce pentru unii derularea s - a produs secvenţial, moment de moment, pentru alţii desfăşurarea a avut dinamica unei percepţii globale, simultane, a întregii vieţi. Acest fenomen al desfăşurării vieţii nu durează un interval de timp prea mare – câteva minute.

♦ *"Localităţi luminoase"* – unii martori declară că au avut imaginea unor "localităţi luminoase" pe care le – au putut vizita.

♦ *"Întâlniri cu entităţi spirituale apatice"* – "... aceste entităţi sunt plasate într – un spaţiu sumbru, în care alternează numai tonuri de gri şi negru, terne şi triste. Peste tot domină un sentiment de deprimare. Unii martori au constatat că aceste entităţi fac în van efortul de a comunica cu persoanele în viaţă".

5. Etapele finale (terminale)

♦ *"Ajutoare în ultimul moment"* – "... în toate aceste cazuri ei au putut vedea o lumină care
le – a venit în ajutor în ultimul moment"; "... au fost sustraşi morţii printr – o precisă finalitate...".

♦ *"Pragul morţii*; *frontiera sau limita; pragul dintre viaţă şi moarte"* – "...în apropierea morţii, au întâlnit ceea ce puteau numi o frontieră sau limită"... de exemplu: "o întindere de apă,
o ceaţă gri, o uşă, un gard, un câmp sau o simplă linie de demarcaţie"...,
"... apare un moment care poate fi numit ca <<pragul dintre viaţă şi moarte>> , care nu a fost depăşit de nici unul dintre cei anchetaţi".

Ajunşi în acest stadiu, sunt două posibilităţi:
1. Revenirea sau întoarcerea.
2. Evoluţia post – tanatică:
- a entităţii spirituale;
- a corpului fizic.

❖ ***Revenirea (reîntoarcerea)***

"Alternativa" rămânerii faţă de cea a "revenirii" apare în unele declaraţii ca fiind o dilemă în care se întâlnesc argumente pro şi contra:
- argumente pro: - presiunea unor obligaţii pământeşti;
  - o dorinţă fierbinte de a se reîntoarce;
  - acord dat de Divinitate sau de Entitatea luminoasă;
  - cererea sau conjurarea celor din jurul persoanei muribunde;
- argumente contra: - stare de bine, de securitate şi de seninătate;
  - dorinţa de a scăpa de grijile, necazurile, durerile pământeşti.

⇨ *Alte aspecte:*
- momentul revenirii coincide cu parcurgerea tunelului, când personajul se simte rechemat şi parcurge din nou tunelul în sens invers;
- procesul şi momentul revenirii nu pot fi deosebite, deoarece indivizii îşi amintesc episodul ca o simplă redeşteptare în propriul corp după o trezire din somn;
- revenirea în propriul corp s-a produs printr-o bruscă proiectare, prin readucerea lor din starea de autoscopie şi plutire în care se găseau.

➢ Sunt alte două aspecte de semnalat în legătură cu mărturiile diverşilor oameni care au trecut prin "experienţa morţii":
→ Problema mărturiei: "... li se pare zadarnic de a încerca să o exprime (datorită limbajului
şi a ironiei la care se expun)".
→ Restaurări psihice şi urmări asupra conduitei în viaţă:
- se instalează o nouă viziune asupra morţii, dispărând frica de moarte, pe de o parte,
pe de alta, nimeni nu caută activ moartea, se formează noi perspective asupra morţii;
- conştiinţa câştigă în profunzime; se acordă o mare importanţă iubirii pentru oameni
şi pentru viaţă precum şi cercetării lumii, a existenţei şi în general se acordă o mare importanţă cunoaşterii.

În cazul în care nu are loc revenirea la viaţă, urmează a doua posibilitate: evoluţia post – tanatică a entităţii spirituale şi respectiv a corpului fizic.

3) Fazele post – tanatice

1. Fazele sau evoluția post – tanatică a entității spirituale

(Prelucrare după cartea "Viața dincolo de moarte" de Yog Ramacharacka)

Conform unor cercetători în domeniul morții, par a se desprinde următoarele etape sau faze pe care le parcurge entitatea spirituală după ce s-a produs efectiv moartea biologică.

(1) Faza de tranziție – reprezintă în general continuarea sau prelungirea unor secvențe din fazele pre – tanatice şi trans – tanatice.

(2) Prima fază de inhibiție sau latență ("Somnul sufletului" – este caracterizată prin:

"Pacea, liniştea, tăcerea, siguranța, ocrotirea – însuşiri ale somnului sufletului din planul astral".

(3) Faza de dezinhibiție ("Trezirea") – este caracterizată astfel:

"În clipa trezirii sale, sufletul se află eliberat de toate obstacolele şi cu << ochii >> deschişi, el priveşte scena noii sale activități din planul astral."

(4) Faza de activitate ("excitație şi asimilație) – este:

"... perioada sau starea de formare a modelului sau a formei care vor sluji manifestării în plan material"... într-o viitoare existență fizică, în cazul în care entitatea spirituală este angajată
într-un proces de tip încarnare – moarte – reîncarnare.

(5) Faza de comunicare şi modelare – este caracterizată printr-un schimb intens de informații şi de restructurări. Există mai multe aspecte ale comunicării, printre care:

- comunicarea între cei "rămaşi în viață" şi spirit (entitatea spirituală);
- comunicarea între "el" şi alte entități spirituale:

- mai "jos" decât "el" (aflate pe un nivel de evoluție inferior);
- aflate la acelaşi nivel de evoluție;
- aflate la niveluri de evoluție superioare.

(6) A doua fază de inhibiție sau latență (al doilea somn) sau faza de sedimentare şi restructurare – este caracterizată prin aceea că slăbeşte activitatea şi comunicarea, existând tendința spre "odihnă".

De la această fază, există alternativele:

(7 a) Contactarea (renaşterea într-o nouă viață) – reîncarnarea, o nouă experiență.

(7 b) Prelungirea – se continuă existența în planurile astrale, fie la nesfârşit, fie până la destrămarea totală a entității spirituale, fie are loc integrarea entității spirituale într-o altă entitate spirituală superioară.

Lumea aceasta în care se desfăşoară evoluția entității spirituale este diferită de cea fizică (terestră). Această evoluție se desfăşoară în diverse planuri (planul fiind înțeles ca reprezentând o condiție, o anumită activitate; în orice punct al spațiului putând fi o mulțime
de planuri de acțiune). Aceste planuri pot avea diverse forme, de exemplu:

- planul substanțial (ca nivel fundamental);
- planuri suprasubstanțiale – energetice (ca niveluri "excitate");
- planuri astrale – informaționale (ca niveluri subtile, rafinate, fiind clasificate în planuri inferioare şi respectiv superioare şi care, mai departe, pot fi împărțite în subplanuri şi mai departe putând exista şi subdiviziuni ale subplanurilor).

În aceste planuri se desfăşoară o activitate intensă (de exemplu: se manifestă stările primitive ale sufletului; sunt trăiri religioase din astral; se întâlnesc

"raiurile" şi "iadurile" astrale; se întâlnesc suflete legate de "pământ"; se întâlnesc diverse învelişuri astrale, etc.), greu de descris şi de înțeles.

Remarcă

Nu toate etapele descrise la fazele trans –tanatice şi post-tanatice ale evoluției entității spirituale sunt obligatorii şi sunt parcurse de orice individ, unele dintre aceste etape pot lipsi
şi chiar pot lipsi în totalitate în funcție de procesul în care este implicat individul sau entitatea spirituală.

2. ***Fazele sau evoluția post-tanatică a corpului fizic***
(Prelucrare după diverse cărți de medicină legală)

În timp ce entitatea spirituală desprinsă de corpul fizic îşi continuă evoluția în planurile astrale, corpul fizic suferă mai multe transformări. Prima fază reprezintă de fapt stabilirea momentului morții. Se întâlnesc două concepții:
a) se defineşte momentul morții ca fiind moartea creierului, deoarece, ceea ce creează personalitatea umană este conştiința existenței proprii în cadrul unor relații sociale, conştiința vieții sociale şi nu existența pur biologică;
b) a doua concepție este reprezentată de faptul că se consideră moartea organismului în totalitate.
În general, diagnosticul morții ia în considerare următoarele elemente:
a) respirația: nu se observă mişcări respiratorii;
b) sistemul cardiovascular: nu se percep bătăile cordului; traseu EKG plat (electrocardiograma plată);
c) sistemul nervos: abolirea tuturor reflexelor, ultimul care dispare fiind reflexul corneean.
Moartea începe odată cu tulburările oxidative la nivelul tisular. Odată cu încetarea procesului oxidativ celular apar fenomenele tanatologice, modificări ce duc la dezintegrarea structurii celulare prin procese chimice distructive, care transformă substanțele proteice în formații simple organice, până la elemente de bază (carbon, sodiu, potasiu, calciu, etc.).
Fazele următoare sunt reprezentate de procese tanatologice care, după modul lor de instalare, sunt precoce şi tardive. Acestea sunt următoarele:
1) Răcirea corpului – nu are loc odată cu încetarea activității metabolice; această răcire fiind în funcție de temperatura pe care o avea subiectul (individul) în momentul morții şi de temperatura mediului ambiant.
2) Deshidratarea - apare ca o consecință a încetării circulației sanguine. Prin deshidratare cadavrul pierde în greutate circa 10 – 18 grame/kg/zi.
3) Lividitățile cadaverice (pete cadaverice) – sunt o modificare exclusiv tanatologică, fiind o consecință a încetării circulației sanguine prin vase în zonele declive necompensate.
Apariția şi aspectul evolutiv morfologic al lividităților, se realizează în trei etape:
✓ *Faza hipostatică* – sângele umple toate vasele din părțile declive, pe tegumente apar pete cadaverice întâi mici şi de deverse forme, apoi confluând într-o pată, pe suprafață mare, de culoare vânătă.
✓ *Faza de difuziune* – apare după circa 15 ore până la 24 de ore de la instalarea morții şi este consecința difuziunii post mortale a plasmei sanguine care se încarcă cu pigmentul hemoglobinic hemolizat impregnând țesuturile. Pata are caracter permanent. Țesuturile au
o culoare roşietică - albastră pe toată suprafața în care s-a instalat lividitatea.

✓ *Faza de inhibiție* – apare după circa 18 ore de la instalarea morții, coincizând cu momentul în care începe putrefacția. Culoarea petelor şi țesuturilor variază spre roşu vişiniu, trecând spre nuanțe verzui, odată cu apariția sulfhemoglobinei, primul produs al putrefacției. Hidrogenul sulfurat, degajat prin procesul de putrefacție, se combină cu hemoglobina şi mioglobina dându-le o culoare verzui-gălbuie.

4) Rigiditatea (înțepenirea cadavrului) – este o modificare certă de moarte şi apare în trei faze evolutive. Rigiditățile se instalează de obicei la 2 –3 ore după moarte, începând cu muşchii feței, trecând apoi la muşchii gâtului, la membrele superioare la 6 –12 ore, iar la 24 ore se instalează la toate grupele musculare; de obicei rigiditatea predomină la muşchii flexori. Rapiditatea instalării ca şi intensitatea rigidității pot fi modificate de numeroşi factori (intoxicații, diverse afecțiuni, traumatisme, boli cardiovasculare, tetanos, etc.)

5) Autoliza – reprezintă procesul incipient de alterare celulară, începând imediat cu încetarea metabolismului celular. Acest proces asemănător macrobiozei este condiționat de o activitate enzimatică, ce acționează anarhic odată cu instalarea morții

6) Putrefacția – reprezintă procesul complex biologic distructiv care transformă substanțele proteice în elemente de bază anorganice; se realizează printr-o floră microbiană complexă, multe specii fiind saprofite, care au un rol hotărâtor. Procesul începe în cavitatea abdominală, sursa cu floră microbiană cea mai mare (colon, rect) sau are un caracter generalizat în stările septice. Procesul de dezintegrare biochimică, început de flora aerobă este continuat, după 48 de ore de anaerobi. Apoi, procesul de dezintegrare este urmat de eliberarea de substanțe gazoase (hidrogen sulfurat, hidrogen, metan, azot, dioxid de carbon, etc.). Evoluția şi rapiditatea putrefacției este condiționată de *factori endogeni* (mai rapidă în procesele inflamatorii, stări septice, insuficiențe, stări comatoase acute) şi de *factori sau condiții exogene*: temperatura propice este de 20 – 25 ◦ C, dar cea joasă o opreşte, ca şi cea ridicată prin distrugerea sau împiedicarea înmulțirii florei microbiene; de aici o evoluție rapidă a putrefacției în mediul umed, cu sol poros, care permite aerarea, şi scăzută în mormintele adânci şi terenurile argiloase.

<u>*OBSERVAȚIE*</u>. Sunt o serie de cazuri sau situații când aceste faze nu sunt urmate riguros. Printre aceste cazuri sunt de semnalat următoarele:

a) <u>modificări cadaverice conservatoare:</u>

- *mumifierea* – este o modalitate de conservare a cadavrelor atât natural cât şi artificial;
- *adipoceara* – fenomen conservator care se întâlneşte mai ales la cadavrele staționate în solurile umede, cum ar fi solurile argiloase.

Alte modalități de conservare se întâlnesc la cei care mor în terenuri cu turbă (lignifiere), în ape reci sau ghețuri (congelare), mai rar conservare prin calcifiere, etc.

b) <u>modificări cadaverice rapide: -</u> dacă există condiții sau factori care conduc la accelerarea dezintegrării cadavrului; astfel pot fi:

- *factori fizici* (acțiunea mecanică – supunerea cadavrului la presiuni mari, acțiunea termică – "arderea" cadavrului, iradierea intensă, electrocutarea ce duce la carbonizarea cadavrului, ori dezintegrarea organismului printr-o explozie puternică);
- *factori chimici* ("dizolvarea" cadavrului prin acțiunea unor substanțe acide sau bazice puternice, cum ar fi acidul sulfuric, acidul clorhidric, hidroxidul de sodiu, etc.);

- *factori biologici* (diverse boli – cancer – sau fagie – când organismul sau cadavrul este folosit drept hrană, aşadar consumat de către alt organism);
- *factori geocosmici* (diverse catastrofe naturale, impactul cu obiecte cosmice, activitate vulcanică, seisme, etc.);
- *factori sociali* (acţionează indirect prin intermediul agenţilor amintiţi mai sus).

7) Fenomene post-tanatice tardive (cu o durată mai îndelungată).

Odată instalată moartea, odată parcurse fazele tanatice, este posibil ca după acestea să aibă loc o serie de fenomene, printre care:

- *fenomene sociale* – de genul "amintire", "ritualuri religioase", "opera lăsată în urmă", "descendenţi", etc.;
- *fenomene exotice sau paranormale* – "contacte" cu spiritul mortului (convorbiri cu "morţii" din "şedinţele" de spiritism); materializarea mortului ("fantomă"); apariţii onirice (de "previziune", "comunicare").

*

Acesta ar fi aşadar tabloul general, succint, al etapelor sau fazelor parcurse de către un om atunci când moare. Precum s-a menţionat, aceste etape nu sunt parcurse integral de către orice om, dar ceea ce se poate spune este că fiecare om parcurge unele sau altele dintre etapele prezentate. Legat de experienţele morţii apropiate şi de etapele parcurse de entităţile spirituale sunt numeroase controverse. Printre argumentele ce se aduc "contra" sau "pentru" a veridicităţii acestor experienţe ale morţii apropiate şi ale etapelor parcurse de către entităţile spirituale, se pot enumera următoarele:

1) Argumente "contra" – se formulează diverse explicaţii:

a) prin farmacologie – acţiunea diverselor medicamente sau droguri;
b) prin fiziologie – lipsa de oxigen;
c) prin neurologie – alterări suferite de sistemul nervos al celor în agonie;
d) prin psihologie – efectele izolării.

Explicaţiile sau argumentele se referă la acţiunea sinergetică a fenomenelor din natură: farmacologică (encefalina), fiziologică (lipsa de oxigen, glucoză), neurologică (deteriorări ale sistemului nervos), psihologică (efectele izolării, sugestia şi autosugestia), biocibernetice şi neurocibernetice (dereglări ale sistemelor psihosomatice), culturale (educaţie religioasă sau din diverse domenii ale culturii, tipul de personalitate, etc.), instinctul de autoconservare (de a nu fi "anihilat"), etc. şi care conduc la stările exotice descrise de martori. Efectul final este fie moartea inevitabilă şi... atât, fie revenirea la viaţă pentru o perioadă de timp oarecare... Aşadar, după moarte NU mai urmează nimic, decât descompunerea cadavrului, reintegrarea în ciclurile biogeochimice. Celebrul savant ***Carl Sagan*** scria, în cartea *"Creierul lui Broca"*, (p.439) *:*

"Trăirile acestea produse de droguri, ca şi revelaţiile din pragul morţii, pot fi oare generate de vreun fel de cablaj neuronal, cu semnificaţie neutră din punctul de vedere al evoluţiei, defecte care, din întâmplare produc alterări ale percepţiei lumii înconjurătoare? ... este o posibilitate extrem de puţin plauzibilă... ;

... singura alternativă ar fi că fiecare fiinţă umană, fără excepţie, a trăit cândva o experienţă asemănătoare cu aceea a călătorilor care se reîntorc de pe tărâmul morţii, cu senzaţia de zbor, cu ieşirea de la întuneric la lumină, o experienţă în care, cel puţin câteodată, se poate percepe vag o figură eroică, scăldată în lumină şi aureolă.

Există o singură experiență pe care am împărtășit-o cu toții și care corespunde acestei descrieri: ***naşterea****."*
2) Argumente "pentru" – se aduc diverse exemple sau dovezi:
a) argumente supranaturale (ale credinței, existența multor religii care susțin "viața de apoi"...);
b) experiențele cu pacienți muribunzi (declarații și experiențe la limita vieții);
c) probe fotografice ale muribunzilor și cadavrelor (fotografierea a ceea ce ocultiștii numesc ectoplasmă);
d) unele fenomene fizico-mecanice (de exemplu scăderea greutății cadavrului imediat după instalarea morții);
e) argumente parapsihologice (de exemplu fenomenele de tip psihokinetic);
f) fenomene exotice ("comunicarea" cu spiritele, "fantome", etc.);
g) metempsihoza – reîncarnarea (declarațiile unor persoane supuse hipnozei sau declarațiile unor copii care susțin că ar fi trăit în epoci anterioare actualei lor vieți).
Pe de altă parte, în general, fiecare dintre cele două mari categorii de concepții, respectiv *"Moartea sfârşitul vieții"* și *"Dincolo de moarte"*, au de explicat, de argumentat, din perspectivă proprie, poziția celeilalte. Astfel, adepții concepției *"Moartea sfârşitul vieții"*
ar trebui să explice de ce, dacă după moarte nu mai urmează nimic decât descompunerea organismului și eventual perpetuarea amintirii ori a realizărilor individului din timpul vieții, descendenții, etc., există totuși o multitudine de cazuri (declarații diverse, mărturii, etc.)
care arată că totuși după moarte mai urmează "ceva", să explice inclusiv existența credințelor în "viața de după moarte".
Dimpotrivă, adepții concepției *"Dincolo de moarte"* ar trebui să explice de ce dacă toți oamenii, după de mor, "ceva" din ei supraviețuiește, dar aceasta nu mai este totuși atât
de evident ca și moartea însăși, ca și însuși organismul "mort", cadavrul, și de asemenea trebuie să explice însăși existența concepției "Moartea sfârşitul vieții" – de ce s-a formulat, din moment ce, dacă după moarte urmează "ceva", fiecare ar trebui să fie conștient de aceasta și să știe că moartea nu este un sfârşit absolut, de ce adică sunt atâția oameni care cred că totuși moartea este sfârşitul vieții...
Aceste argumente "contra" și "pentru" ca și dificultățile de rezolvare a problemei, par a sugera faptul că această problemă reprezintă o nedeterminare, ceva poate analog principiului de nedeterminare al lui Heisenberg din mecanica cuantică sau mai curând aceste alternative sunt complementare supunându-se principiului complementarității al lui ***Niels Bohr***. ***Niels Bohr*** scria, legat de complementaritate *("Fizica și problema vieții"*, în *"Fizica atomică și cunoaşterea umană"*, pag. 128*)*:
"... noțiunea de complementaritate se referă direct la poziția noastră de observatori, într-un domeniu experimental în care aplicarea univocă a noțiunilor folosite pentru descrierea fenomenelor, depinde esențial de condițiile de observare. "
Aşadar, referitor, de fapt, la cele două concepții, *"Moartea sfârşitul viații"* și *"Dincolo de moarte"*, se poate presupune următorul lucru: fie putem cunoaşte oricât de mult viața dar nu vom şti mai nimic despre moarte (fie ignorăm moartea, fie suntem convinși că moartea este sfârşitul vieții) ori, dimpotrivă, vom cunoaşte moartea oricât de mult (vom fi convinși de continuarea vieții după moarte, adică viața va continua dincolo de moarte sub o formă sau alta), dar atunci nu vom cunoaşte mai nimic despre viață... Viața și moartea sunt forme ale unei realități mai profunde, mai complexe. Altfel spus, cele două concepții, *"Moartea sfârşitul vieții"* și respectiv *"Dincolo de moarte"* nu se

exclud, ci sunt complementare, fiecare punând accent pe diverse aspecte ale existenței. Aşadar, referitor la etapele sau fazele morții, descrise succint mai înainte, se poate spune că acestea sunt posibil adevărate sau pot deveni efectiv adevărate pentru o persoană ori, dimpotrivă, sunt cel puțin în parte false pentru o altă persoană, în funcție de sistemul de valori al persoanelor respective ca şi de forma şi de gradul lor de vitalitate.
Fiecare persoană îşi creează şi apoi trăieşte într-o realitate virtuală şi între aceasta şi realitatea fizică, (realitatea obiectivă) putând exista diverse interferențe. Altfel spus, fiecare dintre aceste concepții "au dreptate" şi fiecare "se înşeală". Pe de altă parte, se mai poate presupune ceva şi anume: poate că nu toți oamenii supraviețuiesc după moarte, astfel încât ar fi posibil să existe două categorii sau două tipuri de oameni, respectiv oameni muritori şi oameni supraviețuitori. Dar nu există nici un criteriu, nici o garanție că oamenii supraviețuitori, după moarte, nu vor decade (nu vor degenera) în oameni muritori.
Oamenii supraviețuitori s-ar putea clasifica mai departe în: cei ce se reîncarnează şi respectiv cei ce nu se reîncarnează şi rămân într-o stare deosebită, de "ultraviață". Oamenii supraviețuitori ar putea fi "mutanți", respectiv un gen de oameni cu caracteristici noi din punctul de vedere al supraviețuirii după moarte... Fireşte, se pot formula diverse întrebări, printre care: ce ne face să credem că lucrurile ar sta chiar aşa ? După ce criteriu s-ar face departajarea în "oameni muritori" şi "oameni supraviețuitori" ? De ce ar sta lucrurile aşa ?
Ce consecințe ar avea ?
Existența celor două mari concepții, *"Moartea sfârşitul vieții"* şi *"Dincolo de moarte*", faptul că există oameni care declară că au avut "experiențe la limita vieții", alții care declară că "au scăpat de la moarte" dar că nu au simțit nimic, acestea precum şi alte aspecte, ar conduce la o ipoteză şi anume că o parte din oameni "supraviețuiesc" iar alții nu...
"Departajarea" oamenilor muritori de cei supraviețuitori probabil că depinde de foarte mulți factori, de foarte multe criterii (genetice, cosmice, morale, etc.)... Poate fi vorba şi de un gen de "selecție naturală" (la nivel paranormal, probabil).
Ce consecință ar avea este greu de precizat...
Există şi o foarte frumoasă legendă, *"Dioscurii – Castor şi Pollux"*. Pollux era fiul lui Zeus şi al frumoasei Leda, soția lui Tyndareos regele Spartei şi care căpătă de la tatăl său nemurirea, iar Castor era muritor, fiind fiul lui Tyndareos şi al frumoasei Leda. Erau întotdeauna împreună şi îi lega o dragoste fierbinte. Într-o luptă cu verii lor Lynkeus şi Idas, Castor a fost rănit de moarte. Pollux, după ce îl ucise pe Lynkeus, începu o luptă pe viață şi pe moarte cu Idas, dar Zeus opri lupta trimițând un fulger scânteietor cu care prefăcu în cenuşă şi pe Idas şi trupul lui Lynkeus. Pollux îl rugă pe Zeus, tatăl său să îl lase să moară împreună cu fratele lui, Castor. Zeus se arătă fiului său să îl puse să aleagă: ori să trăiască în veci tânăr printre zeii luminoşi din Olimp, ori să trăiască întotdeauna împreună cu fratele lui, însă o zi în împărăția de beznă a lui Hades şi altă zi pe Olimpul luminos. Pollux nu vroi să se despartă de fratele său şi împărtăşi soarta acestuia. Cei doi frați rătăcesc o zi pe câmpiile întunecate ale împărăției umbrelor celor morți, iar altă zi viețuiesc laolaltă cu zeii în palatul lui Zeus.
Legenda aceasta, ca şi altele, par a sugera că unii oameni sunt muritori, iar alții, supraviețuitori...
Şi totuşi, cum se recunosc oamenii muritori de către cei nemuritori ? S-ar părea că fiecare *simte* aceasta (într-un fel sau altul), eventual are anumite

intuiții care îl determină să recunoască într-un fel că aparține unei categorii sau alta de oameni...
Personal am avut câteva "experiențe la limita vieții", dar nu am simțit nimic, absolut nimic, timpul cât am trecut prin această "stare terminală" este gol, un fel de gol în memorie... este nimic, nimic, nimic... Nu am avut nici măcar un semn, cât de mic din partea celor morți şi pe care i-am cunoscut, care mi-au fost apropiați... În urma acestor experiențe aş putea fi tentat să cred că, într-adevăr, moartea este sfârşitul vieții şi după aceasta nu mai urmează nimic... Pe de altă parte, îmi amintesc că, fiind copil, aveam intuiția că aş mai fi trăit cândva, nu ştiu unde, atât doar, că aş mai fi trăit, cândva, undeva, iar relatările altora referitoare la "experiențe la limită" şi alte trăiri de acest gen (reîncarnare, comunicări cu spiritele morților, etc.), mă fac să iau în considerație posibilitatea supraviețuirii după moarte... Dar cum ar avea loc sau cum ar fi această supraviețuire, ei bine este mai greu de înțeles deocamdată...
Aşadar, între cele două variante: fie că nimeni nu supraviețuieşte după moarte, fie că toți supraviețuiesc după moarte, o a treia posibilitate ar fi că numai unii oameni supraviețuiesc morții, ceilalți, nu... Care să fie adevărul ?

9.<u>Misterul supraviețuirii</u>

Dacă moartea este sau nu sfârşitul absolut al vieții sau dacă moartea este o etapă, un sfârşit relativ al vieții, este o problemă dificilă şi chiar mai mult, reprezintă o nedeterminare: nu va exista niciodată vreo garanție, vreo dovadă certă care să confirme una sau alta dintre aceste posibilități. Cu atât mai mult cu cât apar tot felul de probleme dintre cele mai dificile, spre exemplu: ce îi determină pe unii oameni să ucidă alți oameni (cazurile de omucidere)
sau să se omoare pe ei înşişi (cazurile de sinucidere) în timp ce alți oameni se jertfesc pentru alții, îi salvează pe alții sau doresc cu tot dinadinsul să trăiască şi luptă pentru a supraviețui ? Câteva exemple (dintre multe altele): un om află că este bolnav de cancer, se aruncă de la etajul treisprezece al spitalului unde se afla internat dar când ajunge aproape de pământ, strigă să fie salvat; un bătrân paralizat luptă cu disperare să trăiască; altul se sinucide din plictiseală, altul că a pierdut toată averea la jocuri de noroc, altul din teamă că va îmbătrâni, unul, după ce luptă cu disperare pentru a supraviețui, se sinucide într-un acces de demență sau de descurajare... Sunt şi sinucigaşii de tip "kamikatze" care pun mai presus de viață, onoarea sau credința...
În treacăt fie spus, tipurile principale de sinucidere sunt:
- *egoist şi anemic* (de exemplu dacă nu se îndeplinesc aspirațiile persoanei, dacă persoana este amenințată, dacă persoana este terorizată, dacă nivelul moral al persoanei este foarte coborât, incluzând şi tot felul de vicii, etc., aceasta se sinucide), fiind caracteristice societăților moderne, unde indivizii devin din ce în ce mai autonomi față de presiunea colectivă;
- *altruist* (persoana se sinucide pentru altul, pentru a-l salva pe altul, din datorie, onoare, eroism, etc.), acest tip de sinucidere se manifestă în societățile primitive sau în cele militare în care omul este strâns integrat în societate.

Aşadar cum se explică faptul că unii oameni au o voință de a trăi atât de puternică pentru sine cât şi pentru alți oameni, salvându-i de la moarte şi dimpotrivă, unii oameni au o tendință continuă spre moarte, un adevărat complex al morții, provocând fie moartea altora, ucigând, fie propria moarte, sinucigându-se ? S-ar părea că în ființa, în esența oricărui om există câteva tendințe fundamentale care exprimă în ultimă instanță un anumit grad de organizare psihosomatică rezultate

fie ereditar, fie date de către mediul de viaţă şi social, de experienţa de viaţă, etc. Printre aceste tendinţe se numără următoarele:
- *biofilia* (voinţa de a trăi, iubirea vieţii);
- *biofobia* (frica de viaţă, ura vieţii);
- *bioapatia* (indiferenţa faţă de viaţă);
- *tanatofilia* (atracţia către moarte, producerea morţii proprii sau a altora);
- *tanatofobia* (frica de moarte, ura morţii);
- *tanatoapatia* (indiferenţa faţă de moarte).

Sunt modalităţi diverse sub care se pot prezenta aceste tendinţe şi din acest punct de vedere există următoarele categorii de oameni:
a) Categoria "unilaterală" – una dintre tendinţele amintite este predominantă, iar celelalte sunt diminuate.
b) Categoria "dual㔠– cea mai frecventă, în care două tendinţe sunt accentuate iar celelalte sunt diminuate; în cadrul acestei categorii există trei tipuri mari:
➢ *tipul "bioantrop"* – se subîmparte în următoarele subtipuri:
▪ subtipul paradoxal: biofilie şi biofobie (iubire dar şi teamă de viaţă);
▪ subtipul mediu: biofilie şi bioapatie (viaţa nu este chiar indiferentă, dar nici nu o "iubeşte" foarte mult);
▪ subtipul degenerat: biofobie şi bioapatie (teamă sau indiferenţă pentru viaţă);
➢ *tipul "tanatoantrop"* – se subîmparte în următoarele subtipuri:
▪ subtipul paradoxal: tanatofilie şi tanatofobie (atracţie către moarte dar şi teamă de moarte; produce moartea altora dar se teme de propria moarte – cazurile de criminalitate);
▪ subtipul mediu: tanatofilie şi tanatoapatie (oscilează între atracţia către moarte şi indiferenţă faţă de moarte; "produce" moartea altora iar propria moarte îi este indiferentă - criminalii);
▪ subtipul degenerat: tanatofobie şi tanatoapatie (oscilează între frica de moarte şi indiferenţa faţă de moarte; îi este indiferentă moartea altora, dar îi este frică de propria moarte; potenţialii criminali).
➢ *tipuri mixte*: sunt mai numeroase şi pot fi schematizate într-o matrice, în care, pe direcţia verticală sunt aşezate biofilia, bioapatia şi biofobia, iar pe orizontală, tanatofilia, tanatoapatia
şi tanatofobia, iar la intersecţie se formează un dublet, reprezentativ, astfel:

TENDINŢE → ↓	**I) Tanatofilie**	**II) Tanatoapatie**	**III) Tanatofobie**
1) Biofilie	Eroism	Optimum de activitate	Iubire extremă de viaţă; vitalitate; luptă; erotism (biotropie)
2)Bioapatie	Nevroze	Rutină; resemnare; (atropie)	Dezorganizare
3) Biofobie	Psihopatie (tanatotropie)	Sinucidere	Depresii

De exemplu: cazul 1) biofilie şi III) tanatofobie generează iubire extremă de viaţă, vitalitate, luptă, erotism, reprezintă "biotropia" - "direcţia impusă de viaţă" fără menajamente (la intersecţia liniei 1 cu coloana III), ş.a.m.d.
Conform acestei matrici există doi poli şi un punct mediu:
- ***biotropia*** *(biofilia şi tanatofobia)* – iubirea extremă de viaţă;
- ***tanatotropia*** *(tanatofilia şi biofobia)* – atracţia extremă de moarte şi tot felul de psihopatii;

- ***atropia*** *(bioapatia şi tanatoapatia)* – indiferență față de viață şi față de moarte în egală măsură; rutina, resemnarea.

Ca urmare a acestor tendințe, vitalitatea individului este optimă atunci când acesta manifestă biofilie şi tanatoapatie; vitalitatea este în exces, când individul manifestă biofilie şi tanatofobie – manifestă deci biotropie - ; vitalitatea este în deficit în restul situațiilor, atingând un deficit accentuat în cazul în care individul manifestă biofilie şi tanatofilie – manifestă deci tanatotropie, iar în cazurile în care manifestă biofobie şi tanatoapatie se produce sinuciderea (respectiv sunt şanse foarte mari ca individul să se sinucidă).

Când există preponderent bioapatie şi tanatoapatie (indiferență față de viață şi față de moarte, aşadar când individul manifestă atropie), persoana respectivă, nu şi-a pus conştient nici problema vieții, nici problema morții, viața şi moartea nu reprezintă vreun complex în mintea acelei persoane; vitalitatea individului este instabilă, cu o evoluție imprevizibilă.

De remarcat că aceste tendințe nu sunt statice, date odată pentru totdeauna, sunt dinamice, se pot schimba odată cu evoluția individului pe plan psihic, somatic, social, economic… Aceste tendințe se pot determina (în cazul în care nu sunt evidente, prin comportament), prin diferite teste sau observații, măsurători, etc., şi se poate interveni pentru controlarea lor.

c) <u>Categoria "multilaterală"</u> – trei sau mai multe tendințe se compun determinând o rezultantă complexă.

În altă ordine de idei, din punct de vedere social, există o măsură a tranzienței, a schimbărilor sau modificărilor de vitalitate, o măsură de tip "mortalitate – natalitate". În general diferența dintre numărul naşterilor la o mie de locuitori de exemplu, nu este zero, fiind mai mare sau mai mică decât zero. Aceasta ar indica fluctuații de vitalitate ale unui grup social, alături de morbiditate – ca măsură a vulnerabilității indivizilor la acțiunea diverşilor agenți (în special patologici, dar putând fi şi de altă natură) ceea ce pune imperativ problema supraviețuirii. Indiferent de concepția despre moarte, persistă pentru toate societățile, pentru toate culturile, pentru toți indivizii, ideea de supraviețuire, fie ca specie, fie ca individ (inclusiv pentru sinucigaşi). Supraviețuirea are mai multe înțelesuri:

- ca o continuare a existenței speciei umane (indiferent de numărul sau calitatea indivizilor ce compun specia la un moment dat);
- ca viață după moarte (aşa-numita hiperviață sau ultraviață);
- ca viață la limite extreme (de temperatură, presiune, compoziție chimică a atmosferei, radioactvitate, etc.);
- ca depăşire a morții în cazurile în care în mod normal ar fi trebuit să se producă (revenirea la viață în situații "imposibile", de exemplu în cazul unor catastrofe naturale);
- ca prelungire a vieții în unele situații (de exemplu prin transplant de organe);
- ca menținere a funcțiilor vitale prin aparatură medicală (supraviețuire artificială);
- ca amintire, realizări, descendenți (supraviețuire culturală, ereditară – indirectă sau improprie);

Pe de altă parte, supraviețuirea se referă:

- fie la corpul fizic (supraviețuirea corporală, fizică);
- fie la corpul spiritual (supraviețuirea spirituală);
- fie la cultură (supraviețuirea culturală; amintiri; realizări; ritualuri; tradiții);
- fie la ereditate (supraviețuire genetică, descendenți).

Existența incontestabilă a supraviețuirii sub diversele ei forme, pare să arate că aceasta este de fapt un principiu al vieții.

Legat de supraviețuire, se pot face tot felul de presupuneri. Iată un exemplu. Să presupunem că legea conservării substanței şi energiei se poate extinde şi pentru informație, astfel încât să se poată afirma că pentru orice sistem, în orice proces, cantitățile de substanță, energie, informație se conservă, că nimic nu se pierde sau se câştigă, nici măcar informația, ci se transformă (conservarea generalizată). În treacăt fie spus, în Vechiul Testament, Ecleziastul a remarcat că "... nimic nu e nou sub Soare... " şi că "... ce a fost, va mai fi...", adică un aspect particular al conservării generalizate, cel al conservării informației - informația nu se pierde şi nu se creează, ci se transformă (ca şi substanța şi energia).

Şi mai departe, tot aşa cum există echivalența dintre masă (substanță) şi energie – stabilită de către ***Albert Einstein***, respectiv $\mathbf{E = m \times c^2}$, în care:

E – energia, **m** – masa, $\mathbf{c^2}$ – pătratul vitezei luminii în vid, tot aşa ar trebui să existe o echivalență între cantitatea de informație şi respectiv cantitățile de substanță şi de energie (echivalența generalizată).

Dacă aşa ar sta lucrurile, ar însemna că atunci când are loc moartea unui organism, a unui om, ar însemna, conform cu conservarea generalizată, ca, respectiv, cantitățile de substanță, energie şi informație conținute de organism înainte de moarte să fie aceeaşi cu cantitatea de substanță, energie, informație, după moarte. Pe de altă parte, un organism uman conține o cantitate uriaşă de informații stocate în celule, țesuturi, organe, în creier, etc., informații care, în parte, nu se mai regăsesc în organismul mort, în cadavru. Pe de altă parte, conform echivalenței generalizate, ar trebui ca aceste informații să se echivaleze, să se transforme în energie şi / sau substanță.

Şi s-ar putea şi s-ar părea că este ceea ce se şi întâmplă: cantitatea de informație stocată şi care în general reprezintă pe de o parte ereditatea sau informația genetică şi pe de altă parte reprezintă personalitatea individului sau informația psihosomatică şi psihosocială, se transformă în mare parte în energie, într-o formă de energie care este reprezentată de un anume fel de câmp, ce poate fi denumit spre exemplu ***câmp ultraviață***. Precum se ştie, câmpul este o anumită zonă sau regiune spațio-temporală cu anumite proprietăți, în care se manifestă anumite activități sau se exercită anumite acțiuni. Acest câmp, denumit şi ultraviață, se propagă în spațiu sub formă de unde speciale, denumite spre exemplu holounde, care conțin informații transformate sau echivalate cu energie, denumite şi ***psihoengrame***. Tot aşa cum undele electromagnetice de diverse frecvențe, emise de diferite stații radio şi televiziune se propagă în spațiu şi sunt purtătoare a diverse programe, informații, etc., tot aşa, dar la un nivel de complexitate cu mult mai ridicat, aceste holounde sunt purtătoare a diverse psihoengrame, în fond personalități umane (dar nu numai, în general a organoengramelor, respectiv a programelor, a informațiilor de structurare a oricărui organism, a oricărei ființe) şi se propagă în spațiu (tridimensional sau cu alte dimensiuni, ori alte forme de spațiu). Şi în timp ce corpul fizic suferă transformările amintite mai înainte (la paragraful despre fazele morții), omul sau personalitatea lui, mai curând, supraviețuieşte mai departe sub formă de ultraviață. Aşadar supraviețuirea ar rezulta de fapt din nişte legități sau principii ale existenței – presupuse deocamdată (conservarea generalizată, echivalența generalizată).

Eugen Macovschi, creatorul *teoriei biostructurale a vieții,* scria:

"Dar mai este ceva. Cum câmpul magnetic al unui solenoid nu dispare instantaneu în clipa întreruperii curentului electric care l-a generat, ci continuă să mai existe câtva timp, nu este exclus ca şi câmpul noesic să continue să persiste câtva timp, după destrămarea materiei noesice cate l-a generat. Dacă timpul acesta este relativ lung şi dacă câmpul noesic este specific pentru fiecare om în parte, materia noesică prezentând o " specificitate personală", ajungem la o concluzie de-a dreptul

fantastică, dar poate totuşi reală, că după moartea omului continuă să persiste în spaţiu până se stinge, câmpul lui noesic, capabil în anumite condiţii să acţioneze asupra altor oameni." (Eugen Macovschi – Substratul material al gândirii abstracte, pag. 123).
Materia noesică este caracterizată prin noesistructură şi este superior organizată, fiind o dezvoltare a materiei biosice caracterizată prin biostructură care conţine şi materia moleculară, ca suport al vieţii; condiţionează gândirea abstractă, iar câmpul noesic este datorat materiei noesice.
Desigur că pot exista apoi diverse evoluţii ale ultravieţii:
- Acest câmp (ipotetic) pe care l-am denumit ultraviaţă şi care se propagă în spaţiu (poate că şi în timp) sub forma unui gen de unde denumite holounde, acest câmp, aşadar, poate fi captat de embrioni, respectiv de organisme în formare şi poate să se convertească în substanţă, energie, informaţie, evoluând într-o nouă exstenţă ("reîncarnare").
- Poate să se anihileze (aşadar după moarte urmează o…"moarte" definitivă).
- Poate să-şi continue existenţa ca atare un timp foarte îndelungat ("viaţa veşnică după moarte".
- Se poate combina cu alte câmpuri (ultravieţi), respectiv poate interfera cu alte câmpuri.
- Poate să se degradeze, ori dimpotrivă, să se rafineze.
- Poate migra pe alte corpuri cereşti, ori chiar în alte dimensiuni.

Toate acestea fiind posibil legat de anumite reguli de selecţie sau de potenţialele specifice ale fiecărui câmp (ultravieţi). De fapt credinţa sau necredinţa în divinitate şi viaţa de după moarte, anumite principii morale, etc. se traduc, de fapt, în anumite forme ale potenţialului acestui câmp (ultraviaţă) care îl descriu şi îi determină comportamentul şi evoluţia. Aşadar credinţa sau apartenenţa la una dintre concepţiile despre moarte, reprezintă de fapt un mod de ghidare a holoundelor în evoluţia ultravieţii. Astfel un individ care aparţinea *tipului "Moartea sfârşitul vieţii"*, va genera după moarte holounde care vor fi ghidate de către această concepţie, respectiv va avea "şanse" să nu revină într-o altă viaţă (să se reîncarneze), el va evolua sub formă de câmp (ultraviaţă), evoluţia sa fiind, sub această formă, imprevizibilă.
Există, pe de altă parte şi o situaţie limită, situaţie denumită *"Morţii Pământului"* şi anume situaţia în care, printr-un cataclism cosmic sau geologic sau ecologic sau nuclear ori datorită invaziei unor fiinţe extraterestre, s-ar putea pune capăt existenţei omenirii ca specie, cu alte cuvinte, toţi oamenii ar muri. Ce ar însemna aceasta ?
În continuarea presupunerilor de mai înainte, ar însemna că, drept urmare, în urma acestui cataclism ar rezulta o multitudine de ultravieţi, respectiv o acumulare de informaţii transformate într-o anumită formă de energie, compactată într-un interval spaţio-temporal restrâns, adică ar echivala cu un fel de explozie. Aceasta ar conduce implicit la restructurări, la reorganizări, de fapt la un nou început şi apoi la un alt tip de evoluţie…
Pe de altă parte, mai este un aspect: creşterea populaţiei. Ce ar putea însemna aceasta, conform cu presupunerile precedente ? Creşterea populaţiei înseamnă noi organisme, aşadar o creştere a informaţiilor stocate în organisme şi conform cu echivalenţa generalizată şi conservarea generalizată, înseamnă de fapt o scădere a substanţei şi a energiei (globale, a planetei), pentru ca în ansamblu cantităţile de substanţă, energie şi informaţie să se menţină constante şi pe de altă parte înseamnă generarea de noi câmpuri-ultraviaţă. Aceasta înseamnă că, de fapt, aceste câmpuri-ultraviaţă, au capacitatea fie de a se divide, fie de a se compune… Aşa încât este posibil ca, de-a lungul timpului, o parte dintre câmpurile-ultraviaţă să se fi scindat în alte câmpuri-ultraviaţă şi acestea (prin echivalenţa generalizată)

să revină în starea degenerată de "corp fizic" (reîncarnare), ceea ce a condus la creşterea accelerată a populaţiei constatată în ultimul timp, iar această creştere a populaţiei mai înseamnă şi o creştere a vitalităţii globale a omenirii. Ca urmare vor exista mai multe posibilităţi: fie o reorganizare, o restructurare la nivel global, fie o diminuare a creşterii populaţiei, fie explorarea de noi resurse energetice şi substanţiale pentru a contrabalansa creşterea informaţională, oricum se pune problema supravieţuirii, iar aceasta implică restructurări, reorganizări, noi începuturi…

Căci, sub o formă sau alta, supravieţuirea există, dar descrierea acesteia, legităţile la care se supune, parametrii de care depinde, sunt probleme care trebuie rezolvate.

În sfârşit, un ultim aspect: *nemurirea*. Aceasta ar implica încetarea sau suspendarea morţii. Este oare posibil ? Ar însemna ca la un moment dat procesele de transformare a substanţei, energiei, informaţiei să înceteze, iar substanţa, energia, informaţia să ajungă la un echilibru. Pe de altă parte s-ar pune problema nemuririi "vieţii încarnate" pe de o parte şi a "vieţii neîncarnate" (a "ultravieţii"), pe de altă parte.

Ambele situaţii de nemurire ar fi posibile dacă ar exista un mod de a regla optim sau de a controla eficient procesele de transformare a substanţei, energiei, informaţiei.

În <u>concluzie</u>, conform presupunerilor precedente, moartea ar reprezenta de fapt un proces sau o formă de transformare a informaţiilor (stocate în organism) într-o anumită formă de energie (subtilă) – eventual şi în substanţă (subtilă) – iar supravieţuirea reprezintă o formă de energie subtilă (câmp numit ultraviaţă) care poate reveni sau nu în stări degenerate, aşadar se poate transforma în substanţă, energie şi informaţie degenerată ("corp fizic").

În timpul "vieţii obişnuite" se acumulează informaţii din mediu, apoi are loc iar moartea (transformarea în energie subtilă); aceste procese se supun unor legităţi. Nemurirea ar fi posibilă, pe de altă parte, dacă ar exista un mod optim de reglare, de control al proceselor de transformare a substanţei, energiei, informaţiei.

<u>NOTĂ</u>

În cadrul studiului fenomenelor paranormale care apar în cazurile terminale şi în cazurile de moarte clinică şi de evoluţie "după moarte" (dar care apar de regulă şi în timpul vieţii), sunt de semnalat următoarele aspecte:

- rolul observatorului, al aceluia care cercetează aceste fenomene – acest rol este foarte activ (observatorul perturbă dar poate fi şi perturbat la rândul lui de aceste fenomene exotice, spre deosebire de studiul fenomenelor normale, în care observatorul perturbă fenomenele dar, în general nu este perturbat de fenomenele aşa-numite normale);
- sunt anumite procedee de declanşare a unor tipuri de fenomene paranormale, cum ar fi: credinţa; iubirea şi în general sentimentele altruiste intense, care generează fenomene paranormale "benefice"; ura – care generează fenomene paranormale "malefice"; diferite traumatisme sau boli şi în general un stres deosebit sau cu un anumit sens sau cu o anumită semnificaţie; antrenamente specifice motivate şi de lungă durată – exerciţii de respiraţie, posturi alimentare, poziţii speciale sau "asane", etc.; predispoziţii ereditare, aşadar de natură genetică şi în general constituţia psihosomatică şi genetică; mediul de viaţă şi stilul de viaţă, etc.
- violenţa este un fenomen complex care, în ciuda multor studii şi observaţii sistematice continuă să rămână, în multe privinţe, departe de a fi elucidat în totalitate; de ce şi cum apare violenţa sunt probleme care urmează să fie lămurite în totalitate, în viitor, violenţa fiind una dintre cauzele majore ale morţii…

10. Mai presus de teama de moarte (cercetarea morţii)

Aşadar, conform conservării generalizate într-un sistem sau în cadrul unui proces, cantităţile de substanţă, energie, informaţie se conservă; spre exemplu pentru a se obţine informaţii se cedează energie şi / sau substanţă, astfel încât cantitatea totală de substanţă, energie, informaţie, iniţială, aşadar de la începutul unui proces să fie egală cu cantitatea totală de substanţă, energie, informaţie, finală, aşadar de la sfârşitul procesului. Într-un organism oarecare – în particular organismul uman – atât în timpul formării organismului cât şi după naştere şi ulterior în timpul dezvoltării lui, se produc procese complicate între care, conform echivalenţei generalizate (cantităţile de substanţă, energie, informaţie sunt echivalente şi se pot transforma reciproc), o cantitate de informaţie (genetică în special) se transformă în substanţă (în primul rând) şi energie şi drept urmare organismul se dezvoltă (îşi măreşte masa). Pe de altă parte, evoluând, o parte din informaţia genetică transformată şi care, pe parcursul evoluţiei se degradează, se pierde este compensată prin informaţie de alt gen, obţinută sau absorbită din mediu (mediul de viaţă, mediul social – respectiv prin educaţie, cultură, etc.) şi care este stocată. Când are loc moartea, aceasta se produce datorită încălcării de către organism a legii conservării generalizate, printr-un surplus sau deficit de substanţă, energie, informaţie. Chiar şi în cazul accidentelor, de orice gen, moartea produsă este cauzată de un deficit de informaţie a individului, care nu a avut aşadar informaţia necesară pentru a-i permite să evite accidentul, încălcându-se prin aceasta legea conservării generalizate.

De precizat că fiecare organism, la naştere, are o anumită caracteristică, are o capacitate anumită de stocare a substanţei, energiei, informaţiei care odată depăşită amorsează procese complexe, transformări prin echivalenţa generalizată a uneia sau alteia dintre cantităţile de substanţă, energie, informaţie aflate în exces sau în deficit – se produce moartea, de regulă informaţiile stocate se transformă cu precădere în forme de energie şi substanţă subtile: un anumit gen de câmp – ultraviaţă.

În fond un organism “se hrăneşte cu entropie” , după expresia lui ***E. Schrödinger***, adică ia din entropia mediului pe care îl degradează, altfel spus, absoarbe informaţii din mediu dar, pe de altă parte şi creează informaţii.

Dar acest gen de *câmp – ultraviaţă* este în acelaşi timp şi un proces complex, iar această trecere din procesul de “ultraviaţă” în procesul de “viaţă” şi invers, poate avea mai multe semnificaţii, printre care aceea de generare şi acumulare de informaţii, precum şi o rafinare a informaţiilor. S-ar părea că se realizează un hipersistem viaţă – ultraviaţă caracterizat printre altele de o conexiune specială: dacă scade viaţa, creşte ultraviaţa, iar entropia mediului cosmic rămâne constantă; dacă creşte viaţa, creşte ultraviaţa, dar scade entropia mediului cosmic. Aceasta arată că:

- viaţa se poate transforma integral în ultraviaţă, entropia mediului cosmic rămânând aproximativ constantă;
- viaţa poate creşte (se poate dezvolta) şi implicit şi ultraviaţa, până la o anumită limită impusă de entropia mediului cosmic (respectiv depinde de degradarea mediului cosmic);
- ultraviaţa poate degenera în viaţă, în funcţie de entropia mediului cosmic (trebuie să existe o entropie a mediului cosmic suficient de scăzută care să fie

compatibilă cu entropia scăzută a ultravieții, altfel spus, ultraviața nu se transformă sau nu degenerează în viață într-un mediu cosmic dezorganizat).

*

* *

În prezent moartea este cercetată mai ales din două perspective:

a) perspectiva medico-legală, care este legată de concepția de tip *"Moartea sfârşitul vieții"*, prin ştiința *"Tanatologia"* ;

b) perspectiva ocultă, care este pătrunsă de concepția de tip *"Dincolo de moarte"* fiind studiată de diferite discipline mai mult sau mai puțin acceptate de comunitatea oamenilor de ştiință (parapsihologie, spiritism, yoga, etc.).

Ar fi poate util să se facă o prezentare succintă a ceea ce este şi a ceea ce ar fi bine să se dezvolte legat de cercetarea morții.

Aşadar există *tanatologia. Tanatologia* este "ştiința despre moarte, despre cauzele morții (*tanatogeneză)*, despre organismul mort" (definiția este preluată din cartea *"Mică enciclopedie de biologie şi medicină"*).

Poate că ar fi bine să se dezvolte o tanatologie generală care să cuprindă:

- *Tanatologia filozofică* – se referă la concepțiile despre moarte, cuprinzând şi tanatologia literară, în care moartea este prezentată fie din perspectiva realului, cu precădere social-istoric, fie din perspectiva imaginarului, a fantasticului.
- *Tanatologia exotică* sau *tanatologia paranormală* – în care s-ar înscrie studiul morții din perspectiva parapsihologiei.
- *Tanatologia medico-legală* – studiul morții din punctul de vedere juridic, al infracționalității.

Dintr-o altă perspectivă, tanatologia generală ar putea fi divizată în *tanatologie antropologică, tanatologie ecologică* şi *tanatologie structurală.*

➢ *Tanatologia antropologică*, s-ar putea împărți în:
- *tanatologia individuală* (somatică, psihosomatică, psihosocială);
- *tanatologie socială* (istorică, demografică, culturală);
- *tanatologie medicală*;

Tanatologia antropologică medicală, ar putea fi împărțită în următoarele capitole:
- *tanatoetiologia* – care cercetează cauzele morții;
- *tanatomorfologia* – se ocupă de modificările morfologice agonale (din timpul agoniei) şi post-letale (de după moarte);
- *tanatoprofilaxia* – se referă la amânarea morții;
- *tanatoterapia* – include asistența medicală a muribunzilor, diagnosticul de moarte reală pentru evitarea înhumărilor precipitate în cazul morții aparente; reanimarea omului aflat în moartea clinică;
- *tanatopraxia* – include modalitățile multiple de prezentare şi conservare artificială a cadavrelor.

➢ *Tanatologia ecologică*, se referă la studiul morții diverselor organisme, putând fi împărțită în:
- *tanatologie microbiologică*;
- *tanatologie botanică*;
- *tanatologie zoologică.*

➢ *Tanatologia structurală*, se referă la studiul morții la diverse niveluri de organizare (celule, țesuturi, organe, etc.).

Alte extinderi ale tanatologiei, ar putea fi:
- *exotanatologia* – studiul morții şi a proceselor ce au loc la alte ființe decât acelea de pe Pământ;
- *tanatodinamica* – studiul proceselor tanatologice din punctul de vedere al dinamicii alterării organismului după moarte;

- *tanatoenzimologia* – studiul proceselor enzimatice în stadiile terminale (alterarea celulară, etc.);
- *tanatochimia* – studiul proceselor chimice (biochimice), fazele de dezintegrare în procesele de putrefacție, ardere, etc.;
- *tanatoneurologia* – studiul proceselor de dezintegrare a sistemului nervos;
- *tanatogenetica* – studiul stărilor de alterare, distrugere şi dezintegrare a genelor şi influența genelor în "comanda" morții organismului.

În sfârşit poate că ar fi utilă crearea prin sistematizarea cunoştințelor şi a tehnicilor cunoscute, a unei *tanatologii "oculte"* care să includă sistematizarea doctrinelor şi a tehnicilor oculte ale diverselor orientări (spiritism, hinduism, yoga, etc.).

Ar fi poate utilă şi *tanatologia fizică* sau *tanatofizica*, ce ar putea studia starea fizică de "după moarte" – ceea ce s-ar putea numi *"ultraviață"*, respectiv a câmpului fizic purtător a "entității spirituale" disociat de corpul sau organismul mort. Această tanatologie generală ar avea multiple legături cu filozofia şi alte ştiințe şi anume cu:

- ştiința medicală (medicina legală, psihiatria);
- ştiințe psiho-socio-istorice (psihologia, sociologia, demografia, istoria, politologia, economia, culturologia);
- ştiințe biologice, ecologice, geologice;
- parapsihologia, medicina orientală, yoga;
- ştiințe fizico-matematice şi fizico-chimice;
- cosmologia, cibernetica, ingineria.

Aşadar, a cunoaşte moartea este ceva foarte complicat, foarte profund, necesitând eforturi deosebite. Deşi pare un fenomen simplu, moartea este de fapt unul dintre cele mai complexe fenomene, poate tot atât de complex ca şi viața însăşi…

Dar, mai presus de teama de moarte stau ideile… Ideile de linişte, de pace, de împăcare cu sine, cu alții, de speranță, de armonie, de calm, de încredere în ***infinita bunătate şi înțelepciune divină…***

Concluzii

1. Există mai multe concepții despre moarte (sau tanatodoxii) care indică fie forma şi gradul de vitalitate al unui individ, al unui grup social sau al unei culturi, fie complexitatea relațiilor interpersonale, fie disponibilitatea de declanşare a unor fenomene paranormale, îndeplinind două funcții (în viața individului sau a unui grup social): o funcție de autoreglare şi o funcție paranormală. Tanatodoxia (concepția despre moarte) are rolul de adaptor şi reglator energetic la mediu şi de contactor sau excitator paranormal.
2. Modalitățile personale de a concepe moartea sunt aspecte particulare ale concepțiilor despre moarte.
3. Sub aspect juridic moartea, respectiv conştiința morții, are mai multe variante (omuciderea, sinuciderea, canibalismul, etc.).
4. Există o multitudine de cauze ale morții şi de riscuri legate, printre altele, de catastrofele naturale şi umane.
5. Din punct de vedere al etapelor evolutive, moartea poate fi clasificată în mai multe categorii (moarte clinică, moarte biologică, moarte violentă, moarte suspectă, etc.).
6. Sunt mai multe faze ale morții (pre-tanatice, trans-tanatice, post-tanatice).
7. Se poate presupune, ipotetic, că *moartea* reprezintă un proces sau o formă de transformare a informațiilor (stocate în organism) într-o formă de energie "subtilă" (eventual şi de substanță "subtilă"), iar *supraviețuirea* reprezintă o formă de energie

"subtilă" (sau câmp fizico-informațional numit şi "ultraviață") care poate reveni sau nu în stări degenerate (aşadar se poate transforma în substanță, energie şi informație degenerate – "corp fizic").
8. A cunoaşte moartea, ca şi supraviețuirea, este ceva foarte complicat, foarte profund, necesitând eforturi deosebite. Poate că viitorul va elucida aceste enigme legate de moarte şi supraviețuire…

☼

PACEA ŞI SPERANȚA, SĂ FIE CU TOATE FIINȚELE CARE AU TRĂIT, TRĂIESC SAU VOR TRĂI ÎN ACEASTĂ LUME !...

1997 – 2001, Bucureşti.
Constantin Borcia

Bibliografie

Anăstăsoaie V, Grigoriu C, Scripcaru C – *"Ghid practic de medicină legală pentru jurişti"*,
Editura Contact Internaţional, Iaşi, 1993.
Beliş Vladimir (coordonator) – *"Medicină legală"*, Editura Teora, Bucureşti, 1992.
Biberi I – *"Viaţa şi moartea în evoluţia universului"*,
Editura Enciclopedică Română, Bucureşti, 1971.
Bohr Niels – *"Fizica atomică şi cunoaşterea umană"*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1969.
Braunstein F, Pepin J-F – *"Marile doctrine"*, Editura Antet, Bucureşti, 1997.
Celan E – *"Viaţa după pragul morţii"*, Editura Teora, Bucureşti, 1991.
Cotrău L – *Prefaţă la volumul "E. A. Poe – Prăbuşirea casei Usher"*,
Editura Univers, Bucureşti, 1990.
Ene L – *"Ninja"*, Editura Iris, 1991.
Kun N, A – *"Legendele şi miturile Greciei antice"*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1964.
Moody R – *"La vie apres la vie"*, Ed. Robert Laffont, Paris, f.a., trad. Stoica R.
Macovschi Eugen – *"Substratul material al gîndirii abstracte", în "Sisteme în ştiinţele naturii", coordonator Maliţa M,*
Editura Academiei, Bucureşti, 1979.
Mândrescu N – *"Omul în faţa unor catastrofe naturale"*,
Editura Tehnică, Bucureşti, 1984.
Ramacharacka Yog –*"Viaţa dincolo de moarte"*, Editura Lotus, Bucureşti, 1991.
Quai I, Terbancea M – *"Introducere în teoria şi practica medico-legală", vol. I,*
Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1978.
Sagan C – *"Creierul lui Broca – De la Pământ la stele"*,
Editura Politică (Colecţia Idei Contemporane), Bucureşti, 1989.
Săhleanu V, Stugren B – *"Mică enciclopedie de biologie şi medicină. Concepte, concepţii, controverse."* ,
Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1983.
Scripcaru Gh, Terbancea M – *"Patologie medico-legală"*,
Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1983.
Simensky Th - *"Un dicţionar al înţelepciunii", vol. III,* Editura Junimea, Iaşi, 1973.
Soulier J-P – *"Enigma vieţii. Reflecţiile unui biolog asupra vieţii şi morţii"*,
Editura Medicală, Bucureşti, 1991.
Spînoiu D. G – *"Cunoaşterea de sine şi succesul"*, Editura Albatros, Bucureşti, 1980.

*** - *"UNDP/UNDRO – Disaster Management. Manual Draft"*, 1991.

MULŢUMIRI

Mulţumesc mamei mele NICULINA BORCIA, tatălui meu MIHAI BORCIA (in memoriam) precum şi fratelui meu ALEXANDRU BORCIA (in memoriam), pentru că mi-au vegheat drumul prin labirintul vieţii şi pentru că prin exemplul vieţii lor m-au determinat să îmi pun întrebări despre destinul vieţii în UNIVERS şi să încerc să răspund atât cât am putut...

Mulţumesc, de asemenea unor oameni deosebiţi, mă refer la GHERGHINA ADAM (in memoriam), ANGELA MIHAI şi NICOLAE MIHAI(in memoriam), pentru clipele de fericire pe care mi le-au dăruit în copilăria mea, care m-au determinat apoi, după ani, să mă gândesc la destinul vieţii...

★

Mulţumesc domnului ROMULUS NEGRU (in memoriam), care mi-a fost unul dintre modelele umane şi cu care am avut, cândva, numeroase discuţii despre UNIVERS şi VIAŢĂ...

★

Mulţumesc d-rei prof.dr. IULIA I. GEORGESCU pentru tot ajutorul, sfaturile, discuţiile avute de-a lungul timpului, care au contribuit, indirect, la o mai bună rafinare a celor două lucrări din acest volum.

★

Mulţumesc colegilor şi în general tuturor oamenilor deosebiţi pe care am avut şansa şi onoarea să îi cunosc, în anumite momente ale vieţii mele,de la care am învăţat să preţuiesc partea bună şi luminoasă a sufletului omenesc.

★

Mulţumesc doamnei ELENA TIBACU pentru lectura textului şi amabilitatea, sfaturile şi încurajările pe care mi le-a dat întotdeauna cu competenţă...

Mulţumesc domnului SERGIU IOAN, pentru traducerea în limba engleză a prefeţelor şi pentru prietenia cu care m-a onorat.

★

Mulţumesc tuturor celor care au avut amabilitatea să îmi pună la dispoziţie diverse imagini preluate de pe internet, pe care le-am utilizat la ilustraţiile copertei şi din interiorul volumului.

★

În sfârşit, dar nu în ultimul rând, mulţumesc calculatorului meu GENID, pe care îl consider un adevărat prieten, cu ajutorul căruia am putut să efectuez tehnoredactarea volumului...

Constantin Borcia, 11.06.2003, Bucureşti

FĂRĂ EDITURĂ, REGIE PROPRIE
ISBN 973 – 0 – 03143 – 3